

Tevredenheidsonderzoek Scheidsrechters

De nulmeting

Overzicht dertien sportbonden

Tilburg, oktober 2009

Drs. F.A.J. Schouten

Colofon

Titel

Tevredenheidsonderzoek Scheidsrechters; de nulmeting

Dit is een door Buro7 uitgevoerd onderzoek, in het kader van het Masterplan Arbitrage.

Aan de totstandkoming van deze publicatie werkten mee:

Buro7

Frank Schouten
Bart Nab

Masterplan Arbitrage (namens de regiegroep)

Ron Veenendaal (KNVB)
Peter Strikwerda (NBB)
Jan Vlasblom (NOC*NSF)

Inhoudsopgave

1.	Opzet en achtergrond van het onderzoek	5
1.1.	Aanleiding en probleemstelling	5
1.2.	Methode van onderzoek.....	5
1.2.1.	De doelgroep (onderzoekspopulatie).....	5
1.2.2.	De onderzoeksopzet.....	6
1.3.	Respons en betrouwbaarheid	6
1.4.	Opbouw van het rapport.....	7
2.	Een profielschets en de algehele tevredenheid	8
2.1.	Geslacht	8
2.2.	Leeftijd.....	10
2.3.	Hoogste schoolopleiding	11
2.4.	Hoeveel uur in de week (gemiddeld) verricht u betaalde arbeid?	12
2.5.	Kunt u uw werktijden aanpassen voor het fluiten?	13
2.6.	Op welk (hoogste) niveau fluit u met enige regelmaat?.....	14
2.7.	Hoe lang bent u scheidsrechter?	15
2.8.	Bent u nog op een andere wijze actief binnen de sport?.....	16
2.9.	Beoefent of beoefende u de sport waarin u fluit?	17
2.10.	Rapportcijfer algehele tevredenheid als scheidsrechter	18
3.	Motivatie.....	19
3.1.	Waarom fluit u juist deze sport?.....	19
3.2.	Hoe bent u scheidsrechter geworden?	20
3.3.	Wat zijn de redenen om scheidsrechter te worden / blijven?	21
3.4.	Wat zijn de belangrijkste redenen om te stoppen?.....	26
3.5.	Rapportcijfer motivatie	28
4.	Begeleiding en opleiding.....	29
4.1.	Begeleiding	29
4.1.1.	Wat vindt u van de huidige begeleiding?	29
4.1.2.	Wat vindt u van de begeleiding op de onderstaande gebieden?	33
4.1.3.	Waarin wenst u in de toekomst te worden begeleid?	43
4.1.4.	Rapportcijfer begeleiding	45
4.2.	De opleidingen	46
4.2.1.	Niveau van de huidige reguliere scheidsrechteropleiding	46
4.2.2.	Niveau van de aanvullende cursussen, applicaties en trainingen.....	47
4.2.3.	Rapportcijfer opleidingen	48
5.	Faciliteiten en randvoorwaarden	49
5.1.	Gemiddelde tijdsbesteding per week aan fluiten	49
5.2.	Gemiddelde tijdsbesteding per week aan voorbereidingen fluiten	50
5.3.	Bereidheid maximale reistijd om te fluiten	51
5.4.	Wat vindt u van onderstaande faciliteiten / randvoorwaarden?	52
5.5.	Rapportcijfer voor de huidige faciliteiten en randvoorwaarden.....	56
6.	Beoordeling.....	57
6.1.	Wordt u wel eens beoordeeld?	57
6.2.	Is naar uw mening het aantal beoordelingen voldoende?	59
6.3.	Wat vindt u over het algemeen van de kwaliteit van de beoordelingen?.....	60
6.4.	Bent u het over het algemeen eens met de beoordeling?	61
6.5.	Kunt u voldoende uw mening kwijt m.b.t. de beoordeling?.....	62
6.6.	Rapportcijfer voor de huidige wijze van beoordeling	63

7.	Informatievoorziening	64
7.1.	Wat vindt u van de wijze waarop u momenteel wordt geïnformeerd?	64
7.2.	Vindt u dat u voldoende wordt geïnformeerd?	67
7.3.	Op welke wijze wilt u in de toekomst worden geïnformeerd?	68
7.4.	Weet u bij wie u terecht kunt voor vragen over scheidsrechterszaken?	69
7.5.	Hoe is de bereikbaarheid indien u vragen heeft?	70
7.6.	Rapportcijfer huidige informatievoorziening	71
8.	Klimaat & imago	72
8.1.	Stellingen respectvolle omgang met de scheidsrechter	72
8.2.	Hoe vaak heeft u zich het afgelopen seizoen niet welkom gevoeld?	77
8.3.	Hoe vaak wist u niet wie uw contactpersoon was?	78
8.4.	Stellingen klimaat	79
8.4.1.	Ik ervaar dat de sfeer tijdens sportwedstrijden steeds slechter wordt	79
8.4.2.	Dat de scheidsrechter bekritiseerd wordt, vind ik een onderdeel van de sport	80
8.4.3.	Ik vind dat scheidsrechters steeds minder met respect behandeld worden	81
8.4.4.	Als scheidsrechter moet je accepteren dat je soms uitgescholden wordt	82
8.4.5.	Scheidsrechters staan onder grote druk	83
8.4.6.	Scheidsrechters zijn noodzakelijk om een wedstrijd in goede banen te leiden	84
8.4.7.	Spelers hebben vaak geen begrip voor de beslissingen van scheidsrechters	85
8.4.8.	Scheidsrechters worden steeds vaker uitgescholden door het publiek bij een wedstrijd	86
8.4.9.	Ik vind dat scheidsrechters meer waardering verdienen dan ze nu krijgen	87
8.4.10.	Als scheidsrechter sta je alleen	88
8.5.	Heeft u zich op en rond het veld onveilig / bedreigd gevoeld?	89
8.6.	Heeft u wel eens te maken gehad met agressie?	90
8.7.	Welke groep zorgt voor het meeste problemen?	91
8.8.	Heeft u wel eens overwogen om te stoppen vanwege de agressie?	92
8.9.	Belangrijke eigenschappen voor het functioneren als scheidsrechter	93
8.10.	Rapportcijfer huidige klimaat (sportiviteit & respect) binnen eigen sport	111
8.11.	Rapportcijfer imago van de scheidsrechter binnen de eigen sport	112
9.	Samenvatting	113
10.	Bijlagen	120
10.1.	De vragenlijst	120
10.2.	Betrouwbaarheid van de resultaten van het onderzoek onder deelnemers	128

1. Opzet en achtergrond van het onderzoek

In dit rapport wordt verslag gedaan van de uitvoering van een eerste meting onder scheidsrechters die wedstrijden arbitrereren voor een dertiental sportbonden¹. Het betreft een tevredenheidsonderzoek dat is uitgevoerd in mei 2009 in het kader van het Masterplan Arbitrage. In deze rapportage wordt een overzicht gepresenteerd van alle onderzoeksuitkomsten, de benchmark. Steeds worden de afzonderlijke uitkomsten van de deelnemende sportbonden gepresenteerd naast de uitkomst van de totale onderzoeksgroep (de dertien bonden samen). Om de cijfers tussen de bonden onderling goed te kunnen vergelijken is besloten om de clubscheidsrechters buiten de analyses te houden. Niet iedere deelnemende bond heeft deze groep namelijk uitgenodigd deel te nemen.

In het eerste hoofdstuk is de opzet en achtergrond van het onderzoek op papier gezet. Tevens wordt kort ingegaan op de gehanteerde methode en de betrouwbaarheid van de resultaten.

1.1. Aanleiding en probleemstelling

Er is in de sport een tekort aan scheidsrechters. Het scheidsrechterskorps is bij benadering geen afspiegeling meer van de sportende bevolking en scheidsrechters kampen met imago- en gezagsproblemen bij spelers, coaches en publiek. Scheidsrechters zijn de eersten die geconfronteerd worden met verruwing en wangedrag op en rond de velden. Tegelijkertijd is er het besef, dat de competitiesport niet serieus kan worden beoefend zonder de 'scheids' en dat het niveau van de sport verbetert als de scheidsrechter een 'goeie scheids' is. De scheidsrechterproblematiek raakt de georganiseerde sport in het hart. In 2006 hebben zestien sportbonden en NOC*NSF de handen ineen geslagen om de problemen gezamenlijk aan te pakken. Hierbij zijn onder meer alle contactsporten in teamverband betrokken². De bonden leggen goede voorbeelden van aanpak uit de diverse sporten naast elkaar en gaan ermee aan de slag in het gezamenlijke Masterplan Arbitrage. In het verlengde hiervan hebben de afzonderlijke sportbonden een eigen masterplan opgesteld voor de sportspecifieke arbitrageactiviteiten.

Vertegenwoordigers van scheidsrechterszaken van de zestien deelnemende sportbonden zijn verenigd in de 'regiegroep'. Onder coördinatie van NOC*NSF worden er activiteiten ontplooid op vijf deelgebieden:

- I. Verbetering klimaat en imago
- II. Werving
- III. Behoud en doorstroming
- IV. Kwaliteit en kaderontwikkeling
- V. Organisatie

Het derde deelgebied 'behoud en doorstroming' bestaat uit vier onderdelen: effectieve begeleiding en beoordeling, tevredenheidsmeting, faciliteiten en talentontwikkeling. Het onderhavige onderzoek betreft de tevredenheidsmeting. Het is belangrijk om een permanent beeld te hebben van de tevredenheid van de scheidsrechters. De resultaten van onderzoek kunnen richting geven aan de te ondernemen acties (NOC*NSF; 'Fluitend het veld op', publicatienr. 676, Arnhem, 2007).

In april 2009 is Buro7 de opdracht verstrekt de nulmeting van het tevredenheidsonderzoek uit te voeren.

1.2. Methode van onderzoek

Hieronder wordt kort uiteengezet langs welke weg het onderzoek is uitgevoerd.

1.2.1. De doelgroep (onderzoekspopulatie)

De onderzoekspopulatie bestaat uit scheidsrechters van de deelnemende sportbonden, uitgezonderd de clubscheidsrechters. In totaal gaat het om ruim 19.000 scheidsrechters. Aanvankelijk maakten de clubscheidsrechters wel deel uit van de doelgroep van dit onderzoek. Verderop wordt uitgelegd waarom zij uiteindelijk niet zijn meegenomen in de analyses.

¹ Er zijn zestien verschillende sportbonden bij dit project betrokken, zodat behalve scheidsrechters ook bijvoorbeeld juryleden, umpires en linesmen hebben deelgenomen aan de meting. Hierna wordt echter consequent de term fluiten en scheidsrechter gebruikt om de leesbaarheid van de rapportage te vergroten. Er wordt gesproken over dertien sportbonden omdat de Knac (autosport), de KNHB (hockey) en de KNZB (waterpolo) niet hebben deelgenomen aan deze eerste meting.

² Het betreft de volgende zestien sporten: American football, autosport, base- en softball, basketball, handbal, hockey, ijshockey, judo, korfbal, paardensport, rugby, tennis, voetbal, volleybal, waterpolo en wielrennen.

1.2.2. De onderzoeksofzet

De tevredenheid van scheidsrechters wordt gemeten aan de hand van verschillende deelthema's, te weten:

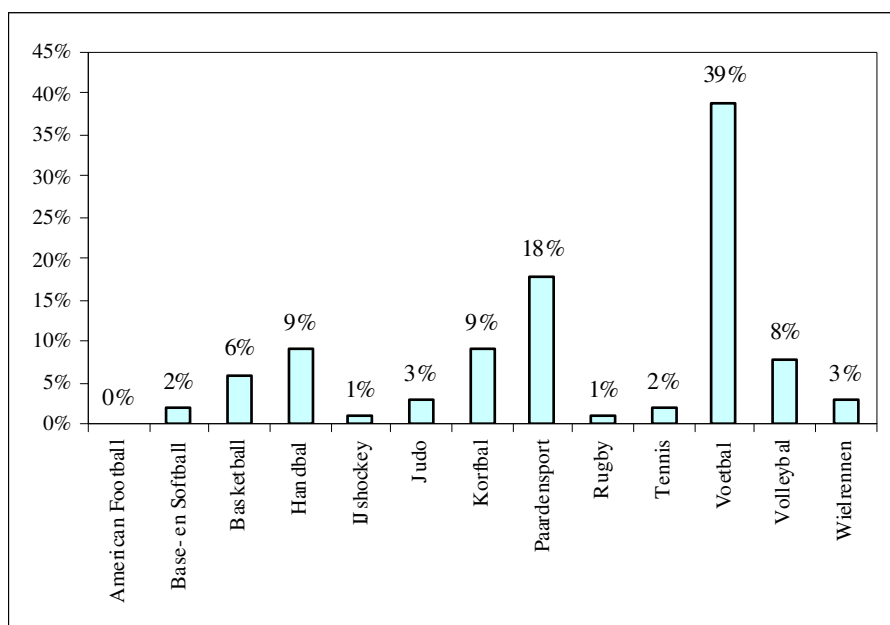
- Motivatie
- Begeleiding en opleiding
- Faciliteiten en randvoorwaarden
- Beoordeling
- Informatievoorziening
- Klimaat & Imago

Deze thema's zijn geoperationaliseerd in een vragenlijst die in nauw overleg met de opdrachtgever is ontwikkeld. Deze bevat overwegend gesloten vragen en is als bijlage 1 opgenomen in dit rapport. De vragenlijst is vanaf 1 mei 2009 digitaal aangeboden op www.onderzoekscheidsrechters.nl. Iedere sportbond afzonderlijk heeft per email of per brief de eigen scheidsrechters uitgenodigd de lijst in te vullen. Men had tot begin juni de tijd om te responderen.

1.3. Respons en betrouwbaarheid

De dataverzameling is afgesloten met 5.072 volledig ingevulde vragenlijsten. De respons van de NeVoBo was opvallend laag (8%); die van de overige sportbonden was gemiddeld 32%. De behaalde respons is relatief hoog, zodat de onderzoeksresultaten (zeer) betrouwbaar zijn³. Omdat niet iedere sportbond de clubscheidsrechters heeft betrokken in het onderzoek zijn deze uit de dataset verwijderd. Daarmee kunnen de verschillende deelpopulaties beter met elkaar worden vergeleken. In totaal hebben 469 clubscheidsrechters de lijst ingevuld zodat er 4.603 bruibare respondenten overblijven, een respons van 24%.

In onderstaande figuur is weergegeven hoe de totale onderzoeksgroep is opgebouwd. De American Football Bond heeft slechts 40 scheidsrechters aangeschreven waarvan er 6 hebben gerespondeerd (afgerond 0% van de totale populatie van 4.603 respondenten⁴). De Knac (autosport) heeft bewust afgezien om op dit moment te meten, de KNHB (hockey) en de KNZB (waterpolo) hebben zelfstandig een nulmeting uitgevoerd. Er wordt nog bekeken of en hoe deze resultaten kunnen worden vergeleken met de hierna besproken cijfers.

³ Voor de vertaling van de uit het onderzoek verkregen percentages naar de populatie dient men rekening te houden met een standaardafwijking, die afhankelijk is van de verhouding tussen de omvang van de groep respondenten en de populatie. De mate van betrouwbaarheid is weergegeven voor uitkomsten die de totale onderzoekspopulatie betreffen (zie bijlage 2). In de analyses is uitgegaan van een significante samenhang tussen variabelen bij een betrouwbaarheid van 95% (alpha = 5%).

⁴ De cijfers die betrekking hebben op de AFBN zijn zeer onbetrouwbaar. Hier kunnen absoluut geen conclusies aan worden verbonden. De resultaten zijn wel meegenomen in de figuren van dit rapport, maar ze zullen niet worden besproken. In de afzonderlijke deelrapporten zijn de betrouwbaarheidsintervallen voor de uitkomsten van de betreffende sportbond weergegeven.

Buro7 heeft ervoor gekozen de presentatie van de onderzoeksuitkomsten te automatiseren. Er is een applicatie gebouwd waarmee de rapportages geautomatiseerd kunnen worden gegenereerd. Het feit dat voor iedere deelnemende sportbond een apart deelrapport moest worden geschreven heeft in deze beslissing de doorslag gegeven. Bovendien kunnen nu met weinig inspanning rapportages worden vervaardigd waarin vooraf gewenste indelingen worden vastgesteld. De beslissing om de clubscheidsrechters in deze uiteindelijke definitieve versie van het rapport niet mee te nemen was daarom minder ingrijpend. Bovendien kan met relatief weinig tijdsinvestering een nieuwe versie van het rapport worden gedraaid met bijvoorbeeld de indeling ‘jurysporten’ versus de ‘overige sporten’, of ‘teamcontactsporten’ versus de ‘overige sporten’. Er zijn natuurlijk ook indelingen denkbaar met drie of vier groepen. Op bondsniveau kunnen dankzij de applicatie ook relatief gemakkelijk nieuwe rapporten worden gegenereerd. De subdisciplines zouden hier bijvoorbeeld leidend in kunnen zijn; de KNVB zou een deelrapport kunnen laten draaien waarin zaalvoetbal- en veldvoetbalscheidsrechters tegen elkaar worden afgezet. Ook een indeling naar regio's of districten is denkbaar.

1.4. Opbouw van het rapport

Met het tweede hoofdstuk wordt een begin gemaakt met de presentatie en bespreking van de onderzoeksresultaten. Allereerst wordt aan de hand van enkele achtergrondkenmerken het profiel van de scheidsrechters vorm gegeven en de algehele tevredenheid is gemeten.

In het derde hoofdstuk wordt ingegaan op de motivatie van de respondenten: waarom is men ooit begonnen met fluiten, wat zijn momenteel de belangrijkste drijfveren en wat zijn eventuele redenen om ermee te stoppen. Dit hoofdstuk wordt, net als alle andere hoofdstukken, afgesloten met de presentatie van een rapportcijfer dat specifiek betrekking heeft op het zojuist behandelde thema.

Vanuit de bonden worden reguliere scheidsrechtersopleidingen aangeboden, eventueel aangevuld met cursussen, applicaties en trainingen. Deze worden in het vierde hoofdstuk geëvalueerd. Bovendien wordt kort ingegaan op de begeleiding die scheidsrechters al dan niet krijgen.

In hoofdstuk vijf staan de faciliteiten en randvoorwaarden van scheidsrechters centraal. Reis- en voorbereidingstijd, kilometervergoeding, kleding en kledruimtes van de ontvangende verenigingen zijn onderwerpen die hier de revue passeren.

De beoordeling van de arbitrage komt in hoofdstuk zes aan de orde. Is het aantal beoordelingen en de kwaliteit ervan voldoende en kan men de eigen mening goed kwijt? Dit zijn onder meer vragen die hier worden beantwoord.

Hoofdstuk zeven handelt over de informatievoorziening. Wordt men voldoende en op de juiste wijze op de hoogte gehouden en weten de respondenten waar zij terecht kunnen met vragen over scheidsrechterszaken?

In het achtste, en tevens laatste hoofdstuk, wordt dieper ingegaan op het thema ‘klimaat & imago’. Hoe wordt de sfeer ervaren waarin de respondenten leiding geven aan de wedstrijden? Is er sprake van excessen? Voelt men zich welkom op de verenigingen? En wat zijn belangrijke eigenschappen die een scheidsrechter moet hebben om goed te functioneren?

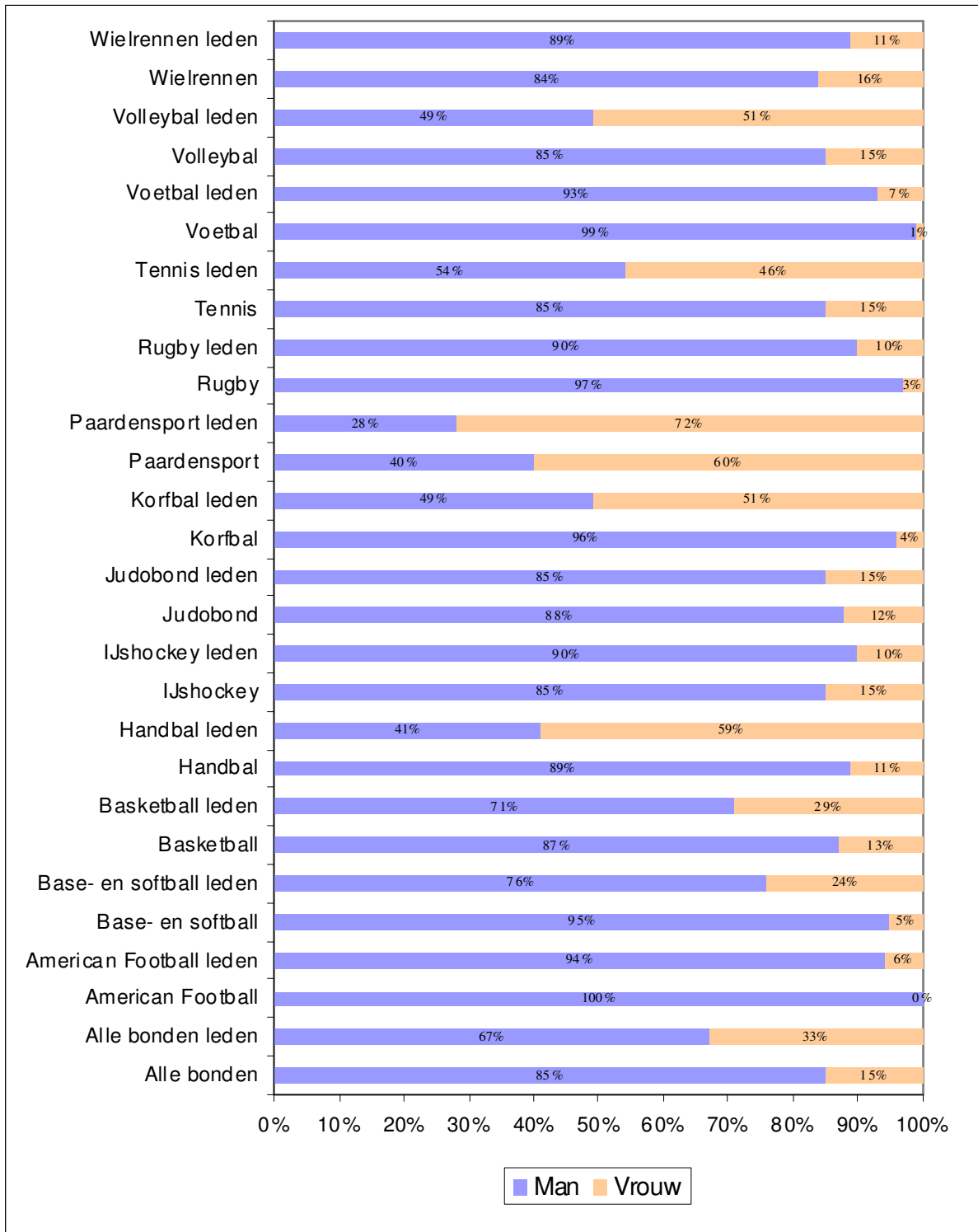
Het rapport wordt afgesloten met een samenvatting.

2. Een profielschets en de algehele tevredenheid

In dit gedeelte van het rapport wordt aan de hand van een aantal (persoons)kenmerken een beeld geschetst van de onderzoekspopulatie. Deze kenmerken kunnen bovendien worden gebruikt in analyses om te kijken of individuele verschillen verklarend zijn voor de gevonden onderzoeksresultaten. Met andere woorden: bestaan er significante verbanden tussen de meer inhoudelijke variabelen die in het rapport worden besproken en de persoonskenmerken/achtergrondvariabelen die in dit tweede hoofdstuk de revue passeren?

Het eerste persoonskenmerk betreft het geslacht van de respondenten: hoe is de verdeling tussen mannen en vrouwen? Tevens is de verdeling van de sporters (senioren) van de bonden gegeven.

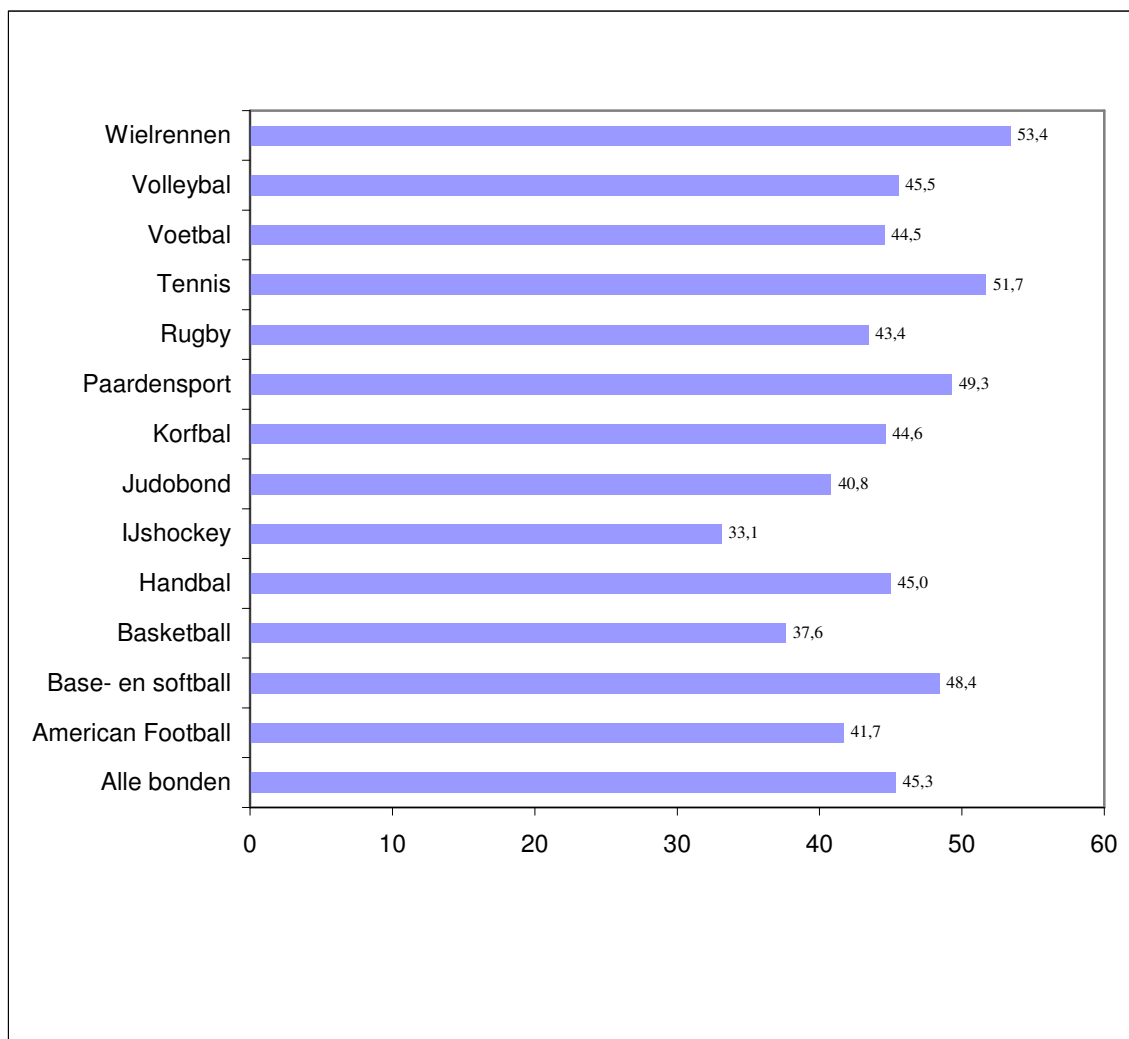
2.1. Geslacht

De scheidsrechterswereld blijkt over het algemeen een mannenwereld te zijn, behalve in de paardensport waar een meerderheid van 60% vrouw is. In de totale groep is 85% van het mannelijk geslacht. Bij een beschouwing van het totale sportersbestand (senioren) zien we dat tweederde man en eenderde vrouw is, dus vrouwen hebben nog iets in te halen. Als de gedachte is dat het scheidsrechterkorps een afspiegeling moet zijn van het ledenbestand zien we dat vooral bij de NeVoBo, KNLTB, het KNKV en NHV en in mindere mate bij de NBB, KNBSB en KNHS meer vrouwen moeten worden gerecruteerd. Als het streven is om ongeacht de verdeling bij sporters een gelijk aantal mannen en vrouwen te laten fluiten, moeten alle bonden, met uitzondering van de KNHS, positieve actie gaan ondernemen ter faveure van de vrouwelijke scheidsrechter. Met name bij de KNVB, NRB, KNBSB en het KNKV hanteren extreem veel mannen de fluit. Vooral voor het KNKV is dat een opvallende constatering gezien het feit dat het hier om een gemengde sport gaat!

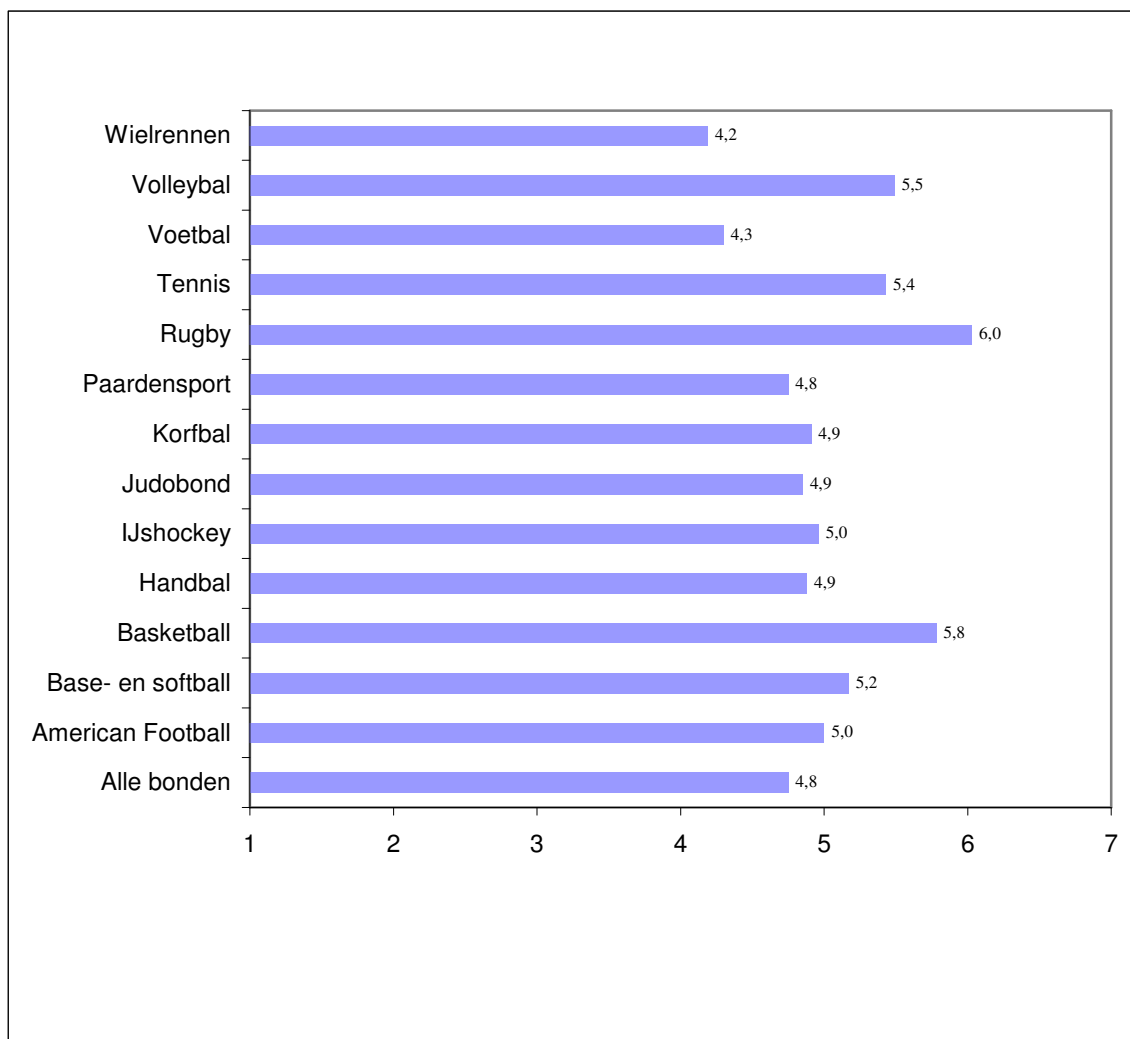
Zoals eerder werd aangegeven, zijn de onderzoeksuitkomsten van de AFBN wel meegenomen in de gepresenteerde figuren, ze zullen echter niet worden besproken, omdat de betrouwbaarheid te gering is om er enige conclusie aan te kunnen verbinden (zie ook voetnoot 4 van dit rapport).

2.2. Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van de scheidsrechters is 45 jaar. De basketbal- en ijshockeyscheidsrechters zijn significant jonger; respectievelijk 37.6 en 33.1 jaar. De gemiddelde leeftijd van de juryleden bij het wielrennen (53.4) en de arbitrage bij het tennis (51.7) is 'de vijftig' gepasseerd.

2.3. Hoogste schoolopleiding

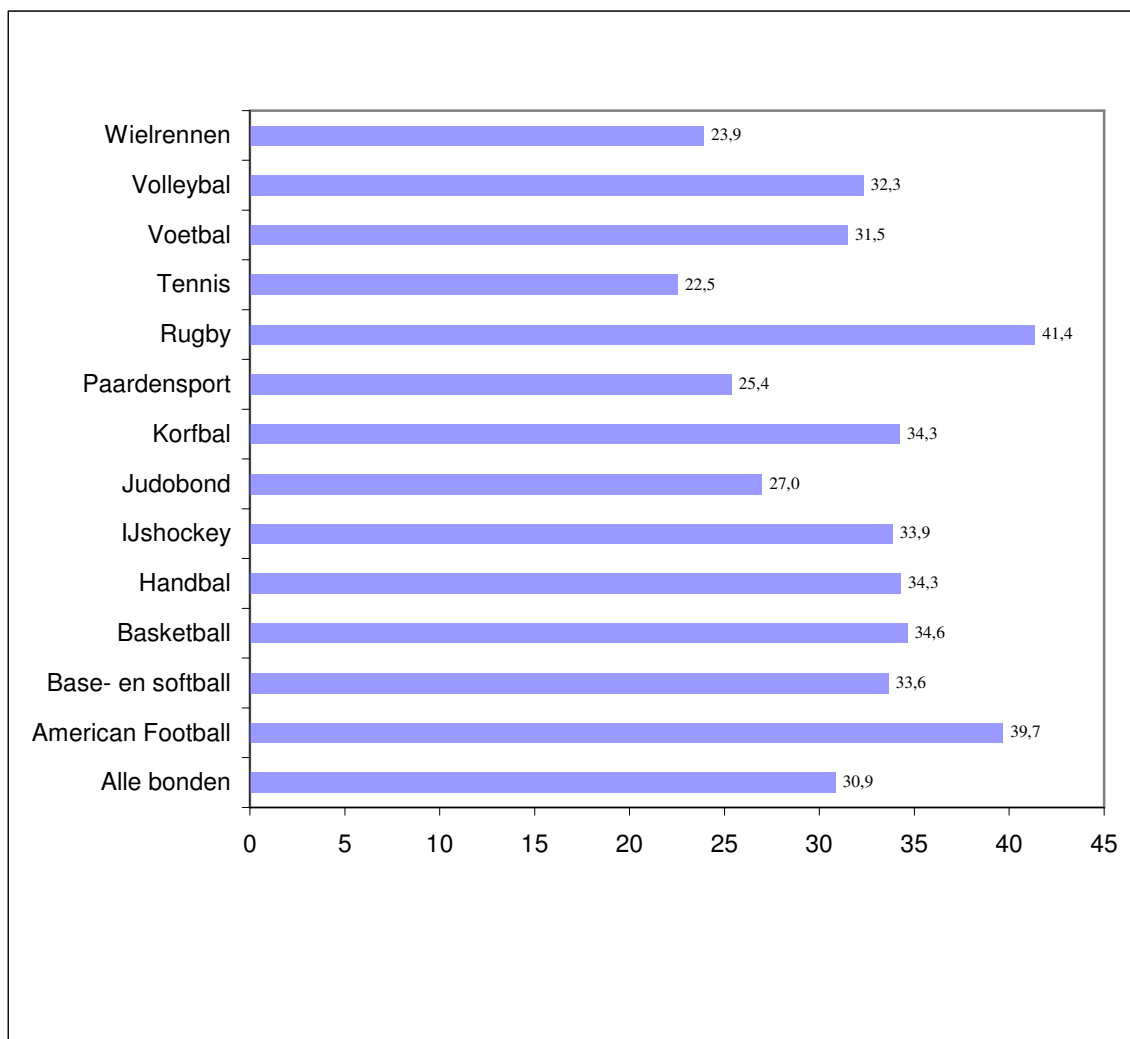
Betekenis gemiddelde zevenpuntsschaal ==> Waarde 1: Basis-onderwijs. Waarde 2: Vmbo, lbo. Waarde 3: Mavo, mulo. Waarde 4: Mbo. Waarde 5: Havo, vwo, hbs, mms. Waarde 6: Hbo. Waarde 7: Universitair.

Het gemiddelde opleidingsniveau op de gehanteerde zevenpuntsschaal ligt net onder de '5'; 2% heeft louter basisonderwijs genoten, 19% heeft Vmbo/Lbo of Mavo/Mulo gedaan, 25% volgde een MBO, 11% heeft de Havo/Vwo/Hbs of Mms als hoogst gevolgde scholing aangevinkt, 31% een Hbo en 12% een academische opleiding.

De juryleden bij het wielrennen zijn lager opgeleid dan gemiddeld, maar hier is wellicht sprake van een leeftijdseffect; de gemiddelde leeftijd van deze deelpopulatie is namelijk relatief hoog. Jongere generaties zijn gemiddeld hoger opgeleid dan de oudere.

Vooraf rugby- en basketbalscheidsrechters zijn relatief hoog opgeleid.

2.4. Hoeveel uur in de week (gemiddeld) verricht u betaalde arbeid?

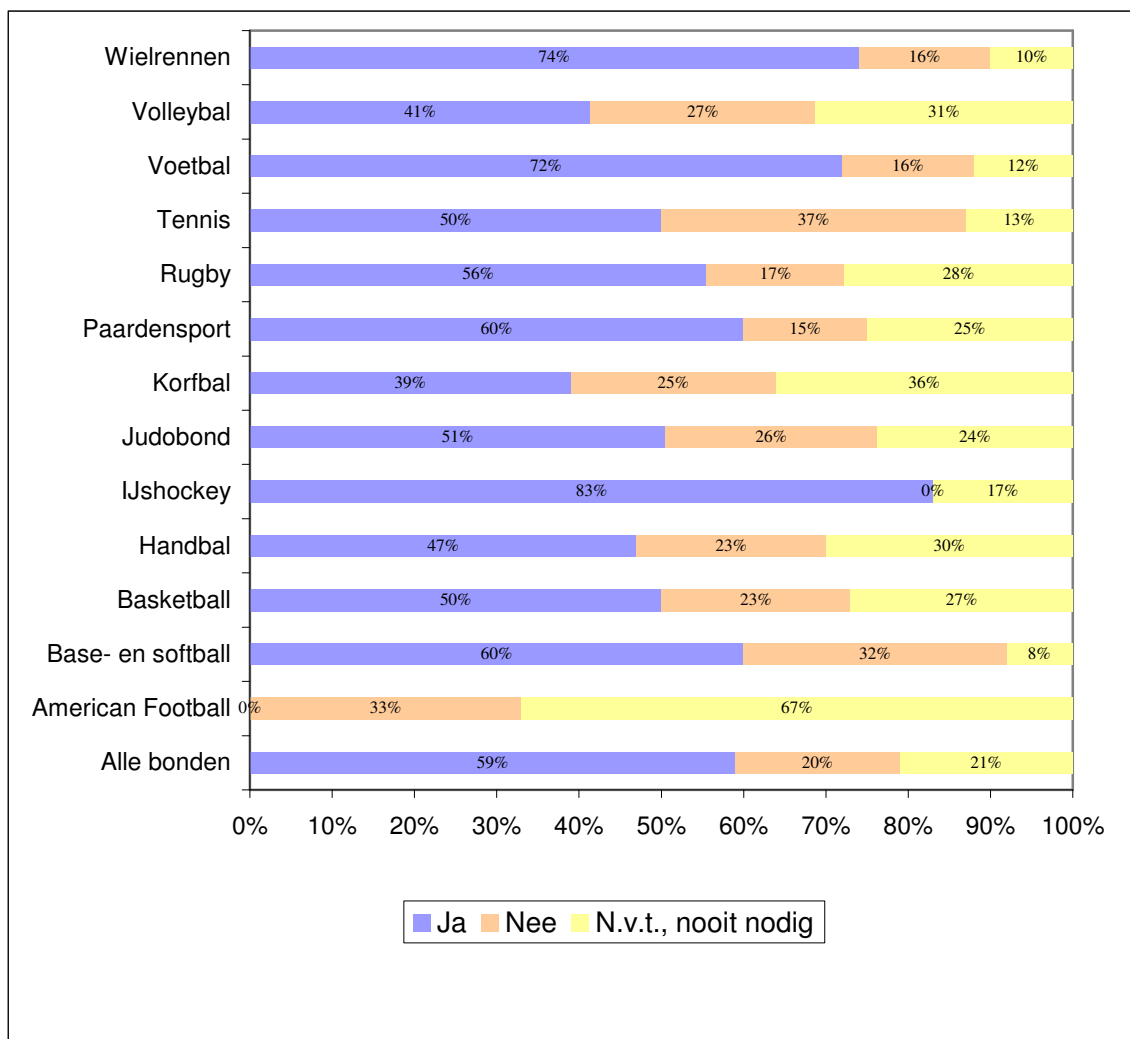

Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 30.9. Hierbij is de optie "N.v.t., geen betaald werk" **wel** meegenomen in de berekening en telt als nul uur.

De gemiddelde scheidsrechter verricht bijna 31 uur betaalde arbeid. In de deelrapportages zijn aanvullend de percentages gepresenteerd van werkenden en niet werkenden. Deze percentages verklaren voor een groot gedeelte bovenstaande verschillen tussen de bonden. Van de rugbyscheidsrechters heeft slechts 3% geen betaald werk, van de KNLTB-respondenten is het aandeel werklozen het hoogst, namelijk 40%. Laatstgenoemden zijn gemiddeld genomen al wat ouder (51.7), zodat ook hier waarschijnlijk sprake is van een leeftijdseffect. Iets dergelijks geldt voor de KNWU-respondenten.

Van de totale onderzoeksgroep heeft 17% geen werk, ergo, 83% verricht betaalde arbeid.

2.5. Kunt u uw werktijden aanpassen voor het fluiten?

Deze vraag is uitsluitend beantwoord door respondenten met betaald werk.

Voor 20% van de werkende scheidsrechters geldt dat zij niet in staat zijn hun werktijden aan te passen indien dit noodzakelijk is voor het fluiten. Bij de KNLTB is dit probleem het grootst. Van de werkende respondenten zegt 37% dat aanpassing niet mogelijk is. Wellicht wordt hiermee (gedeeltelijk) verklaard dat juist bij de KNLTB het aantal scheidsrechters zonder baan het grootst is (en dat hier de gemiddelde leeftijd relatief hoog is). Geen enkele ijshockeyscheidsrechter heeft problemen met het aanpassen van zijn werktijden aan het fluiten.

2.6. Op welk (hoogste) niveau fluit u met enige regelmaat?

Men heeft het hoogste niveau aangegeven waarop regelmatig wordt gefloten.

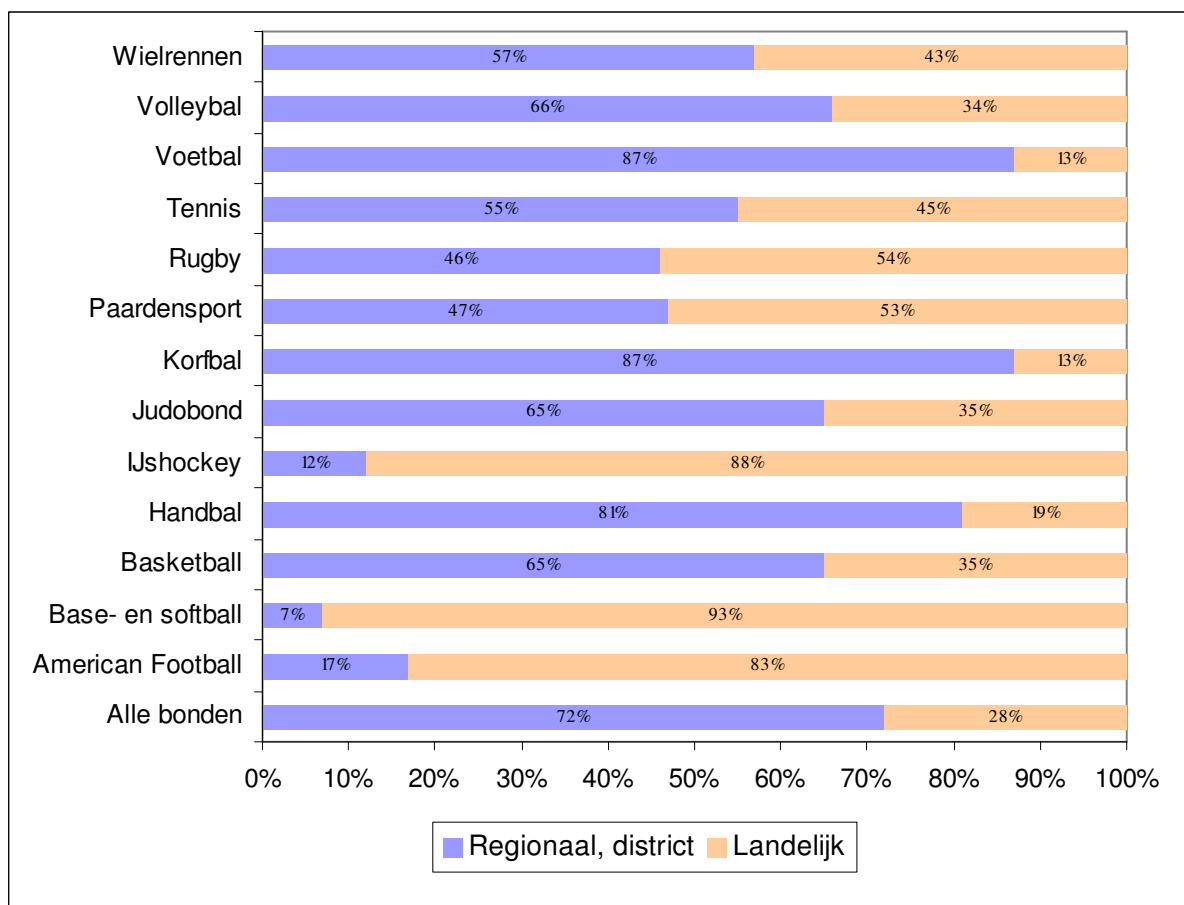
Toelichting bij de antwoordcategorieën:

Verenigingsniveau = Als respondent alleen op de eigen vereniging fluit. Deze categorie is dus niet meegenomen in deze rapportage.

Regionaal/District niveau = Als respondent fluit bij wedstrijden waaraan eigen vereniging niet meedoet.

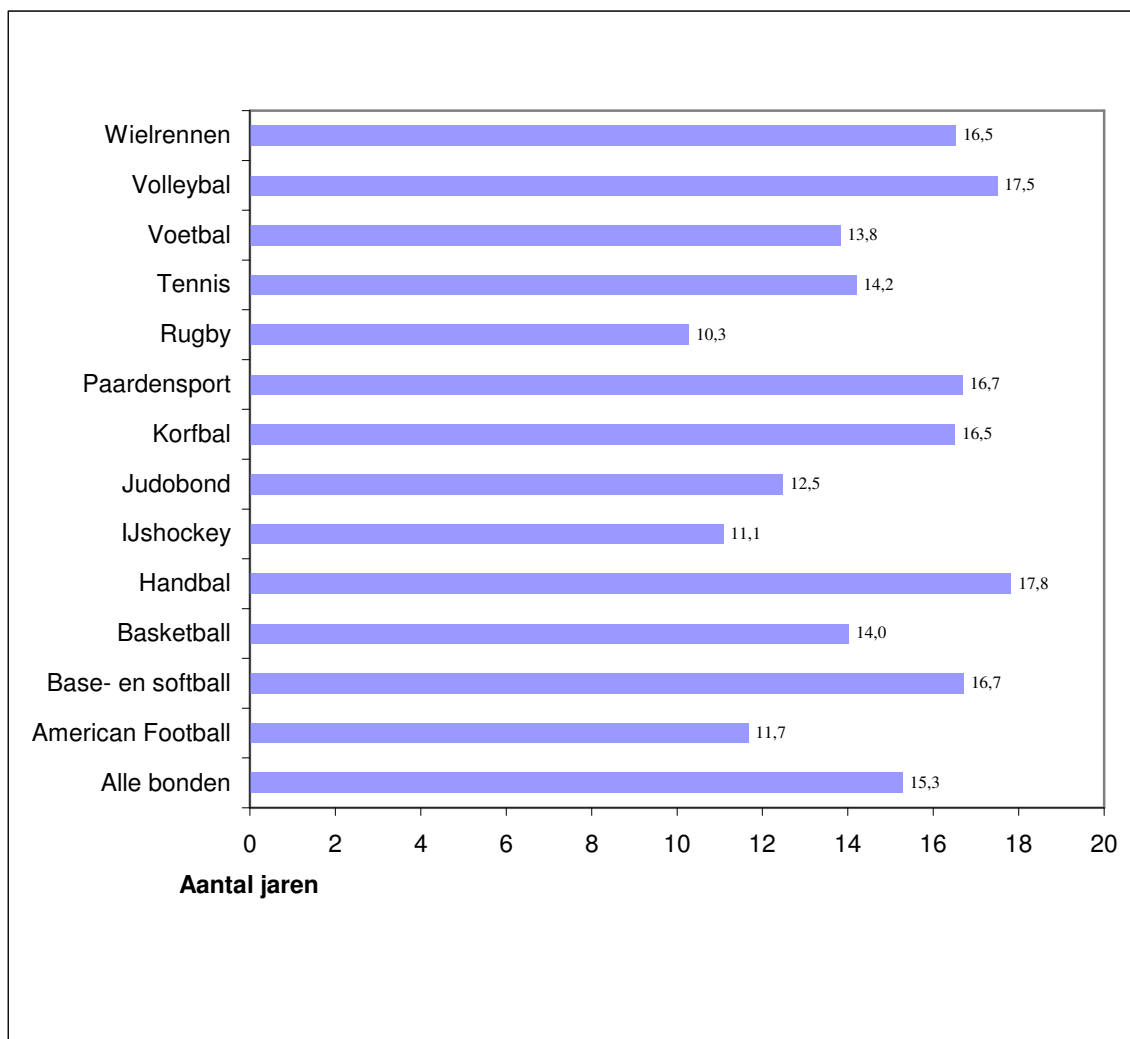
Landelijk niveau = Als respondent de hoogste klassen fluit.

Internationaal niveau is uit het onderzoek gehouden.

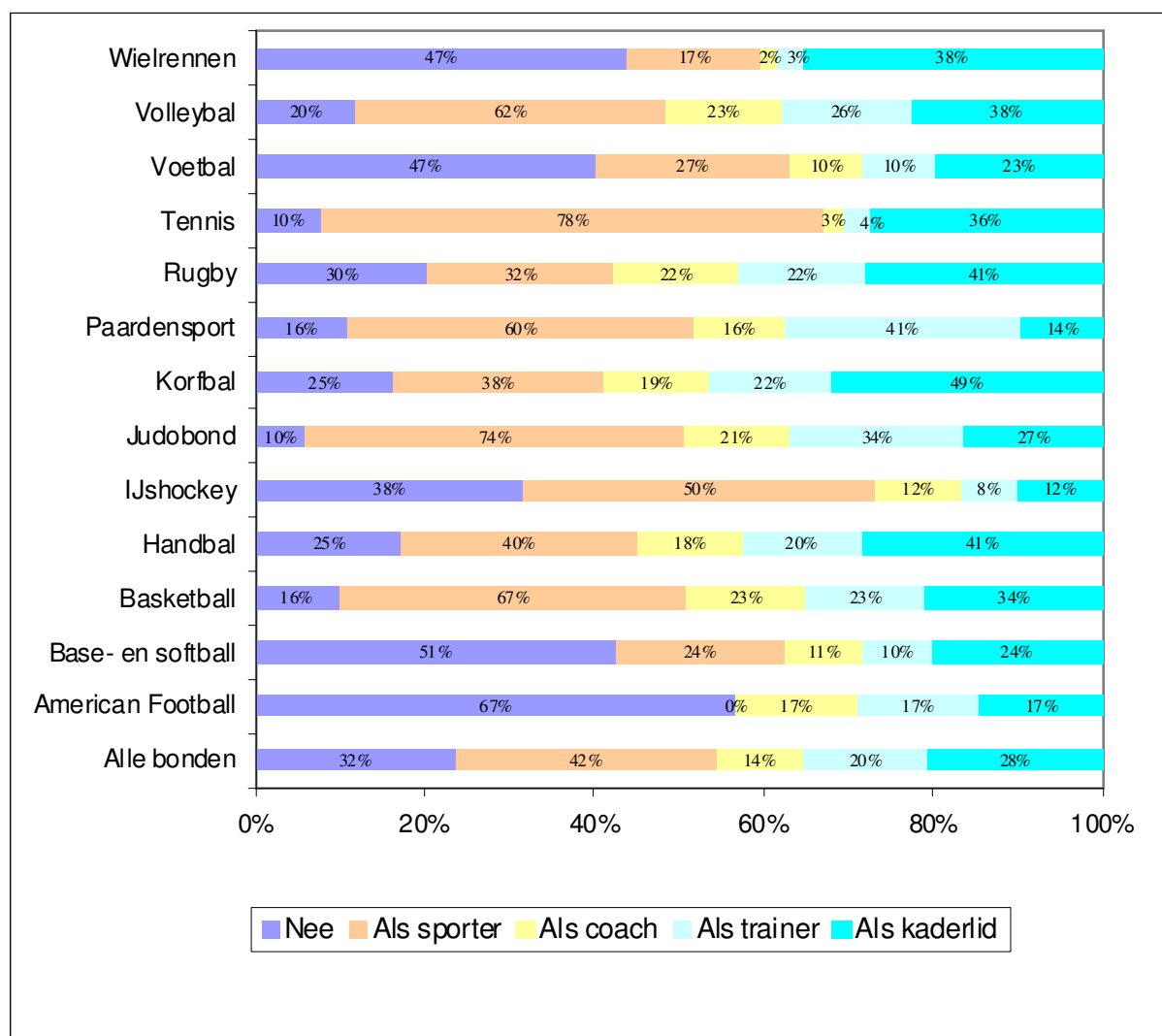
Bijna driekwart fluit (met enige regelmatig en op zijn hoogst) regionaal en ruim een kwart fluit op landelijk niveau. De verschillen per bond zijn groot en zijn misschien van belang bij aanvullende analyses. Per bond zou bekeken kunnen worden of onderzoeksuitkomsten verschillen per 'type scheidsrechter' (verenigings-, regionaal of landelijk scheidsrechter). Voor de totale onderzoeksgroep is er reeds een rapport gegenereerd waarin de drie categorieën met elkaar worden vergeleken. Het niveau waarop men fluit blijkt vaak van invloed te zijn op de gegeven antwoorden. Omdat in de onderhavige rapportage de clubscheidsrechters buiten beschouwing zijn gebleven, is het wellicht raadzaam om voor deze categorie een zelfstandig onderzoek uit te voeren.

2.7. Hoe lang bent u scheidsrechter?

De 4.603 respondenten die hebben deelgenomen aan dit onderzoek zijn gemiddeld ruim 15 jaar actief als scheidsrechter. De gemiddelde judo-, ijshockey- en rugbyscheidsrechter zijn aanzienlijk korter actief; respectievelijk 12,5, 11,1 en 10,3 jaar. Aan de bovenkant zien we eigenlijk geen echte uitschieters, hoewel de handbal- (17,8 jaar) en volleybalscheidsrechters (17,5 jaar) duidelijk de nummer 'een' en 'twee' zijn.

2.8. Bent u nog op een andere wijze actief binnen de sport?

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

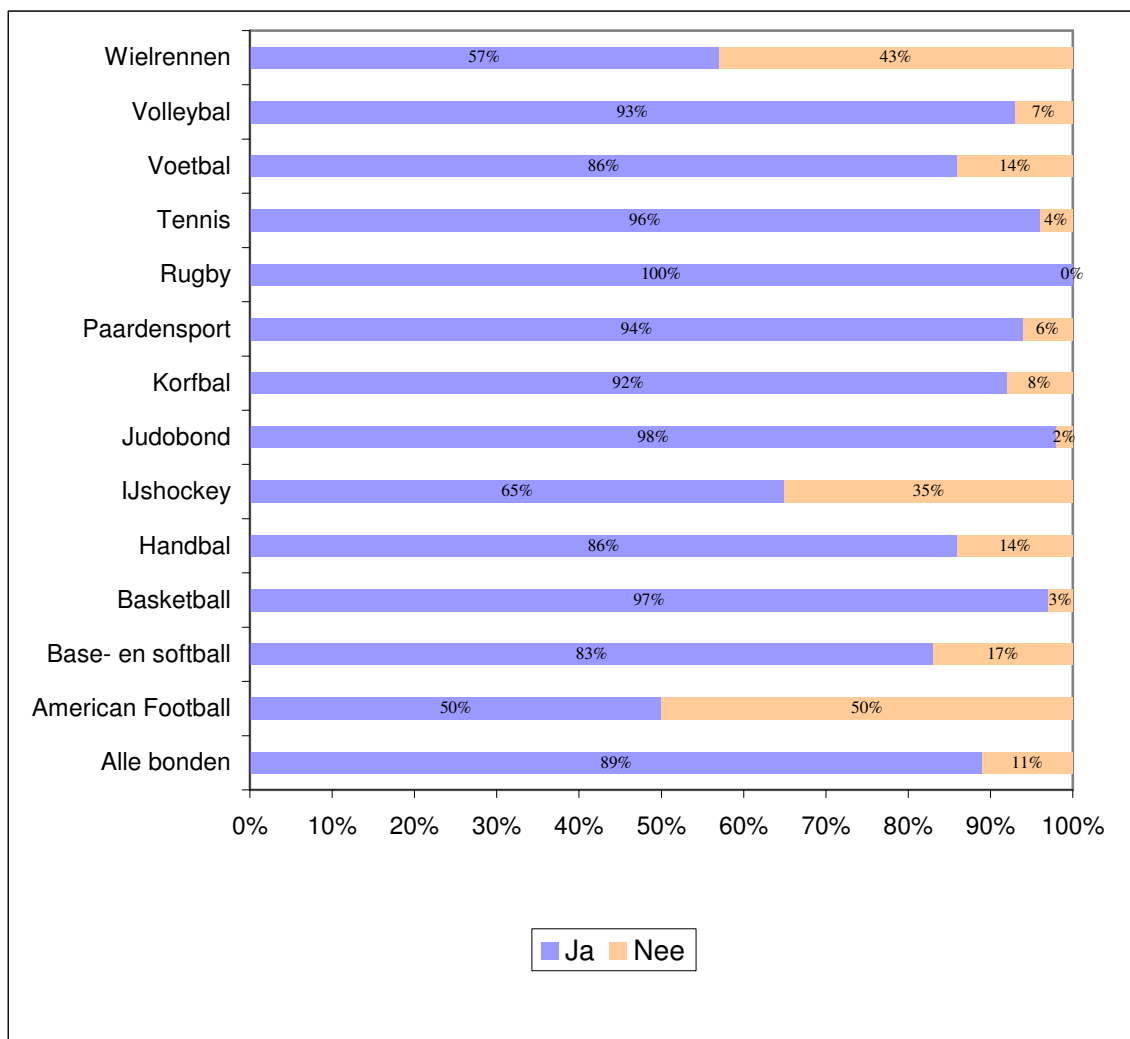
Bijna een derde van de scheidsrechters is verder niet actief binnen de sport. Bij enkele bonden is dit aantal significant hoger: bij de KNBSB (51%), de KNWU (47%), de KNVB (47%) en de NIJB (38%). Bij de KNLTB (10%), de JBN (10%), de KNHS (16%), de NBB (16%) en de NeVoBo (20%), zijn er juist relatief weinig scheidsrechters die verder niets doen binnen de sport.

De meeste 'actieve scheidsrechters' sporten (42%), 28% is actief als kaderlid, 20% is trainer en 14% coacht. Er zijn soms behoorlijke verschillen tussen de diverse bonden waar te nemen. Het zou te ver voeren om die allemaal te bespreken. Bij de NeVoBo, KNLTB, KNHS, JBN en NBB zijn opvallend veel scheidsrechters actief als sporter. Bij de NeVoBo, NRB, JBN en NBB zijn relatief veel scheidsrechters actief als coach. Onder de respondenten van de KNHS en JBN zijn opvallend veel trainers. Dit geldt (in mindere mate) ook voor de NeVoBo, NRB, NBB en het KNKV.

Kaderleden vinden we bovengemiddeld vaak terug onder scheidsrechters van het KNKV, NHV en NRB maar ook wel bij de KNWU, NeVoBo en KNLTB.

Als alle antwoorden bij elkaar worden opgeteld blijken scheidsrechters van de NeVoBo, JBN en NBB het meest actief binnen de sport. Daarentegen lijken de respondenten van de KNWU, KNVB, NIJB en KNBSB wat monomaner te acteren als scheidsrechter.

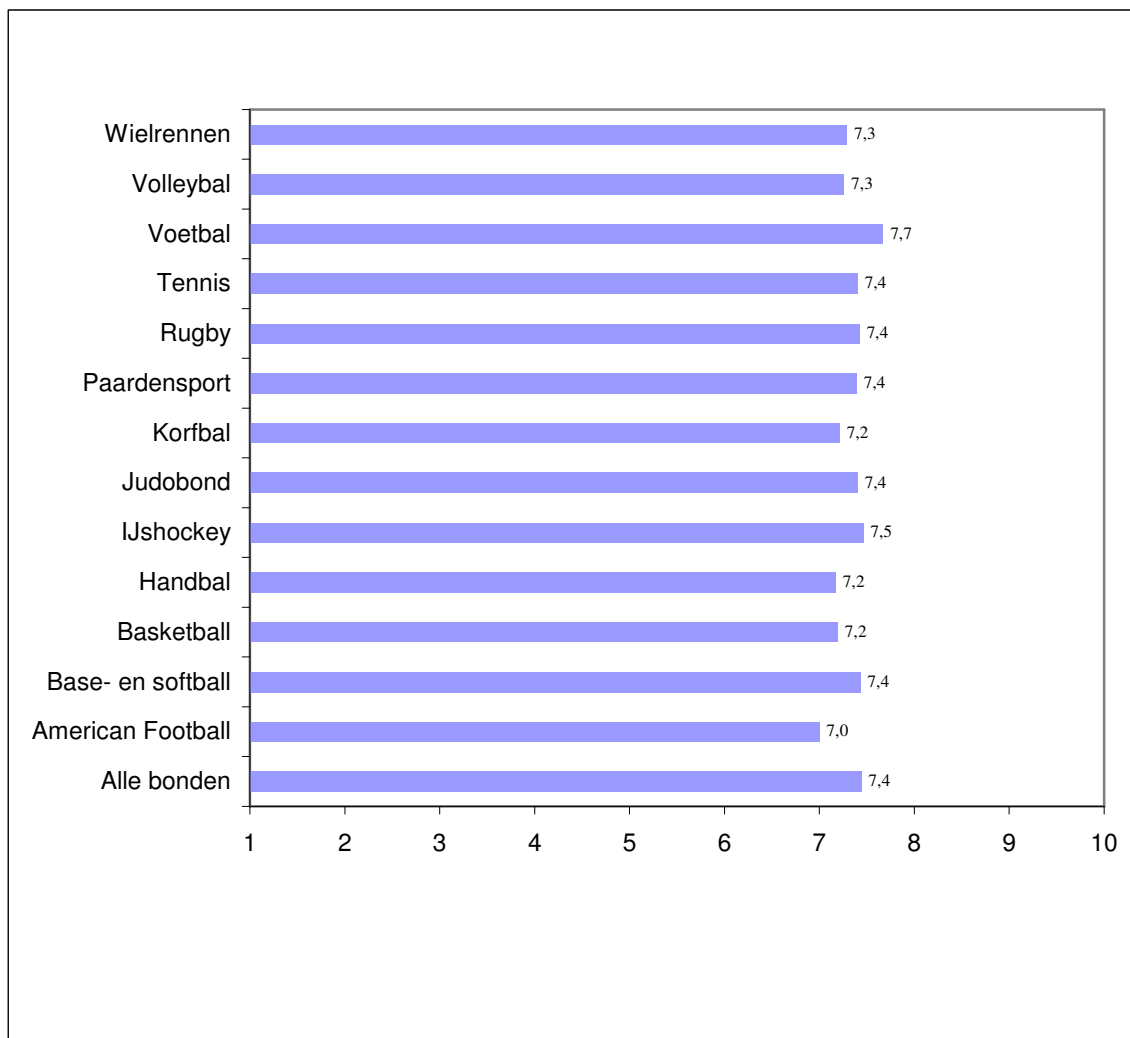
2.9. Beoefent of beoefende u de sport waarin u fluit?

Scheidsrechters zijn over het algemeen als sporter verbonden met hun sport: 89% beoefent of beoefende de sport waarin wordt gefloten. Bij sommige sporten is die binding wat minder groot: 43% van de wielren- en 35% van de ijshockeyscheidsrechters is nooit actief geweest binnen de eigen sport. Voor de overige sporten geldt dat de deelnamecijfers zeer hoog zijn (bij de NRB is die zelfs 100%).

2.10. Rapportcijfer algehele tevredenheid als scheidsrechter

Aan het einde van de eerste vraagmodule heeft iedere respondent, voordat dieper is ingegaan op allerlei deelgebieden, zijn/haar algehele tevredenheid als scheidsrechter weergegeven met een rapportcijfer.

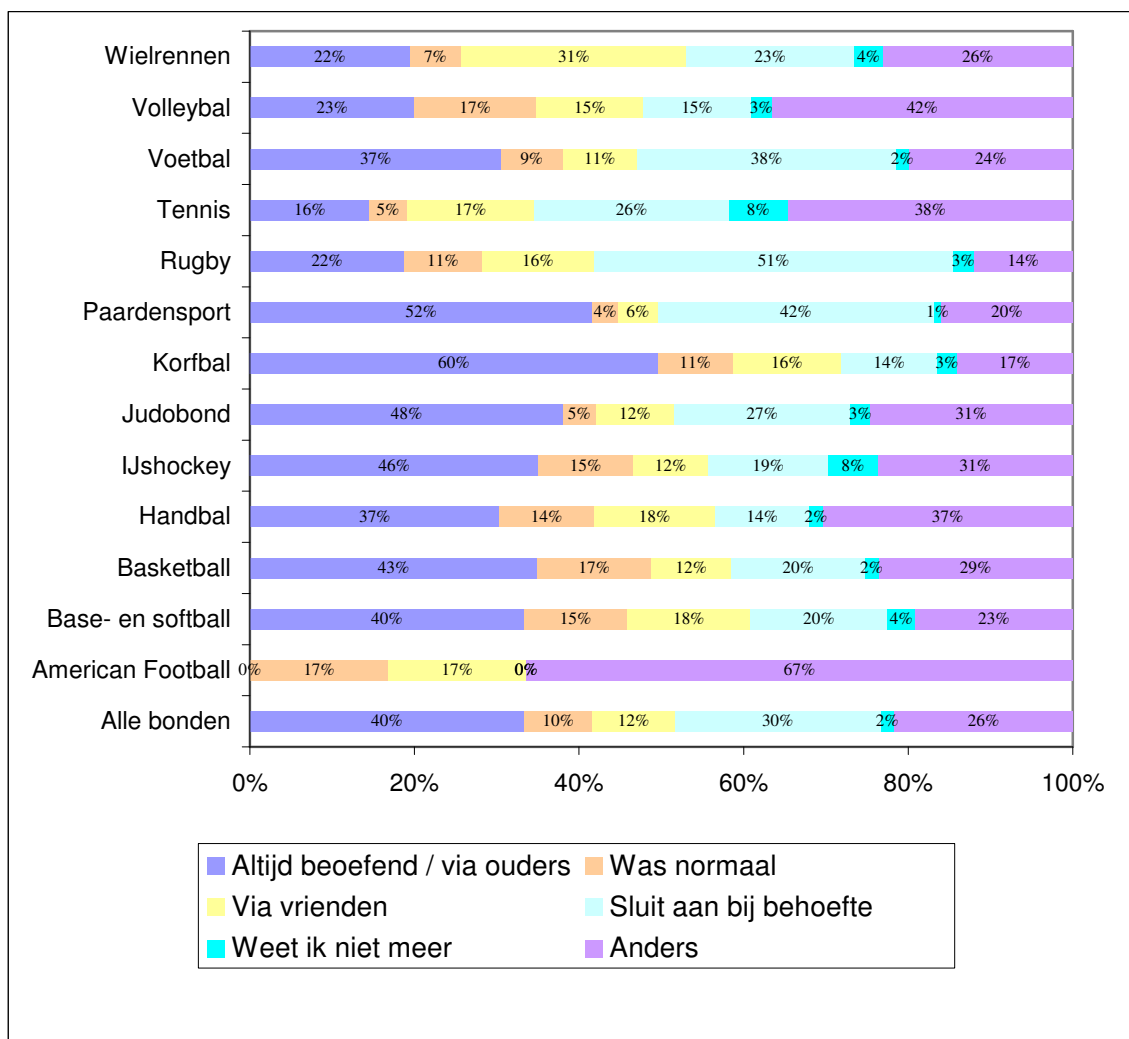
De algehele tevredenheid van de scheidsrechters is zeer behoorlijk, beloond met een gemiddeld rapportcijfer van een 7.4. In tevredenheidsonderzoek wordt een rapportcijfer onder de 7.0 over het algemeen voorzien van kanttekeningen; er is dan meestal nog werk aan de winkel. Geen enkele sportbond scoort lager dan een 7.0. Verder zien we weinig variantie in de gemiddelden van de deelnemende sportbonden. De KNVB heeft zich met een 7.7 ietsjes los gefietst uit het peloton. Verder blijkt uit aanvullende analyse de verplichting te fluiten van significante (negatieve) invloed te zijn op dit rapportcijfer.

3. Motivatie

De motivatie waarmee iemand fluit verschilt niet alleen per individu, maar kan ook door de tijd veranderen. Daarom is in het onderzoek expliciet aandacht besteed aan vragen over de 'beginmotivatie' en de stand van zaken 'op dit moment'.

De openingsvraag van deze module was: "Waarom fluit u juist deze sport?". Hierbij mocht men meerdere antwoorden geven.

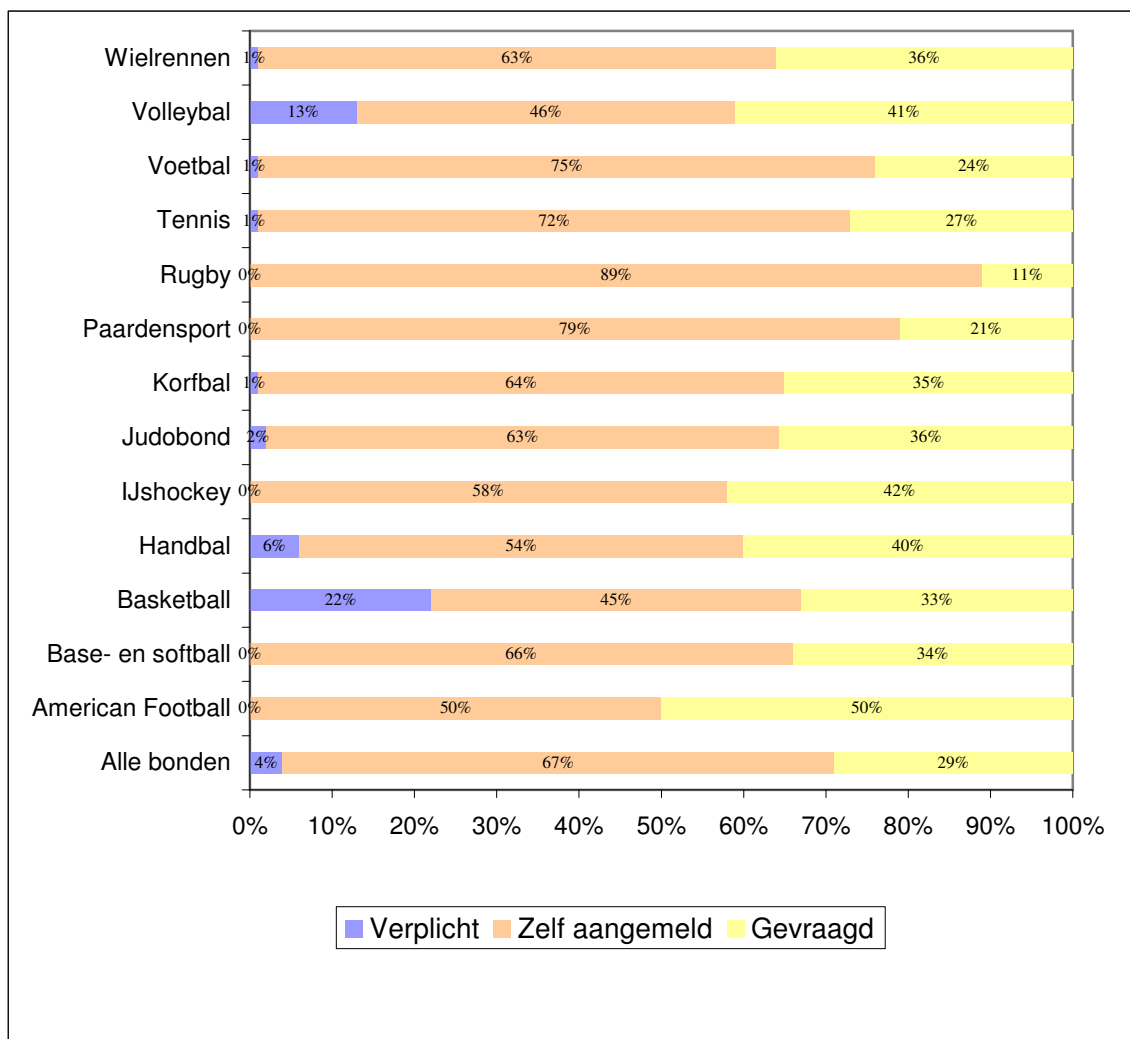
3.1. Waarom fluit u juist deze sport?

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

Het meest gegeven antwoord betreft de binding met de sport 'van huis uit/ van kindsbeen af', door 40% aangevinkt, gevolgd door een goede tweede, 'de aansluiting bij de behoeften van de respondent' (30%). De overige redenen 'nooit over nagedacht/was normaal' (10%) en 'door vrienden mee in contact gebracht' (12%) zijn duidelijk minder opgevoerd. Ruim een kwart van de respondenten heeft hier zelf een antwoord geformuleerd ('Anders'). Deze kunnen per sportbond sterk variëren. Bij de NeVoBo en NBB bijvoorbeeld betreft het hier vooral respondenten die verplicht waren te fluiten. In de vragenlijst van de vervolgmetingen zou deze categorie overigens kunnen worden toegevoegd. Bij korfbal, maar ook bij de paardensport, judo en ijshockey is de binding 'van huis uit/ van kinds af aan' groter dan gemiddeld. De scheidsrechters van de NRB, KNHS en KNVB geven vaker dan gemiddeld aan dat het fluiten perfect aansluit bij de eigen behoeften. Bij het NHV, KNKV en de NeVoBo is dit percentage ietwat aan de lage kant. De KNWU-juryleden komen vaker dan hun collega's via vrienden in contact met de sport.

3.2. Hoe bent u scheidsrechter geworden?

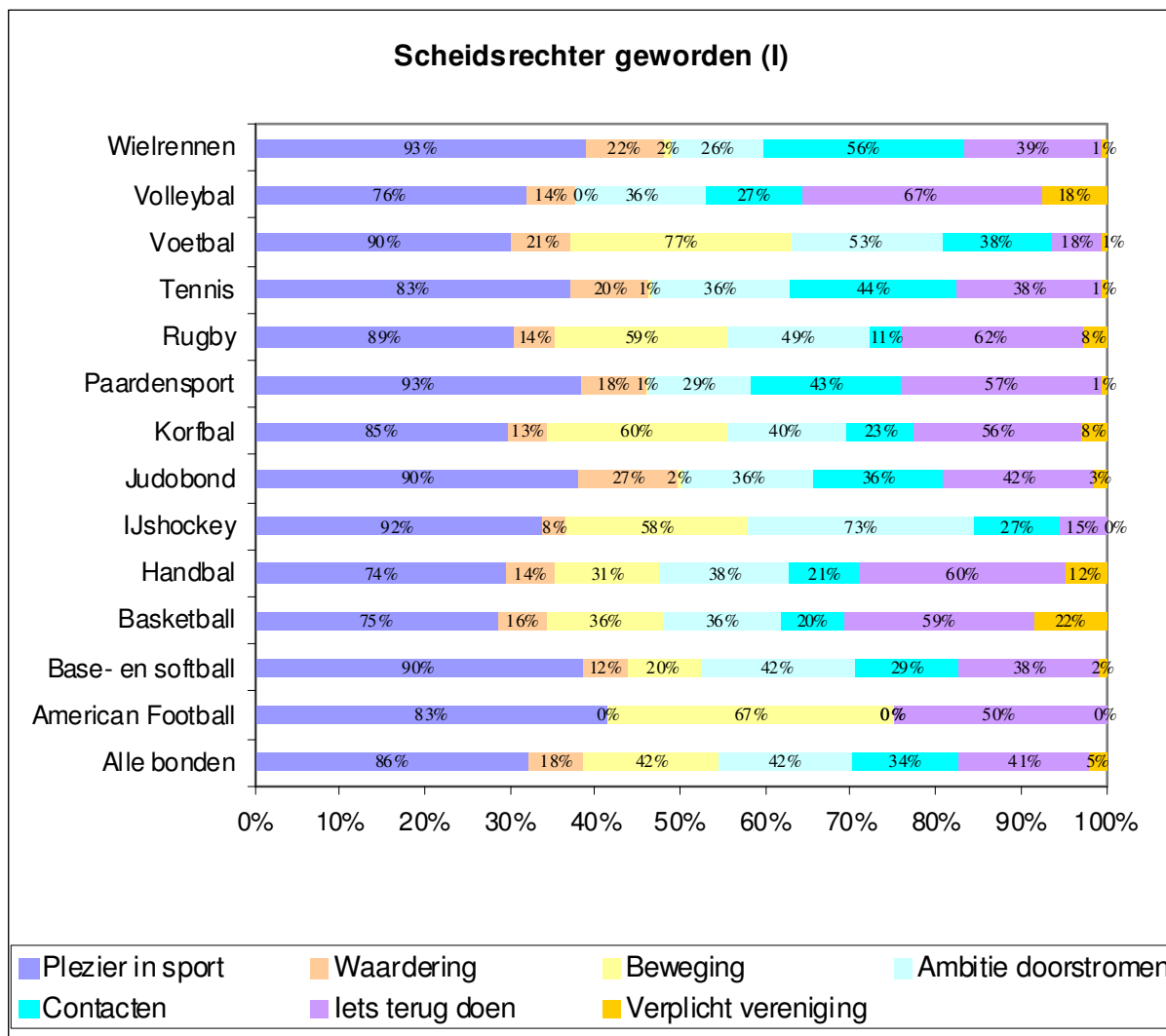

Tweederde van het totale scheidsrechterskorps heeft zichzelf 'in den beginne' aangemeld, 29% is destijds gevraagd en voor 4% is de loopbaan ooit begonnen als een verplichting.

Bij de NBB (22%), NeVoBo (13%) en het NHV (6%) speelt de verplichting om te fluiten een rol, bij de overige bonden speelt dat nauwelijks of helemaal niet. Verder zien we per bond de verhouding tussen 'het zelf aanmelden' en 'het gevraagd zijn' variëren. Meestal hebben de scheidsrechters die zichzelf hebben aangemeld duidelijk de overhand, bij de NeVoBo houden beide groepen elkaar wat meer in evenwicht.

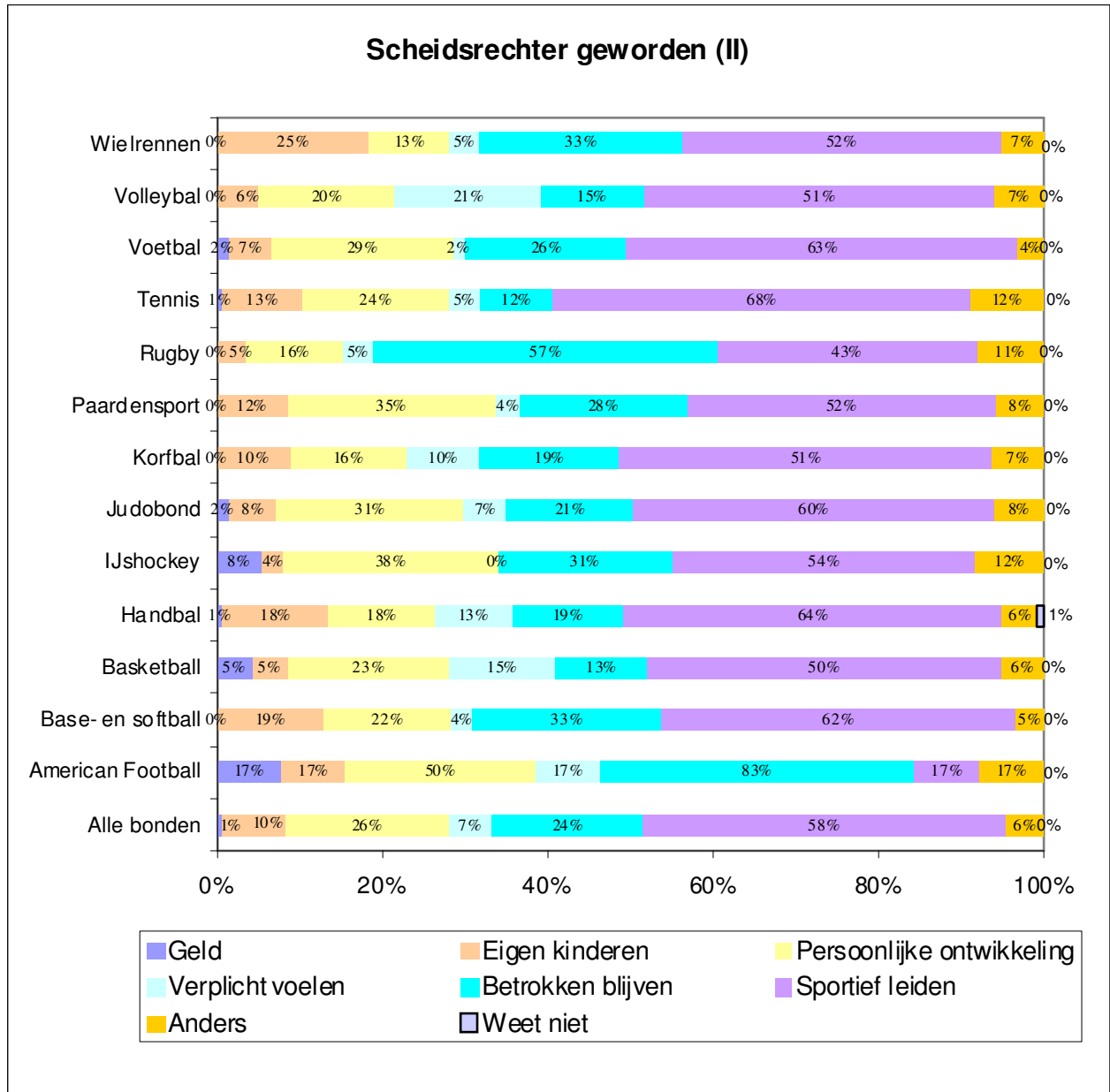
3.3. Wat zijn de redenen om scheidsrechter te worden / blijven?

In de vragenlijst is een aantal redenen om te fluiten weergegeven. Iedere respondent is gevraagd maximaal vijf redenen aan te vinken waarom hij/zij destijds scheidsrechter is geworden. Het was mogelijk om zelf redenen toe te voegen. Vervolgens is gevraagd wat de redenen zijn waarom men scheidsrechter blijft.

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

Omdat de respondenten konden kiezen uit dertien antwoordcategorieën (en meerdere antwoorden mochten geven) zijn de resultaten in twee figuren uitgesplitst. Ze worden tezamen onder de tweede figuur besproken.

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

Het plezier in de sport (86%) wordt, zonder één enkele uitzondering, veruit het vaakst genoemd als reden waarom men ooit is **begonnen** als scheidsrechter, op een afgetekende tweede plaats gevolgd door het 'zichzelf in staat achten een wedstrijd op sportieve wijze te leiden' (58%). Lichamelijke beweging (42%), de ambitie om hoger te gaan fluiten (42%) en 'iets terugdoen voor de sport' (41%) vormen een soort subtop van motivaties. Daarachter vinden we 'de contacten met anderen (34%), de voordelen t.a.v. de persoonlijke ontwikkeling (26%), de betrokkenheid bij de sport terwijl actieve deelname niet meer mogelijk/gewenst is (24%) en de waardering (18%). Het laagst scoren redenen als 'de kinderen beoefen(d)en de sport' (10%), het voelen als een verplichting (7%), het verplicht zijn door vereniging/bond (5%) en de financiële prikkel (1%).

Deze verhoudingen kunnen per sportbond sterk verschillen. Zo is natuurlijk de lichamelijke beweging als motivatie sterk sportafhankelijk, bij voetbal, korfbal, rugby en ijshockey relatief vaak genoemd en bij wielrennen, volleybal, tennis, paardensport en judo nauwelijks of niet. Waardering scoort juist bij judo weer relatief hoog. Bij ijshockey (maar ook bij voetbal en rugby) wordt de ambitie om door te stromen door opvallend veel respondenten genoemd. Bij jurysporten zoals wielrennen en paardensport (maar ook bij tennis en voetbal) blijken contacten met anderen van belang te zijn bij de beslissing om scheidsrechter te worden, een reden die door rugbyscheidsrechters juist weinig wordt opgevoerd. De sportbonden die leden de verplichting hebben opgelegd te fluiten (NeVoBo, NHV en

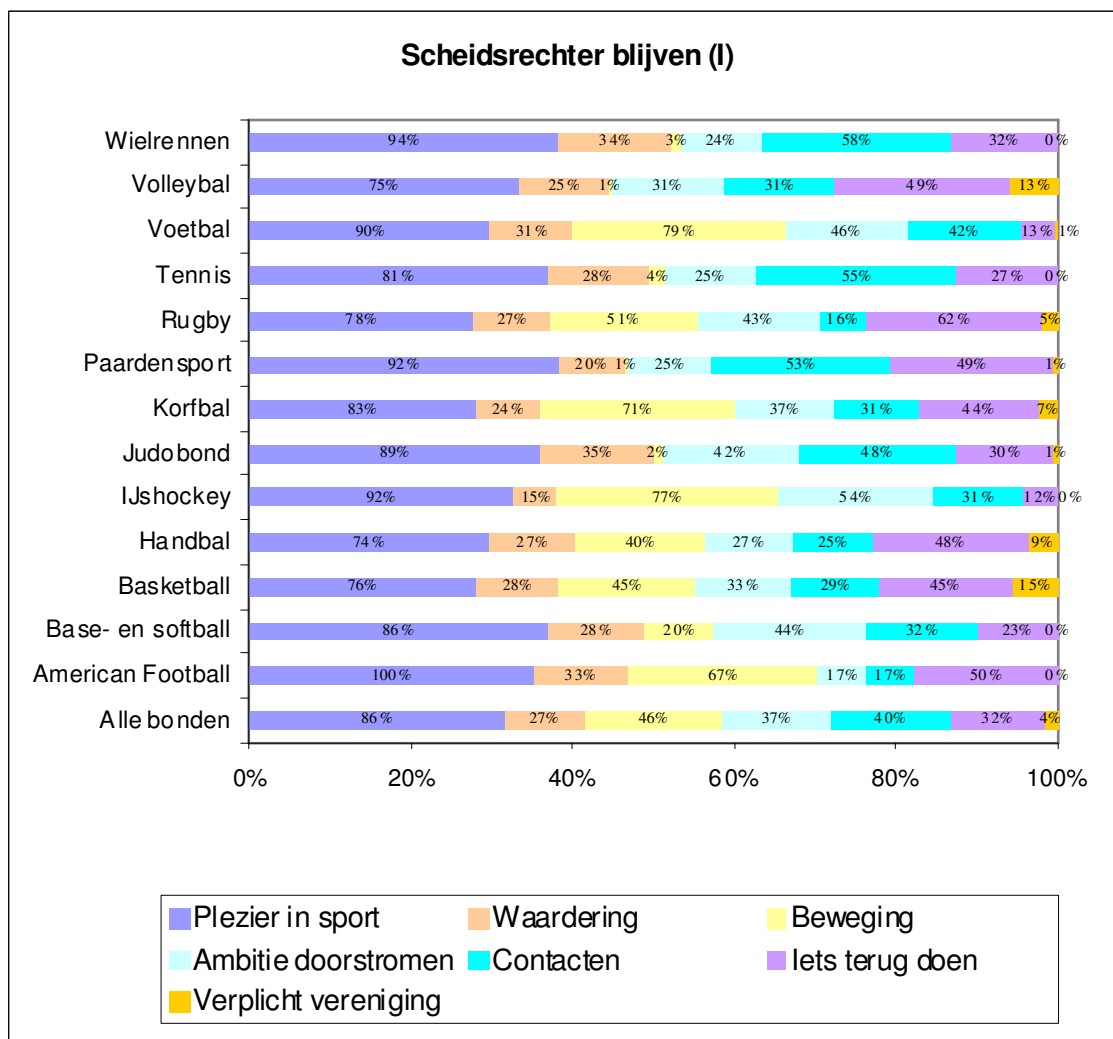
NBB) scoren relatief hoog op de reden 'iets terug doen voor mijn sport en/of vereniging', maar ook de scheidsrechters van de NRB, KNHS en het KNKV hebben dit antwoord relatief vaak aangevinkt. De ijshockey- en voetbalscheidsrechters noemen deze reden juist weer opvallend weinig.

Van alle deelpopulaties speelt voor de KNWU-juryleden het feit dat de eigen kinderen de sport beoefen(d)en de belangrijkste rol. De persoonlijke ontwikkeling is voor de scheidsrechters van de NIJB, KNHS, JBN en KNVB bovengemiddeld van belang bij de overwegingen om scheidsrechter te worden.

De betrokkenheid bij de sport terwijl actieve deelname niet meer mogelijk/gewenst is, scoort bij de NRB-scheidsrechters duidelijk hoger dan bij alle andere respondenten. Tot slot wordt de belangrijke reden 'het zichzelf in staat achten een wedstrijd op sportieve wijze te leiden' nog het minst door rugbyscheidsrechters genoemd (43%) en het meest door tennisarbiters (68%), met de overige bonden daar tussenin.

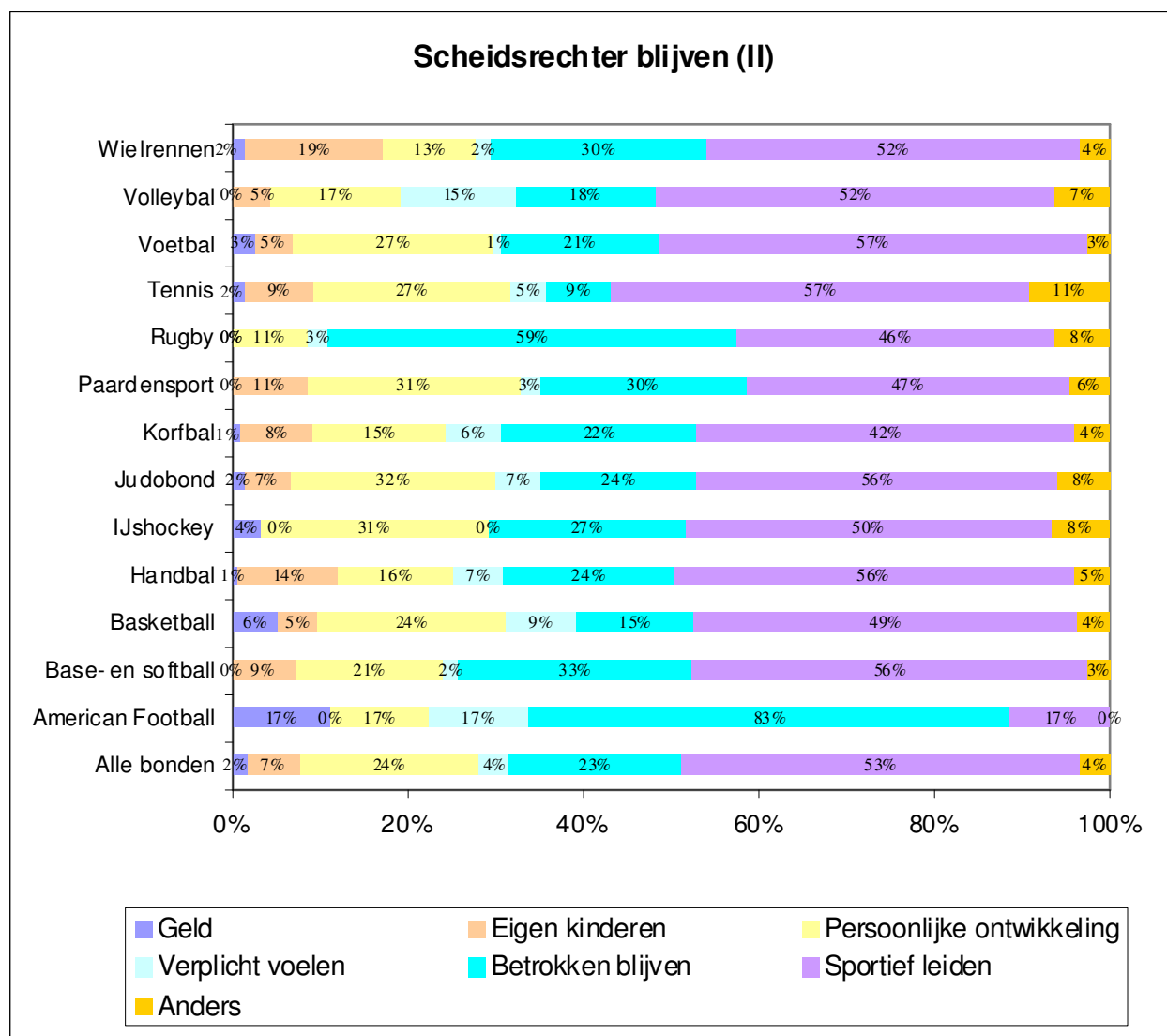
Verder varieert het aantal aangevinkte redenen per sportbond. Bij de NeVoBo is dat bijvoorbeeld relatief laag (3.3, misschien vanwege de verplichting), bij de KNVB (4.3), NRB (4.1) en NIJB (4.1) is het aantal opgegeven redenen juist relatief hoog.

Bovenstaande (en ook andere) figuren herbergen zoveel bondsspecifieke informatie (zie ook deelrapportages) dat we de betrokkenen willen adviseren om vooral ook zelf conclusies te trekken uit de onderzoeksgegevens.

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

De respondenten konden weer uit dezelfde dertien items kiezen bij de vraag wat op dit moment maximaal vijf redenen zijn om scheidsrechter **blijven**. Ook nu zijn de resultaten in twee figuren uitgesplitst en worden onder de tweede figuur besproken.

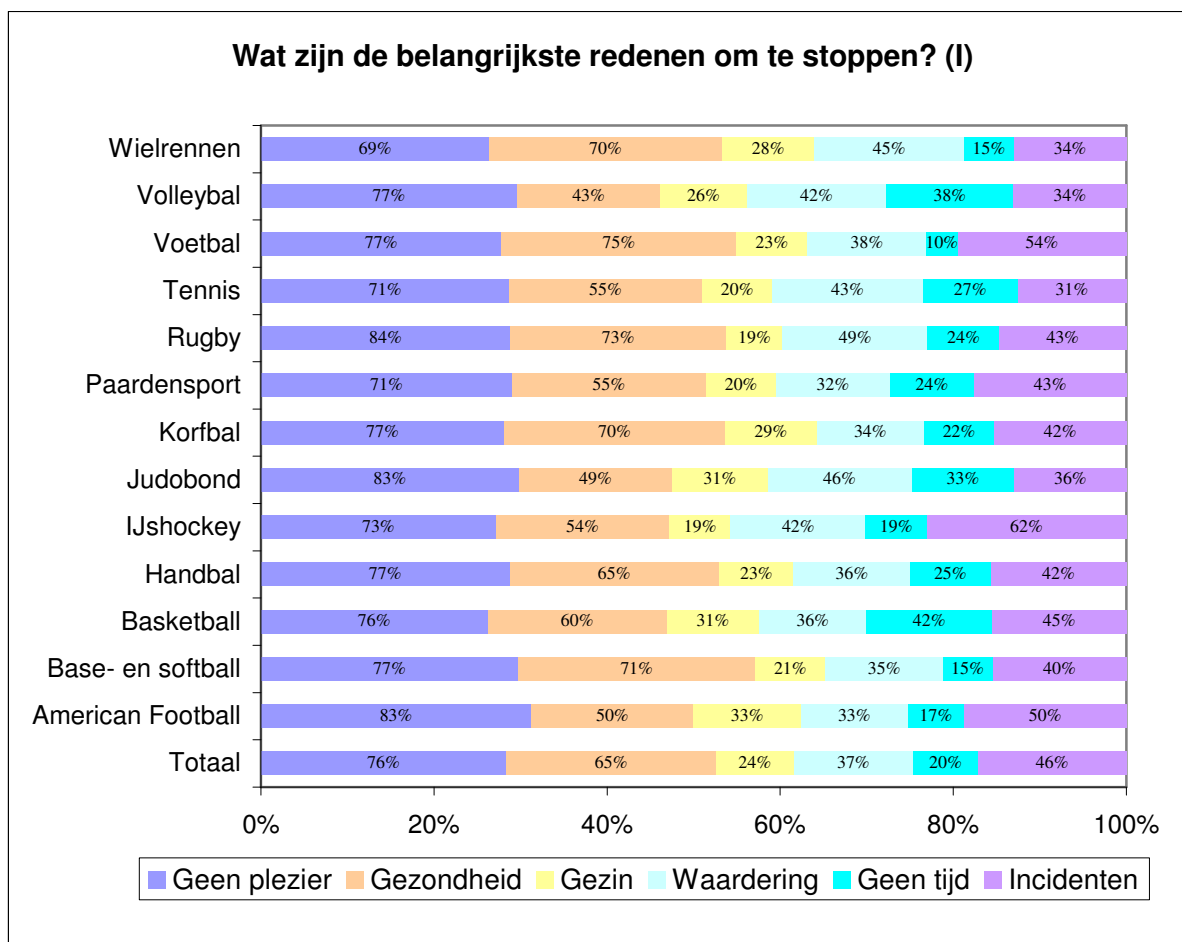
100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

Het is interessant om de verschillen te bekijken tussen de afzonderlijke redenen bij aanvang en op dit moment. Daarmee breng je eventuele verschuivingen in de motivatie in kaart. Deze verschuivingen zijn voor de totale groep niet erg opzienbarend. De redenen die ooit van belang waren om te gaan fluiten staan over het algemeen nog steeds overeind. De belangrijkste motivatie 'plezier in de sport' staat nog steeds onveranderd met 86% ver bovenaan en ook nu (weliswaar met een afname van 5%) is het 'zichzelf in staat achten een wedstrijd op sportieve wijze te leiden' de afgetekende 'nummer twee' (58%/53%). We zien een (geringe) toename in de motivatie om te bewegen (42%/46%, met de NRB in een uitzonderingspositie), de sociale contacten (34%/40%) en de waardering die men krijgt (18%/27%) en een (geringe) afname in de ambitie om door te stromen (42%/37%, met de JBN in een uitzonderingspositie) en in de behoefte iets terug te doen voor de sport of vereniging (41%/32%).

Als we op bondsniveau naar de cijfers kijken, zien we de zojuist geschetste tendensen vaak terug. Een paar opvallende uitkomsten: De NRB laat soms kleine afwijkingen zien, maar dat heeft waarschijnlijk te maken met het geringe aantal respondenten. Bij de NIJB vindt een opvallende terugval plaats van de ambitie om door te stromen (73%/54%), maar hier was het 'aanvangspercentage' wel bijzonder hoog. Bij de KNLTB wordt het relatief hoge aanvangspercentage bij de motivatie 'in staat zijn van het sportief leiden van een wedstrijd' niet gehandhaafd (68%/57%). Voor de scheidsrechters van de KNBSB is de reden dat de kinderen de sport beoefenen minder van belang geworden (19%/9%) en voor de bonden waarbij 'fluiten' verplicht is gesteld, zien we logischerwijze een terugval van de percentages bij de betreffende items.

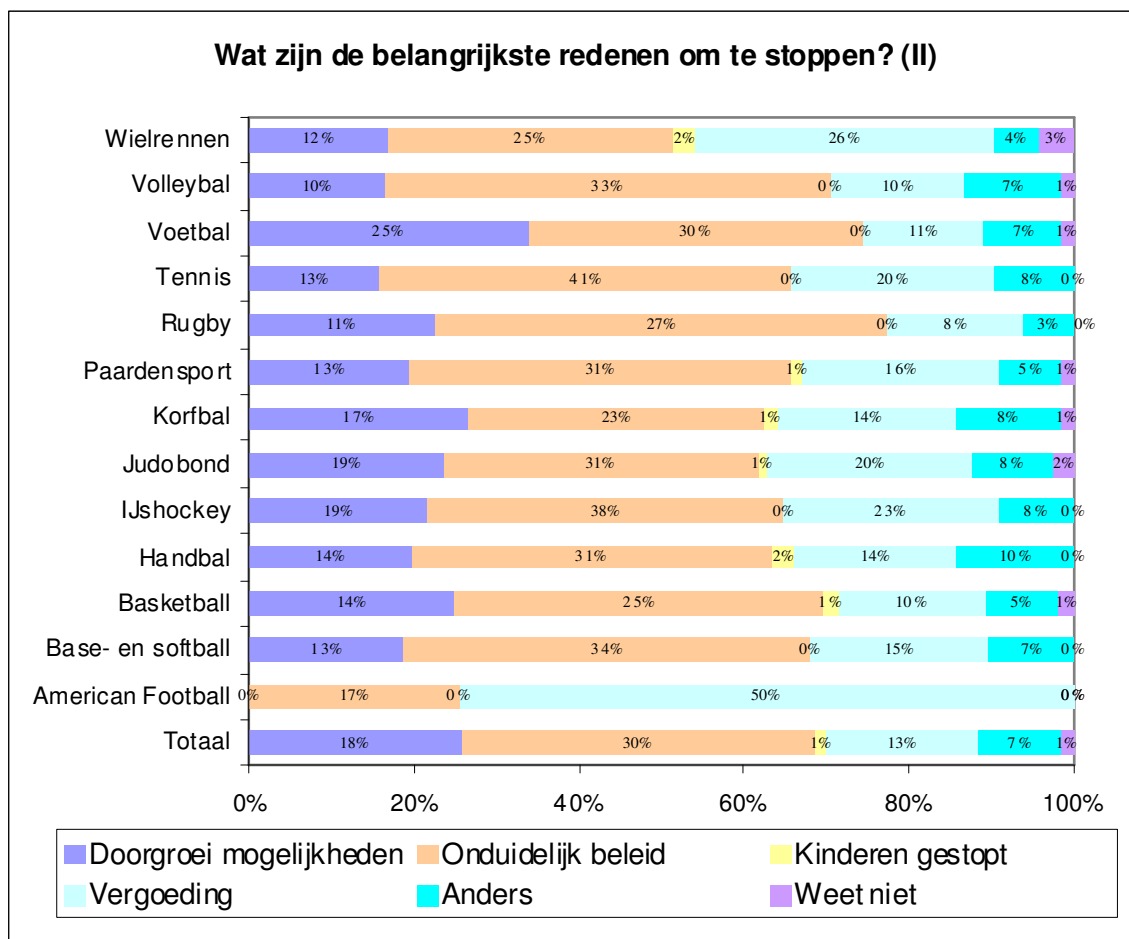
3.4. Wat zijn de belangrijkste redenen om te stoppen?

Aansluitend is de vraag gesteld wat (maximaal vijf) belangrijke redenen zouden zijn om te stoppen met fluiten.

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

De respondenten konden uit een tiental items kiezen bij de vraag wat op dit moment maximaal vijf redenen zouden zijn om te stoppen met fluiten. Ook nu zijn de resultaten in twee figuren uitgesplitst en worden onder de tweede figuur besproken.

100

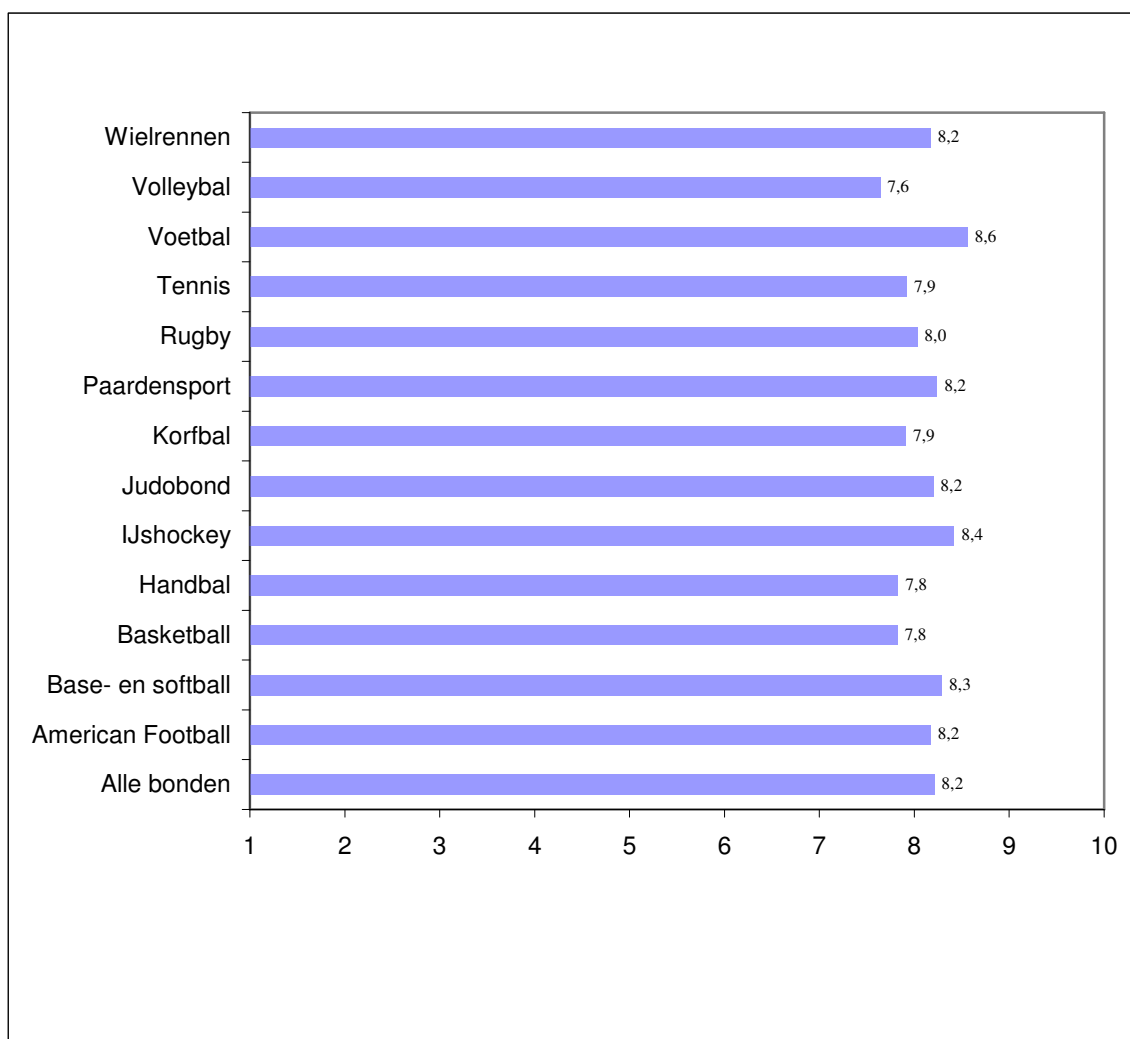
% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

De 'top drie-redenen-om te stoppen' is redelijk afgetekend: geen plezier meer (76%), gezondheid (65%) en incidenten (46%), gevolgd door het volgende viertal: waardering (37%), onduidelijk beleid (30%), gezin (24%), geen tijd (20%) en doorgroei mogelijkheden (18%). De rij wordt gesloten met: vergoeding (13%) en de nauwelijks relevante reden 'kinderen gestopt' (1%).

De scheidsrechters van de verschillende bonden zijn het over 'het plezier' wel eens, een hoog scorend item bij iedere sport, maar voor de nummer twee, 'de gezondheid' vinden we al grote verschillen tussen de diverse sporten. Bij een aantal bonden scoort dit item rond de 50%, bij een vijftal bonden ligt het percentage tussen de 70% en 75%. De KNWU (70%) scoort ook relatief hoog op dit item terwijl de juryleden bij wielervedstrijden toch niet uitzonderlijk actief in de weer zijn. Om die reden zou 'gezondheid' voor deze juryleden minder een issue kunnen zijn dan voor de meer actief bewegende scheidsrechters. Misschien dat bij deze sportbond de hoge gemiddelde leeftijd de verklaring biedt (53.4 jaar). Aan incidenten wordt door de verschillende groeperingen ook een verschillend gewicht gegeven. Voetbal- en ijshockeyscheidsrechters zijn oververtegenwoordigd in de groep die 'incidenten' een aanleiding vindt om de fluit aan de wilgen te hangen. In de rugbysport lijkt waardering voor de scheids relatief belangrijk (dit blijkt uit meerdere uitkomsten van het onderhavige onderzoek). Bij de ijshockey- en tennisrespondenten is 'onduidelijk beleid' eerder een reden om te stoppen dan bij de overige scheidsrechters. Voor het item 'geen tijd' geldt dat er grote verschillen bestaan tussen de diverse bonden. Aan de uitersten van het spectrum vinden we, enerzijds, basketball (42%), volleybal (38%) en judo (33%) versus, anderzijds, voetbal (10%), base- en softball en wielrennen (beide 15%). Ook ten aanzien van de doorgroei mogelijkheden vinden we behoorlijke verschillen, met voetbal (25%) aan de ene kant en een aantal bonden aan de andere kant die 10% of net daarboven scoren. En voor een kwart van de 'wielrenners' (26%) is de vergoeding toch een issue als het om het eventuele beëindigen van de juryloopbaan gaat. Er zijn trouwens meerdere bonden waarbij het percentage op of boven de twintig percent uitkomt.

Ook nu geldt dat de niet besproken uitkomsten ook van belang kunnen zijn; het highlighten van bepaalde resultaten heeft natuurlijk altijd een zeker arbitrair karakter.

3.5. Rapportcijfer motivatie

Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 8.1. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De motivatie waarmee de 4.603 scheidsrechters fluiten is over het algemeen erg groot, beloond met een gemiddeld rapportcijfer van 8.2. Er zijn geen bonden die erg uit de toon vallen. Aan de onderkant is de NeVoBo met een 7.6 twee tiende punt los van de overige bonden, aan de bovenkant is de KNVB (8.6) twee tiende punt los van de nummer twee, de NIJB.

De verplichting te fluiten is van significante (negatieve) invloed op dit rapportcijfer. Eerder zagen we reeds dat hetzelfde geldt voor de invloed op het rapportcijfer dat de algehele tevredenheid betreft.

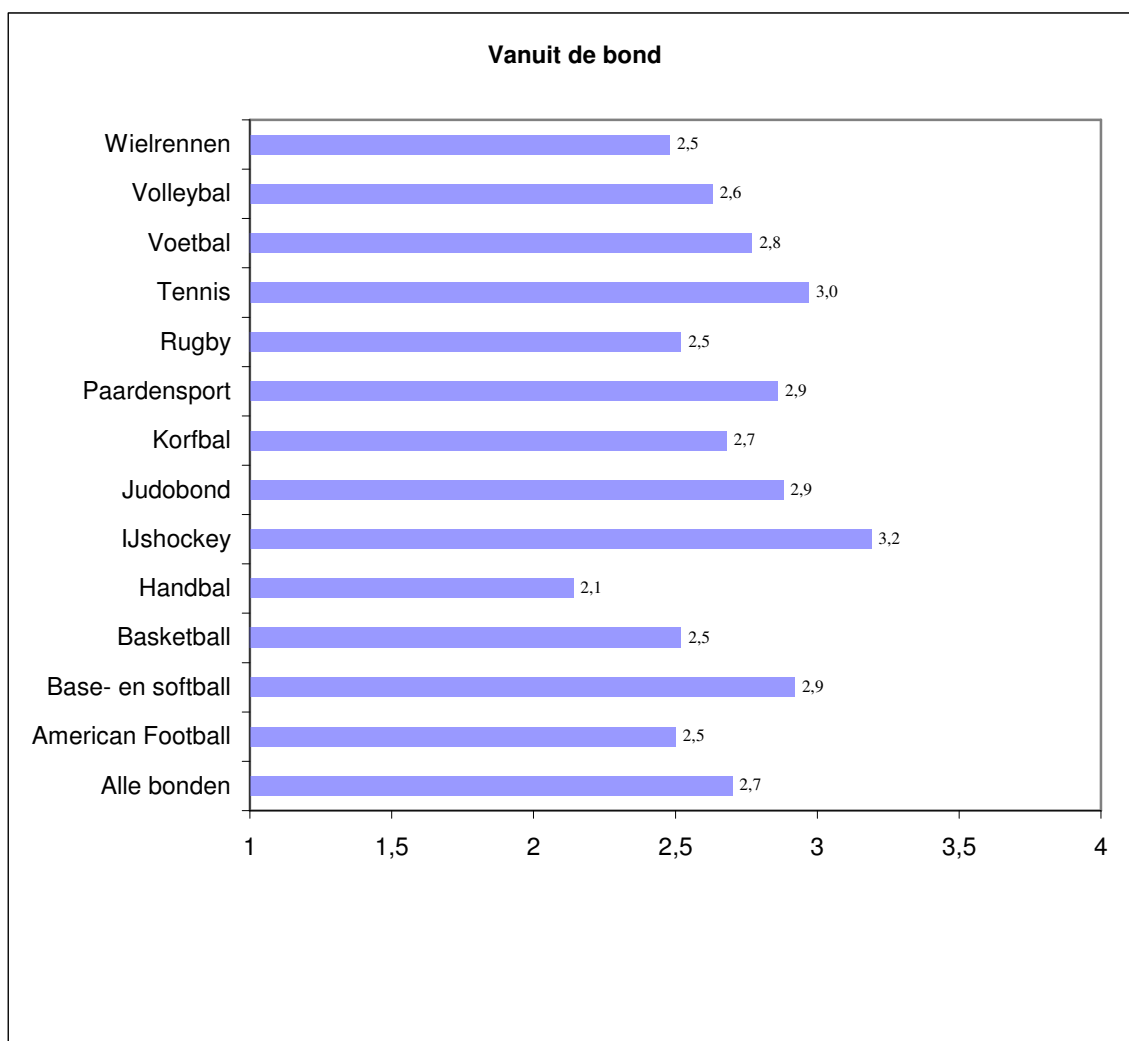
4. Begeleiding en opleiding

Er is een module ingericht met vragen over begeleiding en opleiding.

4.1. Begeleiding

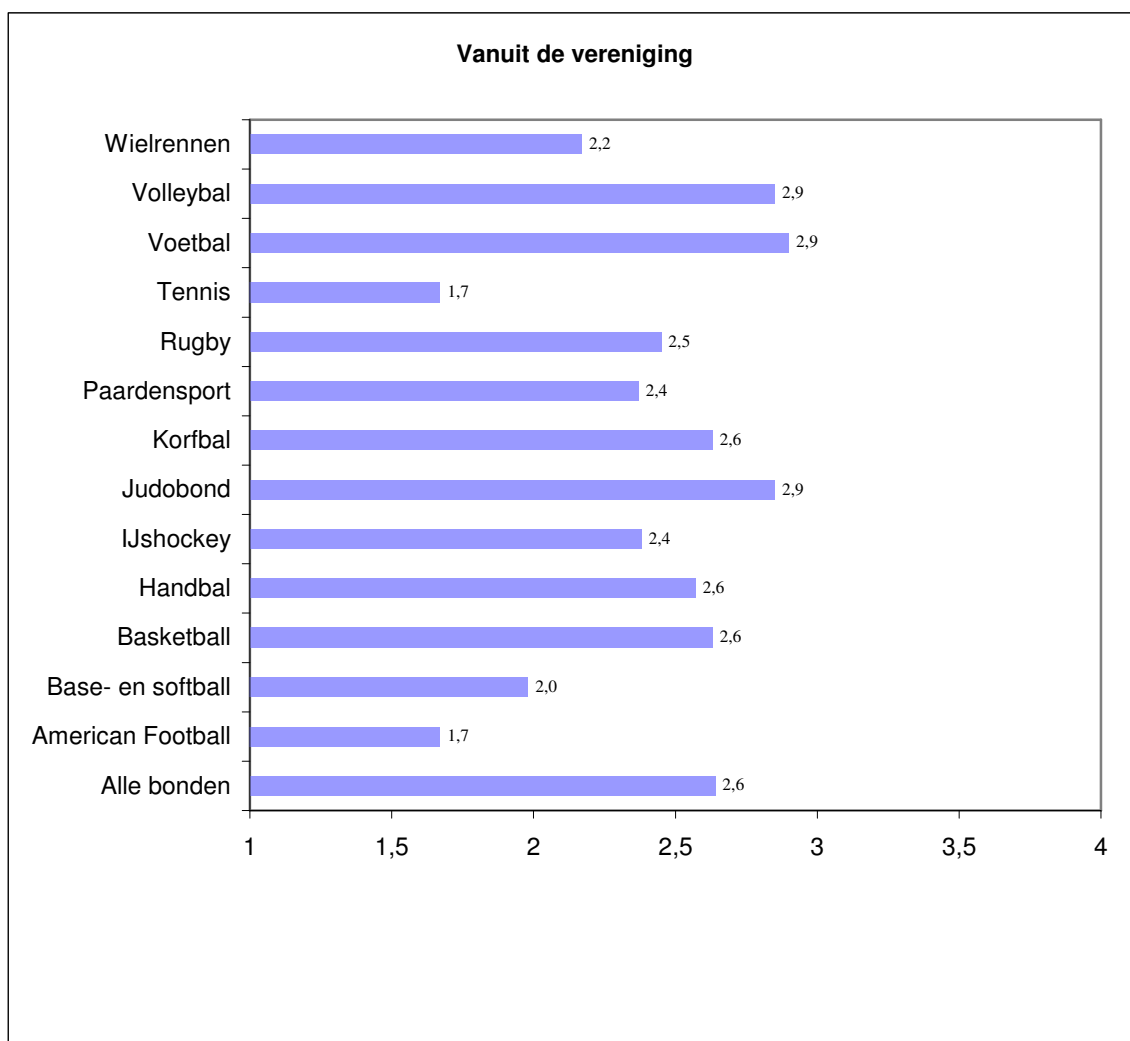
Scheidsrechters kunnen op verschillende niveaus worden begeleid: door de bond, de vereniging, de scheidsrechterscommissie of vereniging, maar ook door middel van beoordelingen. Als eerste is gevraagd wat men op dit moment vindt van deze (niveaus van) begeleiding.

4.1.1. Wat vindt u van de huidige begeleiding?

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

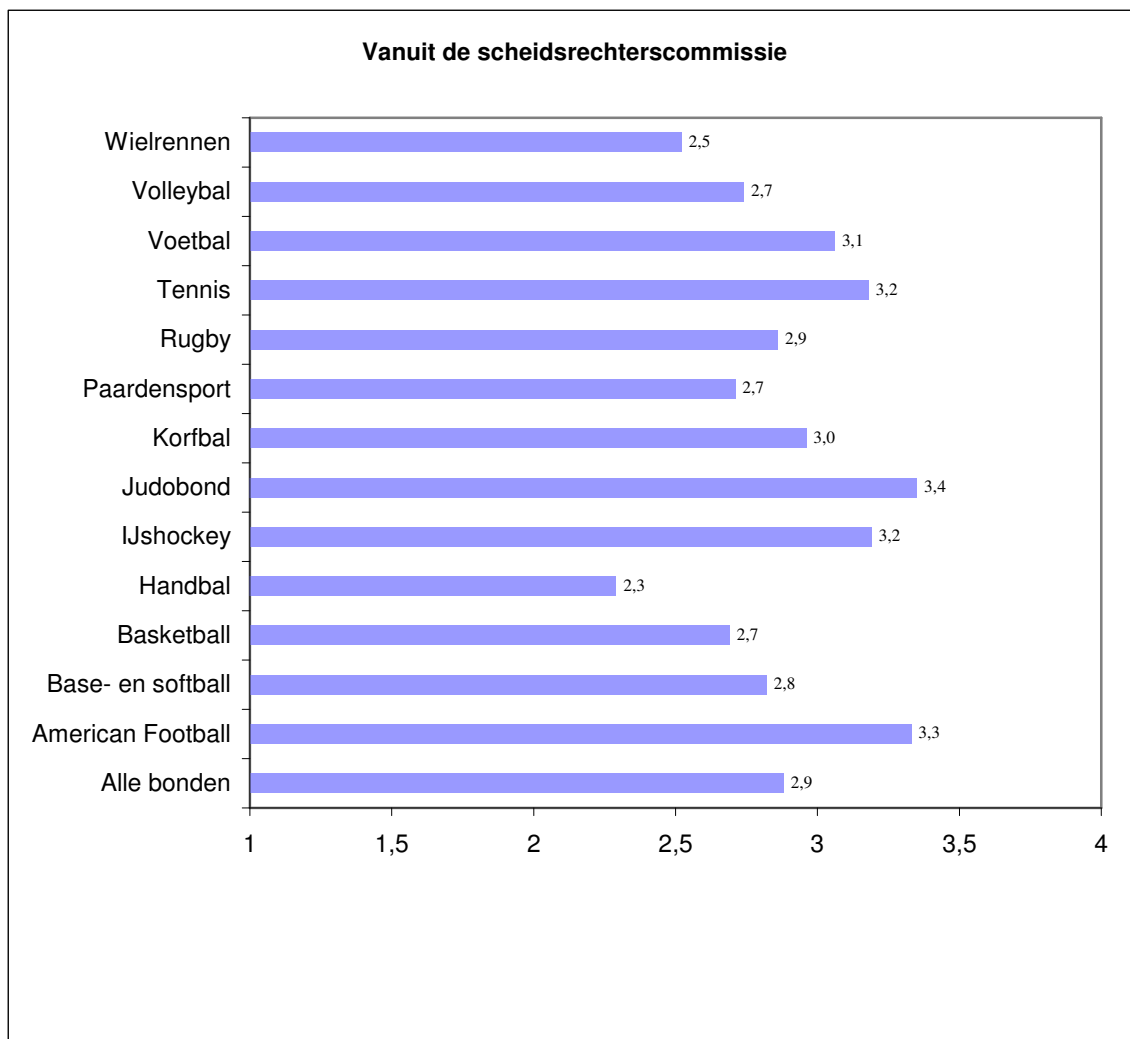
De begeleiding vanuit de bonden is vrijwel over de gehele linie voor verbetering vatbaar. Het gemiddelde van 2.7 op de gehanteerde vierpuntsschaal is geen goede score; 41% van de totale onderzoeksgroep heeft het oordeel slecht of matig gegeven. Het oordeel van de handbalscheidsrechters ligt hier zelfs nog ruim onder. De beste beoordelingen, die van de NIJB en KNLTB, geven zelfs geen aanleiding tot 'achteroverleunen'; ook voor deze bonden geldt dat er geen sprake is van een 'goede beoordeling'.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

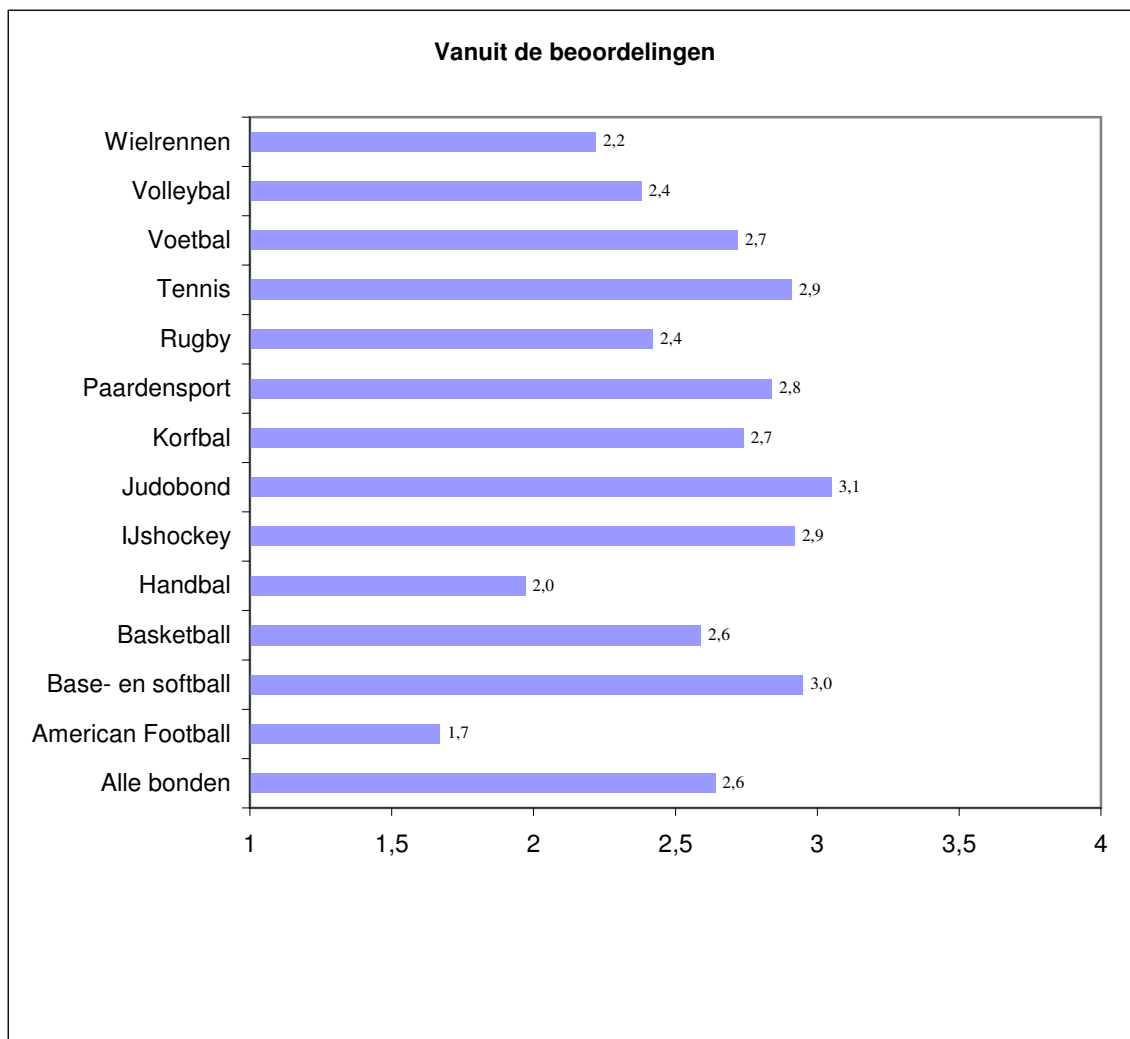
Ook voor de begeleiding vanuit de verenigingen geldt dat de beoordeling niet goed uitpakt, geen enkele sportbond uitgezonderd; 29% van de totale onderzoeksgroep heeft het oordeel slecht of matig gegeven, 38% heeft 'redelijk' of 'goed' aangevinkt en 33% heeft geen mening.

Bij de KNLTB heeft een substantieel aantal scheidsrechters (41%) de kwalificatie 'slecht' gebruikt. Hier ligt nog heel veel ruimte voor verbetering.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Met een gemiddelde van 2.9 wordt ook de begeleiding vanuit de scheidsrechterscommissie niet onverdeeld positief ontvangen (29%/'slecht of matig' en 55%/'redelijk of goed'); bij het NHV geeft de helft het oordeel 'slecht of matig'. De JBN wordt op dit aspect nog het beste beoordeeld (3.4): 17% van de judojuryleden gebruikt de kwalificatie 'slecht of matig' en 80% vindt de begeleiding vanuit de scheidsrechterscommissie 'redelijk of goed'.

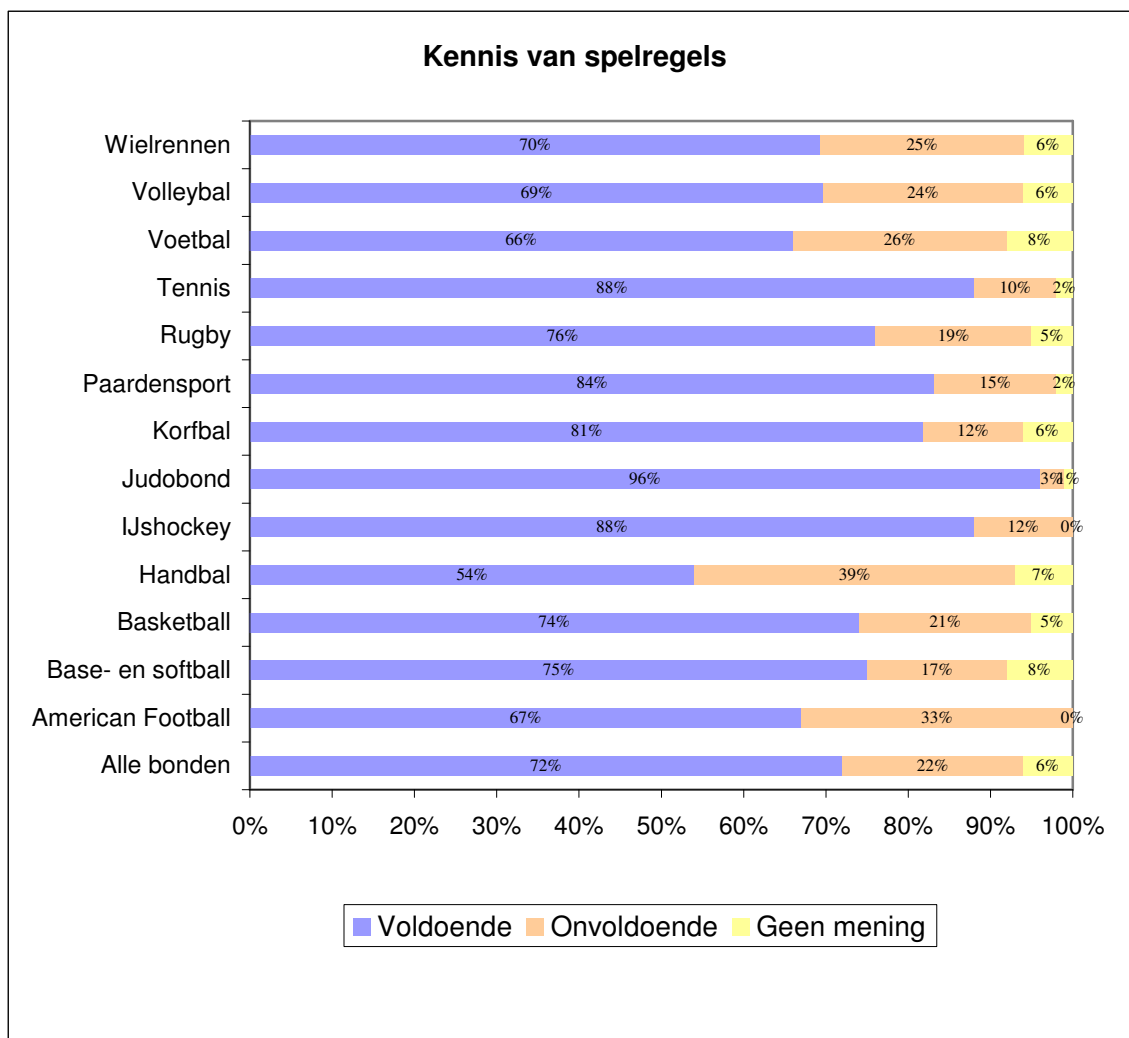
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

En tot slot wordt ook de begeleiding vanuit de beoordelingen niet enthousiast ontvangen (2.6). Ruim een derde (36%) vindt dit onderdeel 'slecht of matig' en 49% gebruikt de kwalificaties 'redelijk' of 'goed'.

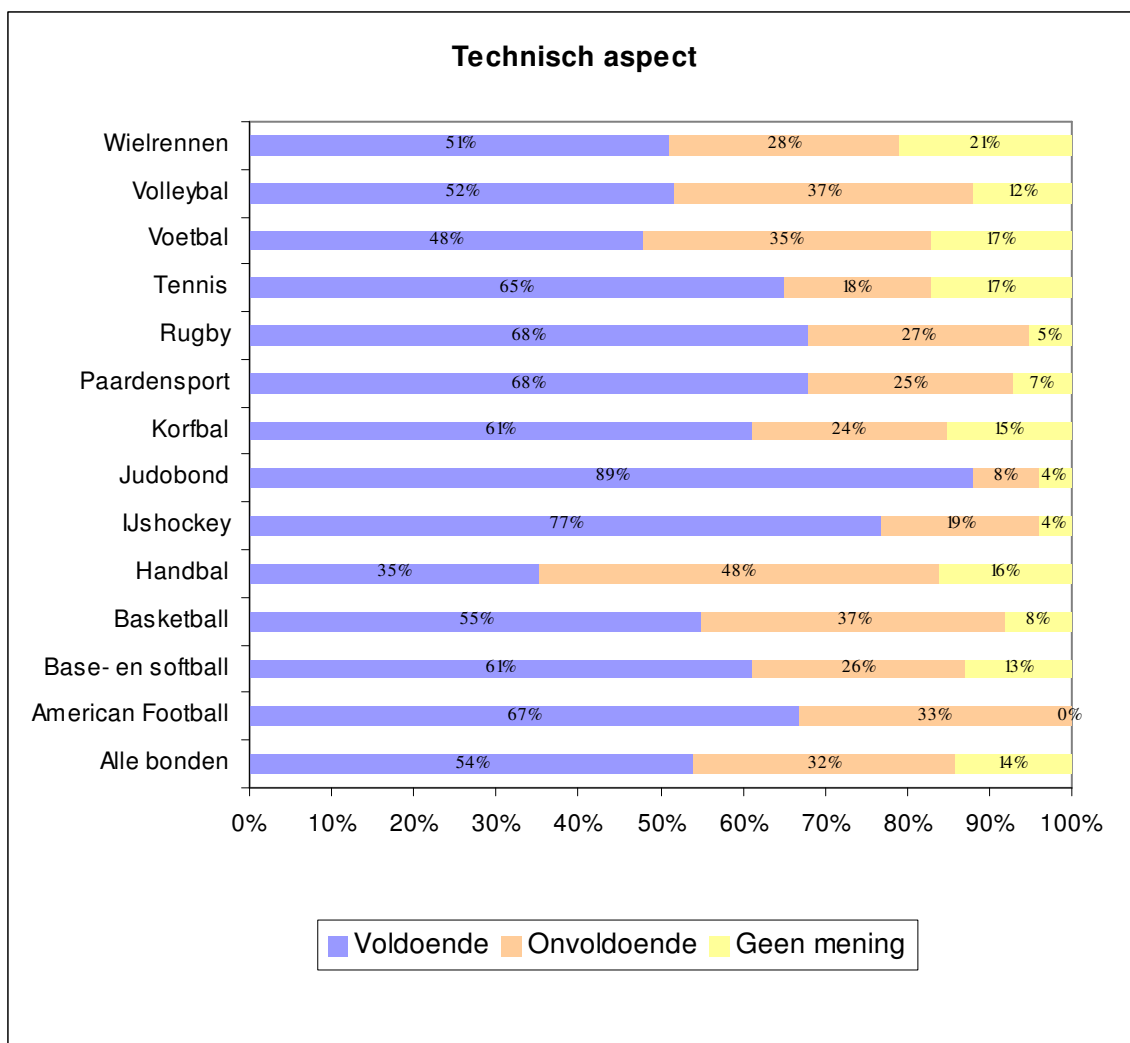
Bijna 60% van de handbalscheidsrechters heeft hier 'slecht' of 'matig' aangevinkt en bij de best beoordeelde bond (JBN) doet 22% hetzelfde en 62% gebruikt de kwalificaties 'redelijk' of 'goed'.

4.1.2. **Wat vindt u van de begeleiding op de onderstaande gebieden?**

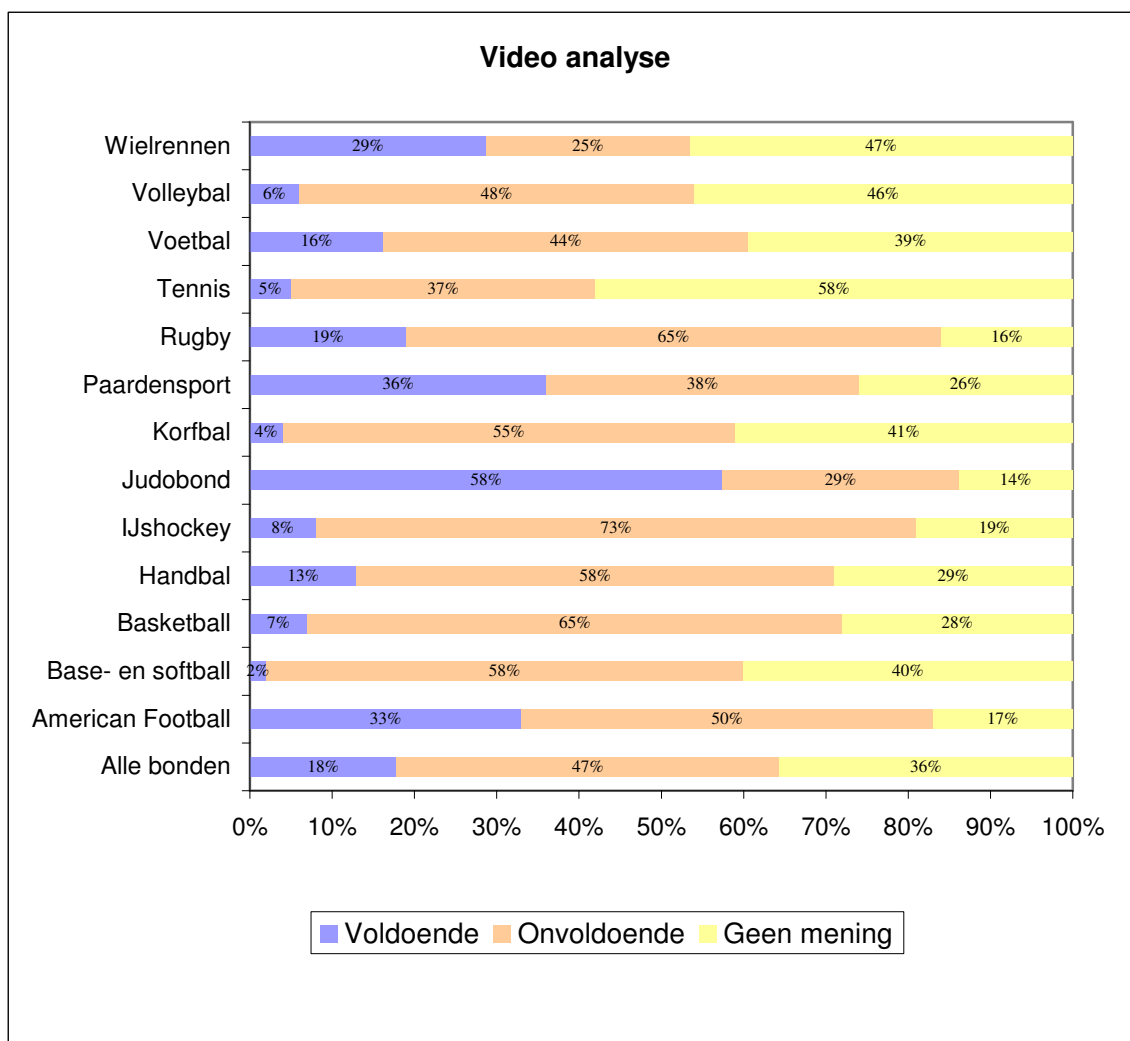
Begeleiding kan plaatsvinden op verschillende gebieden. In de vragenlijst is een aantal van deze gebieden op een rijtje gezet met de vraag of de respondent wil aangeven of de begeleiding hierop momenteel voldoende of onvoldoende is. Men kon zelf thema's toevoegen om daar vervolgens een oordeel aan te koppelen.

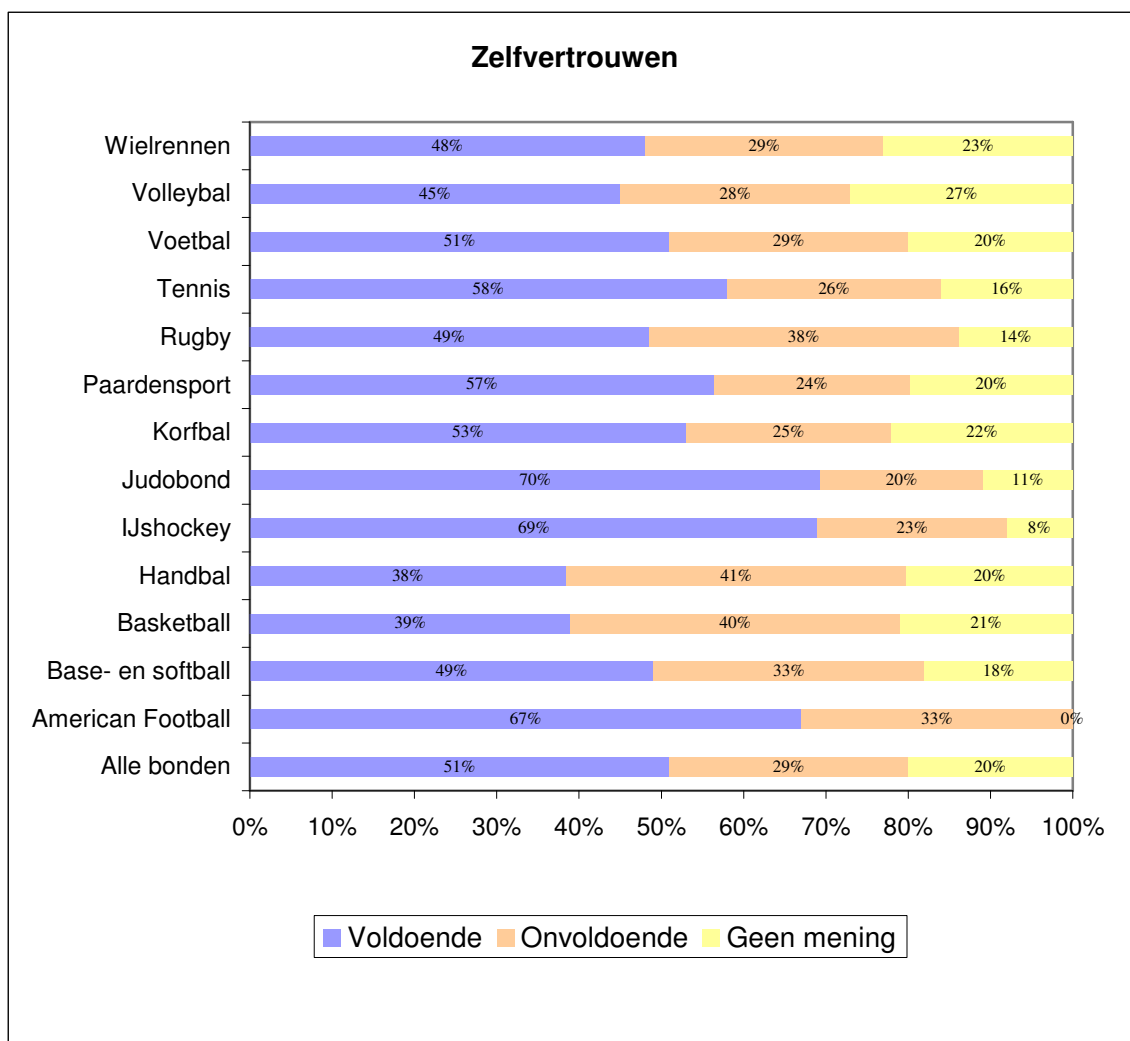
Van de bevraagde onderwerpen wordt de kennis van spelregels veruit het beste beoordeeld. Als scheidsrechter mag je ook wel verwachten dat je hieromtrent goed op de hoogte wordt gehouden. Toch zegt nog 22% van de respondenten dat de begeleiding onvoldoende is. Vooral bij het NHV valt nog een en ander te verbeteren. Bij de JBN daarentegen, lijkt men de zaak prima op orde te hebben.

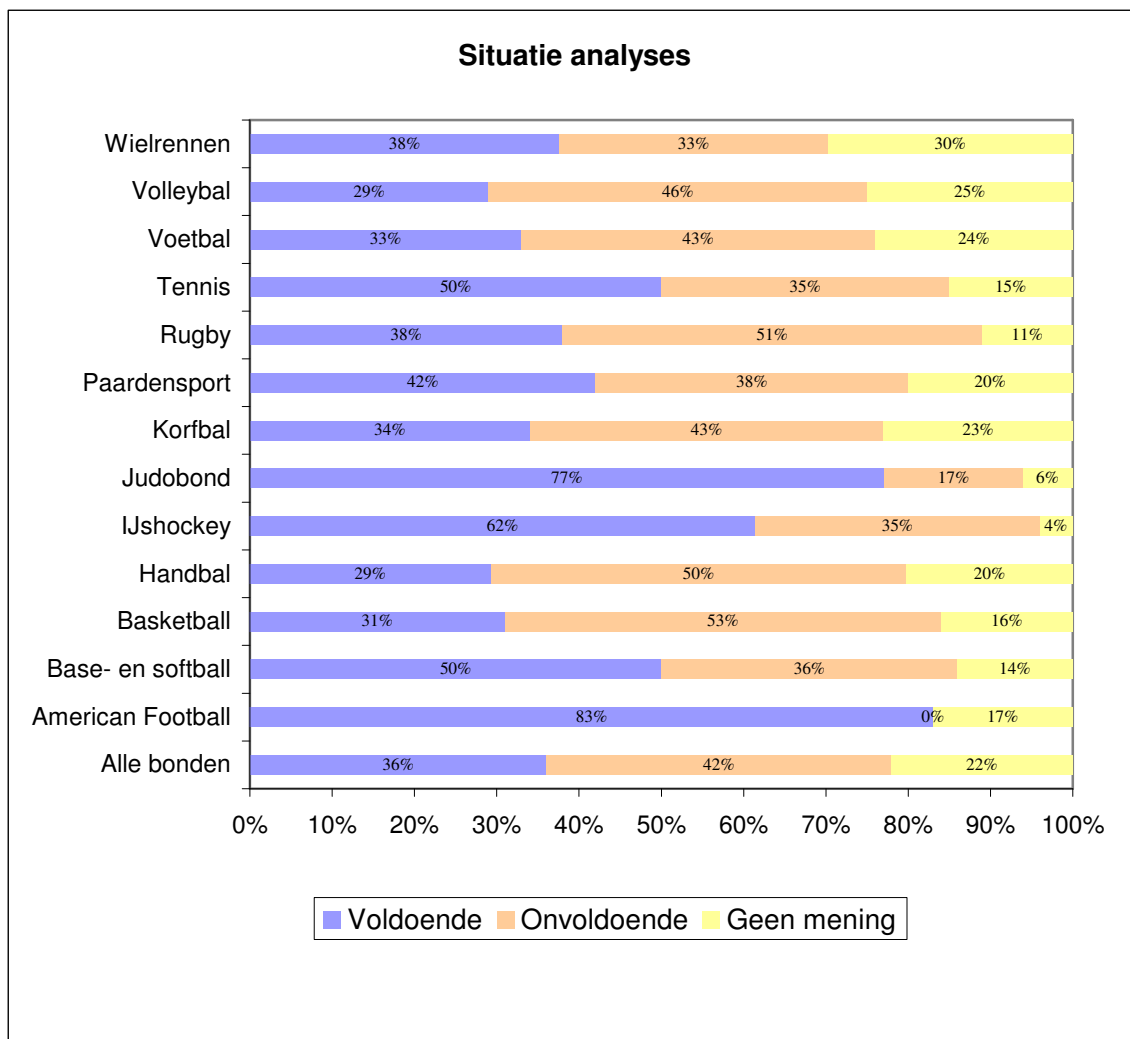
Op het technische vlak lijkt de begeleiding vrijwel nergens goed op orde, met uitzondering van de JBN en misschien de KNLTB en NIJB. Van de totale onderzoekspopulatie vindt iets meer dan de helft de begeleiding voldoende, een derde vindt deze onvoldoende. De grootste uitdaging ligt bij het NHV, met 48% van het scheidsrechterskorps dat een onvoldoende heeft uitgedeeld.

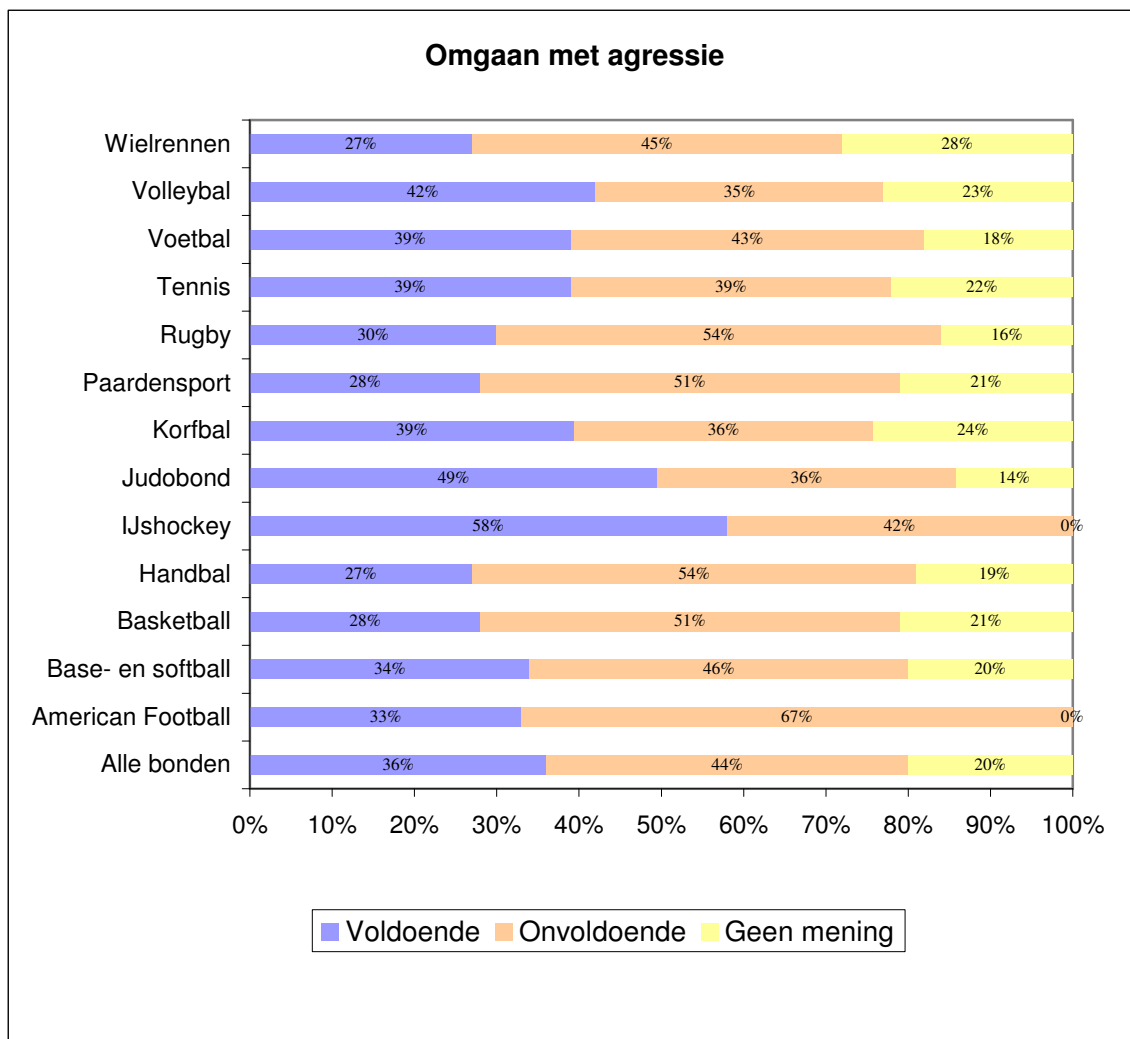
De begeleiding die betrekking heeft op video analyse lijkt voor veel bonden nog onontgonnen gebied. Het groot aantal respondenten dat hiervoor een onvoldoende heeft gegeven (47%) en het groot aantal respondenten zonder mening (36%) doen vermoeden dat er niet in alle gevallen aandacht aan wordt geschonken. Misschien zijn video analyses niet voor alle sporten even relevant, maar voor de bonden waarvan een groot aantal respondenten de begeleiding onvoldoende vindt, zou het goed zijn om na te denken over (verdere) ontwikkeling van dit aspect.

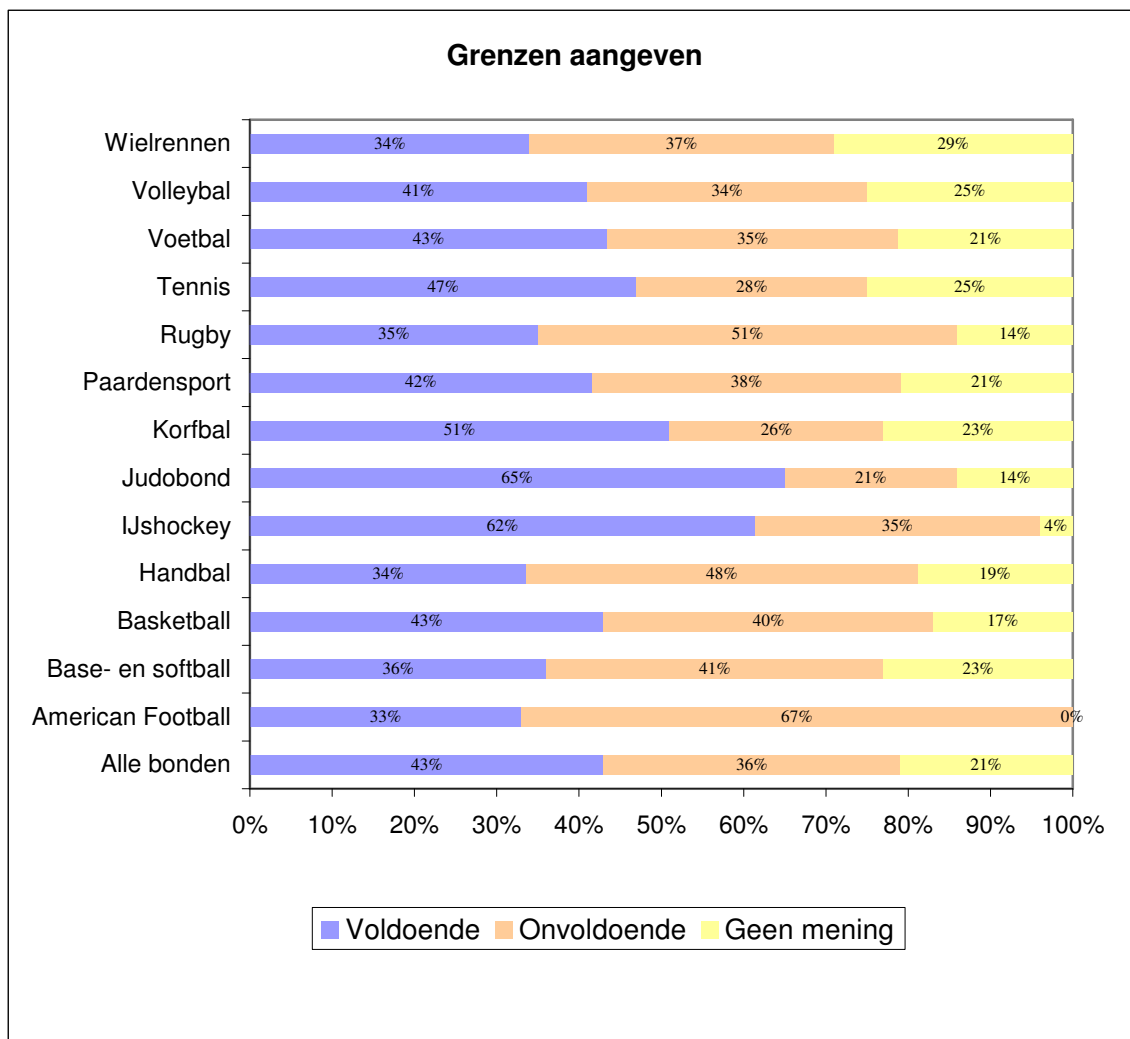
De helft van de respondenten vindt de begeleiding op het aspect 'zelfvertrouwen' voldoende, 29% vindt dit onvoldoende en 20% heeft geen mening/weet het niet. Ook hier valt dus nog een wereld te winnen. Bij een beschouwing van de afzonderlijke bonden valt het op dat ook nu de JBN, maar ook de NIJB het relatief goed doen en dat vooral de scheidsrechters van de NBB en het NHV niet zo tevreden zijn over dit onderdeel.

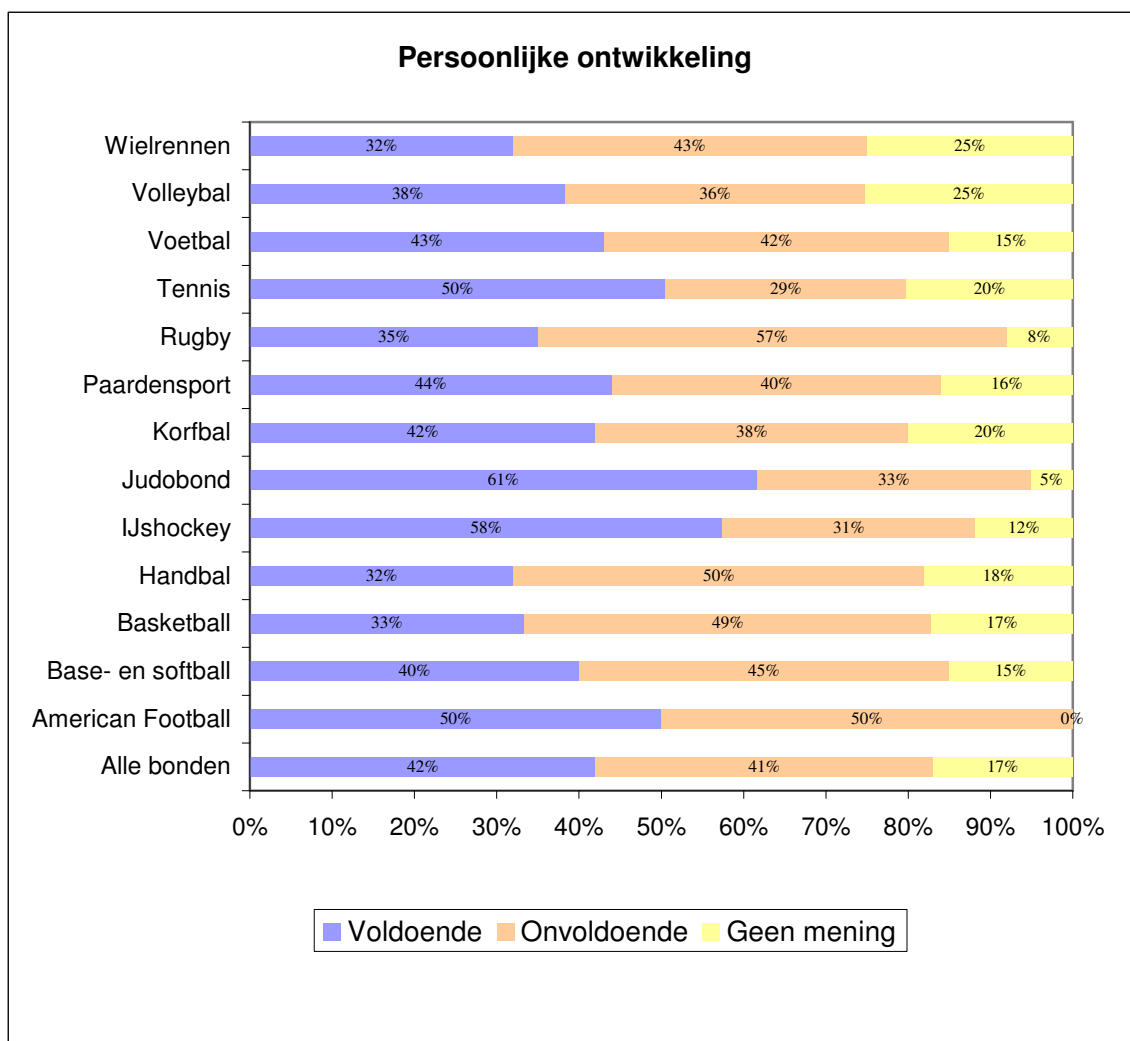
De begeleiding bij situatie analyses kan eveneens worden verbeterd: ruim een derde van de respondenten vindt dit onderdeel in orde, 42% vindt van niet en 22% heeft geen mening/ weet het niet. Wederom zijn de JBN-respondenten het meest tevreden. Voor de overige bonden geldt dat het aantal ontevreden scheidsrechters (vrij) groot is.

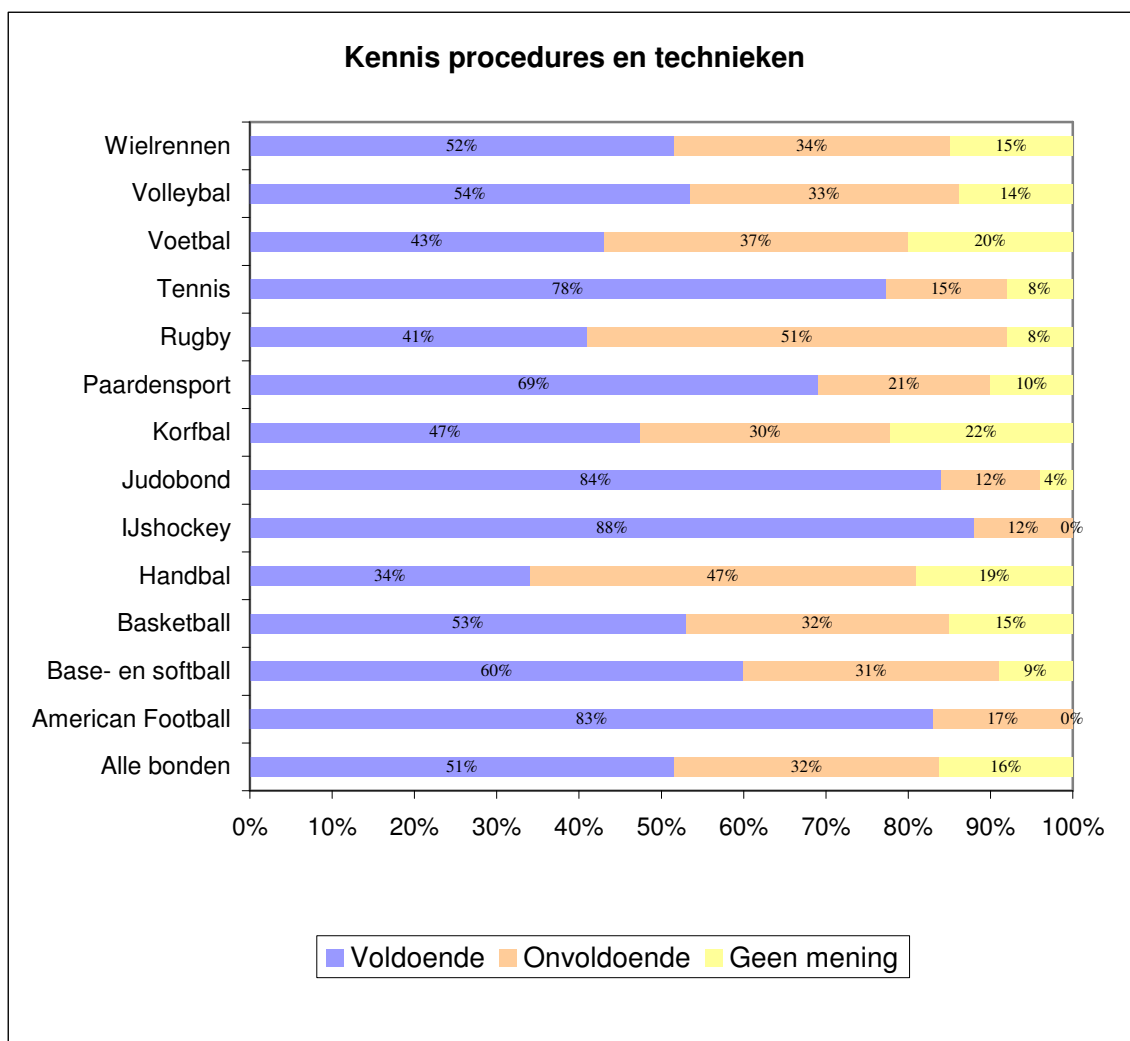
Eén op de drie scheidsrechters vindt de begeleiding bij het omgaan met agressie voldoende, 44% geeft een onvoldoende en 20% heeft geen mening/ weet het niet. Voor de afzonderlijke items geldt steeds dat ze voor sommige bonden relevanter zijn dan voor andere. Dit kan onder meer worden afgeleid uit het aantal respondenten dat het antwoord 'weet niet/ geen mening' heeft aangevinkt. Bij de NIJB heeft geen enkele scheidsrechter dat gedaan; omgaan met agressie lijkt hier dus een 'hot issue'. Al met al lijkt er geen enkele sportbond te zijn die haar zaakjes volledig op orde heeft.

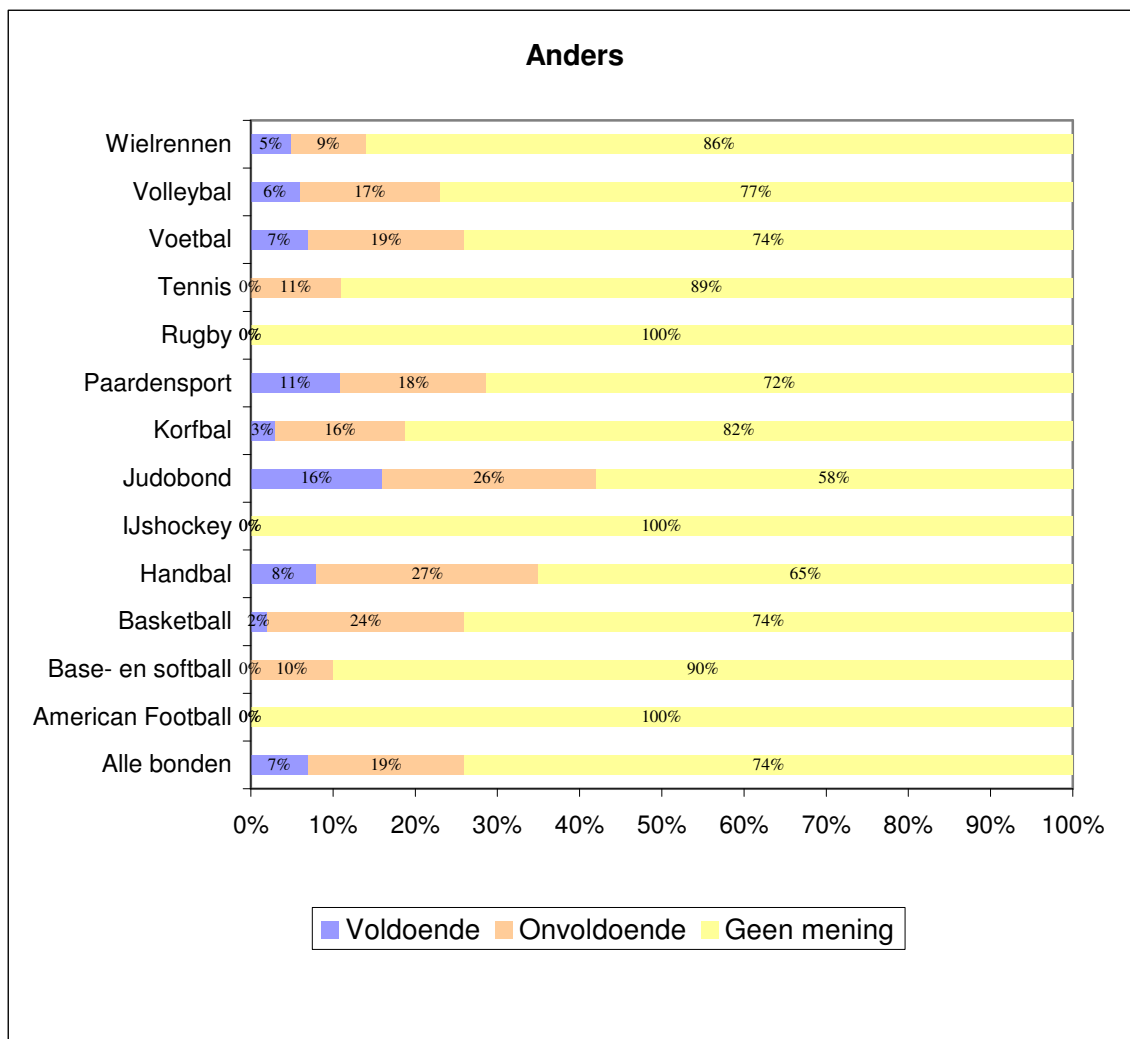
'Je grenzen aangeven' is natuurlijk een aspect waar iedere scheidsrechter mee te maken heeft. De begeleiding hieromtrent wordt door 43% met een voldoende beloond, 36% geeft een onvoldoende en 21% spreekt zich niet uit. Ook nu valt er sportbreed een en ander te verbeteren, lijkt het, en ook nu doet de JBN het relatief nog het best, met de NIJB op een goede tweede stek.

Wat betreft de mening over de begeleiding van de persoonlijke ontwikkeling houden de tevreden en ontevreden scheidsrechters elkaar in evenwicht (ruim 40%) en 17% heeft geen mening/ weet het niet. De figuren van de afzonderlijke items geven vaak hetzelfde algemene beeld te zien: bij alle bonden kan er nog veel worden verbeterd, waarbij de JBN er steeds relatief goed voorstaat. Vaak is de NIJB een 'goede tweede'. Bovenstaande figuur is daar geen uitzondering op.

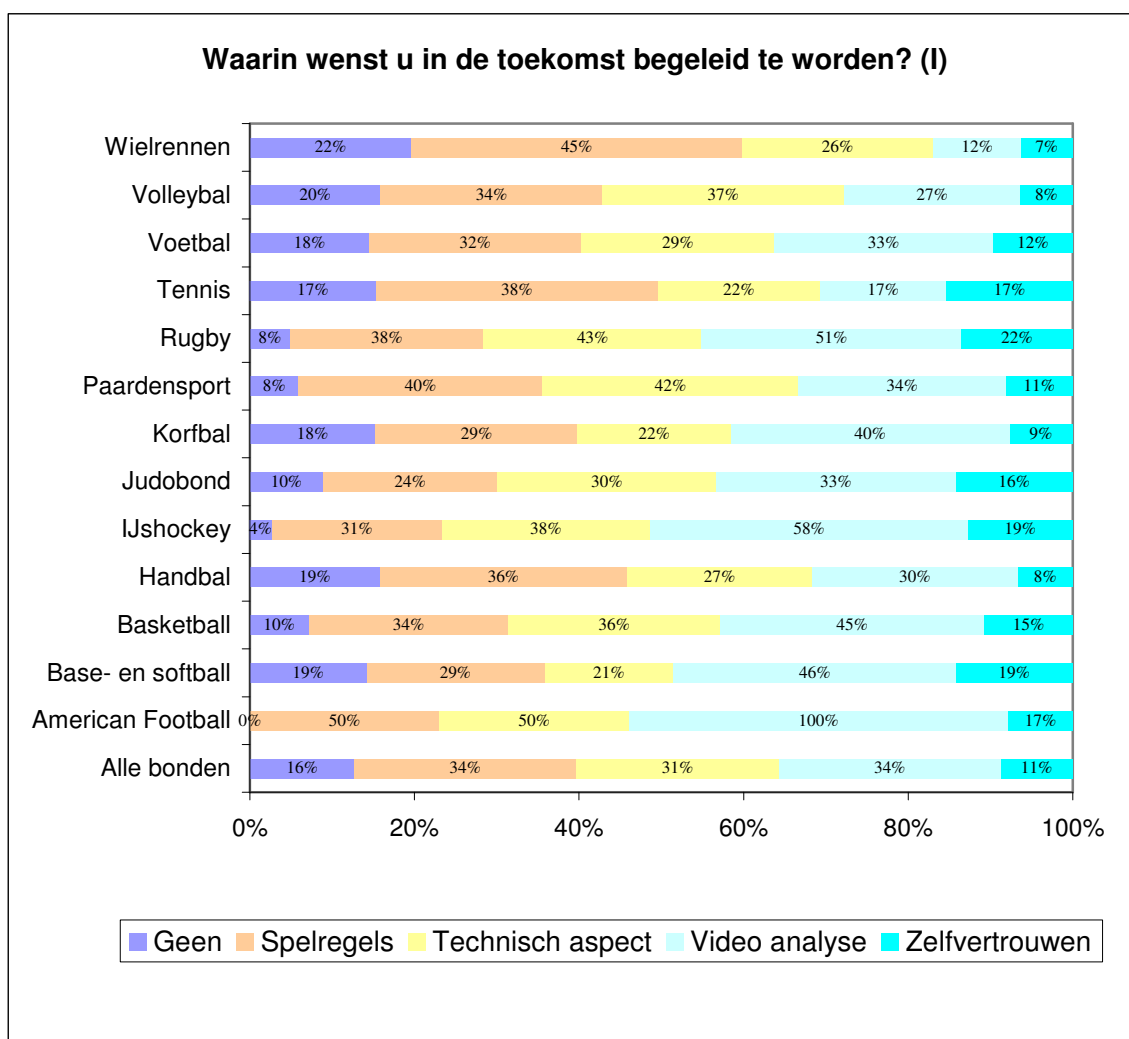
De helft van alle scheidsrechters vindt de begeleiding ten aanzien van de kennis van procedures en technieken voldoende, een derde geeft een onvoldoende en 16% spreekt zich niet uit. Nu zien we dat behalve de score van de JBN, ook de uitkomsten van de NIJB en de KNLTB 'goed' zijn. Met name het NHV, maar ook de overige sportbonden, moeten hier nog eens goed naar kijken.

De respondenten konden zelf nog items aandragen om ze dan vervolgens te beoordelen. Het gaat bij de meeste bonden om een klein aantal. Het zou te ver voeren om ze in dit overzichtsrappport te bespreken.

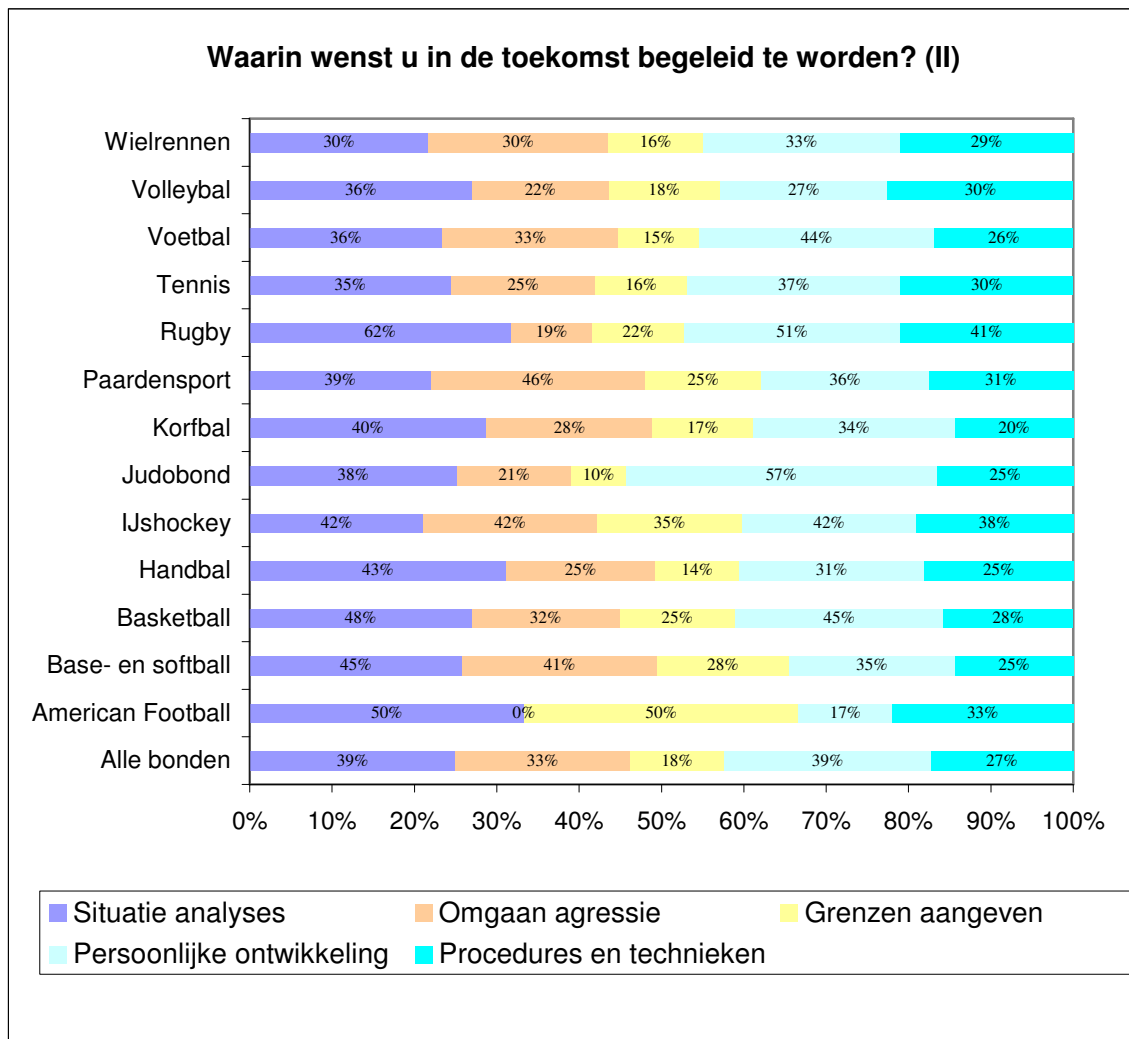
4.1.3. *Waar in wenst u in de toekomst te worden begeleid?*

Met de blik op de toekomst kon vervolgens worden aangegeven op welke van deze gebieden begeleiding is **gewenst**.

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

Omdat de respondenten konden kiezen uit elf antwoordcategorieën (en meerdere antwoorden mochten geven) zijn de resultaten in twee figuren uitgesplitst. Ze worden tezamen onder de tweede figuur besproken.

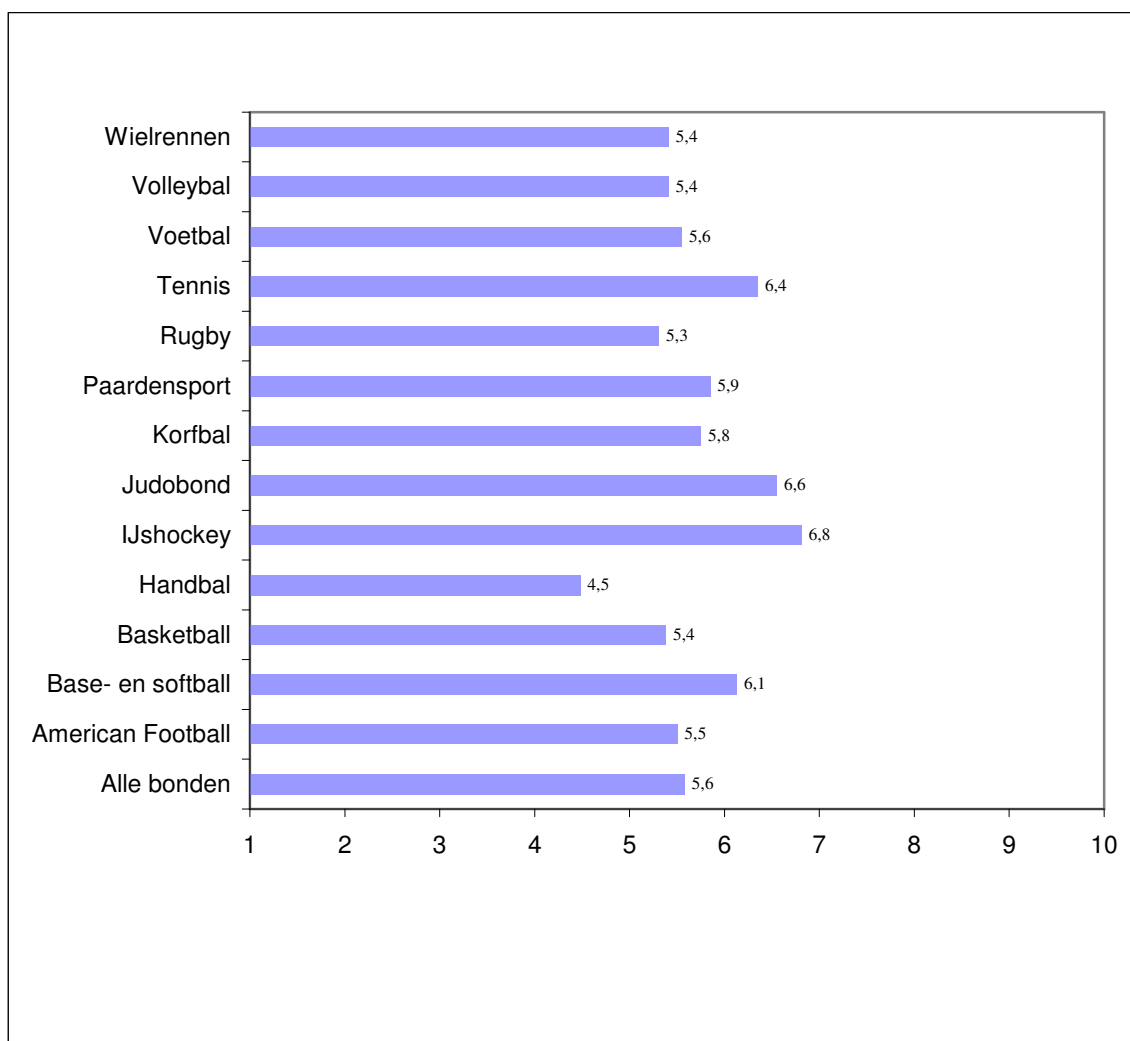
100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

Wanneer alle bonden en alle afzonderlijke items op één hoop worden gegooid, zien we een redelijke spreiding van de antwoorden. Dat wil zeggen dat er geen items zijn die er duidelijk uitsteken, er wordt op alle gebieden door een behoorlijke groep respondenten begeleiding gewenst. Als we de items rangschikken van 'veel vraag' naar 'weinig vraag' ontstaat de volgende rangorde: persoonlijke ontwikkeling en situatie analyses (beide 39%), spelregels en video analyses (beide 34%), omgaan met agressie (33%), technisch aspect (31%), kennis van procedures en technieken (27%), grenzen aangeven (18%) en zelfvertrouwen (11%). 16% van de totale onderzoeksgroep wenst nergens in te worden begeleid.

Bij de afzonderlijke sportbonden kunnen de accenten hier en daar verschillen. Het zou te ver voeren om deze allemaal te bespreken. Enkele opvallende uitkomsten laten we de revue passeren. Het aantal items waarop begeleiding wordt gewenst is bij de NRB en de NIJB het grootst (gemiddeld 3.5 items). Aan de andere kant van het spectrum staat een vijftal bonden waarvan de scheidsrechters 'slechts' op 2.4 items begeleiding wensen: het NHV, KNKV, de KNLTB, NeVoBo en KNWU.

Verder geldt voor de genoemde items dat de relevantie per sportbond kan verschillen. Zo zien we bijvoorbeeld dat de scheidsrechters bij een contactsport als ijshockey meer behoefte hebben aan begeleiding op de aspecten 'omgaan met agressie', 'grenzen aangeven', 'zelfvertrouwen' en 'persoonlijke ontwikkeling' dan bijvoorbeeld de scheidsrechters van de niet-contactsport volleybal. Maar het uit bovenstaande figuren te destilleren profiel van handbal, ook een contactsport, lijkt eerder op dat van volleybal, dan op het zojuist geschetste beeld van ijshockey. De bonden kunnen zelf de voor hen belangrijke analyses en vergelijkingen maken. De deelrapporten leveren hiervoor aanvullende munitie.

4.1.4. Rapportcijfer begeleiding

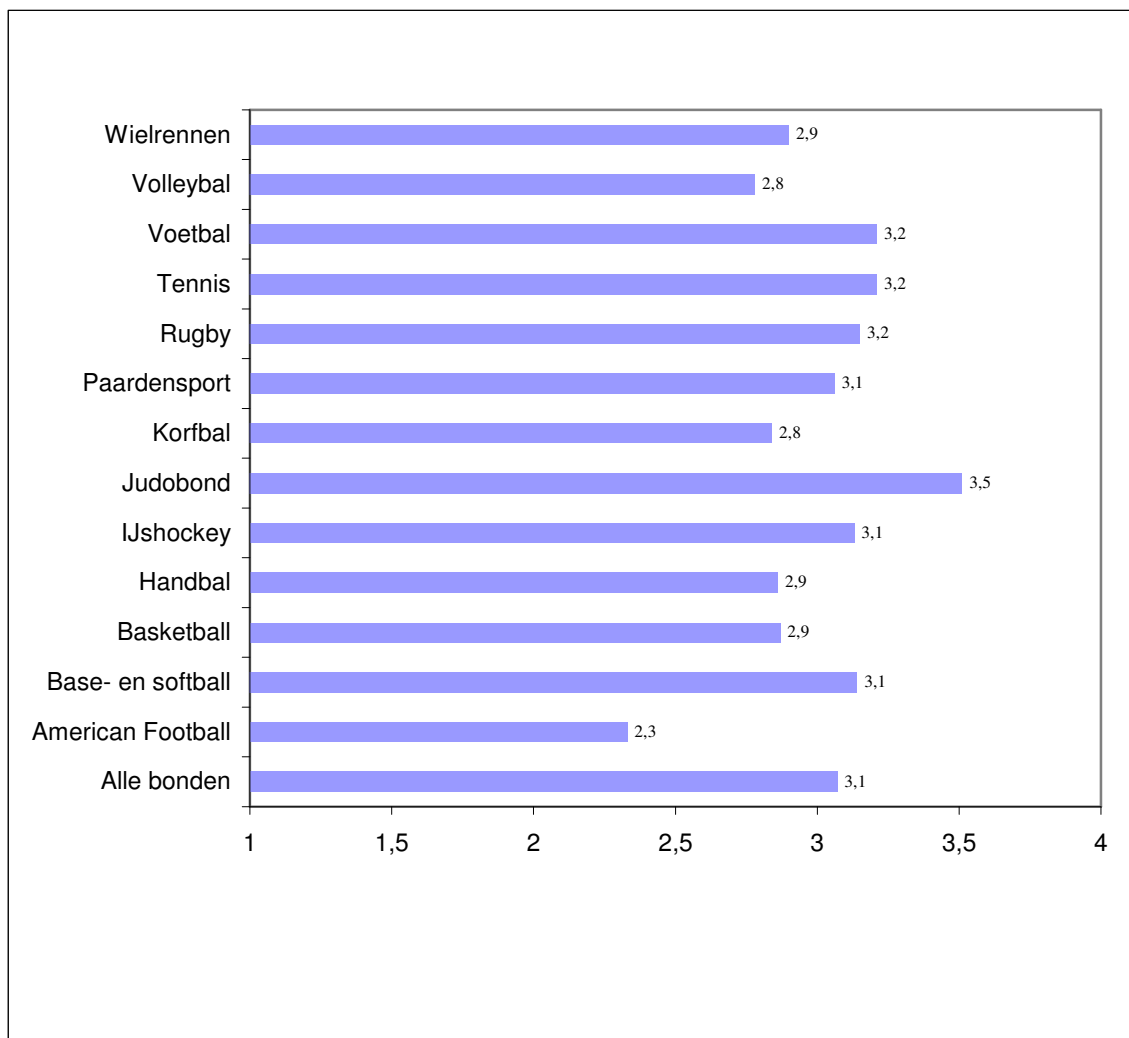
Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 5.6. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Na het voorafgaande mag het geen verrassing meer zijn dat het gemiddelde rapportcijfer voor de huidige begeleiding laag is; een 5.6 is in dit soort onderzoek echt onvoldoende. De beoordelingen van de KNLTB, JBN en NIJB zijn relatief gunstig, maar zijn ook zeker niet 'goed' te noemen. De handbalscheidsrechters zijn over de begeleiding zeer ontevreden, afgaande op het gemiddelde rapportcijfer van een vierenhalf.

4.2. De opleidingen

Doorgaans kunnen aspirant scheidsrechters een reguliere scheidsrechtersopleiding doorlopen en daarnaast zijn er bij de meeste sportbonden mogelijkheden om deel te nemen aan aanvullende cursussen, applicaties en/of trainingen.

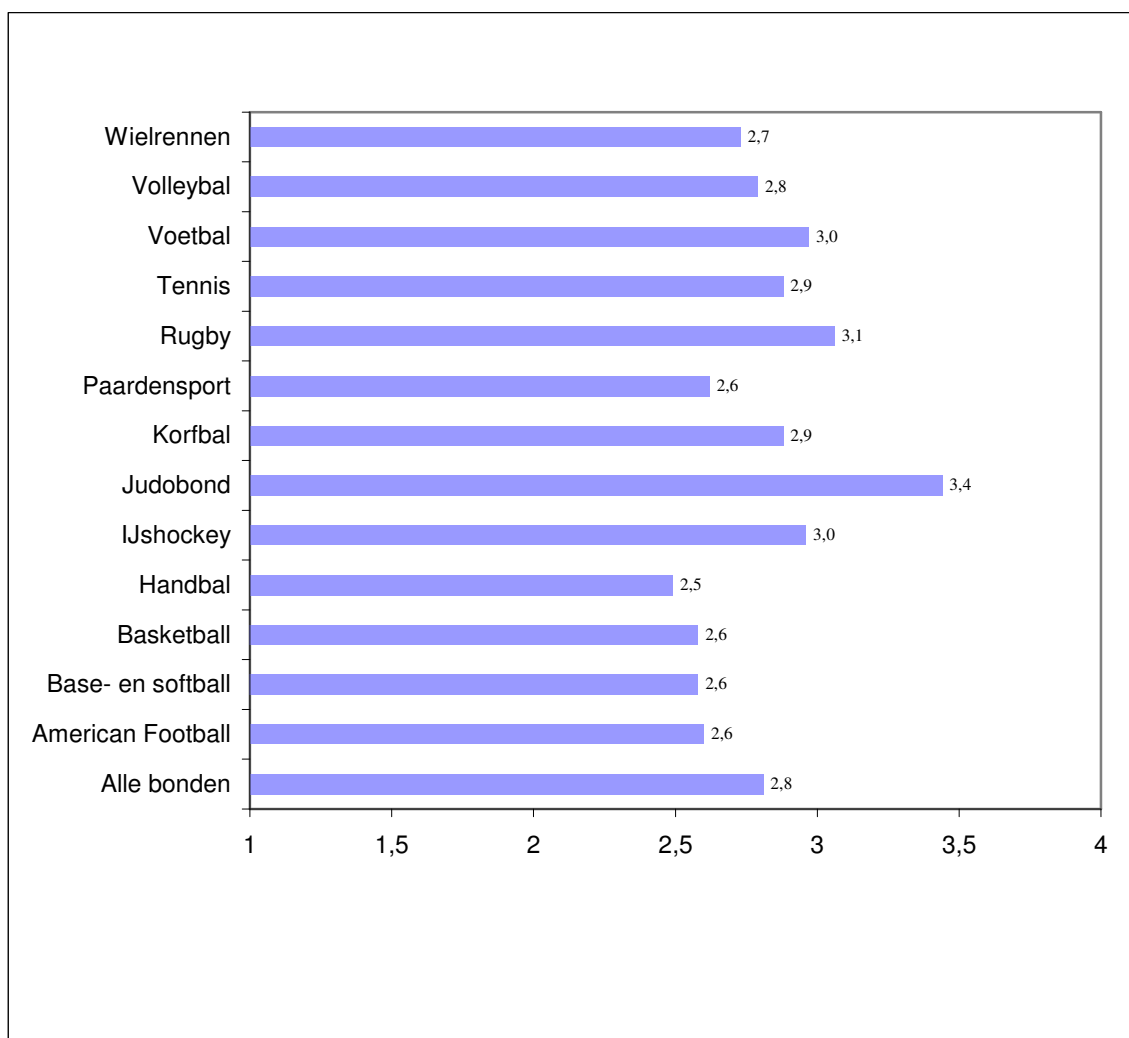
4.2.1. Niveau van de huidige reguliere scheidsrechteropleiding

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De huidige **reguliere** scheidsrechtersopleidingen worden aan de hand van een vierpuntsschaal beoordeeld met een gemiddelde van 3,1, een waarde die rondom de kwalificatie 'redelijk' ligt; 19% vindt deze opleidingen 'slecht' of 'matig', 64% heeft 'redelijk' of 'goed' aangevinkt en de overige 17% heeft geen mening. De opleiding van de JBN (3.5) wordt significant beter beoordeeld dan de overige opleidingen. In de deelrapporten worden naast de gemiddelden ook de percentages gepresenteerd, zodat iedere sportbond zelf kan bekijken welk deel van de achterban de opleiding slecht, matig, redelijk of goed vindt.

4.2.2. Niveau van de aanvullende cursussen, applicaties en trainingen

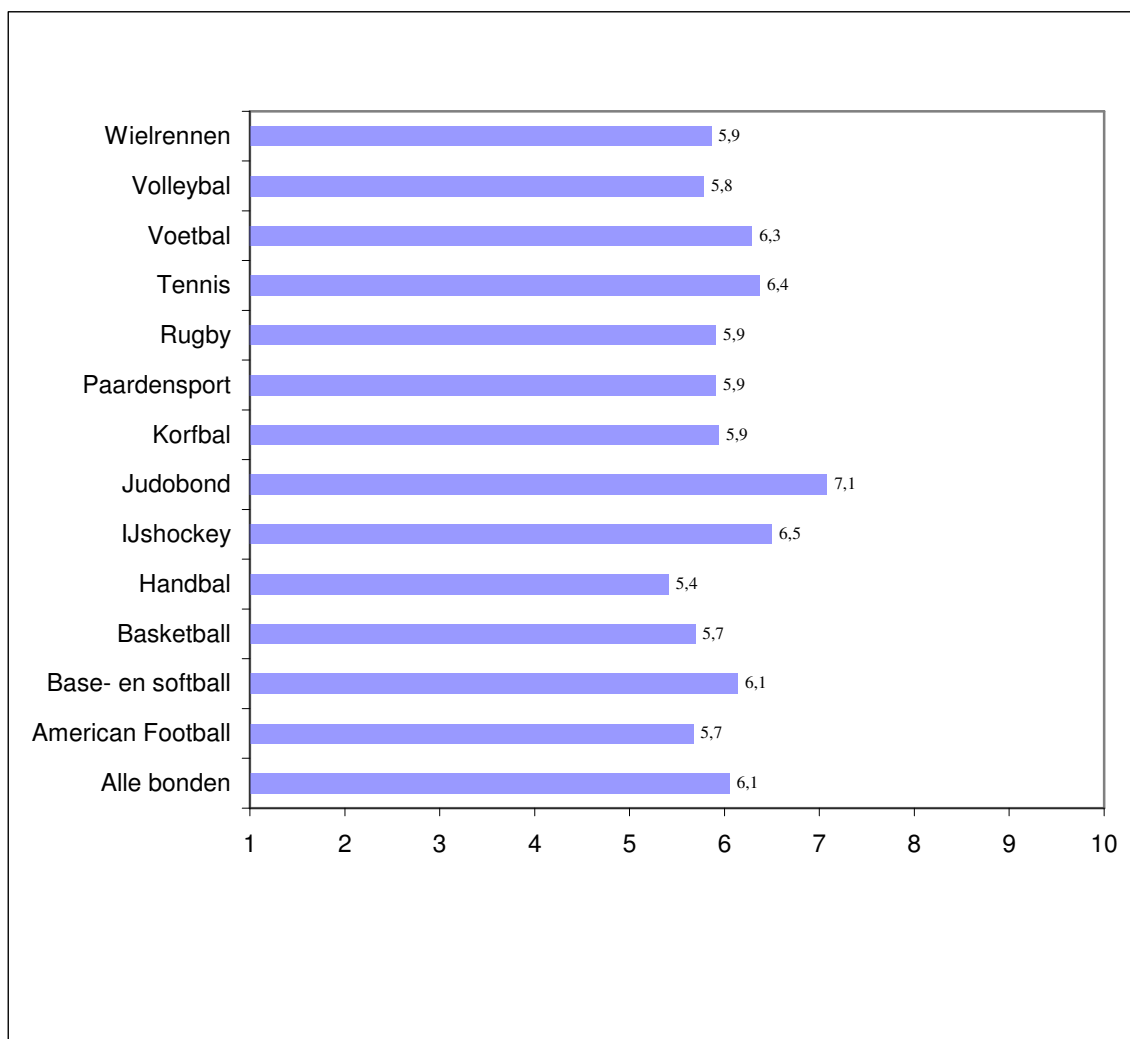
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Het oordeel over het niveau van de aanvullende cursussen, applicaties en trainingen (2.8) ligt over het algemeen iets lager dan het oordeel over de reguliere scheidsrechteropleidingen (3.1). Nu vindt 28% deze aanvullende cursussen, applicaties en trainingen 'slecht' of 'matig', 50% heeft 'redelijk' of 'goed' aangevinkt en de overige 22% heeft geen mening.

Veel bonden scoren nu lager dan een 3.0, een bevinding die aanleiding zou moeten geven tot aanvullende beschouwingen. Ook in dit opzicht wordt de JBN (3.4) significant beter beoordeeld dan de overige sportbonden.

4.2.3. Rapportcijfer opleidingen

En ook nu is er een rapportcijfer uitgedeeld, in dit geval voor het totale opleidingspakket (de huidige opleidingen, aanvullende cursussen, applicaties en trainingen).

Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 6.1. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Het gemiddelde rapportcijfer van een 6.1 laat nog de nodige ruimte over voor verbetering. Nogmaals, bij tevredenheidsonderzoek geeft een score lager dan een 7.0 reden tot verder nadenken. Deze vuistregel volgend, mag alleen de JBN zichzelf 'een voldoende' geven voor het totale opleidingspakket dat deze bond haar scheidsrechters aanbiedt.

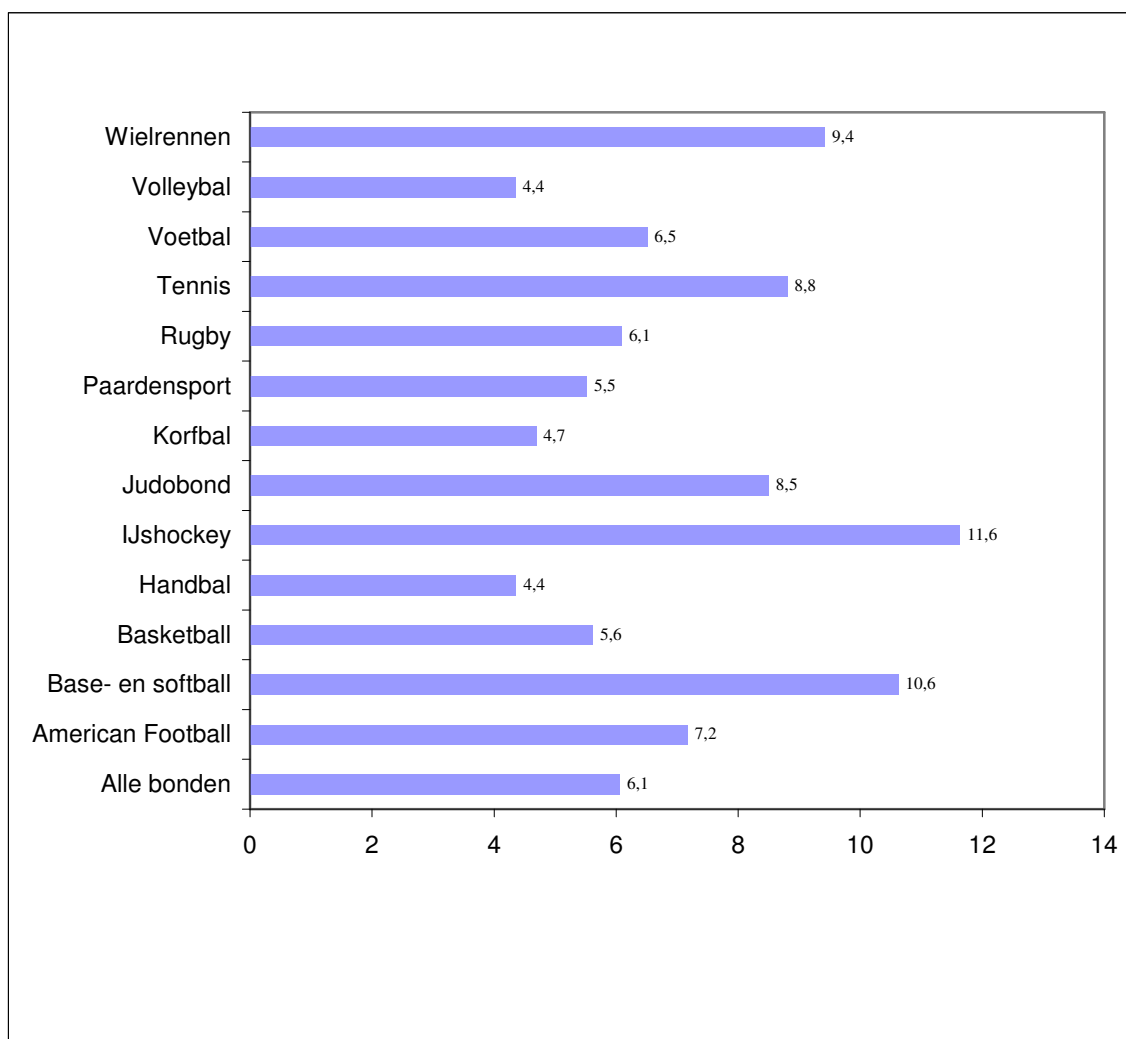
5. Faciliteiten en randvoorwaarden

In dit hoofdstuk staan de faciliteiten en randvoorwaarden van scheidsrechters centraal. Reis- en voorbereidingstijd, kilometervergoeding, scheidsrechterkleding en de kleedruimtes van de ontvangende verenigingen zijn onderwerpen die hierna de revue passeren.

Er is afgetrapt met de vraag hoeveel tijd men gemiddeld per week kwijt is aan fluiten, inclusief reistijd (in het wedstrijdseizoen).

5.1. Gemiddelde tijdsbesteding per week aan fluiten

Het betreft hier de tijdsbesteding in uren inclusief de reistijd.

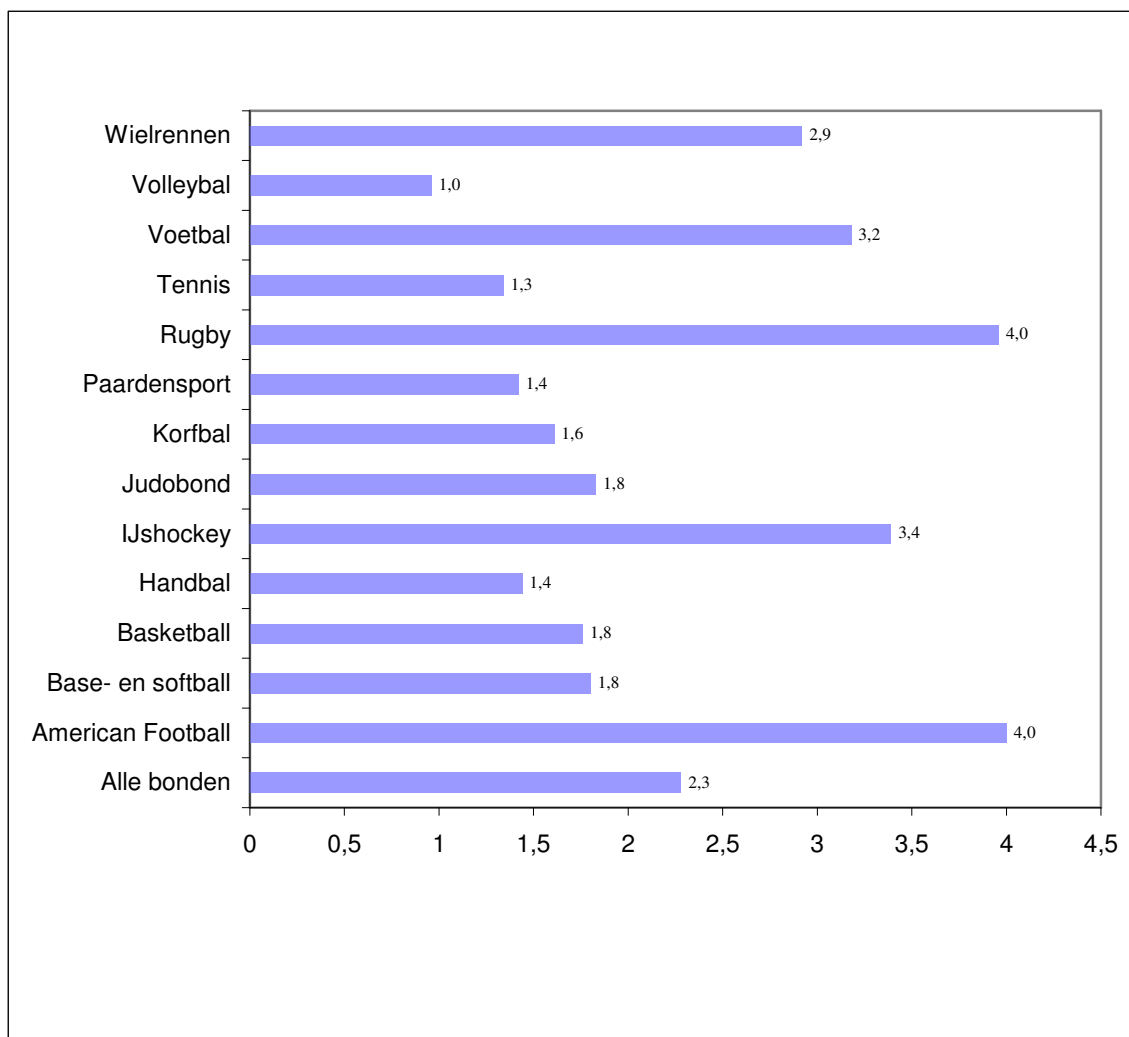

Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 6.1 uur. Hierbij is de optie "Weet niet" niet meegenomen in de berekening.

De gemiddelde scheidsrechter is ongeveer zes uur per week kwijt aan fluiten, inclusief de reistijd. Hierbij moet worden opgemerkt dat er grote verschillen bestaan tussen de afzonderlijke sportbonden. De volleybal-, handbal- en korfbalscheidsrechters zijn significant minder tijd kwijt en de ijshockey-, base- en softball-, wielren-, tennis- en judoscheidsrechters zijn juist significant meer tijd kwijt dan het gemiddelde.

5.2. Gemiddelde tijdsbesteding per week aan voorbereidingen fluiten

Aansluitend is gevraagd hoeveel tijd men gemiddeld per week kwijt is aan voorbereidingen die betrekking hebben op het fluiten (cursussen, trainingen etc.). Het gaat dus om de tijd buiten het fluiten en reizen naar wedstrijden. Het betreft ook hier de tijdsbesteding *in uren*.

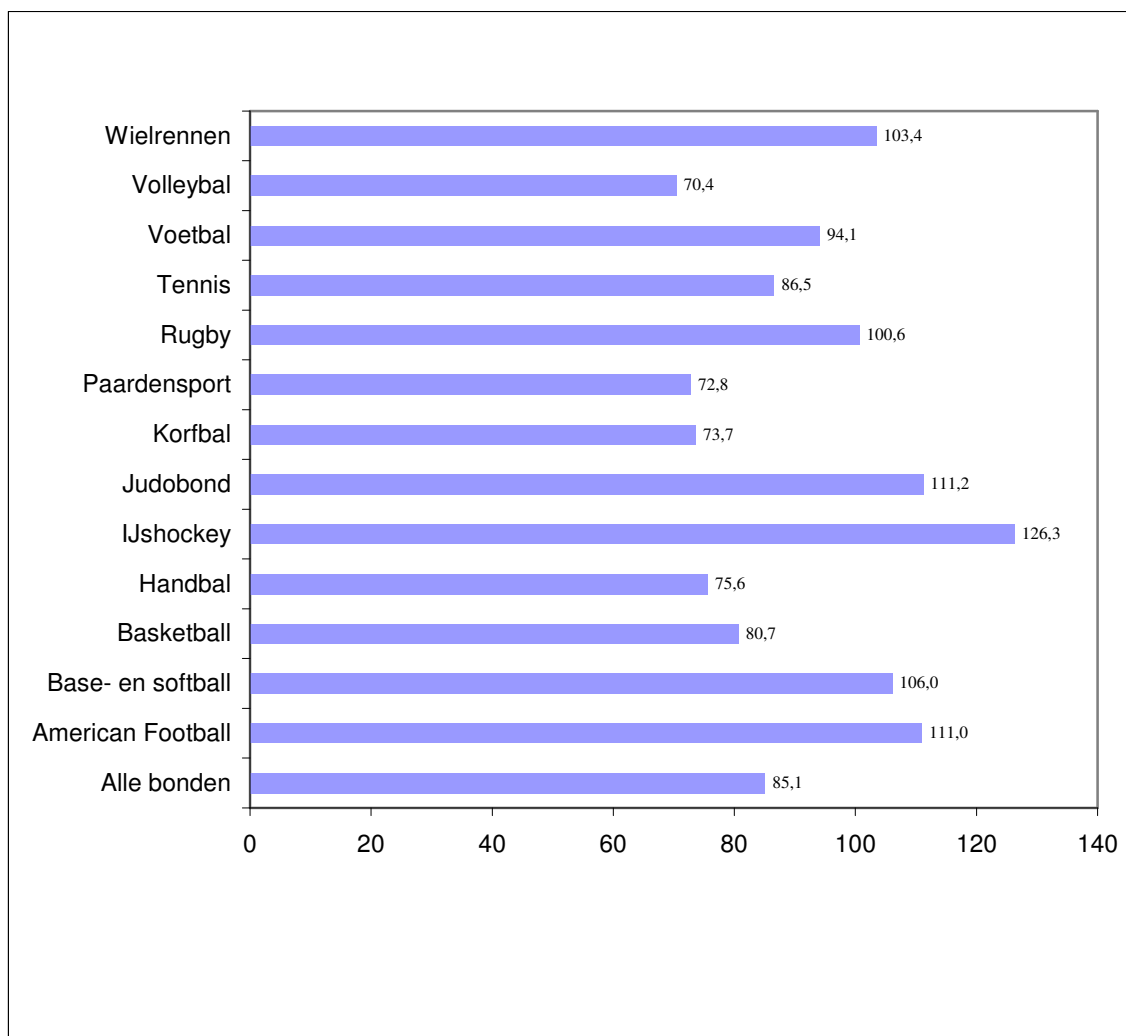
Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 2.3 uur. Hierbij is de optie "Weet niet" niet meegenomen in de berekening.

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de variantie van de gemiddelde **voorbereidingstijd** eveneens groot is. De volleybal-, tennis-, handbal-, paardensport- en korfbalscheidsrechters zijn significant minder tijd kwijt en de rugby-, ijshockey-, voetbal- en wielrennscheidsrechters zijn juist significant meer tijd kwijt dan het gemiddelde van 2.3 uur.

Als de gemiddelde tijdsbesteding uit de figuren 5.1 en 5.2 worden opgeteld zien we de volgende 'rangorde' (aflopend): NIJB (15.0 uur per week), KNBSB (12.4), KNWU (12.3), JBN (10.3), KNLTB en NRB (beide 10.1), KNVB (9.7), NBB (7.4), KNHS (6.9), KNKV (6.3), NHV (5.8) en NeVoBo (5.4). Het 'overall' gemiddelde is 8.4 uur per week.

5.3. Bereidheid maximale reistijd om te fluiten

Wat vinden de scheidsrechters de maximaal aanvaardbare reistijd voor het fluiten van een wedstrijd (enkele reis)? Het betreft hier de reistijd van een enkele reis *in minuten*.

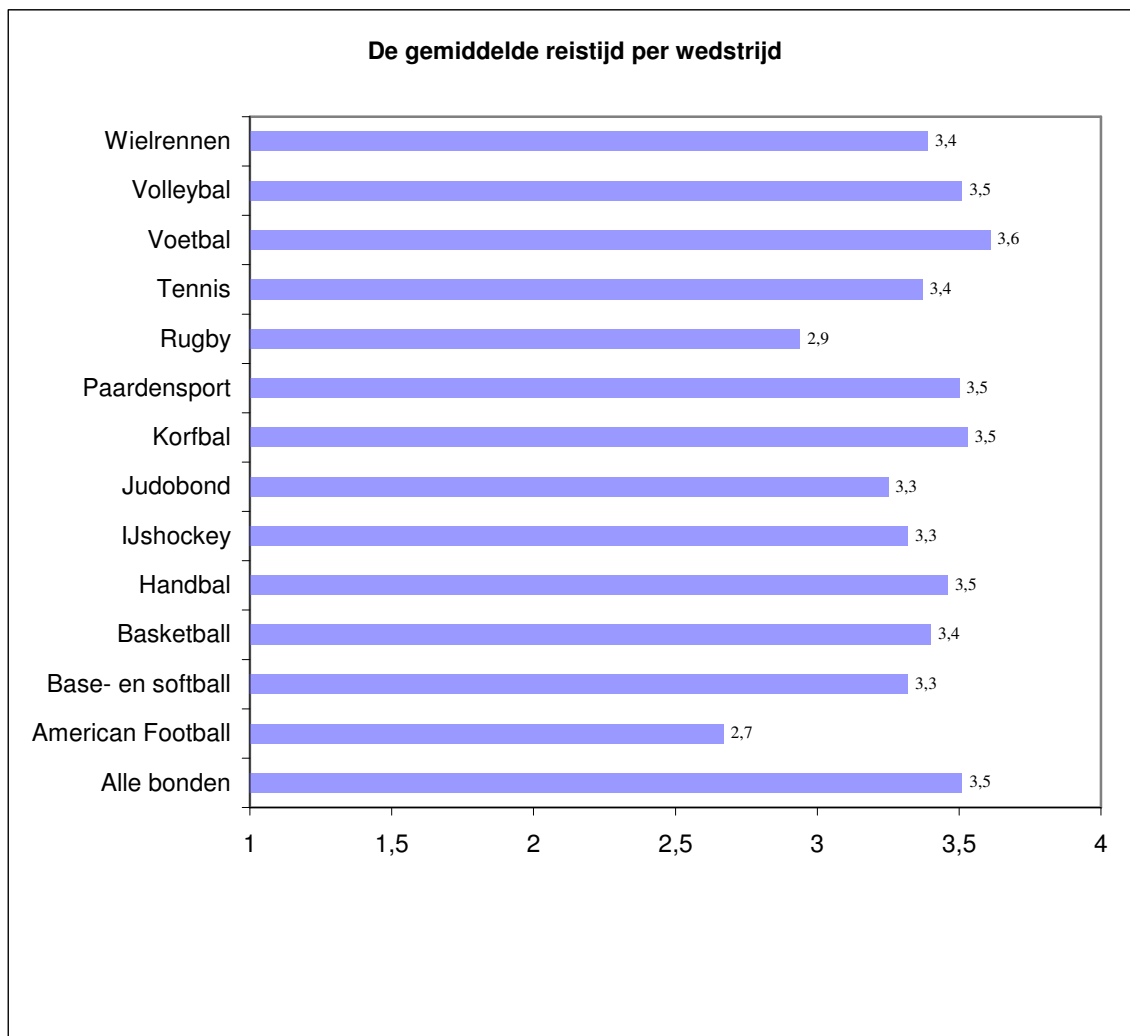
Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 85.1 minuten. Hierbij is de optie "Weet niet" niet meegenomen in de berekening.

De gemiddelde maximaal aanvaardbare reistijd (enkele reis) ligt net onder het anderhalve uur (85 minuten). Ook nu is de variantie behoorlijk groot. Volleybal-, paardensport-, korfbal- en handbalscheidsrechters zijn significant minder bereid lang te reizen en ijshockey-, judo-, base- en softball-, wielren-, rugby- en voetbalscheidsrechters zijn bereid significant langer te reizen dan de gemiddelde reistijd van 85 minuten (enkele reis).

De uitkomsten van de laatste drie subparagrafen correleren sterk met het niveau waarop wordt gefloten; voor scheidsrechters die op verenigingsniveau fluiten (zijn in dit rapport niet meegenomen) liggen de gemiddelden significant lager dan de gemiddelde waarden die de scheidsrechters hebben ingevuld die op regionaal/districtsniveau acteren. Scheidsrechters die op landelijk niveau fluiten hebben op hun beurt veruit de hoogste gemiddelde waarden ingevuld.

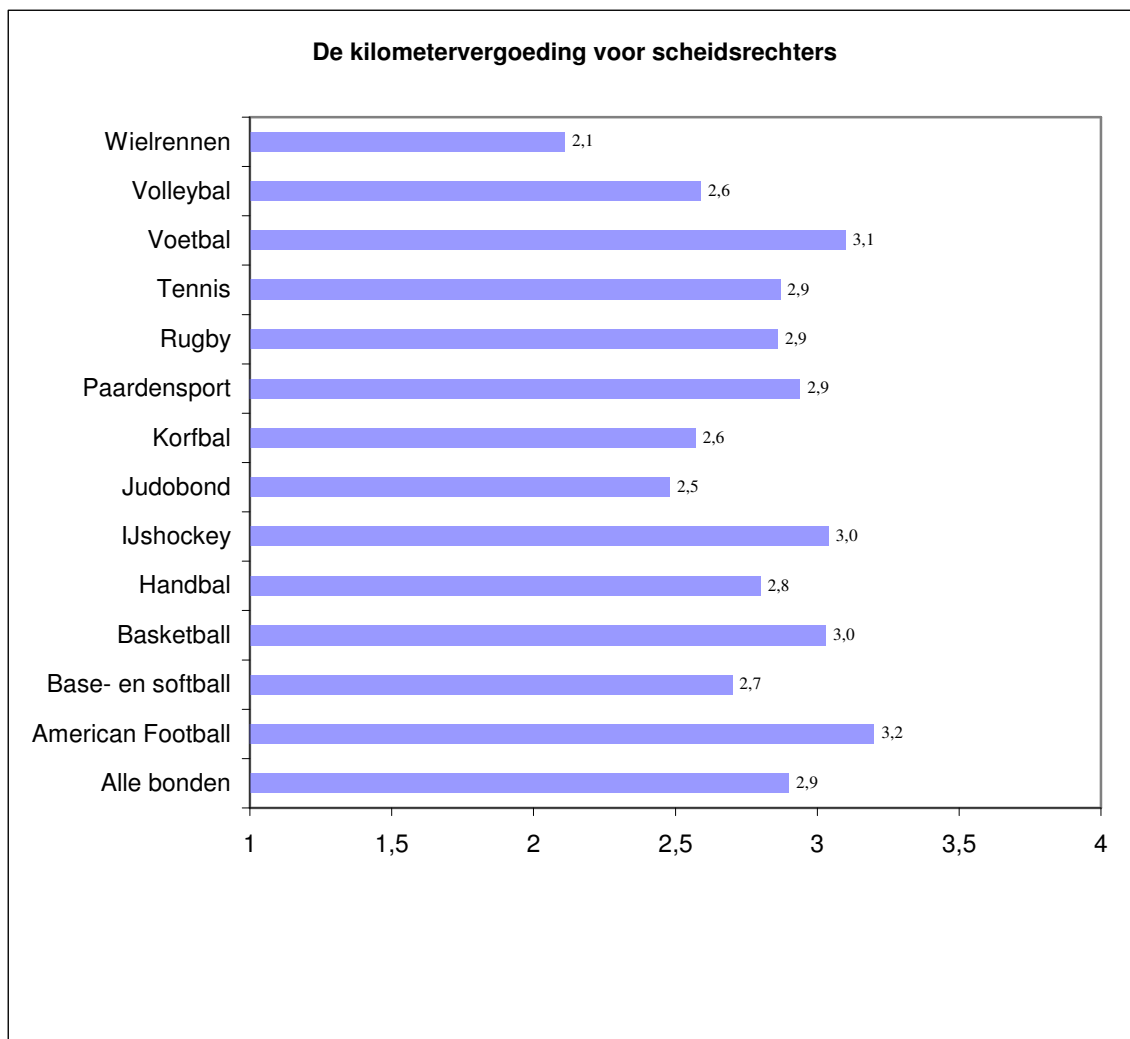
5.4. Wat vindt u van onderstaande faciliteiten / randvoorwaarden?

Over enkele faciliteiten en randvoorwaarden is een oordeel gegeven.

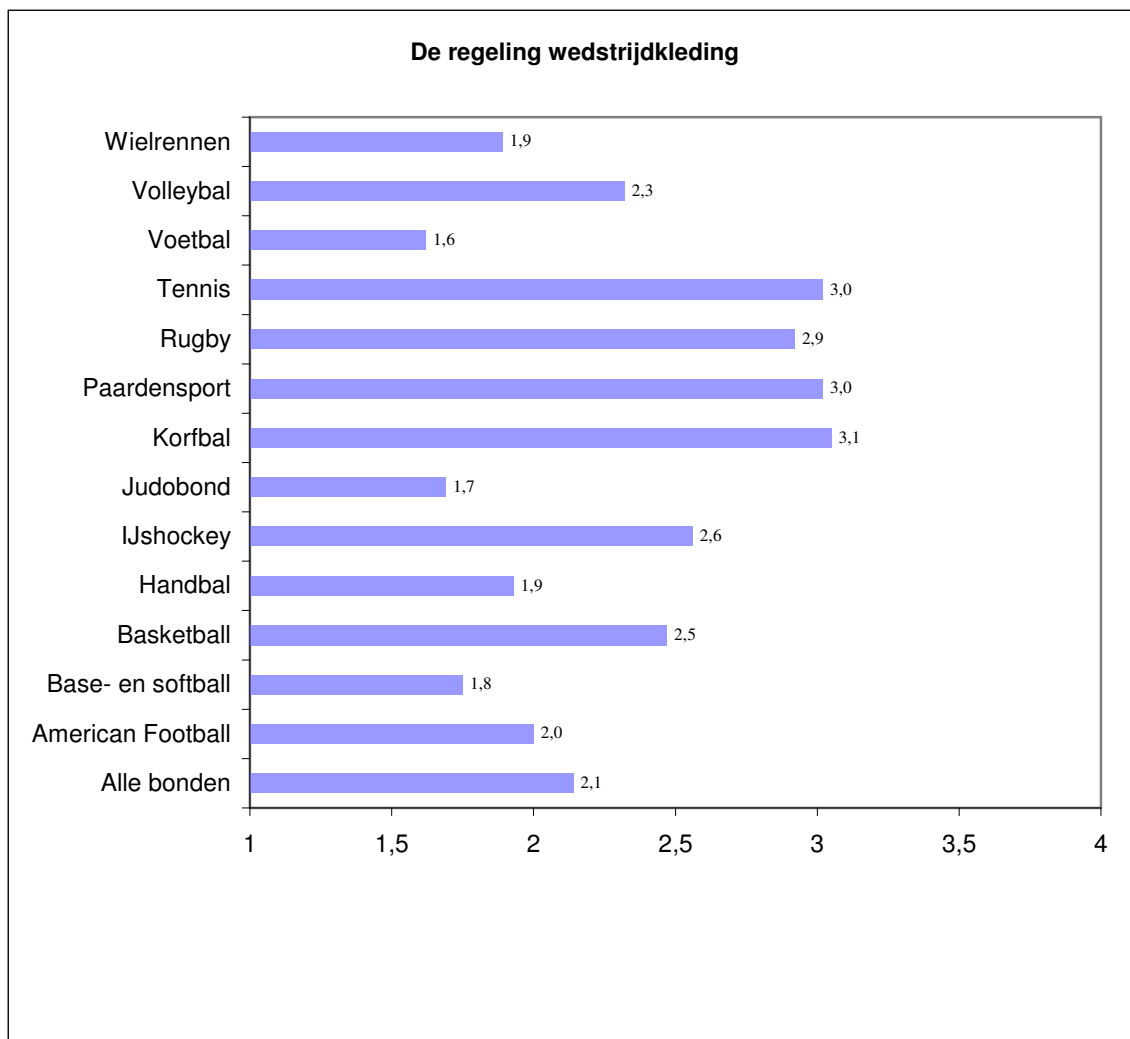
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Men is over het algemeen tevreden over de gemiddelde reistijd per wedstrijd. Dit blijkt uit het gemiddelde van 3.5 op de gehanteerde vierpuntsschaal. Slechts 6% heeft hier de kwalificatie 'slecht' of 'matig' gekozen en 90% koos voor 'redelijk' of 'goed'. Nu is de variantie niet zo groot, alleen de NRB scoort op dit item significant lager met een gemiddelde van 2.9 en een kwart van de scheidsrechters die 'slecht' of 'matig' aanvinkten.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

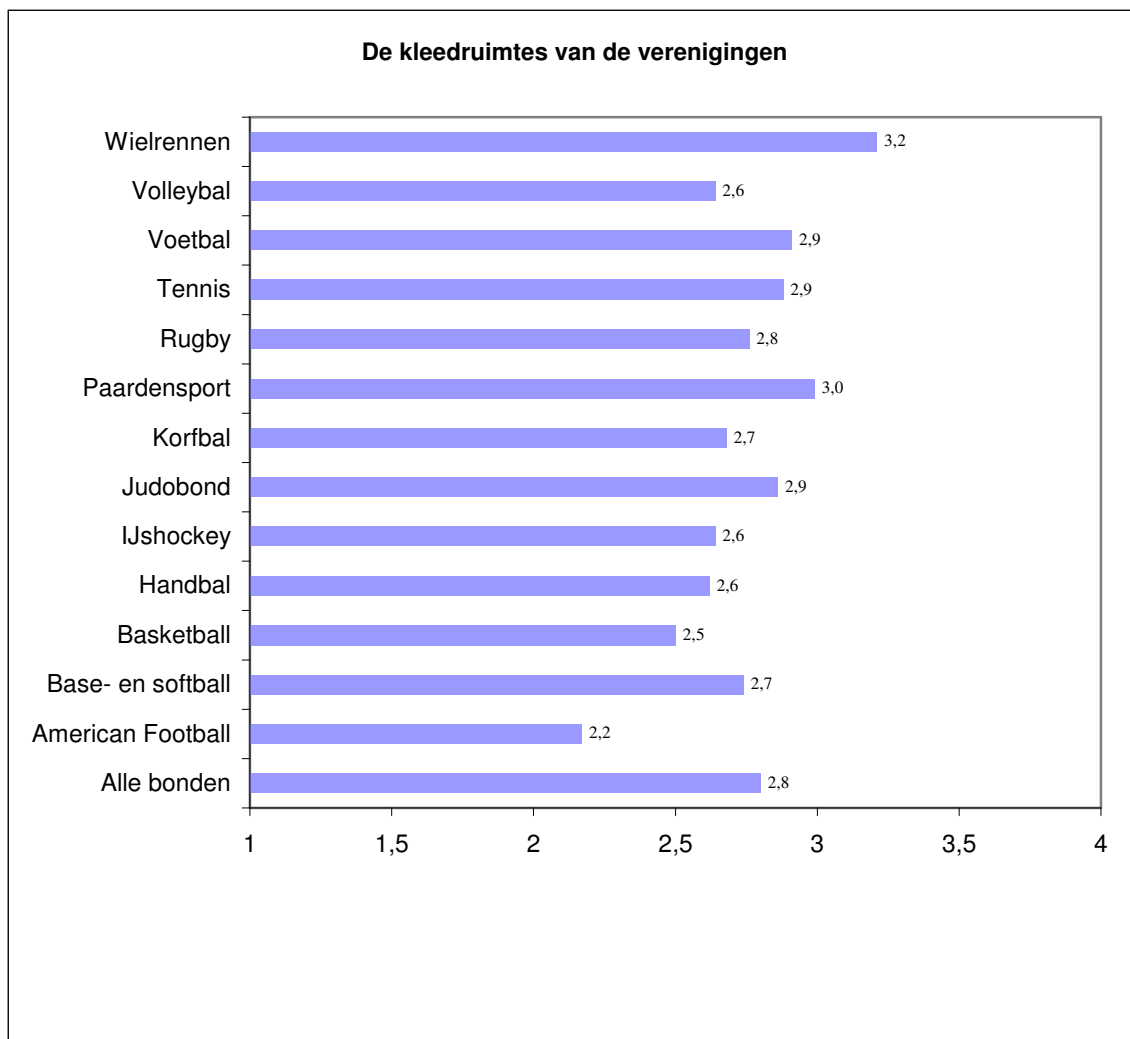
Over de kilometervergoeding is geen enkele deelpopulatie onverdeeld tevreden. Het 'over-all' gemiddelde is 2.9; één op de drie scheidsrechters vindt de huidige kilometervergoeding slecht of matig, 65% vindt de vergoeding redelijk of goed en 3% heeft geen mening. De verschillen tussen de bonden zijn niet zo heel groot. De KNWU onderscheidt zich met een laag gemiddelde score op de gehanteerde vierpuntsschaal (en 64% van de respondenten die niet tevreden zijn). De voetbalscheidsrechters zijn gemiddeld het meest tevreden, maar van hen heeft toch ook nog 24% 'slecht' of 'matig' aangevinkt.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Met uitzondering van de tennis⁵-, rugby-, paardensport- en korfbalscheidsrechters is men uitgesproken ontevreden over de regeling wedstrijdleding, zonder te beweren dat alles bij de vier genoemde bonden 'in kannen en kruiken' is. De totale onderzoeksgroep scoort gemiddeld een 2.1 op dit item; 55% vindt de regeling slecht of matig, 32% vindt de regeling redelijk of goed en 13% heeft geen mening. Het is voor iedere afzonderlijke bond aan te raden om deze regeling eens goed onder de loep te nemen.

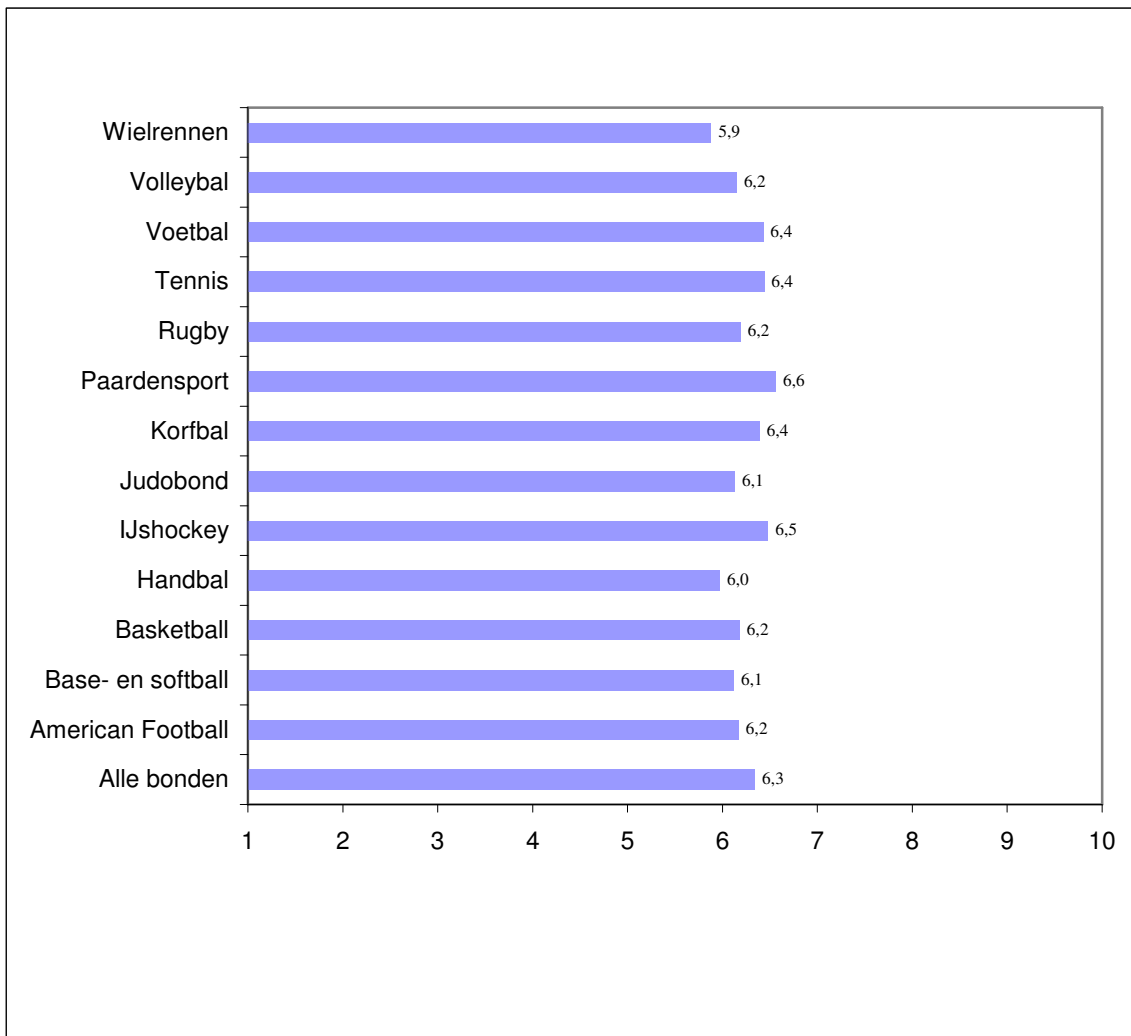
⁵ In de vragenlijst van de KNLTB is gevraagd naar de **kwaliteit** van de wedstrijdleding voor scheidsrechters.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Ook de kleedruimtes van de ontvangende verenigingen worden niet onverdeeld positief beoordeeld, gegeven de gemiddelde score van 2.8 op de gehanteerde vierpuntsschaal. Drie van iedere tien scheidsrechters (29%) vinden de kleedruimtes 'slecht of matig', 54% vindt ze 'redelijk of goed' en 17% heeft geen mening. De spreiding van de antwoorden is niet zo heel groot: de NBB (2.5) zit iets onder het algemeen gemiddelde en de KNWU (3.2) en KNHS (3.0) zitten er iets boven.

5.5. Rapportcijfer voor de huidige faciliteiten en randvoorwaarden

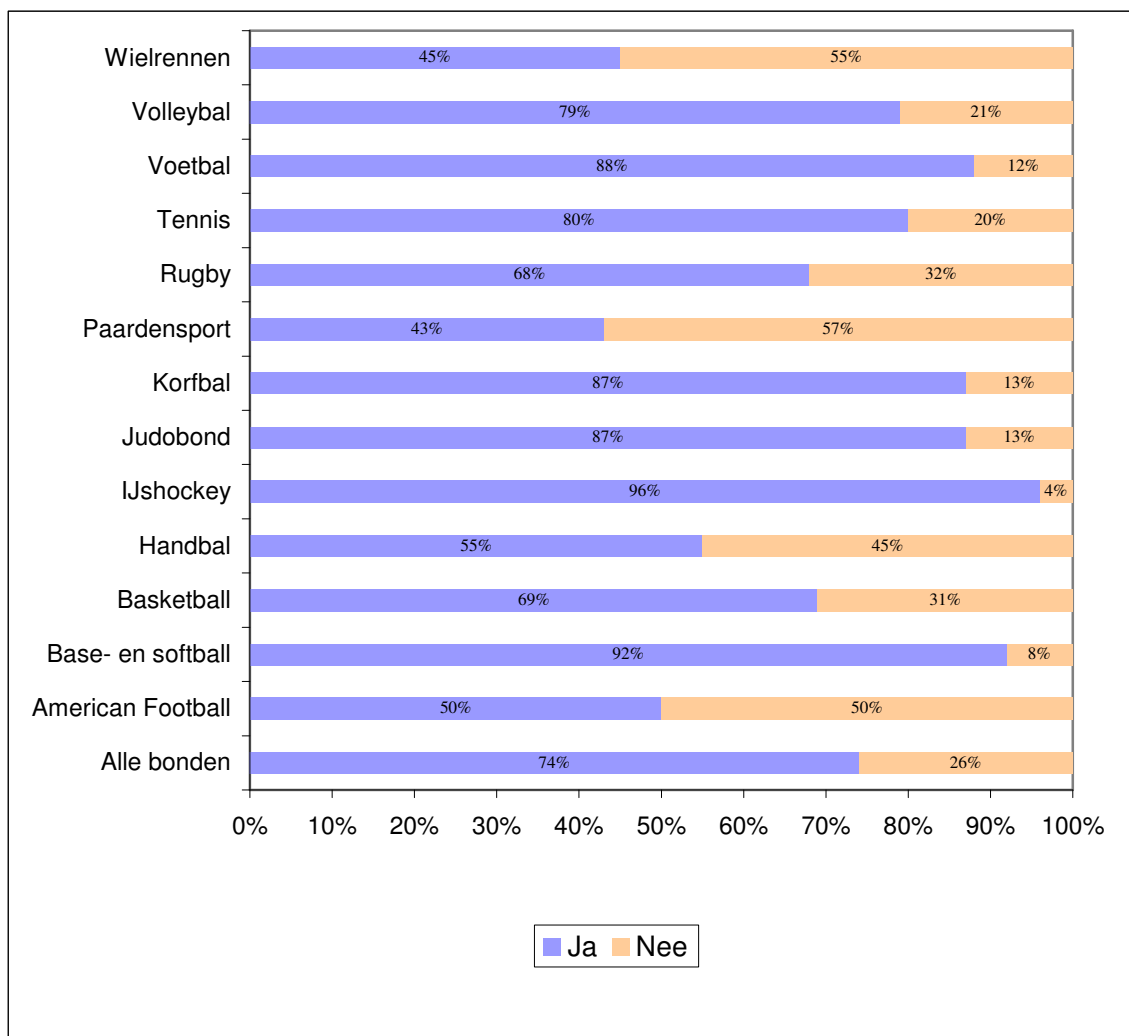
Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 6.3. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De huidige faciliteiten en randvoorwaarden worden beloond met een gemiddeld rapportcijfer van 6.3 hetgeen een matige beoordeling mag worden genoemd. De variantie is niet groot, bijna alle bonden scoren binnen de range van tweektienden boven of onder het algemeen gemiddelde van 6.3, met uitzondering van de KNWU (5.9) en het NHV (6.0) en de KNHS (6.6). Dit zijn echter, hoewel statistisch significant, relatief kleine afwijkingen.

6. Beoordeling

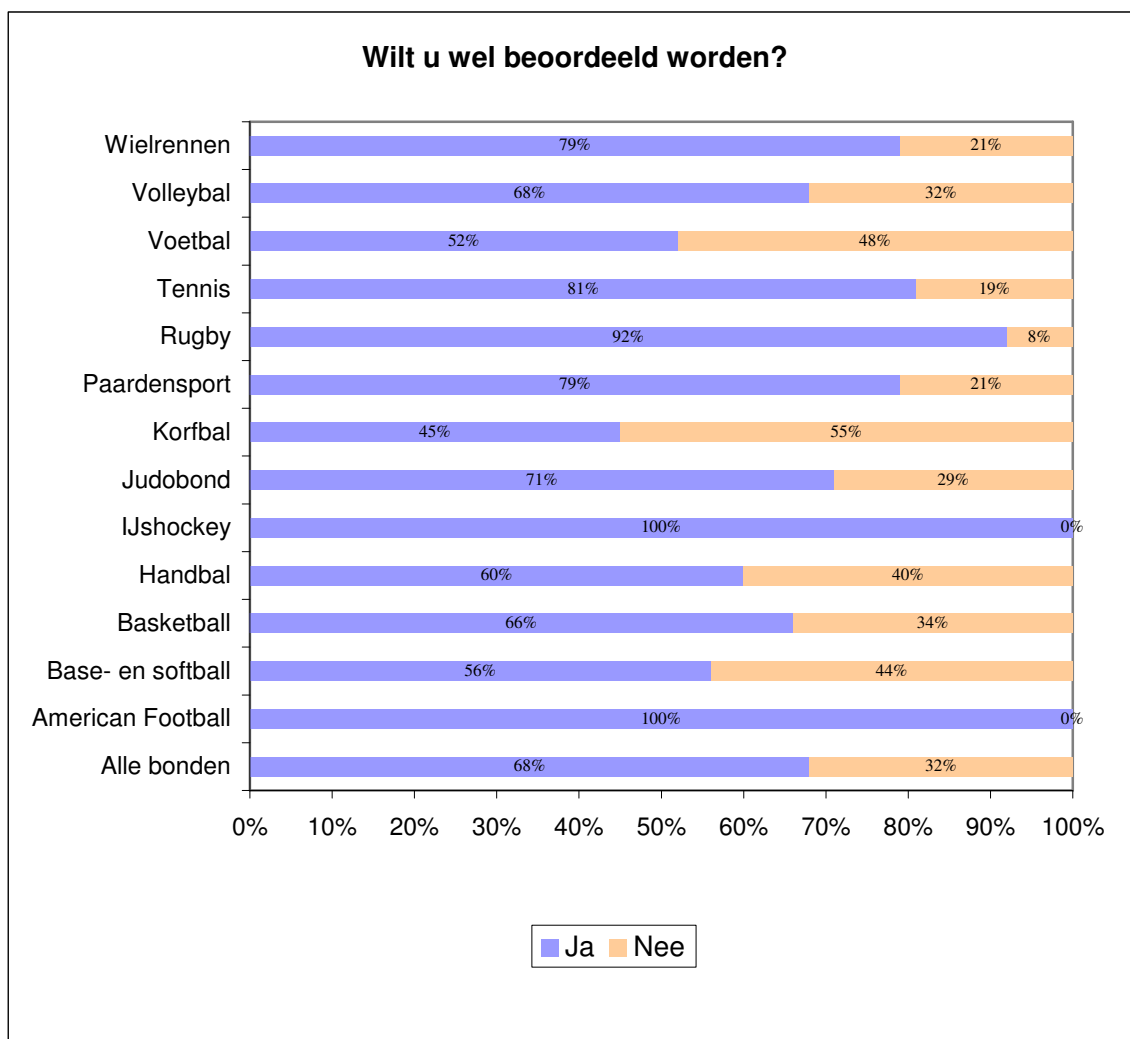
In dit zesde hoofdstuk wordt de beoordeling van de scheidsrechters onder de loep genomen. Is het aantal beoordelingen en de kwaliteit ervan voldoende en kan men de eigen mening goed kwijt? Deze, en aanverwante vragen worden hierna aan de orde gesteld.

6.1. Wordt u wel eens beoordeeld?

Driekwart van de respondenten wordt wel eens beoordeeld, met een redelijke variantie tussen de bonden. Bij de sportbonden waar relatief weinig beoordelingen plaatsvinden, de KNWU, KNHS en het NHV, ligt het aantal tussen de 43% en 55%. Daartegenover staat een aantal bonden die significant meer scheidsrechters beoordelen dan het gemiddelde: bij de KNBSB, NIJB, JBN, KNVB en het KNKV ligt het aandeel beoordeelde scheidsrechters tussen de 87% en 96%.

Alleen de respondenten die niet worden beoordeeld is gevraagd of zij dat wel zouden willen.

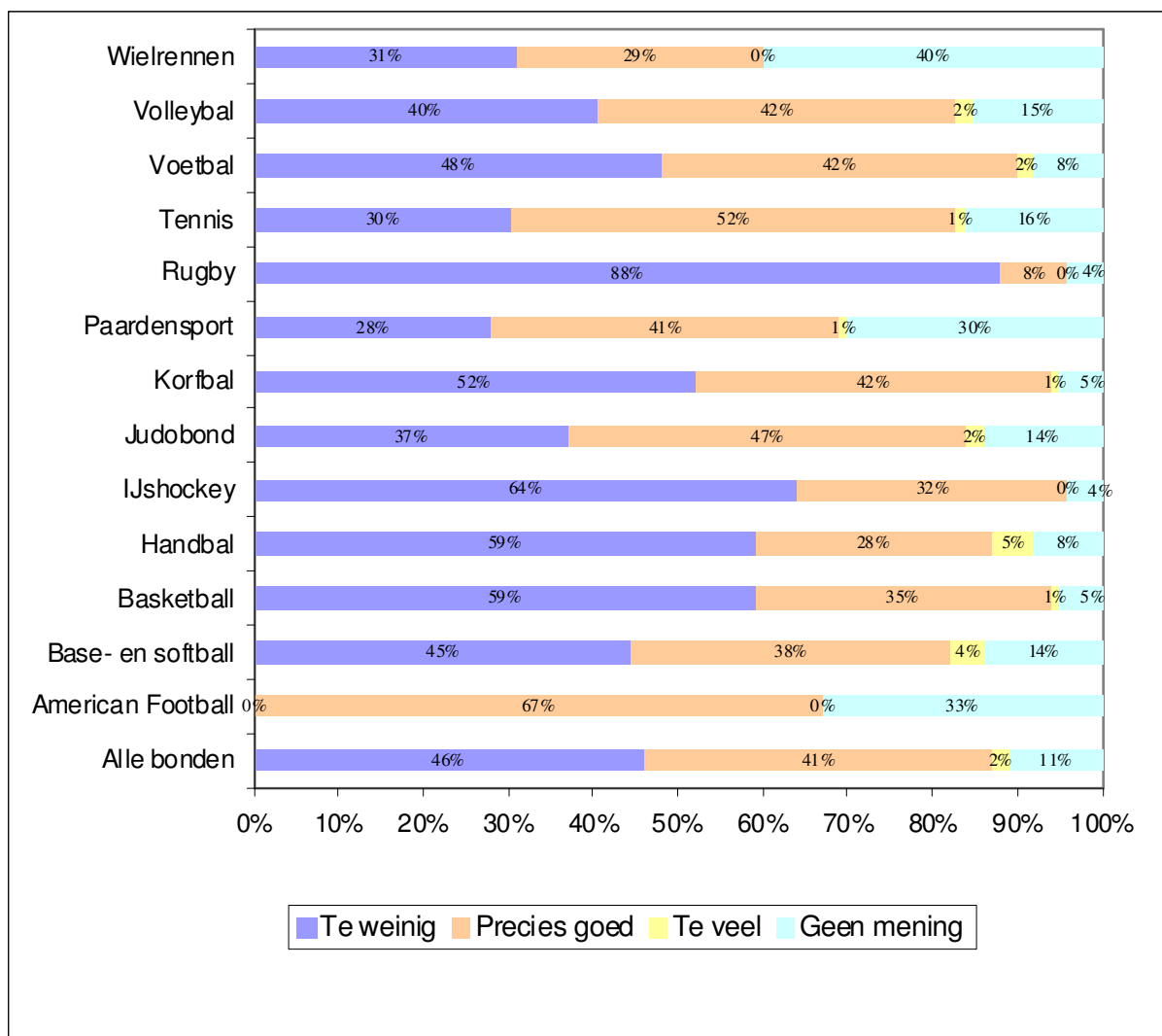

Van de scheidsrechters die in het verleden nooit zijn beoordeeld, zou tweederde deel (68%) dat in de toekomst wel willen. Ook nu zien we soms grote verschillen tussen de sportbonden. Bij de bonden waar momenteel relatief weinig scheidsrechters worden beoordeeld zien we dat ook nu het NHV relatief 'laag scoort'; (slechts) 60% wil in de toekomst worden beoordeeld. Aan de andere kant vinden we bij de NIJB extreem hoge percentages en ook bij de JBN wordt op beide variabelen relatief hoog gescoord.

Aanvullende analyse leert ons dat het niveau waarop respondenten fluiten significant (en positief) van invloed is op zowel het aantal scheidsrechters dat momenteel wordt beoordeeld als op het aantal dat in de toekomst beoordelingen wenst.

6.2. Is naar uw mening het aantal beoordelingen voldoende?

De groep respondenten die wel wordt beoordeeld heeft een aantal vragen beantwoord, om te beginnen of het aantal beoordelingen voldoende is.

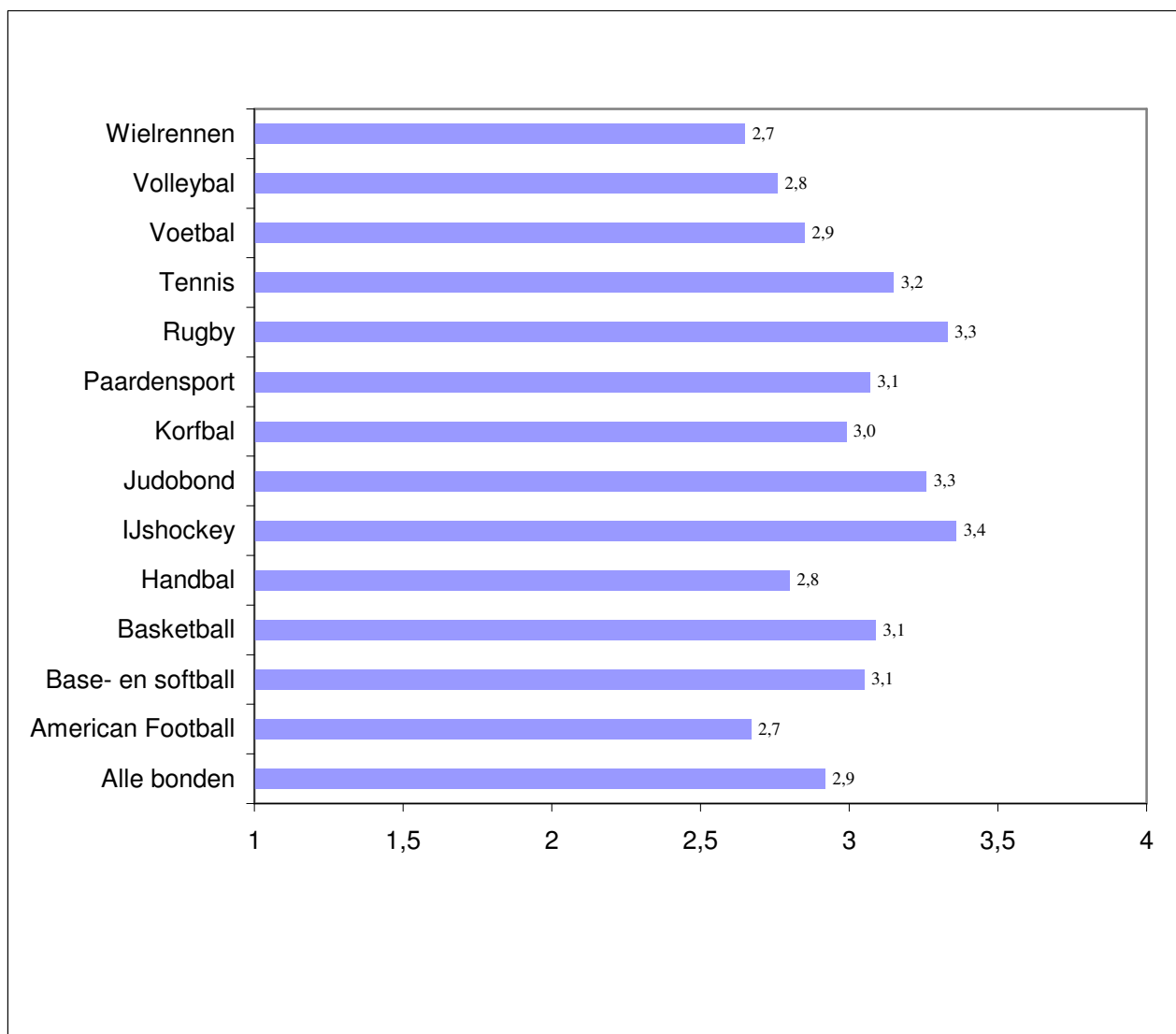

De grootste categorie in bovenstaande figuur wordt gevormd door de scheidsrechters die het aantal beoordelingen onvoldoende vinden (46%). Voor iedere bond geldt dat deze groep van substantiële omvang is, waarbij de NRB er wel heel duidelijk uitspringt met 88%.

Het aantal respondenten zonder mening varieert sterk per bond; bij de KNWU is deze groep bijvoorbeeld betrekkelijk groot (40%). Soms duidt een hoog percentage op een relatief lage betrokkenheid bij / onverschilligheid ten aanzien van het behandelde thema. Het is moeilijk te zeggen of dat hier ook het geval is.

6.3. Wat vindt u over het algemeen van de kwaliteit van de beoordelingen?

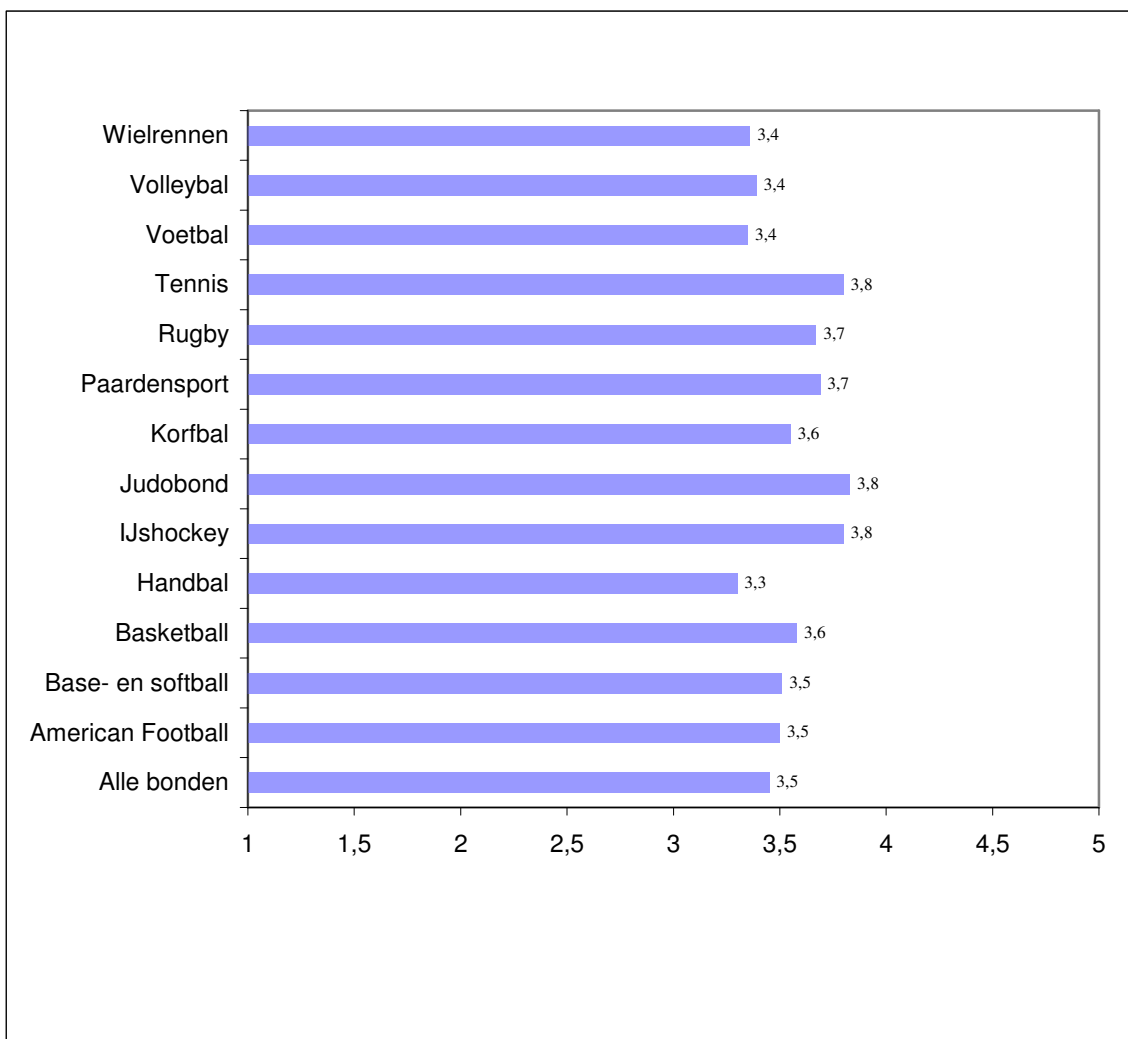
Niet alleen de kwantiteit, maar ook de kwaliteit van de beoordelingen is natuurlijk van belang. Hierover hebben de scheidsrechters hun mening gegeven.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De gemiddelde score op de gehanteerde vierpuntsschaal is 2.9; 27% vindt de kwaliteit 'slecht of matig', 69% vindt de kwaliteit 'redelijk of goed' en 4% heeft geen mening. Er zijn vier sportbonden die meer dan tweitienden boven het algemene gemiddelde van 2.9 scoren: de NIJB (3.4), de NRB (3.3), JBN (3.3) en KNLTB (3.2). Geen enkele bond scoort meer dan tweitienden onder het gemiddelde. De uitkomsten zouden voor de meeste sportbonden aanleiding moeten geven tot een kritische beschouwing van de kwaliteit van de beoordelingen.

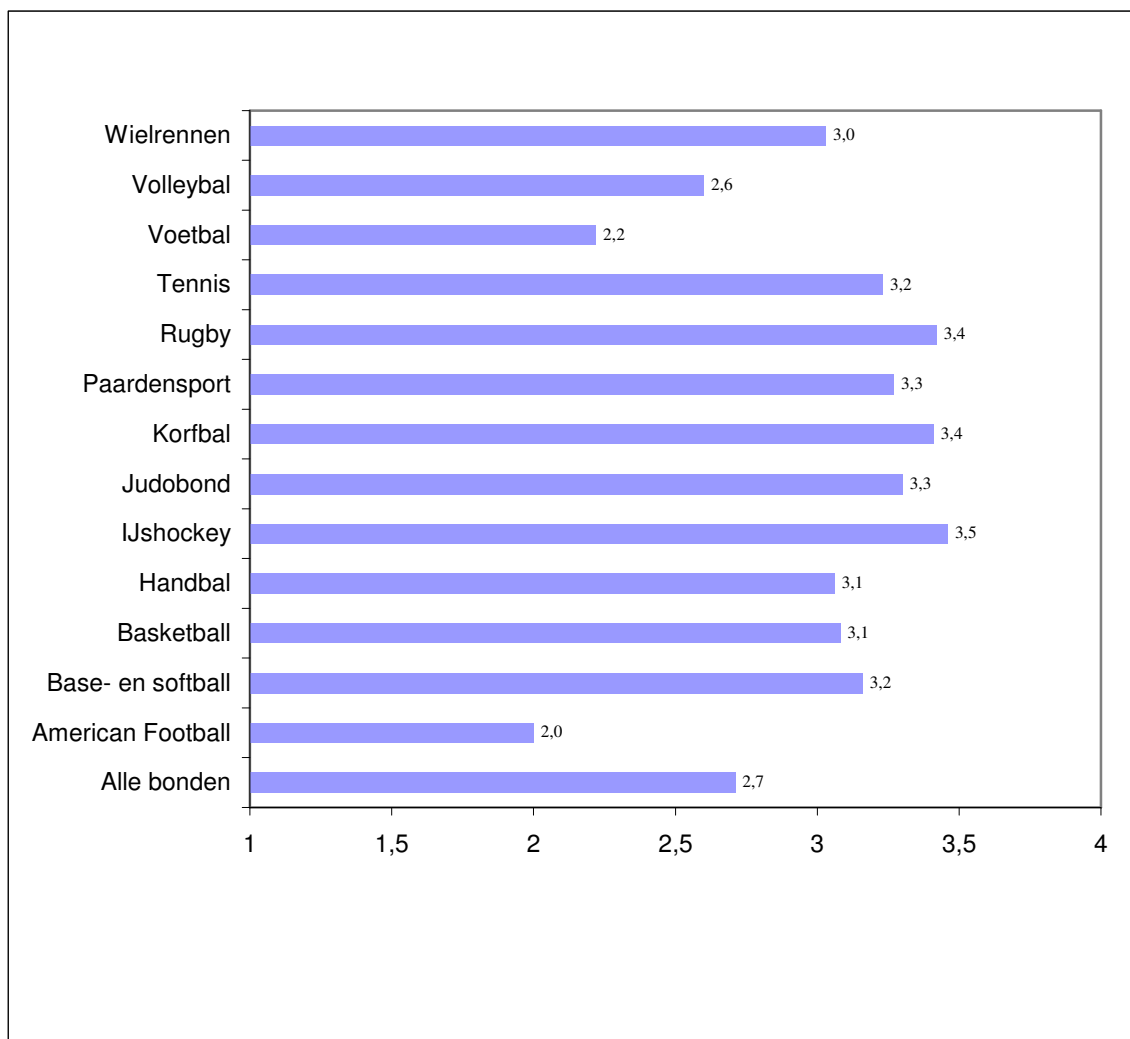
6.4. Bent u het over het algemeen eens met de beoordeling?

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Nooit. Waarde 2: Incidenteel. Waarde 3: Geregeld. Waarde 4: Meestal. Waarde 5: Altijd. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Let op! In bovenstaande figuur is een **vijfpuntsschaal** gehanteerd met een gemiddelde score van 3.5: 1% is het nooit eens met de beoordeling, 13% incidenteel, 28% geregeld, 50% meestal, 4% altijd en 5% heeft geen mening. Bij de vergelijking van de gemiddelden zien we dat er niet erg veel variantie bestaat tussen de afzonderlijke bonden. Voor de exacte percentages per bond wordt ook nu verwezen naar de deelrapportages.

6.5. Kunt u voldoende uw mening kwijt m.b.t. de beoordeling?

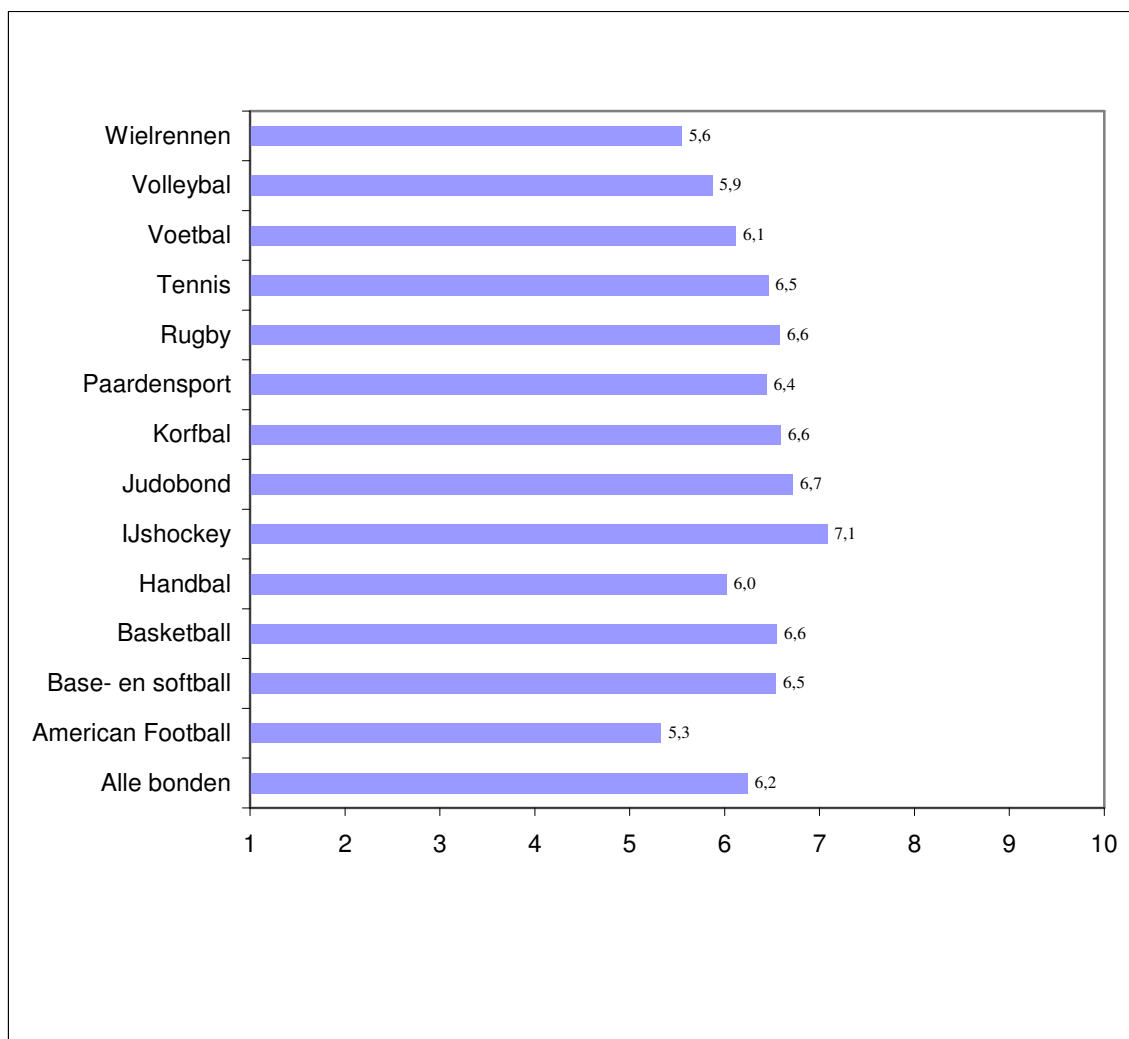

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Het gemiddelde van 2.7 op de gebruikte vierpuntsschaal is relatief laag; 37% vindt dat hij/zij de eigen mening 'slecht of matig' kwijt kan, 55% bedient zich in dit verband van de kwalificaties 'redelijk' of 'goed' en 7% heeft geen mening. Het gemiddelde wordt wel behoorlijk omlaag gehaald door de scores van de KNVB-scheidsrechters (39% van de onderzoeksgroep). Het gemiddelde van deze bond (2.2), maar ook dat van de NeVoBo (2.6) zou aanleiding kunnen geven tot verdere evaluatie van het gehanteerde beoordelingssysteem.

6.6. Rapportcijfer voor de huidige wijze van beoordeling

Aan het einde van deze module zijn uitsluitend de scheidsrechters die daadwerkelijk worden beoordeeld uitgenodigd een rapportcijfer te geven voor de huidige wijze van beoordeling.

Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 6.2. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

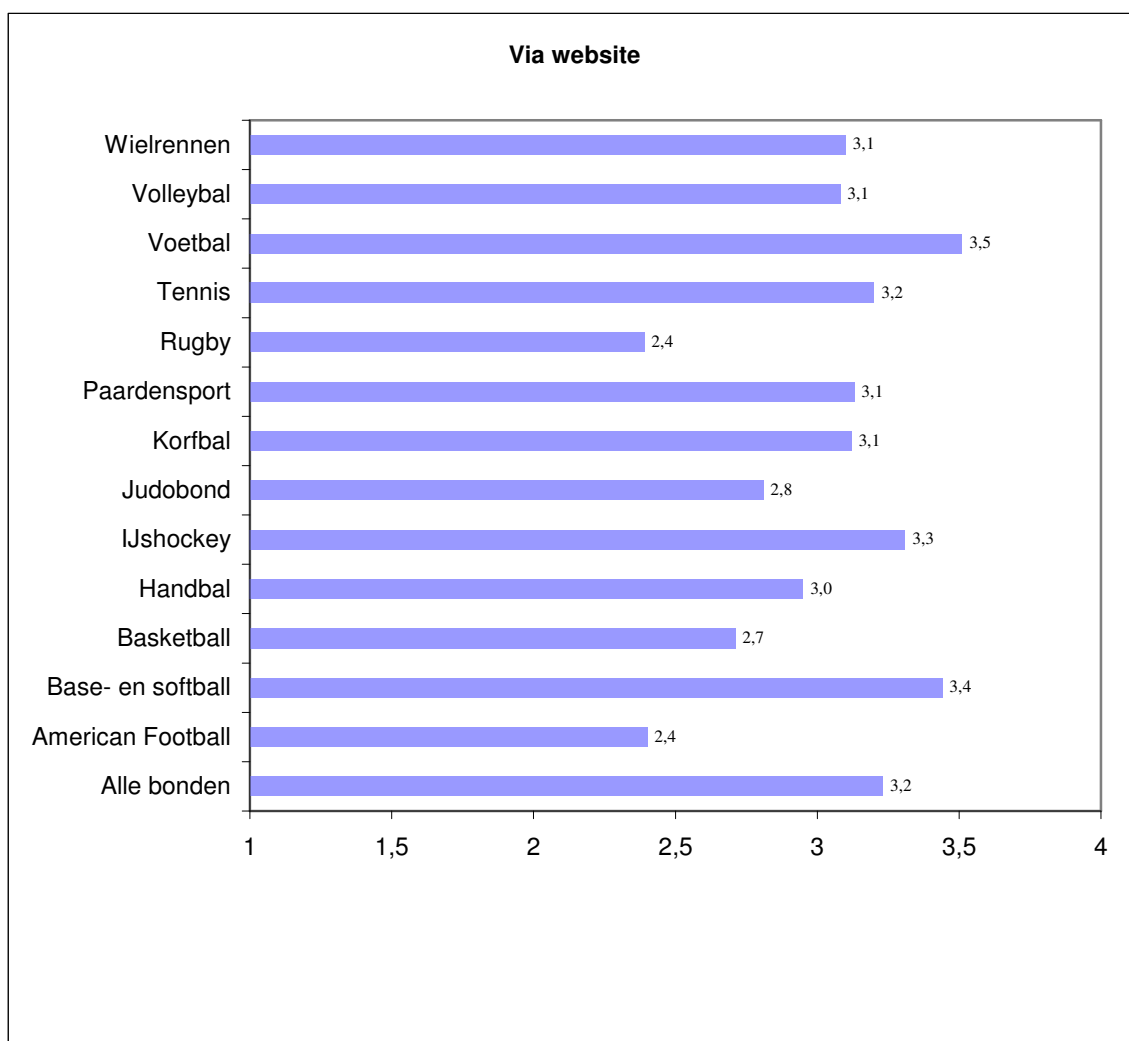
Het gemiddelde rapportcijfer van 6.2 dat wordt gegeven voor de huidige wijze van beoordelen biedt zeker nog ruimte voor verbetering. We zien redelijk grote verschillen tussen de sportbonden met onder meer de KNWU (5.6) en NeVoBo (5.9) 'aan de onderkant' en de NIJB 'aan de bovenkant' (7.1).

7. Informatievoorziening

De informatievoorziening is een onderwerp dat expliciete aandacht behoeft. Het is natuurlijk evident dat scheidsrechters goed op de hoogte moeten worden gehouden en dat ze, desgewenst, ergens terecht kunnen met vragen over scheidsrechterszaken.

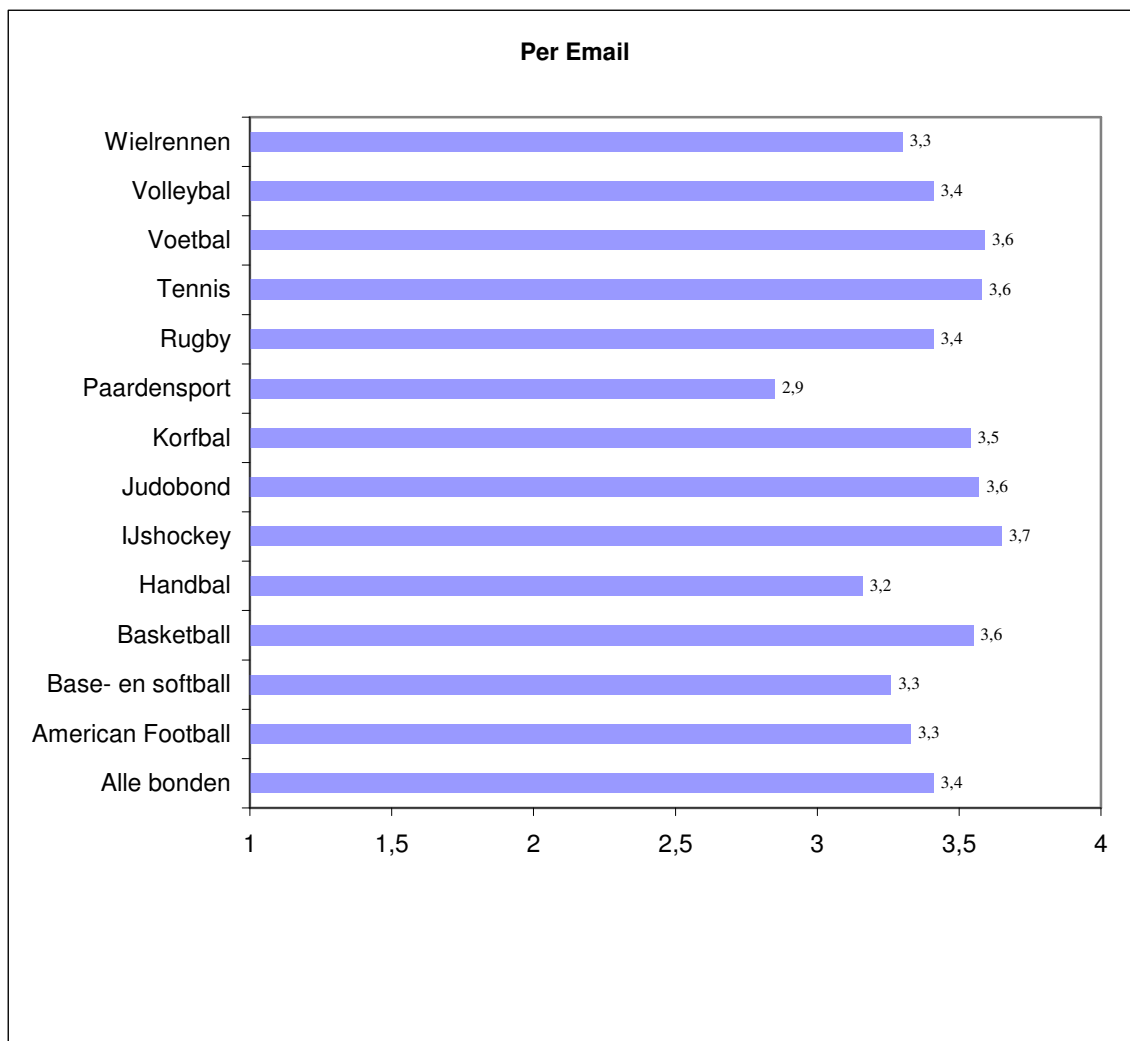
Er zijn om te beginnen drie belangrijke 'wegen' waarlangs de scheidsrechters kunnen worden geïnformeerd. Deze zijn door de respondenten beoordeeld.

7.1. Wat vindt u van de wijze waarop u momenteel wordt geïnformeerd?

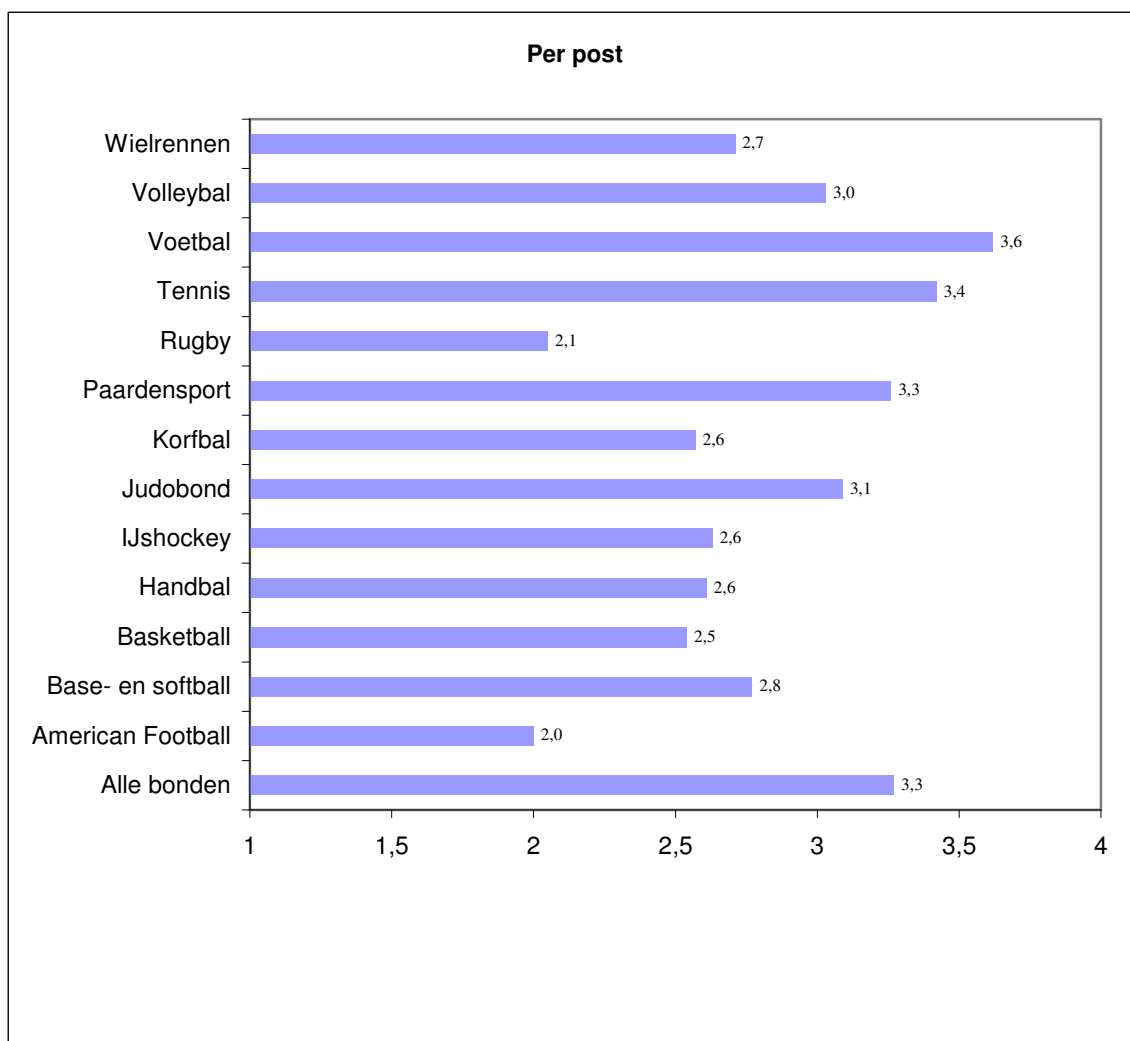
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De informatie die via de website wordt doorgegeven wordt gemiddeld (redelijk) beoordeeld met een 3.2 op de gehanteerde vierpuntsschaal: 18% heeft het oordeel 'slecht' of 'matig' gegeven, 74% heeft de mogelijkheid 'redelijk' of 'goed' aangevinkt en 8% heeft geen mening. Zeker de bonden die gemiddeld lager scoren dan een 3.0 moeten nog eens kritisch kijken naar de wijze waarop zij de website gebruiken om met hun scheidsrechters te communiceren.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Het oordeel over de informatie die per email wordt verstrekt is over het algemeen (zeer) positief, een gemiddelde score van 3.4 op de gehanteerde vierpuntsschaal, met weinig grote verschillen tussen de sportbonden; 14% heeft slecht of matig gekozen, 78% heeft redelijk of goed aangevinkt en 8% heeft geen uitgesproken mening. Alleen de KNHS (2.9) scoort gemiddeld meer dan tweetienden onder het algemene gemiddelde.

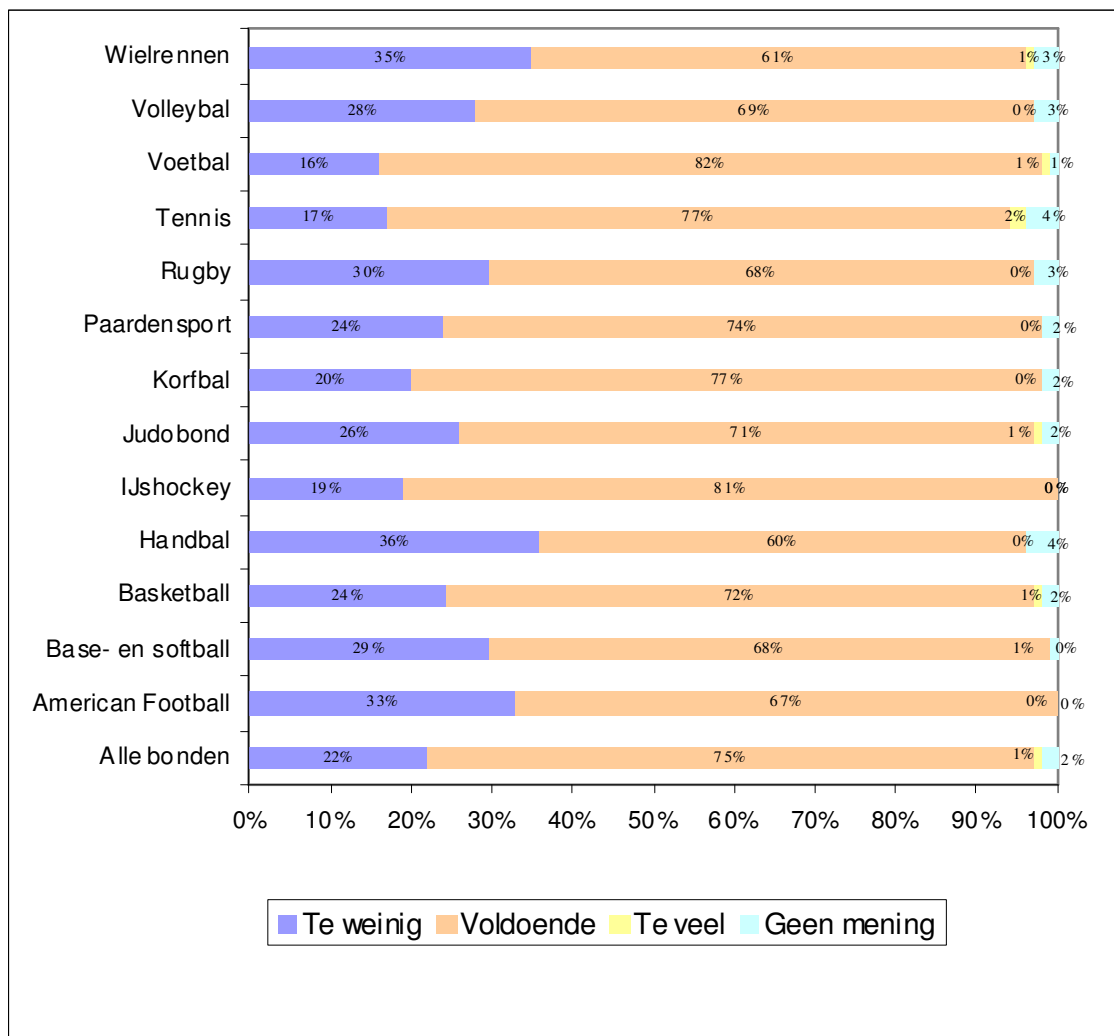
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

In het oordeel over de informatie die per post wordt verstrekt, zijn de bonden redelijk verdeeld. Het totaal gemiddelde van 3.3 is zeker niet slecht; 15% koos voor slecht of matig, 63% voor redelijk of goed en een relatief grote groep van 21% heeft geen mening/weet het niet (wellicht wordt niet door iedere bond (intensief) gebruik gemaakt van 'Tante Post'). Bij de volgende bonden is de groep 'weet niet/ geen mening' zelfs significant groter dan 23%: NIJB (69%), KNKV (51%), NBB (47%), KNBSB (42%), NRB (41%), NeVoBo (39%), NHV (36%) en KNWU (33%).

In bovenstaande figuur zijn uitsluitend de respondenten met een oordeel meegenomen. We zien dat er grote verschillen bestaan tussen de bonden. De KNVB, KNLTB en KNHS bevinden zich aan de 'goede' kant van de streep, en vooral de NRB, maar ook een redelijk aantal andere bonden, scoren significant onder het gemiddelde.

7.2. Vindt u dat u voldoende wordt geïnformeerd?

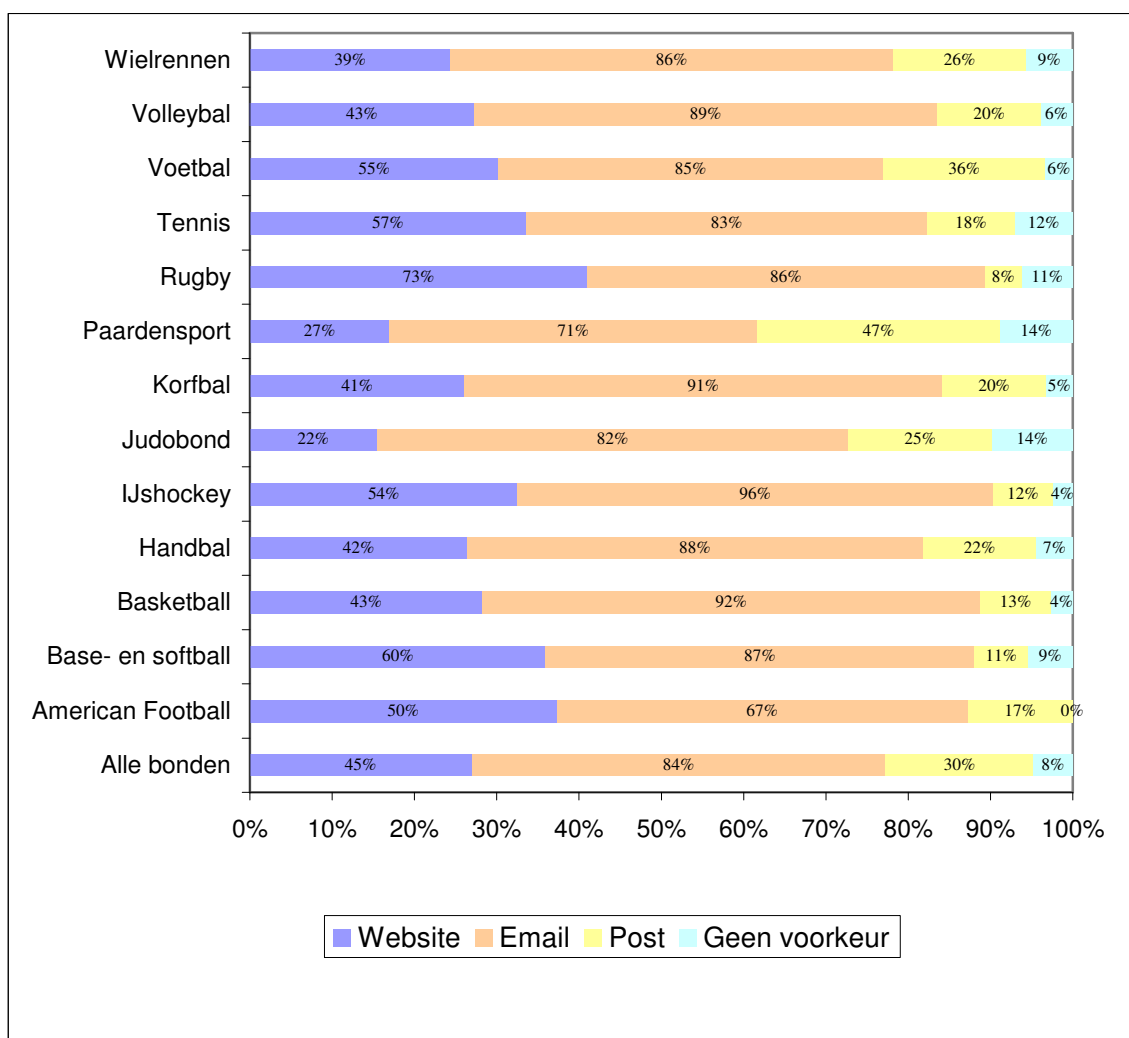
Vinden scheidsrechters dat ze op dit moment voldoende worden geïnformeerd (frequentie waarmee)?

Driekwart van de respondenten vindt dat zij in voldoende mate worden geïnformeerd, 22% vindt de informatiestroom te karig en slechts een enkeling vindt dat de informatie 'overdone' is of heeft geen mening over dit onderwerp. Er zijn enkele bonden waarvan een bovengemiddeld aantal van mening is dat er meer geïnformeerd zou mogen worden: het NHV (36%), de KNWU (35%), NRB (30%), KNBSB (29%), de NeVoBo (28%) en de JBN (26%). Bij de KNVB (16%) en KNLTB (17%) is het aantal scheidsrechters dat de informatie onvoldoende vindt significant lager dan gemiddeld.

7.3. Op welke wijze wilt u in de toekomst worden geïnformeerd?

Bij de beantwoording van deze vraag mocht men meerdere categorieën aanvinken.

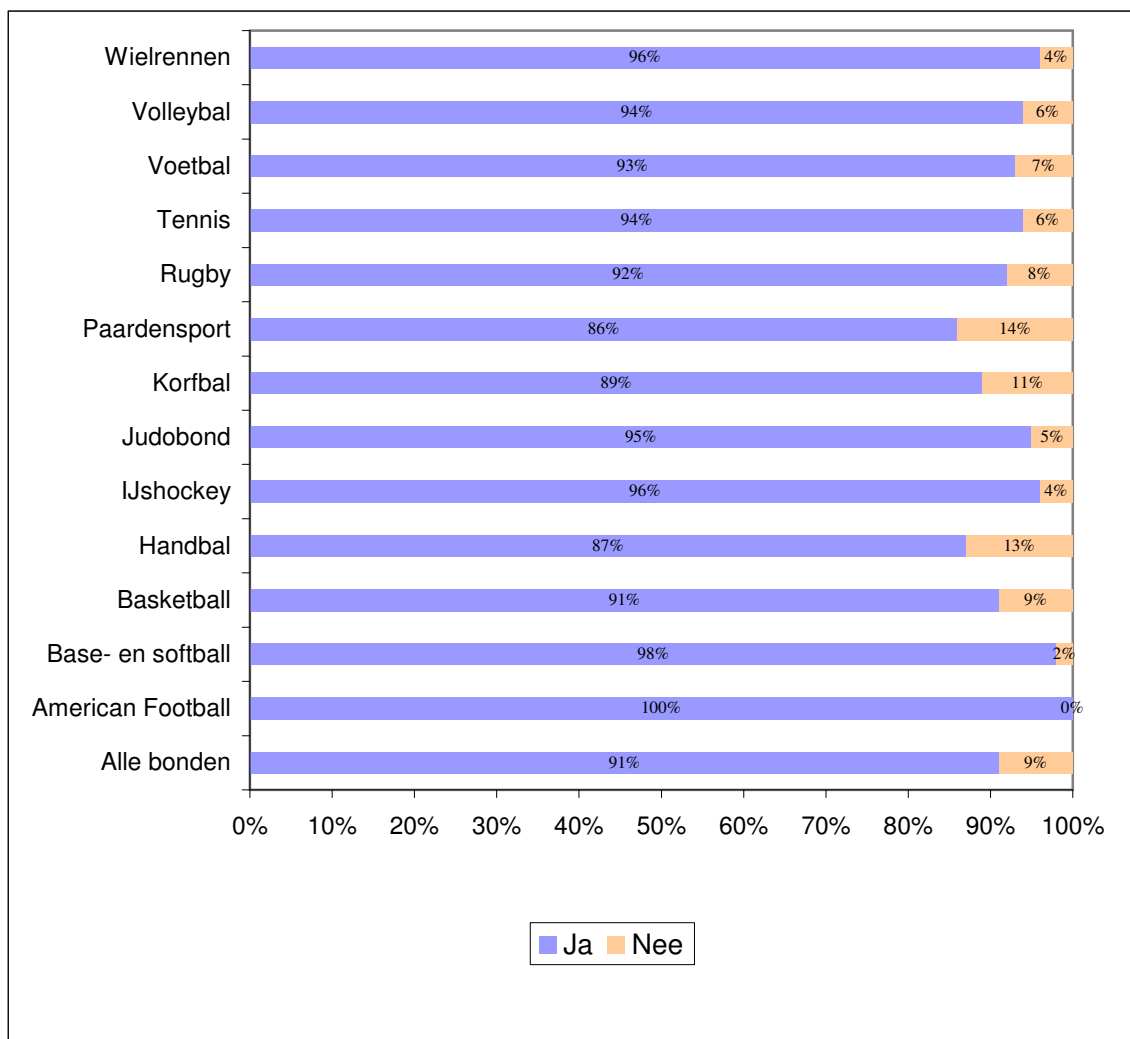

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

Voor alle sportbonden geldt dat de elektronische post veruit het meest geprefereerde medium is, 84% wil per email worden geïnformeerd, 45% wil (ook) de website daarvoor gebruiken en 30% wenst (ook) per post te worden geïnformeerd. De verschillen tussen de afzonderlijke bonden zijn voornamelijk gelegen in de verhouding tussen de voorkeur voor de website en de 'papieren post'. Meestal wordt het pleit (ruimschoots) beslecht in het voordeel van de website, maar er zijn enkele uitzonderingen. De achterban van de KNHS prefereert 'de post' (47%) duidelijk boven de website (27%) en bij de JBN zien we nauwelijks verschil tussen beide media (ze scoren beide relatief laag). Wat de oorzaken zijn voor de (verschillen in) preferenties kunnen wij als onderzoekers niet zien. De bonden zullen zichzelf vragen moeten stellen, bijvoorbeeld of de website momenteel adequaat en geactualiseerd wordt beheerd en benut. Het is mogelijk dat een lage voorkeur voor één van de genoemde media wordt veroorzaakt door de huidige (slechte) kwaliteit ervan of juist door de hoge kwaliteit van een ander medium.

Verder kan worden bekeken hoeveel verschillende media door de respondenten zijn genoemd: 34% heeft slechts één medium genoemd, 49% heeft de voorkeur voor twee media opgegeven en 9% voor alle drie. Bij de KNVB is deze 'medium-behoefte-dichtheid' trouwens significant het hoogste (gemiddeld 1.77 medium) en bij de JBN significant het laagst (gemiddeld 1.29 medium).

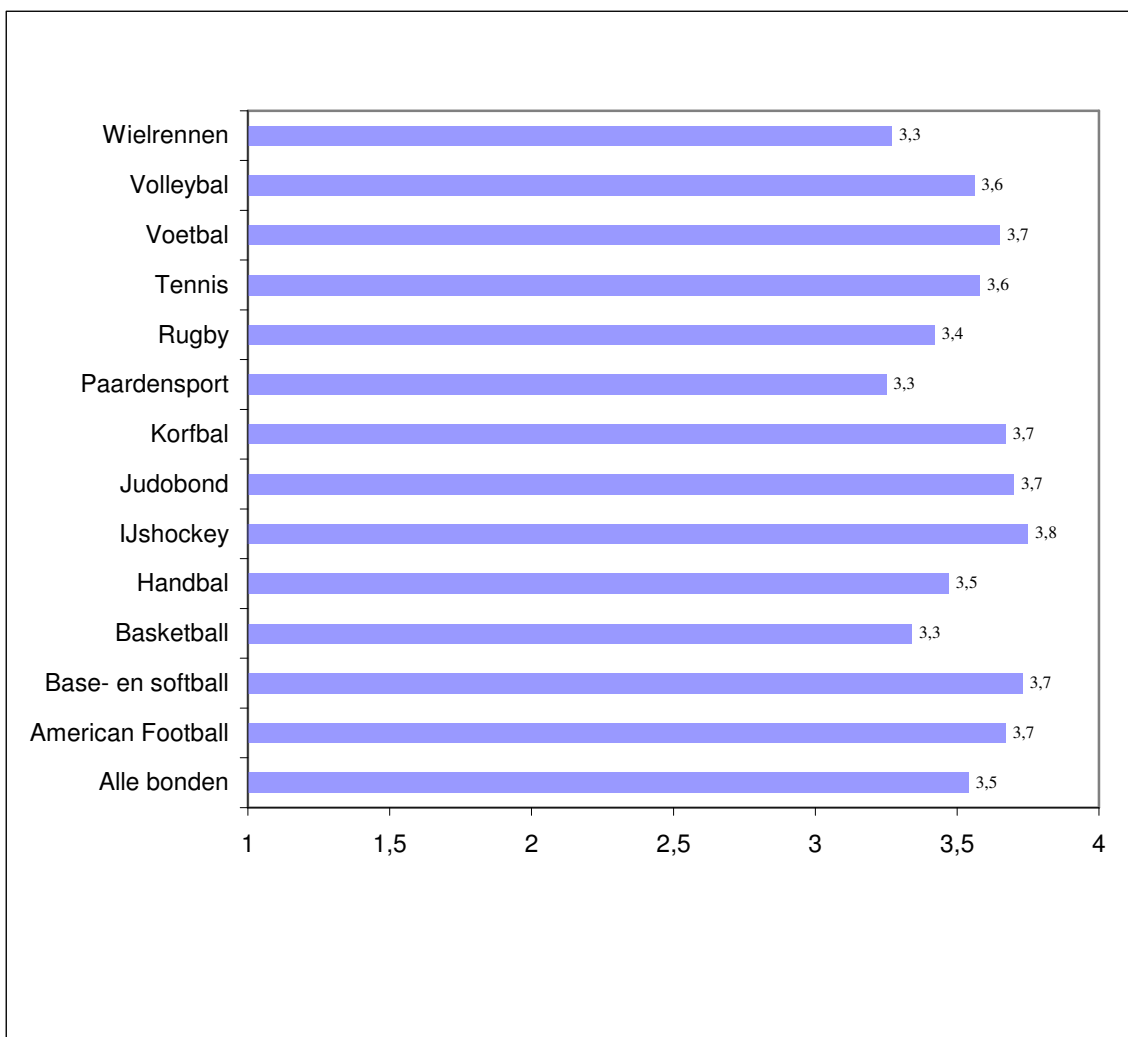
7.4. Weet u bij wie u terecht kunt voor vragen over scheidsrechterszaken?

Negen van de tien scheidsrechters weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen die arbitragegerelateerd zijn. De verschillen tussen de bonden zijn klein, de percentages variëren tussen de 86% en 98%.

7.5. Hoe is de bereikbaarheid indien u vragen heeft?

Uitsluitend de respondenten die beweren te weten waar men terecht kan met vragen over scheidsrechterszaken hebben zich uitgesproken over de bereikbaarheid.

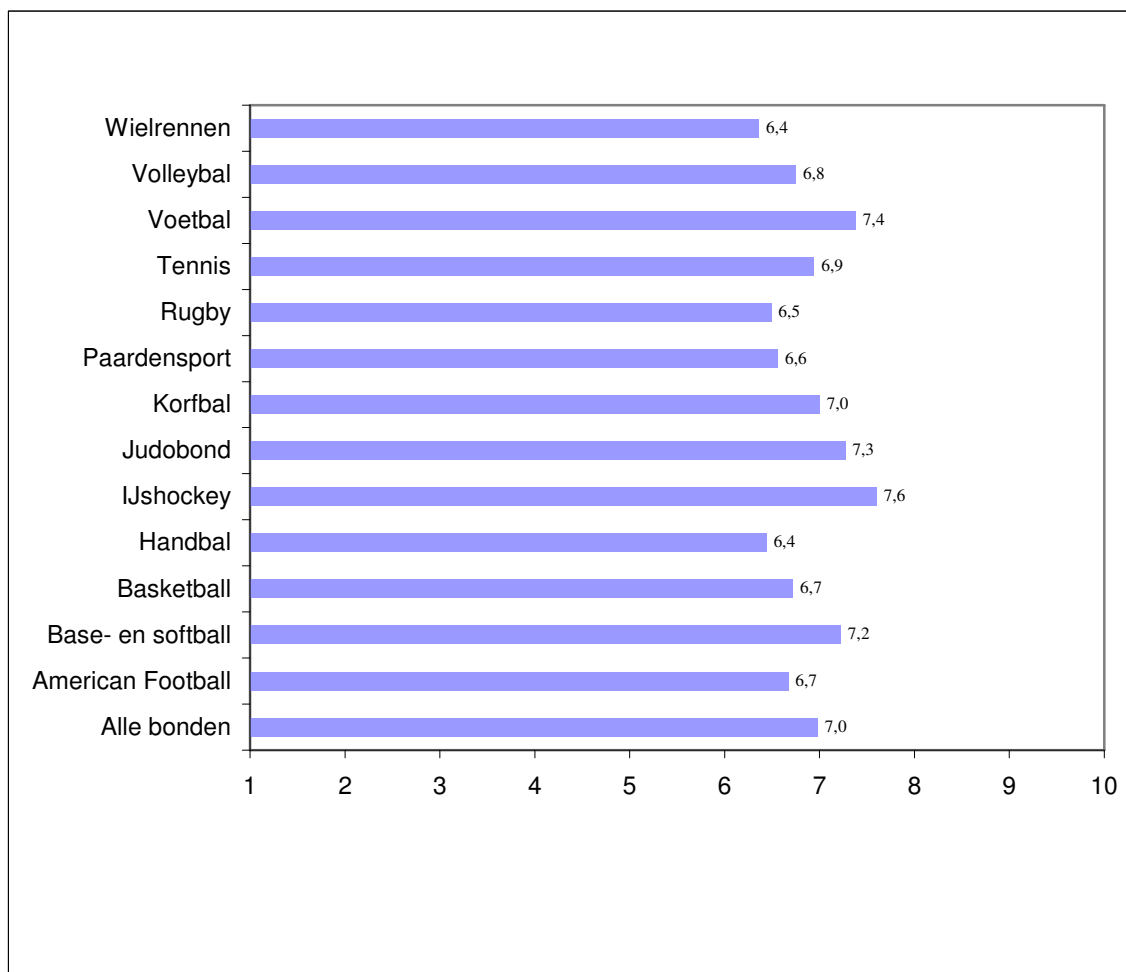

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Slecht. Waarde 2: Matig. Waarde 3: Redelijk. Waarde 4: Goed.
Hierbij is de optie "Weet niet / N.v.t." niet meegenomen in de berekening.

De bereikbaarheid is over het algemeen goed, gewaardeerd met een gemiddelde van 3.5 op de gehanteerde vierpuntsschaal; 8% heeft 'slecht' of 'matig' aangevinkt, 87% 'redelijk' of 'goed' en 5% geeft geen mening.

Het positieve oordeel is vrij algemeen, behoudens de NIJB (3.8) is er geen enkele bond die meer dan tweetienden onder of boven het gemiddelde van 3.5 scoort.

7.6. Rapportcijfer huidige informatievoorziening

Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 7.0. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

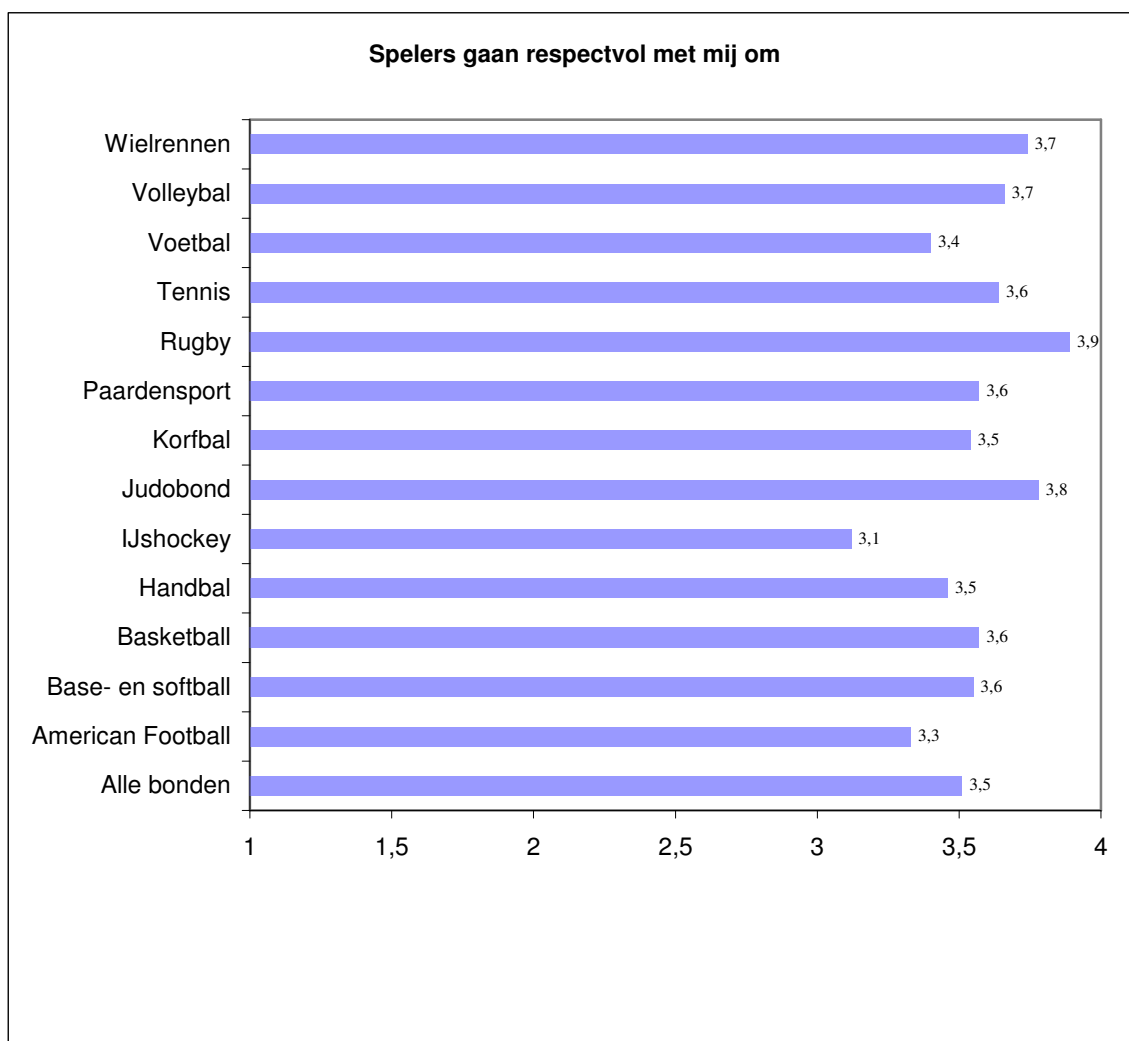
Het rapportcijfer voor de huidige informatievoorziening is 'een zeven'. Er zijn vier bonden die significant lager scoren: het NHV (6.4), de KNWU (6.4), NRB (6.5) en KNHS (6.6), rapportcijfers die aanleiding zouden moeten geven tot introspectie. Vier sportbonden krijgen hogere rapportcijfers dan het gemiddelde en scoren derhalve 'een voldoende': de NIJB (7.6), KNVB (7.4), JBN (7.3) en KNBSB (7.2). Ook het KNKV (7.0) zit nog net 'aan de goede kant van de streep'.

8. Klimaat & imago

In het achtste hoofdstuk wordt dieper ingegaan op het thema 'klimaat & imago'. Hoe wordt de sfeer ervaren waarin de respondenten leiding geven aan de wedstrijden? Is er sprake van excessen? Voelt men zich welkom op de verenigingen? Wat zijn belangrijke eigenschappen die een scheidsrechter moet hebben om goed te functioneren? De antwoorden op deze, en andere vragen, zijn terug te vinden in dit laatste hoofdstuk.

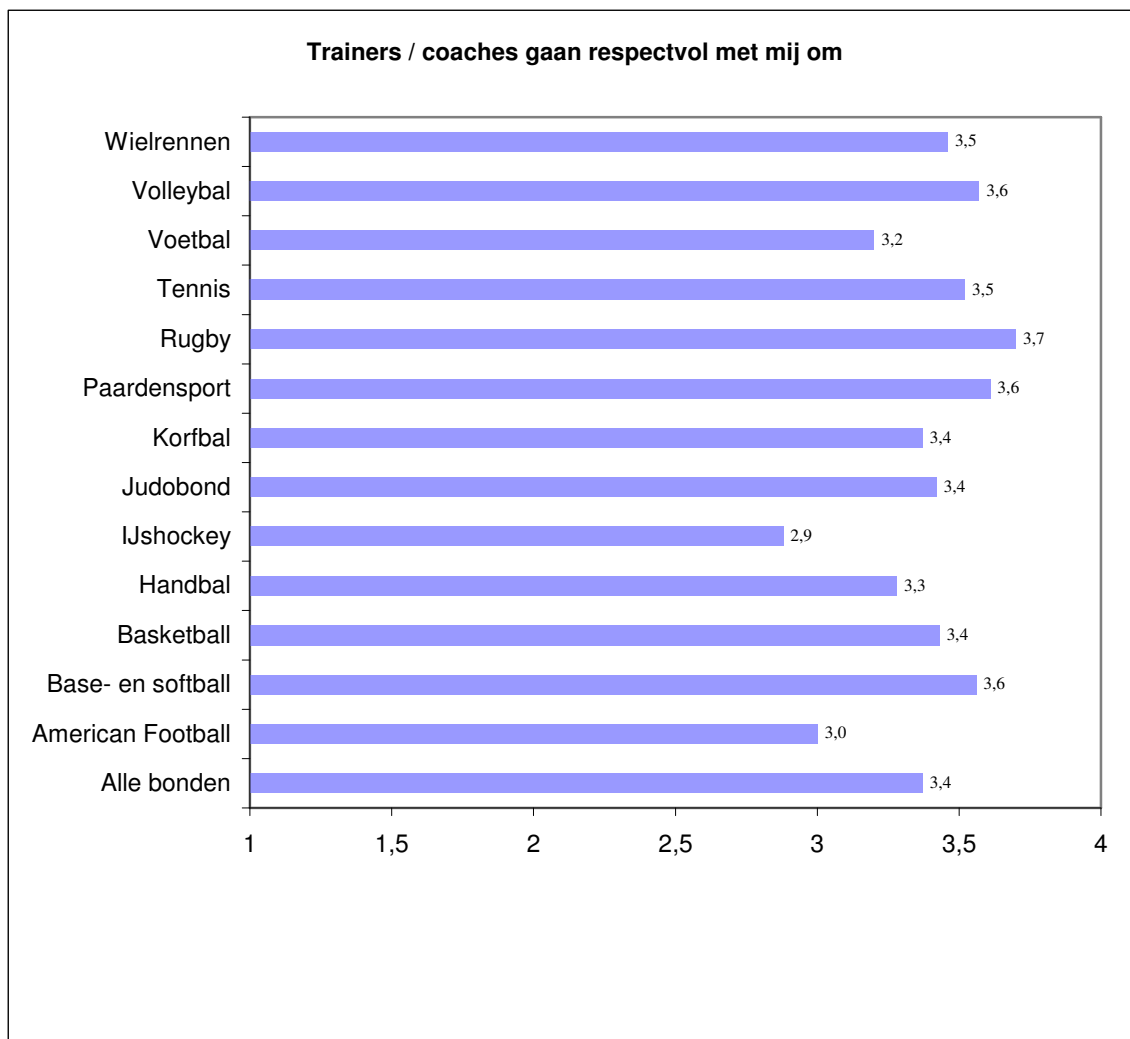
8.1. Stellingen respectvolle omgang met de scheidsrechter

Aan de hand van een vijftal stellingen wordt ingezoomd op het respect waarmee de scheidsrechters tegemoet worden getreden. Het gaat om de eigen beleving.

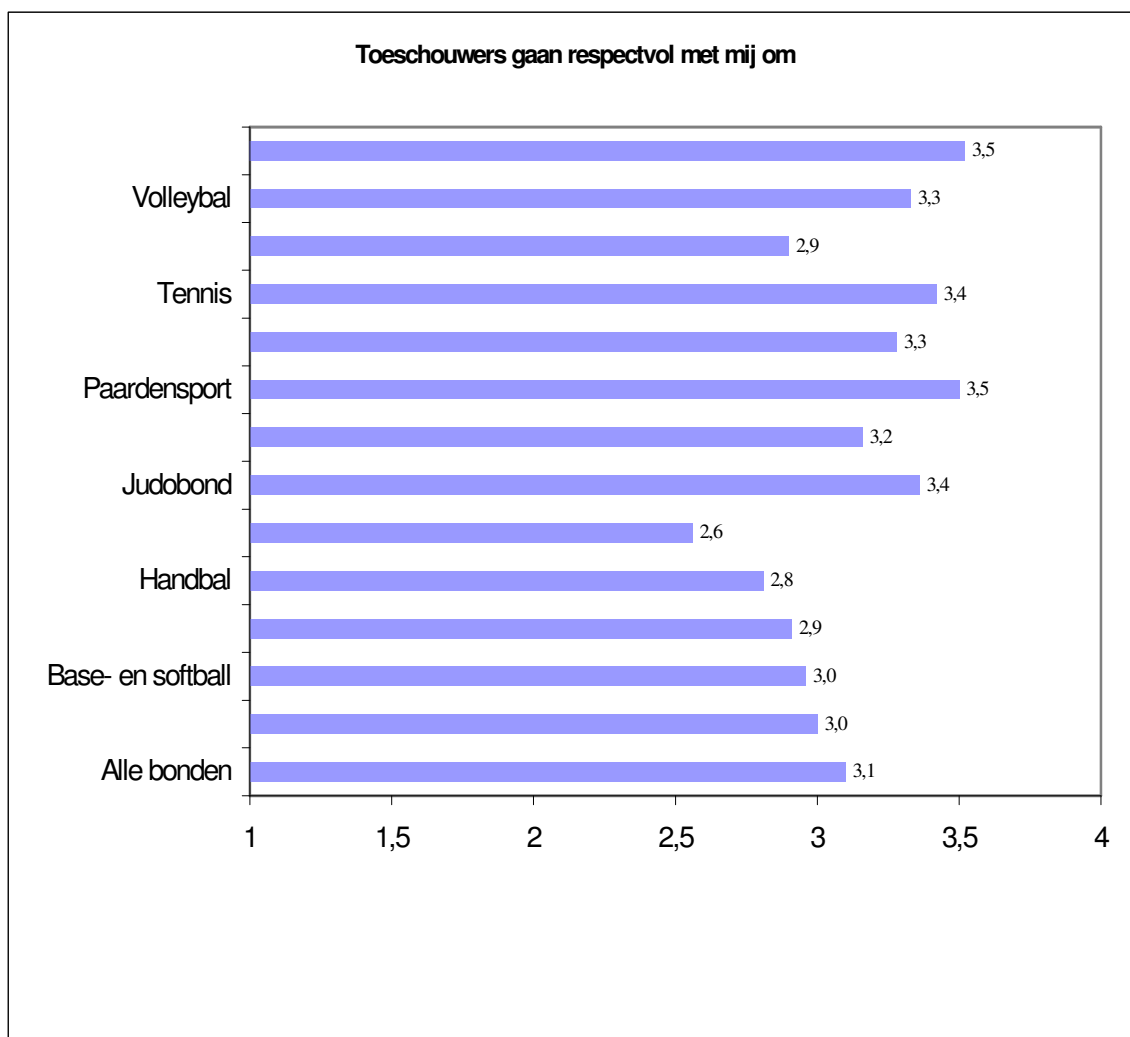
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Met het respect dat de scheidsrechters krijgen van de **sporters** lijkt weinig mis te zijn. De gemiddelde score van 3.5 op de gehanteerde vierpuntsschaal is hoog; 8% is het (enigszins) oneens, 91% is het (enigszins) eens met de stelling en 1% heeft hier geen mening over. De NIJB (3.1) blijft achter bij het algemene gemiddelde, maar ook deze score is alleszins redelijk. Bij rugby- en judowedstrijden is het respect van sporters voor de scheidsrechter extreem hoog.

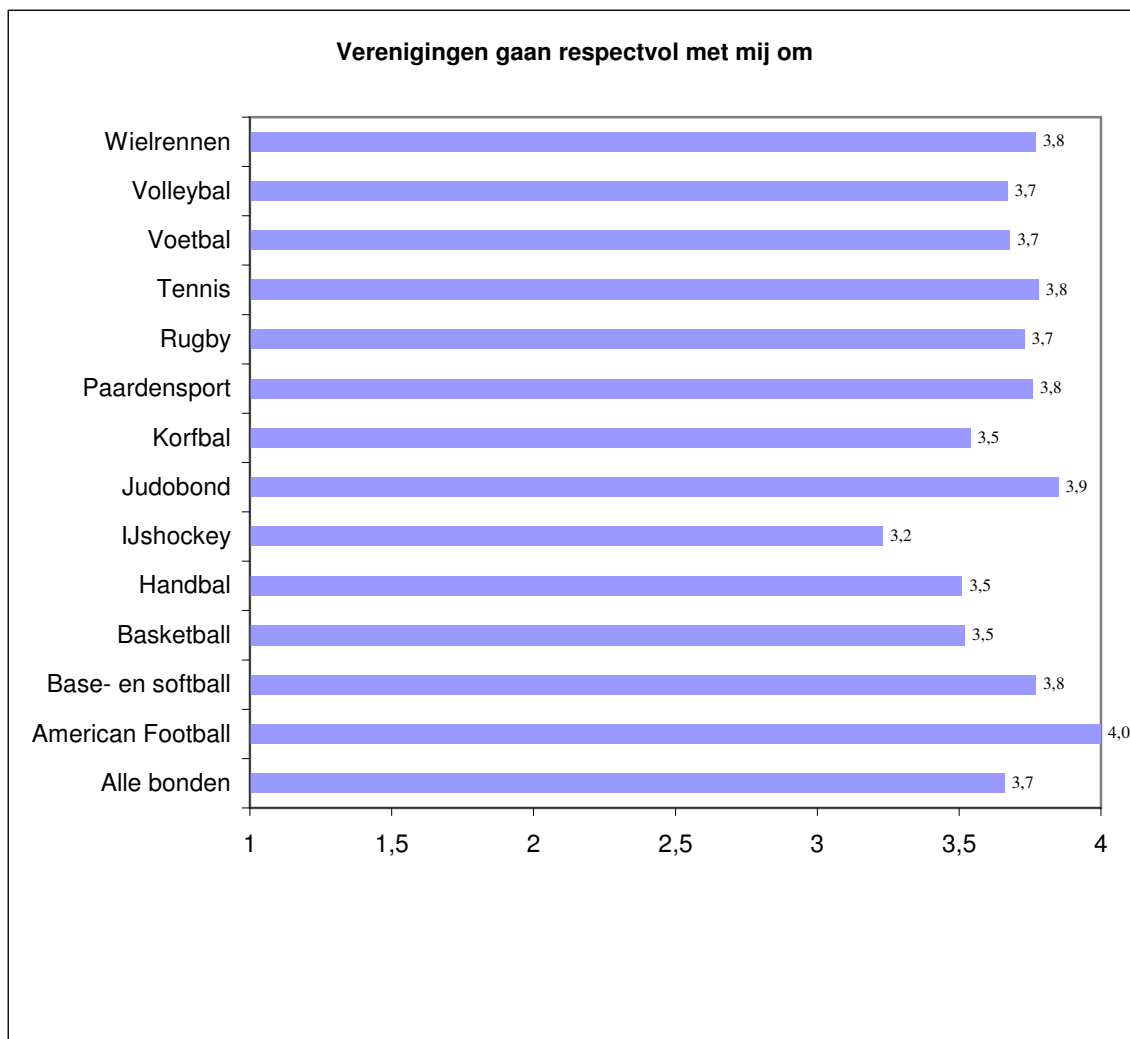
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Ook de trainers/coaches lijken over het algemeen de scheidsrechters met respect te bejegenen, gezien de gemiddelde score van 3.4 op de onderhavige stelling; 11% is het (enigszins) oneens, 88% is het (enigszins) eens en 1% heeft geen mening. Ook nu scoort de NIJB (2.9) significant lager dan de overige bonden. Het feit dat 31% van de ijshockeyscheidsrechters het (enigszins) oneens is met de stelling mag niet zomaar worden weggewuifd. En ook nu scoort de NRB (3.7) het hoogste.

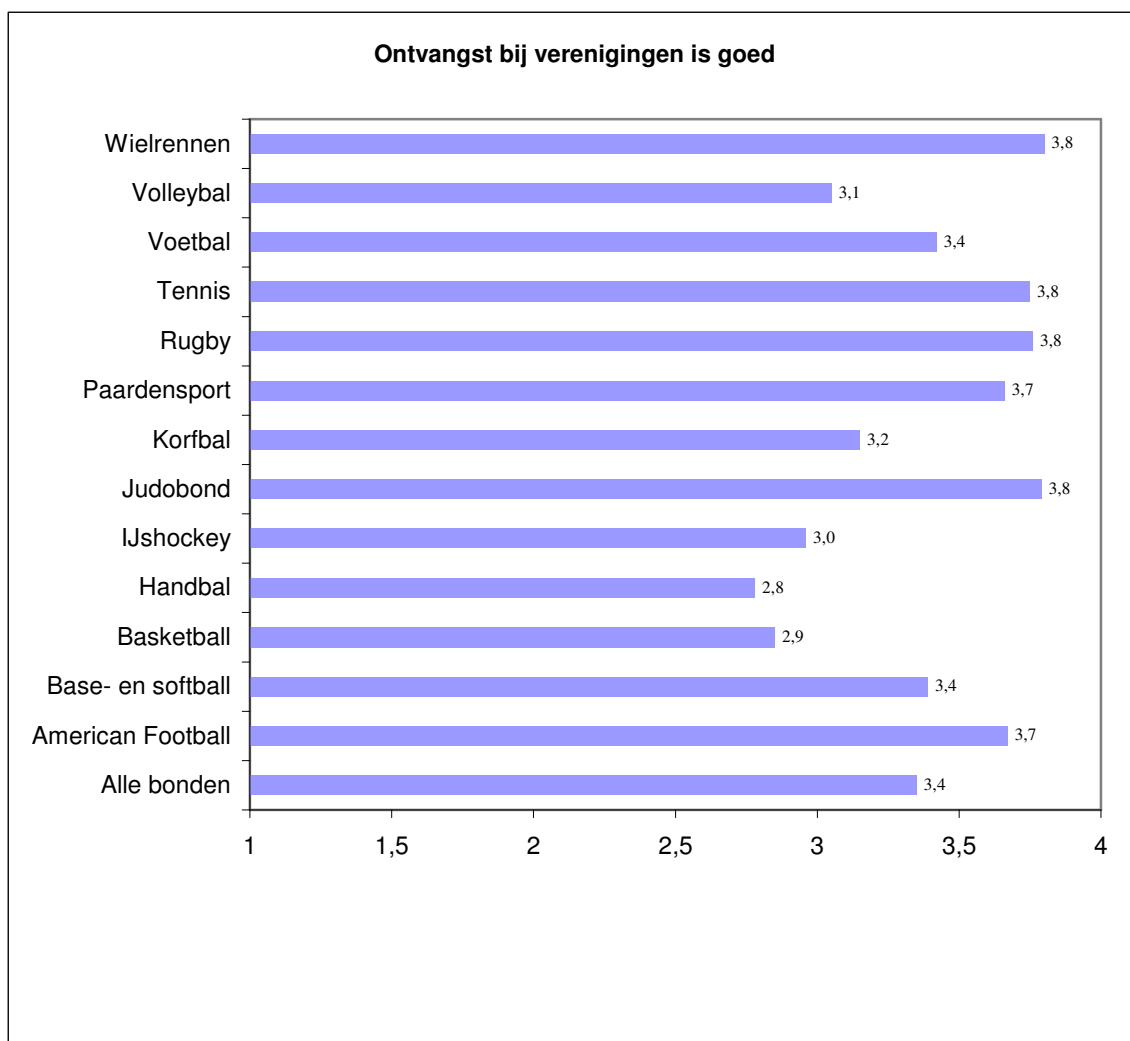
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De toeschouwers lijken zich nog het minst respectvol op te stellen, gezien de gemiddelde score van 3.1; 22% is het nu (enigszins) oneens met de stelling, 75% is het (enigszins) eens en 3% heeft geen mening. Deze 'overall' uitkomsten zijn niet direct zorgwekkend, maar bij enkele bonden zou de score eigenlijk omhoog moeten. Vooral het publiek bij het ijshockey gedraagt zich weinig respectvol jegens de scheids (2.6), maar verder is er onder meer bij het handbal (2.8), voetbal (2.9) en basketball (2.9) geen sprake van een ideale situatie.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De ontvangende verenigingen treden de scheidsrechters met (zeer veel) respect tegemoet. De gemiddelde score (3.7) op de betreffende stelling is hoog; 5% is het (enigszins) oneens, 94% is het (enigszins) eens en 1% heeft geen mening. Ook nu blijft de score van de NIJB (iets) achter op de rest.

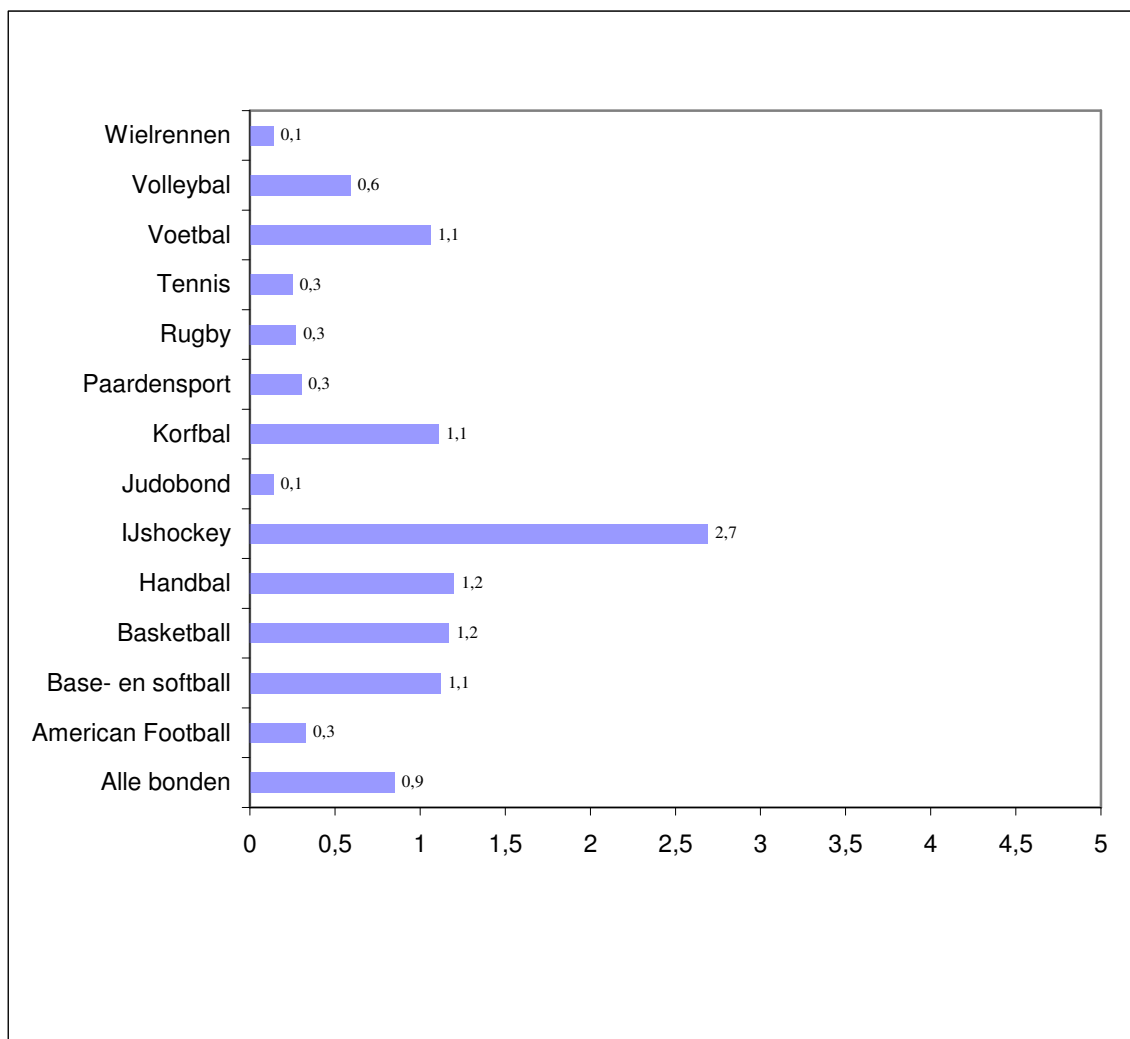

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Behalve het respect is ook de ontvangst bij de verenigingen over het algemeen in orde (3.4); 14% heeft (enigszins) oneens aangevinkt en 85% koos voor de antwoorden (enigszins) mee eens en 1% heeft geen mening. We zien nu wel iets meer variantie tussen de verschillende bonden. Handbal-, basketball- ijshockey- en volleybalscheidsrechters voelen zich minder goed ontvangen dan de overige scheidsrechters. De judo-, wielren-, tennis-, paarden- en rugbyscheidsrechters voelen zich duidelijk beter ontvangen dan de rest. Opvallend bij deze uitkomsten is het gegeven dat onder de laatst genoemde vijf sporten er slechts één teamcontactsport is.

In het verlengde van de laatste twee stellingen zijn er nog twee vragen gesteld die de ontvangende verenigingen betreffen.

8.2. Hoe vaak heeft u zich het afgelopen seizoen niet welkom gevoeld?

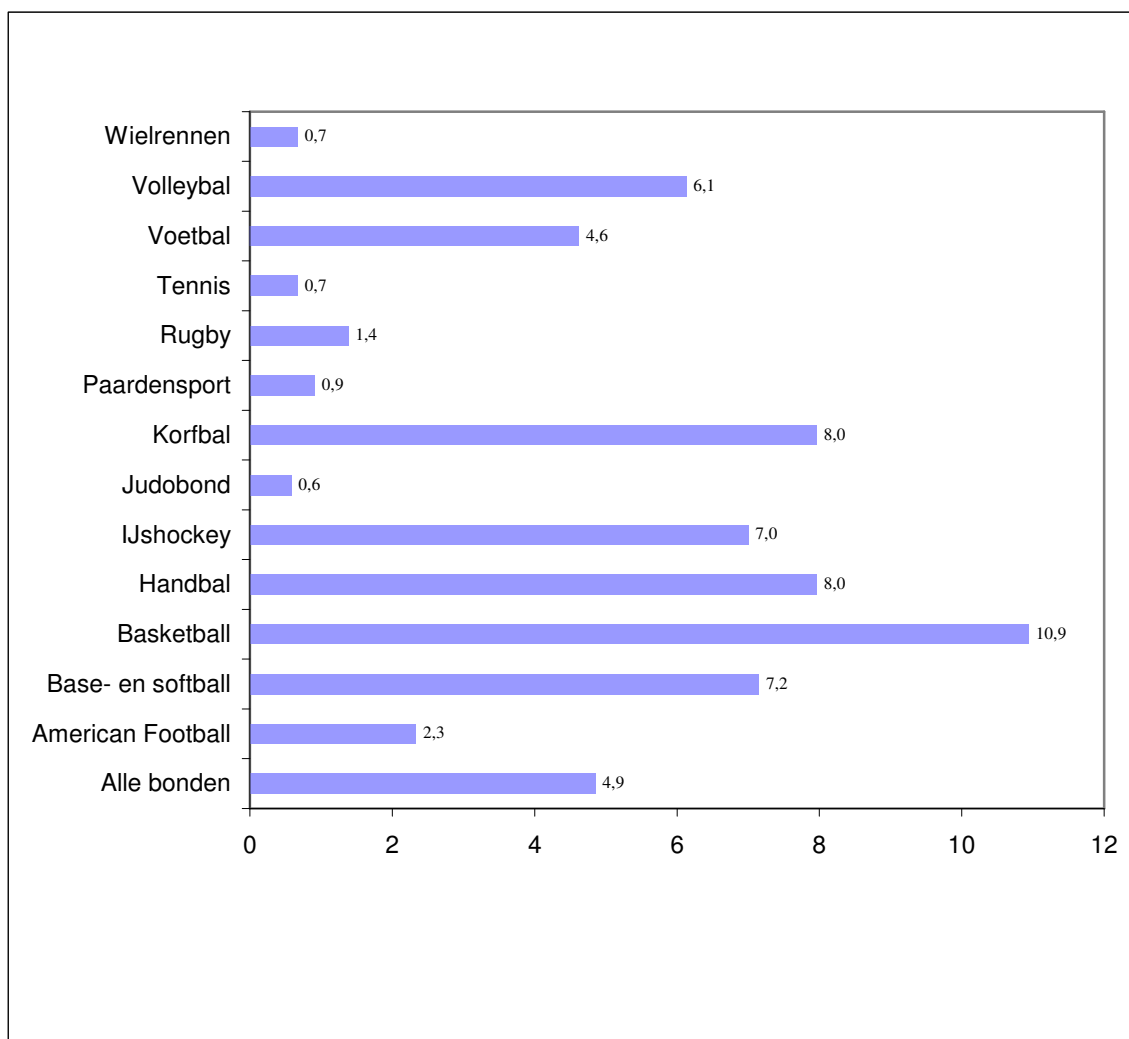
Gemiddeld komt het nog net niet één keer per jaar voor dat een respondent zich onwelkom voelt bij een vereniging. IJshockeyscheidsrechters hebben dit gevoel significant vaker dan hun collega's binnen de overige sporten, namelijk 2.7 keer in het afgelopen seizoen. Er zijn ook sporten waar dit nauwelijks voorkomt: bij wielrennen en judo (0.1 keer) en tennis, rugby en paardensport (0.3 keer in het afgelopen seizoen).

De meeste scheidsrechters (71%) hebben zich tijdens het afgelopen seizoen altijd welkom gevoeld: 29% heeft een waarde van 1 of hoger ingevuld (aantal keren dat men zich niet welkom voelde).

8.3. Hoe vaak wist u niet wie uw contactpersoon was?

Is het tijdens het afgelopen seizoen voorgekomen dat de scheidsrechter niet wist wie de contactpersoon was bij de ontvangende vereniging? En zo ja, hoe vaak gebeurde dat?

In de vragenlijst is geen optie opgenomen: 'nooit bekend/er is nooit een contactpersoon'. De scheidsrechters voor wie dat geldt, hebben dus een schatting gegeven van het aantal wedstrijden in het afgelopen seizoen waarvoor dit van toepassing is geweest. Bij een vervolgmeting zou deze antwoordcategorie wellicht kunnen worden toegevoegd.

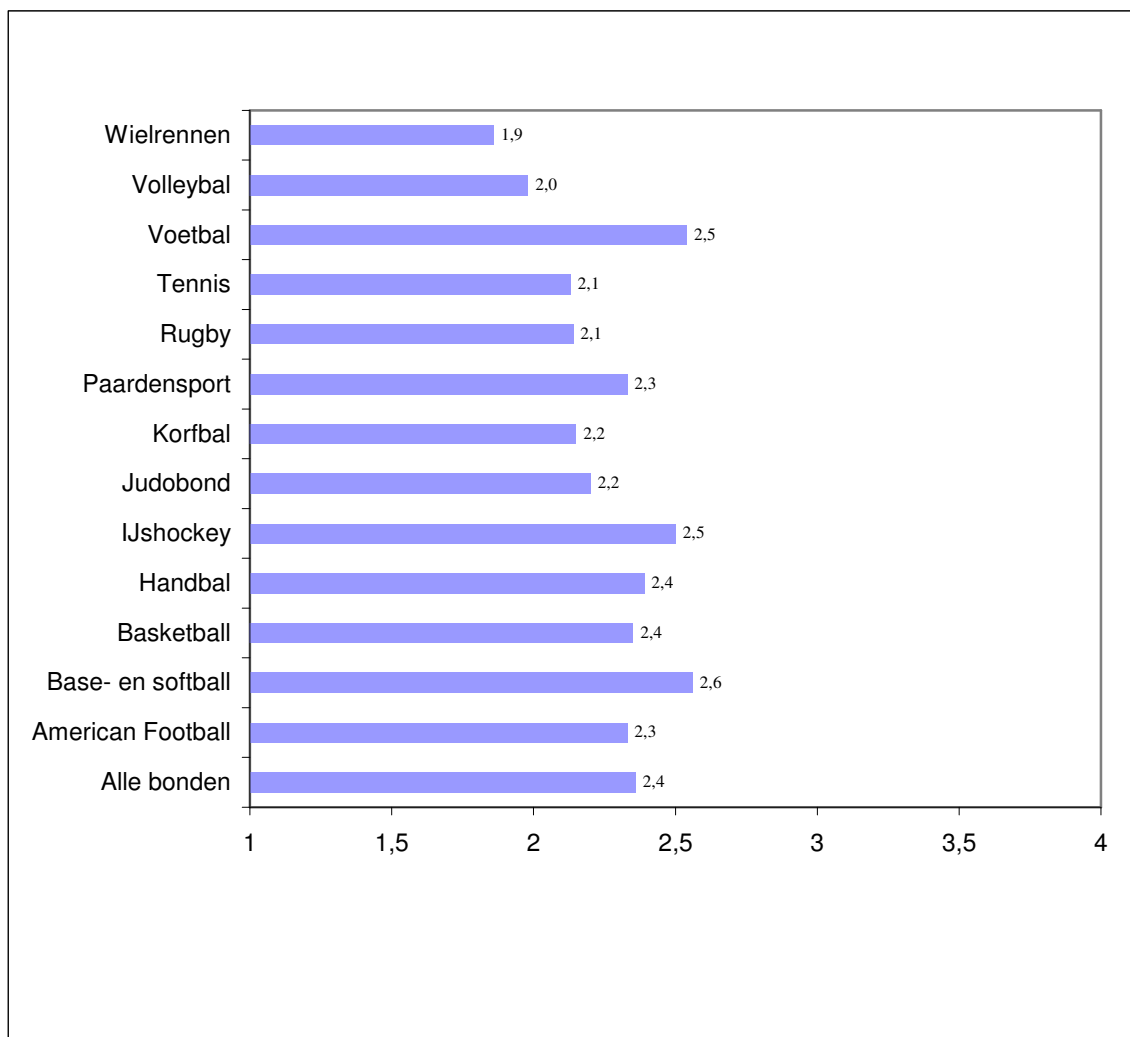

Het is in het afgelopen seizoen gemiddeld ongeveer vijf keer voorgekomen dat de scheidsrechter niet wist wie de contactpersoon was bij de ontvangende vereniging. Minder dan de helft (45%) van alle scheidsrechters weet altijd wie de contactpersoon is, de rest (55%) heeft dit het afgelopen seizoen minstens één keer niet geweten. De variantie is vrij groot. Dit kan (deels) het gevolg zijn van beleidsverschillen die tussen bonden bestaan. Het is mogelijk dat bij de ene bond de contactpersoon verplicht is en dat hij/zij vóór de wedstrijddag al bekend is bij de scheidsrechter van dienst, en dat dit bij de andere bond niet vastligt of zeer ongebruikelijk is. Bij de NBB komt het in ieder geval het vaakst voor dat de scheidsrechter niet weet wie de contactpersoon is, bijna elf keer in het afgelopen seizoen. Bij het KNKV en NHV (8.0), de KNBSB (7.2), NIJB (7.0) en NeVoBo (6.1 keer) komt het significant vaker voor dan het 'overall gemiddelde'. Bij de NRB (1.4), de KNHS (0.9), KNLTB (0.7), KNWU (0.7) en JBN (0.6 keer) komt het slechts incidenteel voor. Bij de KNVB is het 4.6 keer voorgekomen in het voorbije seizoen, ongeveer de gemiddelde waarde van de totale onderzoeksgroep.

8.4. Stellingen klimaat

De vragenlijst is vervolgd met tien stellingen die betrekking hebben op het onderwerp 'Klimaat'.

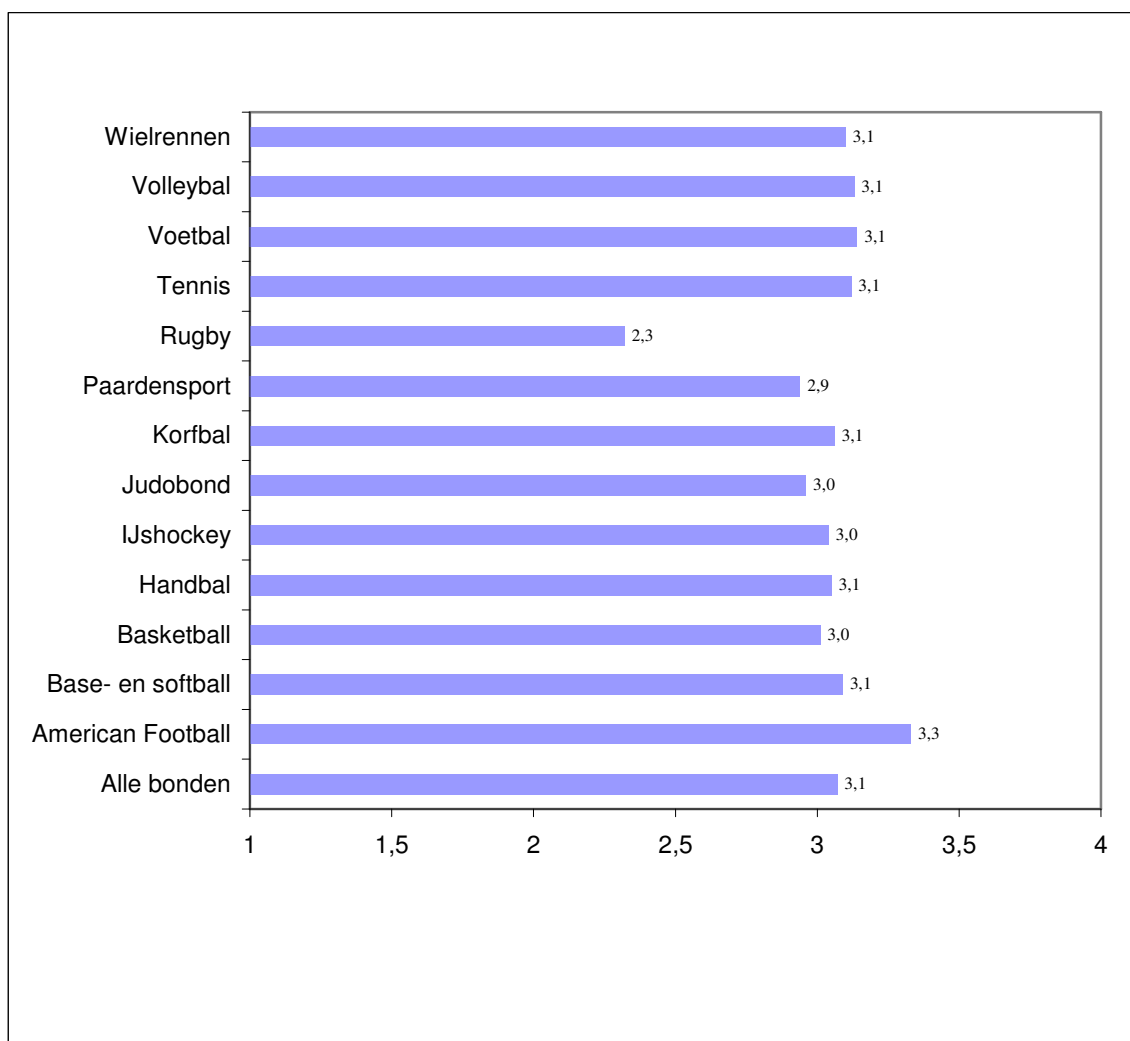
8.4.1. *Ik ervaar dat de sfeer tijdens sportwedstrijden steeds slechter wordt*

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Het midden van een vierpuntsschaal is 2,5, ongeveer de gemiddelde score op deze stelling. Nu blijkt ook dat de 'voor'- en 'tegenstemmers' elkaar in evenwicht houden: de helft van de respondenten is het (enigszins) oneens en de helft is het (enigszins) eens met de stelling. De variantie tussen de bonden is niet zo heel groot. Naarmate de gemiddelden lager zijn, hebben de 'tegenstemmers' meer de overhand. De betrokkenen van de afzonderlijke bonden kunnen in de deelrapportages zien om welke percentages het precies gaat.

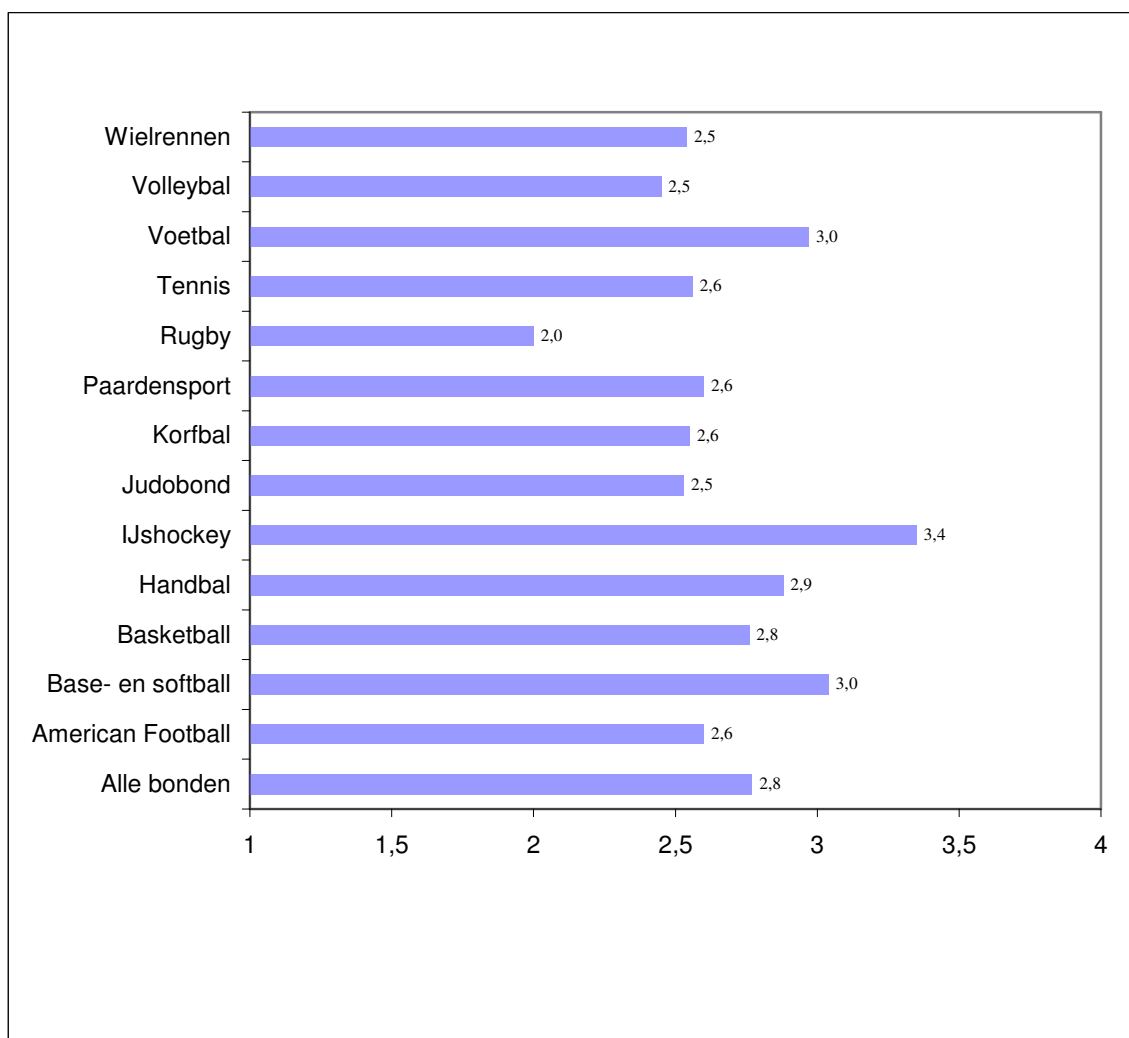
8.4.2. Dat de scheidsrechter bekritiseerd wordt, vind ik een onderdeel van de sport

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Van alle scheidsrechters is 21% het (enigszins) oneens en 78% het (enigszins) eens met de stelling. De homogeniteit van de gescoorde gemiddelden is zeer hoog, maar de rugbyscheidsrechters nemen een opvallende uitzonderingspositie in. Zij zijn het, vergeleken met de overige scheidsrechters, significant vaker oneens met het standpunt dat het bij de sport hoort bekritiseerd te worden. Van de NRB-respondenten is iets meer dan de helft het (enigszins) oneens met bovenstaande stelling.

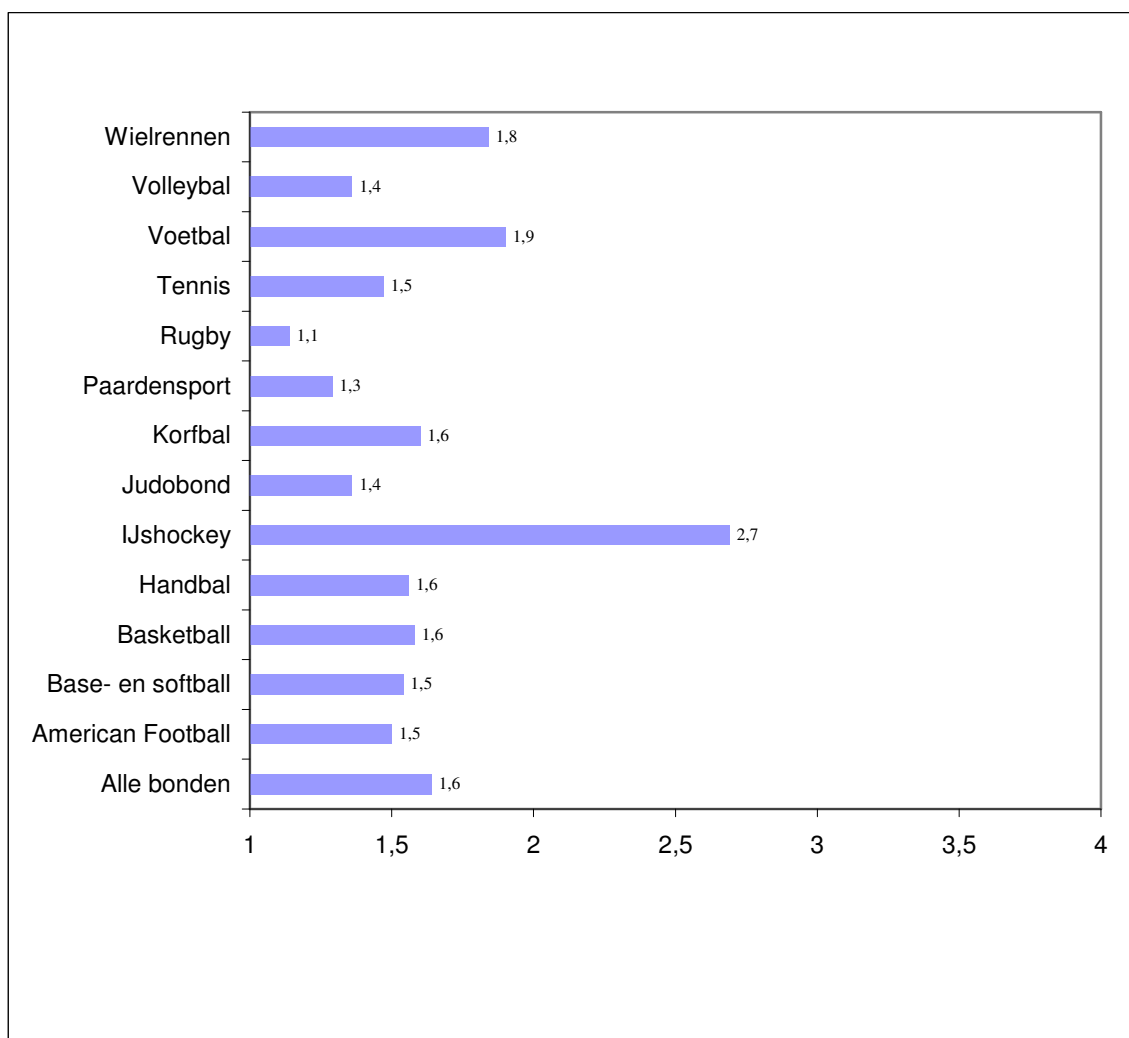
8.4.3. Ik vind dat scheidsrechters steeds minder met respect behandeld worden

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Het gemiddelde (2,8) suggereert dat deze stelling door meer respondenten wordt gesteund dan verworpen. Inderdaad, 36% is het (enigszins) oneens en 63% is het (enigszins) eens en 1% heeft geen mening. Er zijn twee bonden die sterk afwijken van het 'normale beeld': rugbyscheidsrechters zijn het significant vaker oneens en ijshockeyscheidsrechters zijn het significant vaker eens. De vergelijking van de percentages maken dit verschil nog inzichtelijker: 81% van de ijshockeyscheidsrechters is het (enigszins) eens versus 30% van de rugbyscheidsrechters.

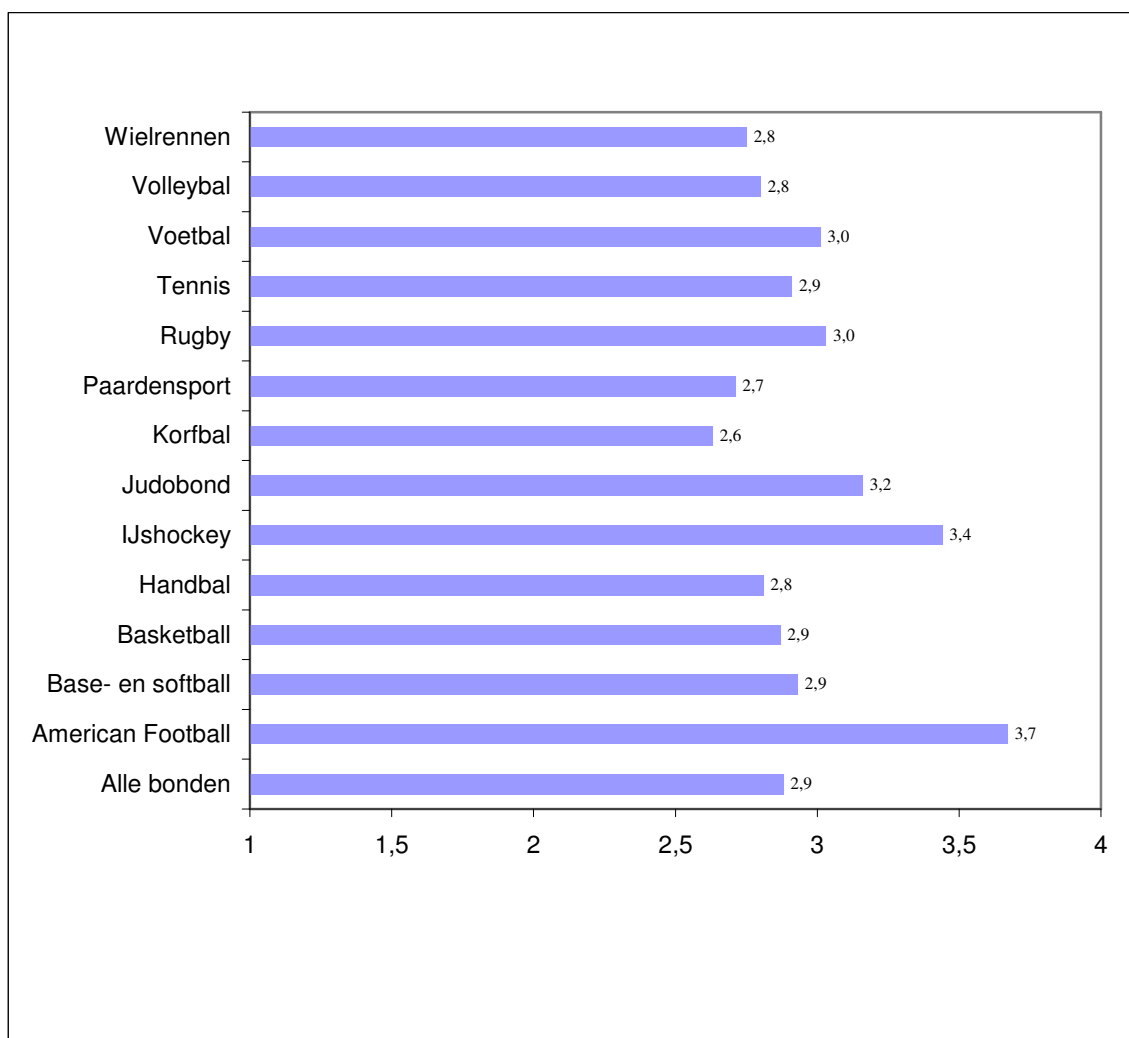
8.4.4. Als scheidsrechter moet je accepteren dat je soms uitgescholden wordt

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De acceptatie uitgescholden te worden is over het algemeen niet zo groot gelet op de gemiddelde score van 1.6: 79% vindt (enigszins) dat je dit niet moet accepteren en 20% vindt (enigszins) van wel. Ook nu nemen de rugby- en ijshockeyscheidsrechters de polaire posities in: 5% van de NRB- en 69% van de NIJB-respondenten zijn het (enigszins) eens met de stelling.

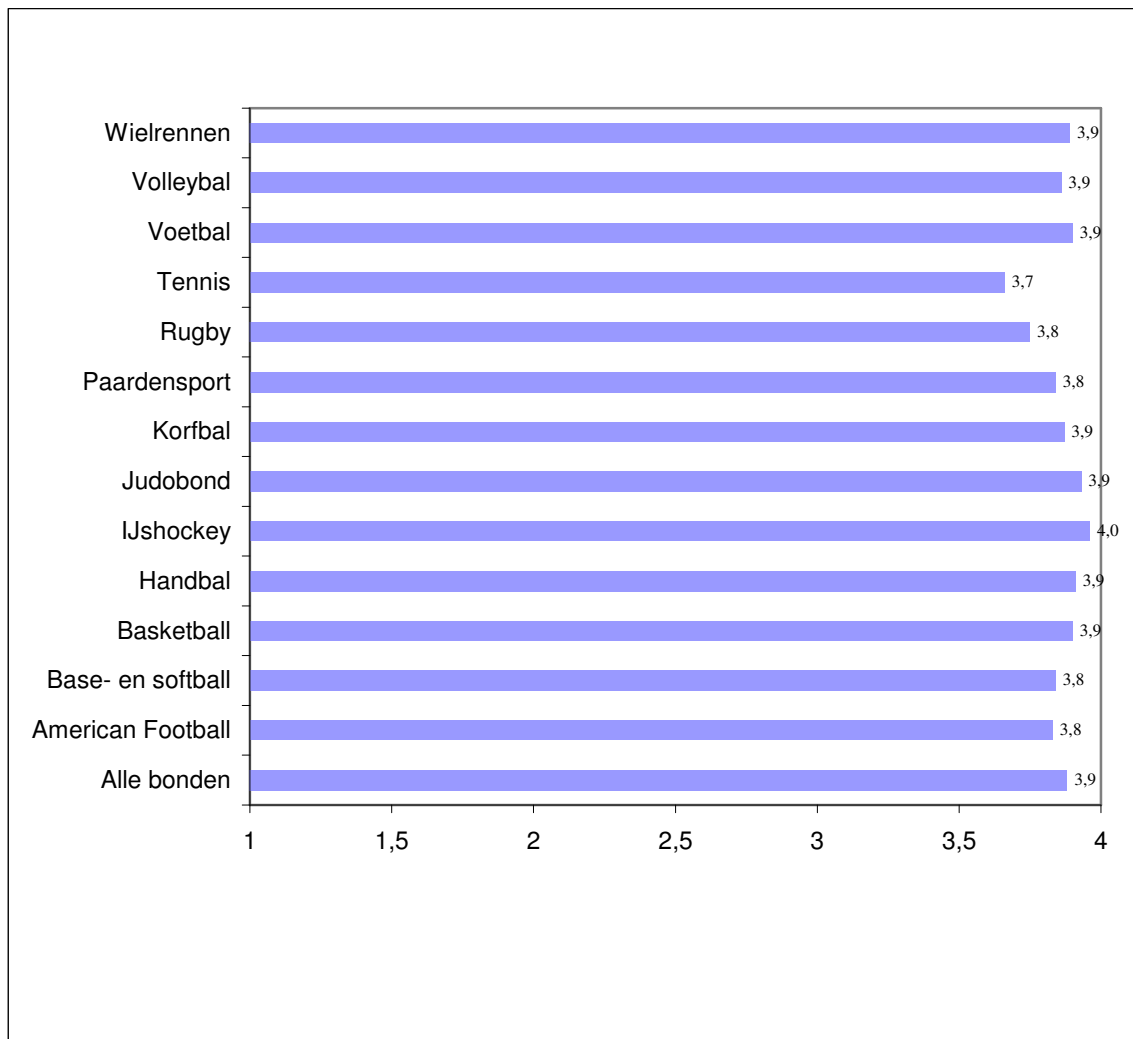
8.4.5. *Scheidsrechters staan onder grote druk*

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Er zijn duidelijk meer respondenten die beamen dat scheidsrechters onder grote druk staan dan respondenten die dat ontkennen. Dit blijkt uit de gemiddelde score van 2.9 (28% is het (enigszins) oneens en 70% is het (enigszins) eens). Vooral de ijshockeyscheidsrechters (3.4), maar toch ook de judojuryleden (3.2) ondersteunen deze stelling vaker dan de overige respondenten.

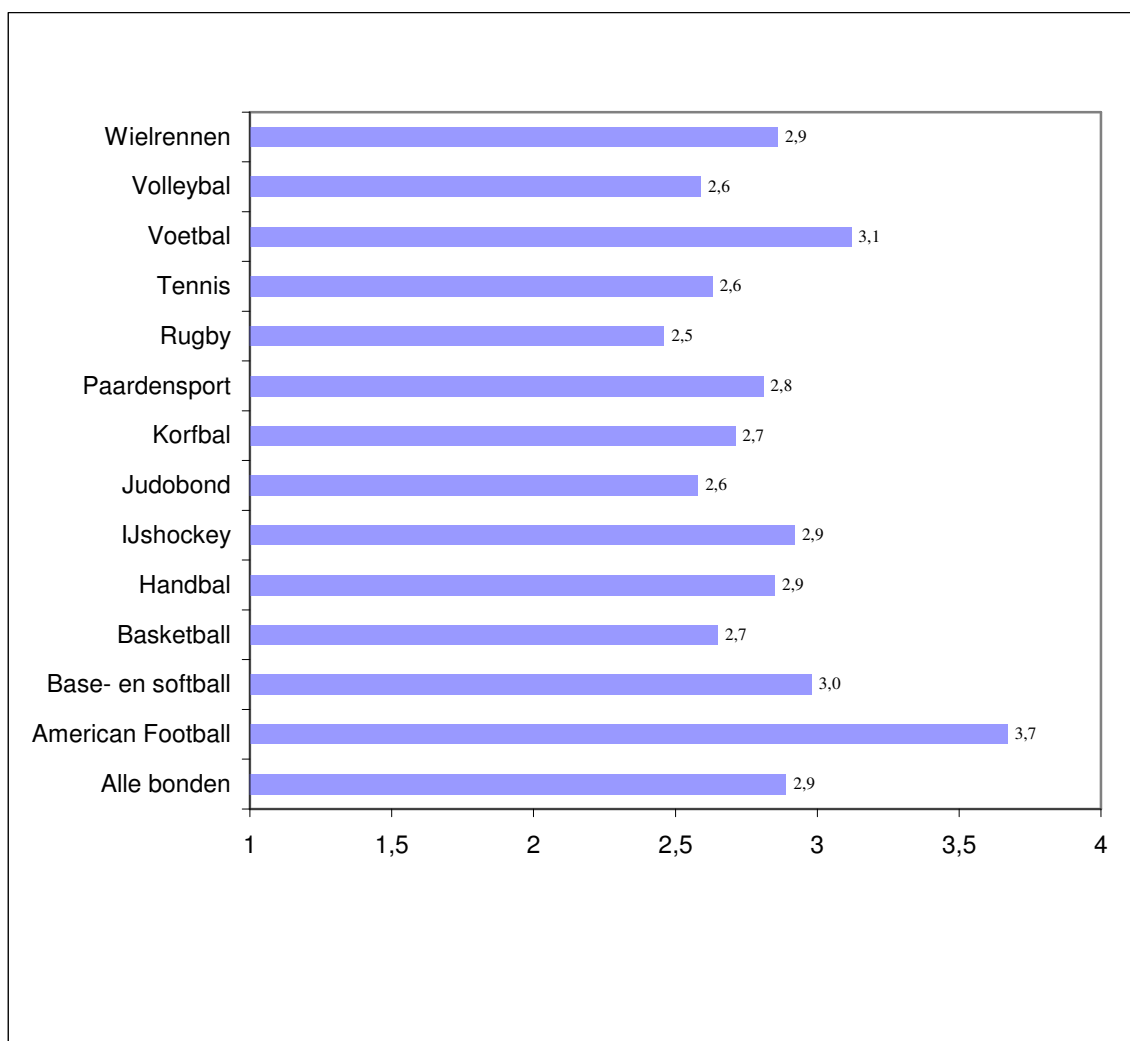
8.4.6. *Scheidsrechters zijn noodzakelijk om een wedstrijd in goede banen te leiden*

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Op het eerste gezicht een stelling als een open deur. Vrijwel alle respondenten, ongeacht welke sportbond zij vertegenwoordigen, vinden scheidsrechters noodzakelijk om een sportwedstrijd in goede banen te leiden: 97% is het eens en 2% oneens met de stelling.

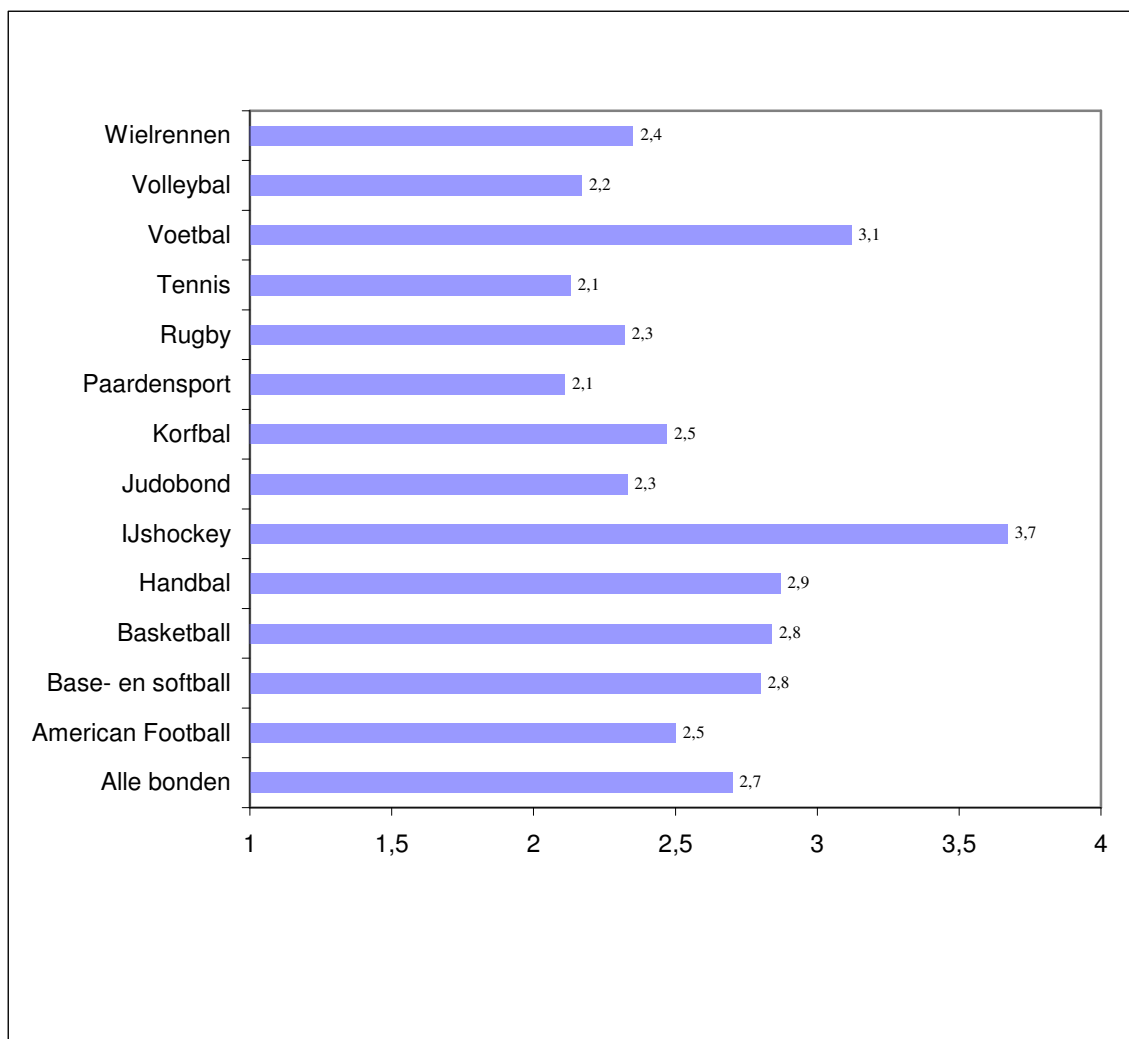
8.4.7. *Spelers hebben vaak geen begrip voor de beslissingen van scheidsrechters*

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

De meeste respondenten zijn het (enigszins) eens met deze stelling. Dit mag worden geconcludeerd uit de gemiddelde score van 2.9: 31% blijkt het (enigszins) oneens te zijn en 68% is het (enigszins) eens. Slechts 1% heeft geen mening. Uitsluitend bij de NRB (2.5) zijn de scheidsrechters die de stelling niet ondersteunen (licht) in overtal. De variantie tussen de bonden is niet zo heel groot.

8.4.8. *Scheidsrechters worden steeds vaker uitgescholden door het publiek bij een wedstrijd*

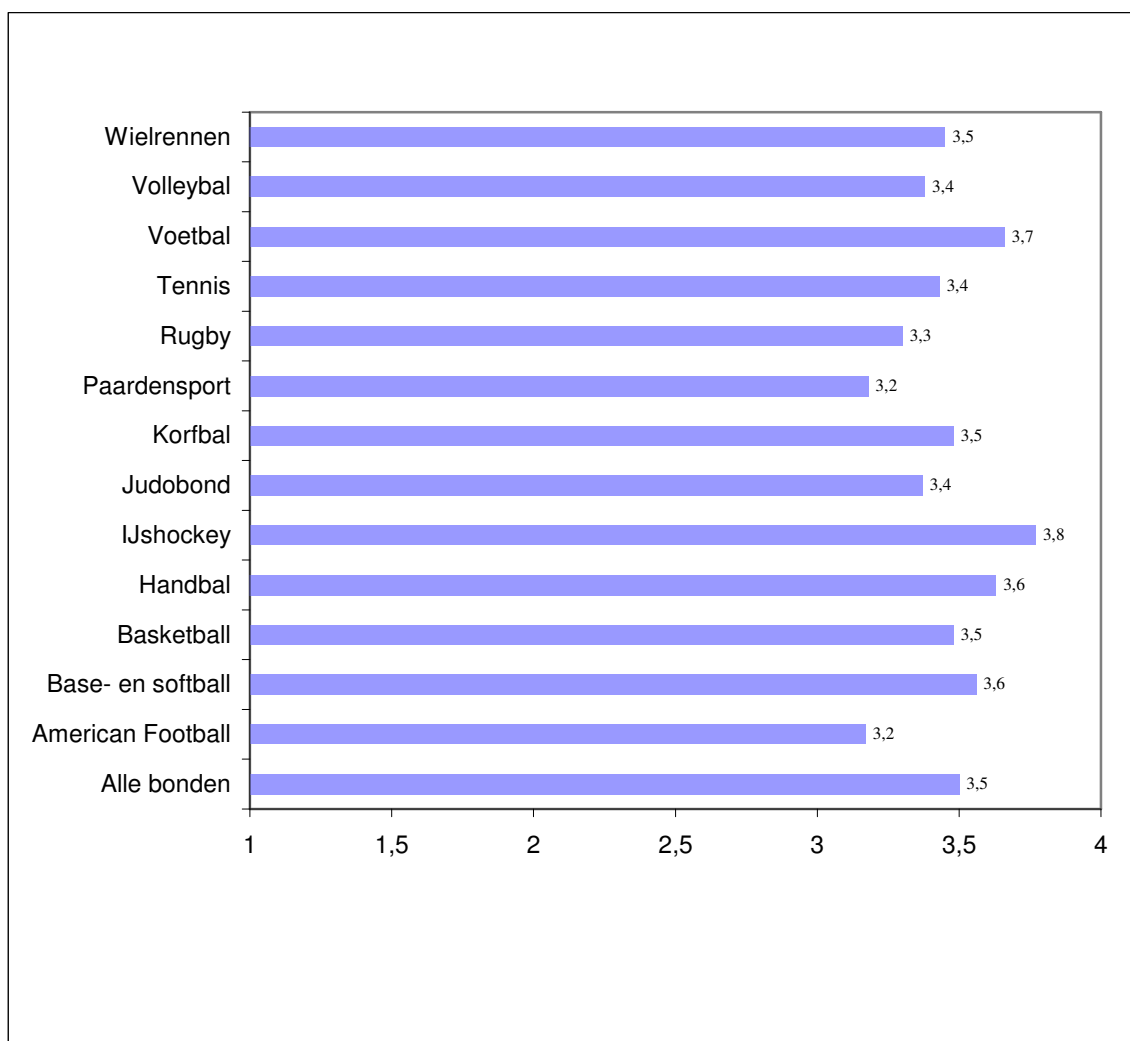

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Een meerderheid van de respondenten vindt de tendens dat scheidsrechters steeds vaker worden uitgescholden door het aanwezige publiek een feit. De gemiddelde score op de stelling is 2.7: 38% is het (enigszins) oneens, 57% is het (enigszins) eens en 5% heeft geen mening.

Bij het volleybal (2.2), tennis (2.1) en de paardensport (2.1) is er een behoorlijke meerderheid die vindt dat het gestelde niet waar is. Bij het handbal (2.9), basketball (2.8) en base- en softball (2.8) is er een duidelijke meerderheid die het eens is met de stelling. Bij het voetbal (3.1) lijkt er al sprake te zijn van een duidelijke tendens: bijna driekwart van de voetbalscheidsrechters ondersteunt de stelling. Bij ijshockeywedstrijden moet er iets aan de hand zijn: 89% van de scheidsrechters vindt dat ze steeds vaker worden uitgescholden door het publiek.

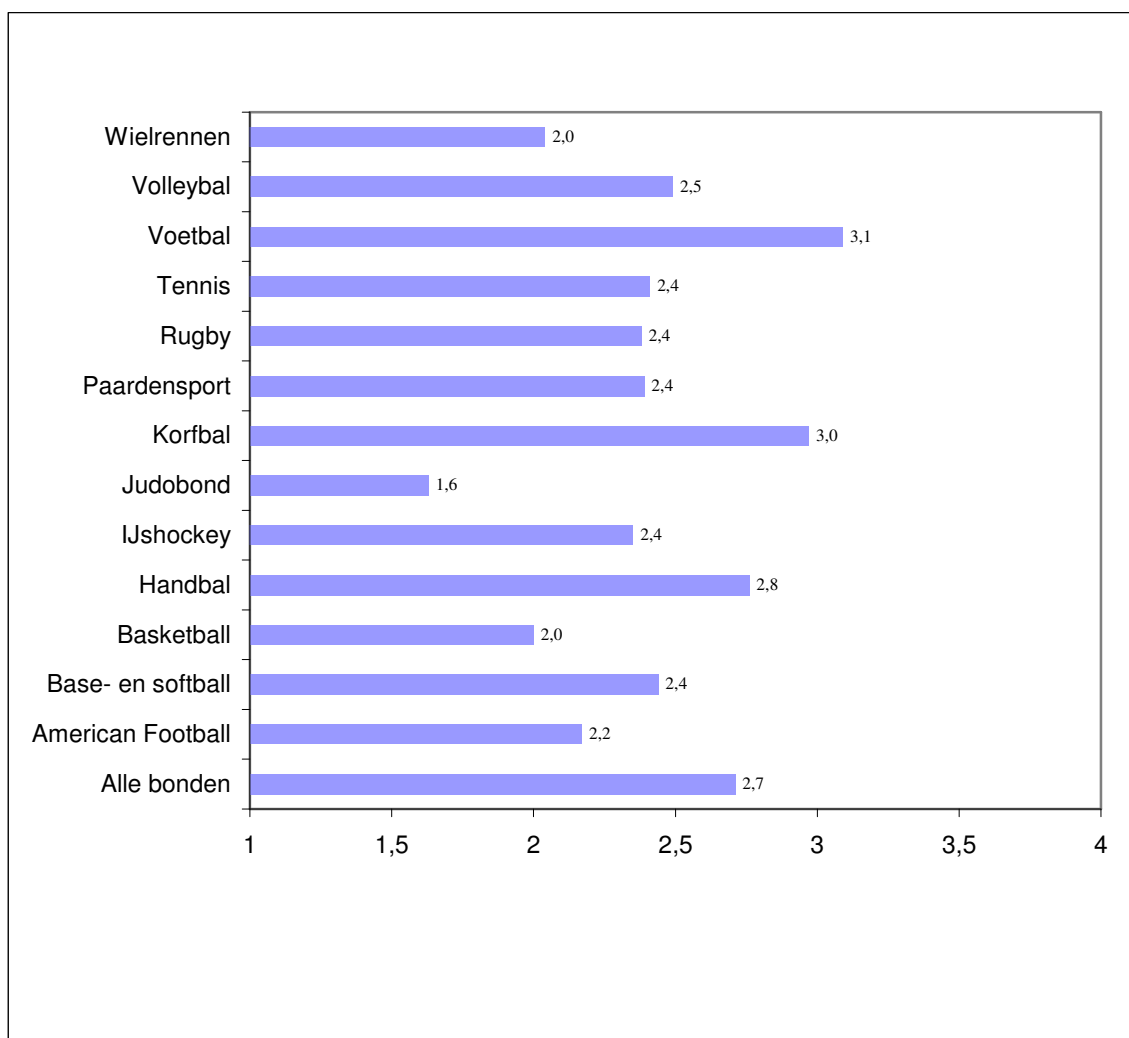
8.4.9. *Ik vind dat scheidsrechters meer waardering verdienen dan ze nu krijgen*

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Scheidsrechters voelen zich over het algemeen ondergewaardeerd, gezien de hoge gemiddelde score van 3.5 op de stelling: 'Ik vind dat scheidsrechters meer waardering verdienen dan ze nu krijgen'. 9% is het hier (enigszins) mee oneens en 89% is het hier (enigszins) mee eens. De ijshockey- en voetbalscheidsrechters scoren weliswaar de hoogste en de paardensport- en rugbyscheidsrechters de laagste gemiddelden, er is weinig variantie tussen de deelpopulaties. Er is sprake van behoorlijke consensus over de inhoud van deze stelling.

8.4.10. Als scheidsrechter sta je alleen

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Oneens. Waarde 2: Enigszins oneens. Waarde 3: Enigszins eens. Waarde 4: Eens. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

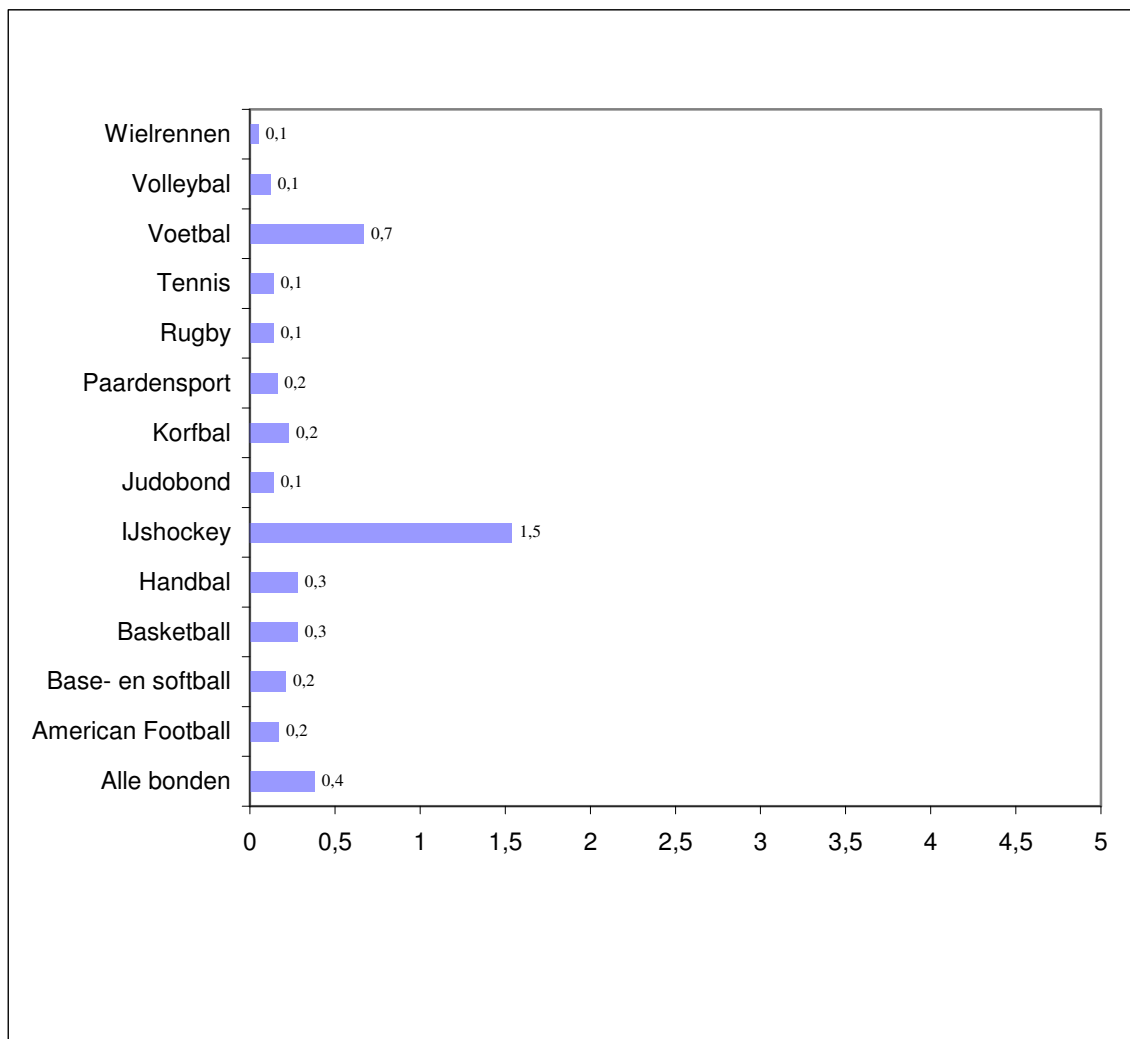
Een meerderheid van de respondenten is van mening dat 'zij als scheidsrechter alleen staan'. Dit blijkt uit de gemiddelde score van 2.7 op deze stelling; 40% is het (enigszins) oneens, 59% is het (enigszins) eens en 1% heeft geen mening. Er is een vrij grote spreiding over de vier antwoordcategorieën: 'mee oneens' (19%), 'enigszins mee oneens' (21%), 'enigszins mee eens' (29%) en 'mee eens' (30%).

Er zijn drie bonden waarvan duidelijk de meeste scheidsrechters het oneens zijn met de stelling: de JBN (1.6), NBB (2.0) en KNWU (2.0). Maar toch is het ook voor deze bonden raadzaam om de precieze percentages goed te bestuderen.

Er zijn tevens drie bonden waarvan duidelijk de meeste scheidsrechters het eens zijn met de stelling: het NHV (2.8), KNKV (3.0) en de KNVB (3.1).

8.5. Heeft u zich op en rond het veld onveilig / bedreigd gevoeld?

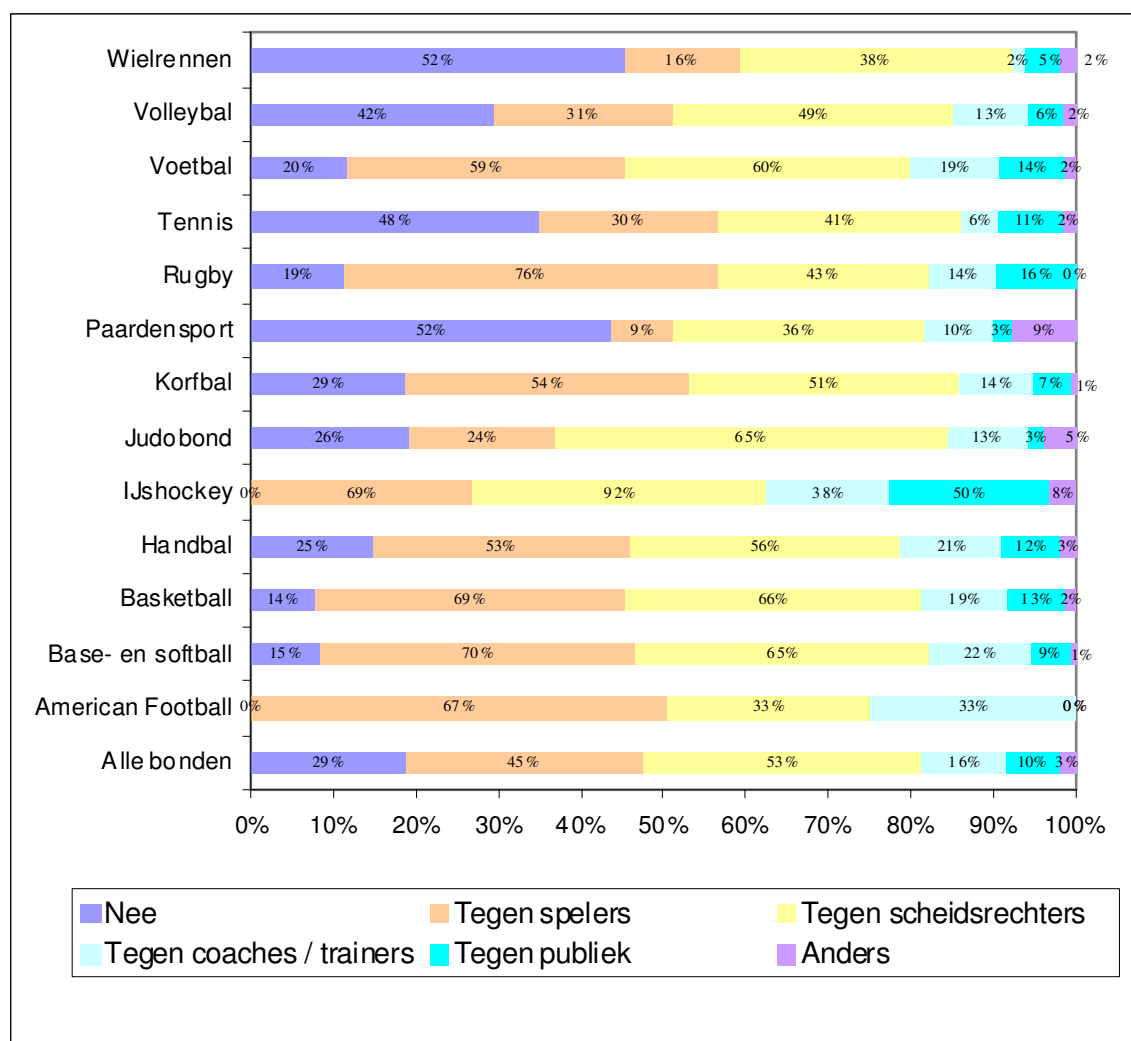
Het betreft hier het afgelopen seizoen.

Gemiddeld is het tijdens het afgelopen seizoen bijna 'een half keer' voorgekomen dat een respondent zich onveilig en/of bedreigd heeft gevoeld op en rond het veld. IJshockey- (1.5 keer) en voetbalscheidsrechters (0.7) hebben dit gevoel significant vaker dan hun collega's binnen de overige sporten. Bij veruit de meeste scheidsrechters (78%) is dit tijdens het afgelopen seizoen nooit voorgekomen en 22% heeft een waarde van 1 of hoger ingevuld (aantal keren dat het wel is gebeurd).

8.6. Heeft u wel eens te maken gehad met agressie?

Het betreft hier fysieke en/of verbale agressie. Indien dit het geval is, tegen wie was die dan gericht? Men mocht meerdere antwoorden geven.

100% op de x-as betreft het totaal aantal gegeven antwoorden op deze vraag. De lengte van de kleuren in de balken is afhankelijk van het aantal gegeven antwoorden, zodat dit per balk proportioneel kan variëren.

In eerste instantie is het van belang om te bekijken hoe groot de groep respondenten is die 'nee' heeft geantwoord (29%); zij hebben nog nooit te maken gehad met (fysieke/verbale) agressie binnen hun sport. Er zijn drie sporten waarbij deze scheidsrechters ongeveer de helft van de groep vertegenwoordigen: wielrennen (52%), paardensport (52%) en tennis (48%), maar ook bij de NeVoBo is deze groep scheidsrechters nog relatief groot (42%). Bij de overige sporten is de groep scheidsrechters die nog nooit met agressie in aanraking is geweest (aanzienlijk) kleiner. IJshockey neemt de meest extreme positie in, met 100% van de scheidsrechters die in het verleden met agressie is geconfronteerd.

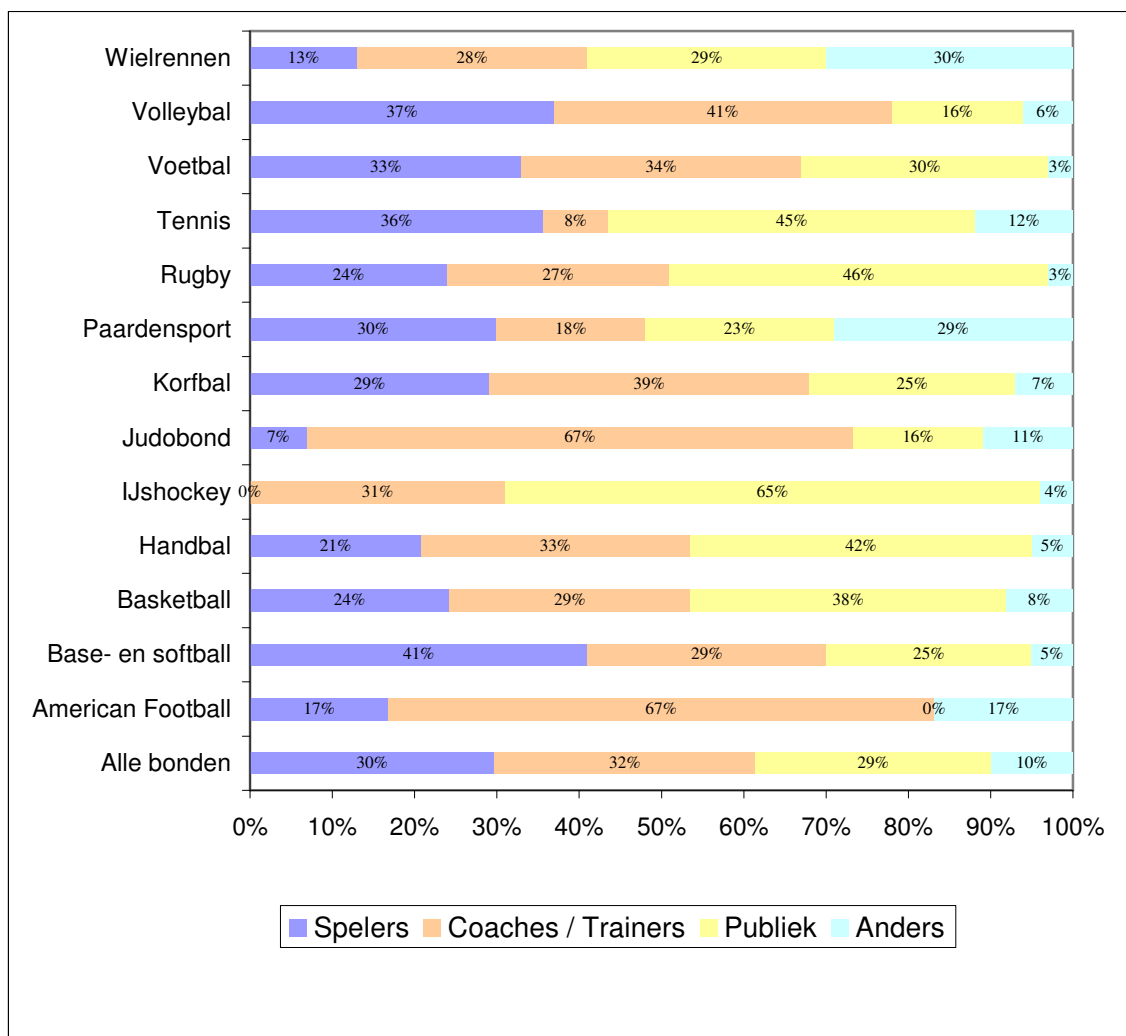
Vervolgens is het interessant om in kaart te brengen tegen wie de agressie is gericht: 53% van de antwoorden betreft de scheidsrechter, 45% de spelers, 16% de coaches/trainers en 10% het publiek.

Er zijn sporten waarbij vooral de scheidsrechter het moet ontgelden (wielrennen, volleybal, tennis, paardensport, judo en ijshockey), er is één sport waarbij de spelers voornamelijk het mikpunt zijn (rugby!) en er zijn sporten waarbij de agressie ongeveer wordt verdeeld over deze twee groepen (voetbal, korfbal, handbal, basketball en base- en softball).

Om de totale agressie te meten kunnen we tellen tegen **hoeveel verschillende** groepen de agressie zich richt. Met deze exercitie genereren we de volgende gemiddelde scores: ijshockey (2.5), basketball (1.7), base- en softball (1.7), voetbal (1.5), rugby (1.5), handbal (1.4), korfbal (1.3), judo (1.1), volleybal (1.0), tennis (0.9), wielrennen (0.6) en paardensport (0.6). Het algehele gemiddelde is 1.2.

8.7. Welke groep zorgt voor het meeste problemen?

Nu mocht men slechts één antwoord geven.

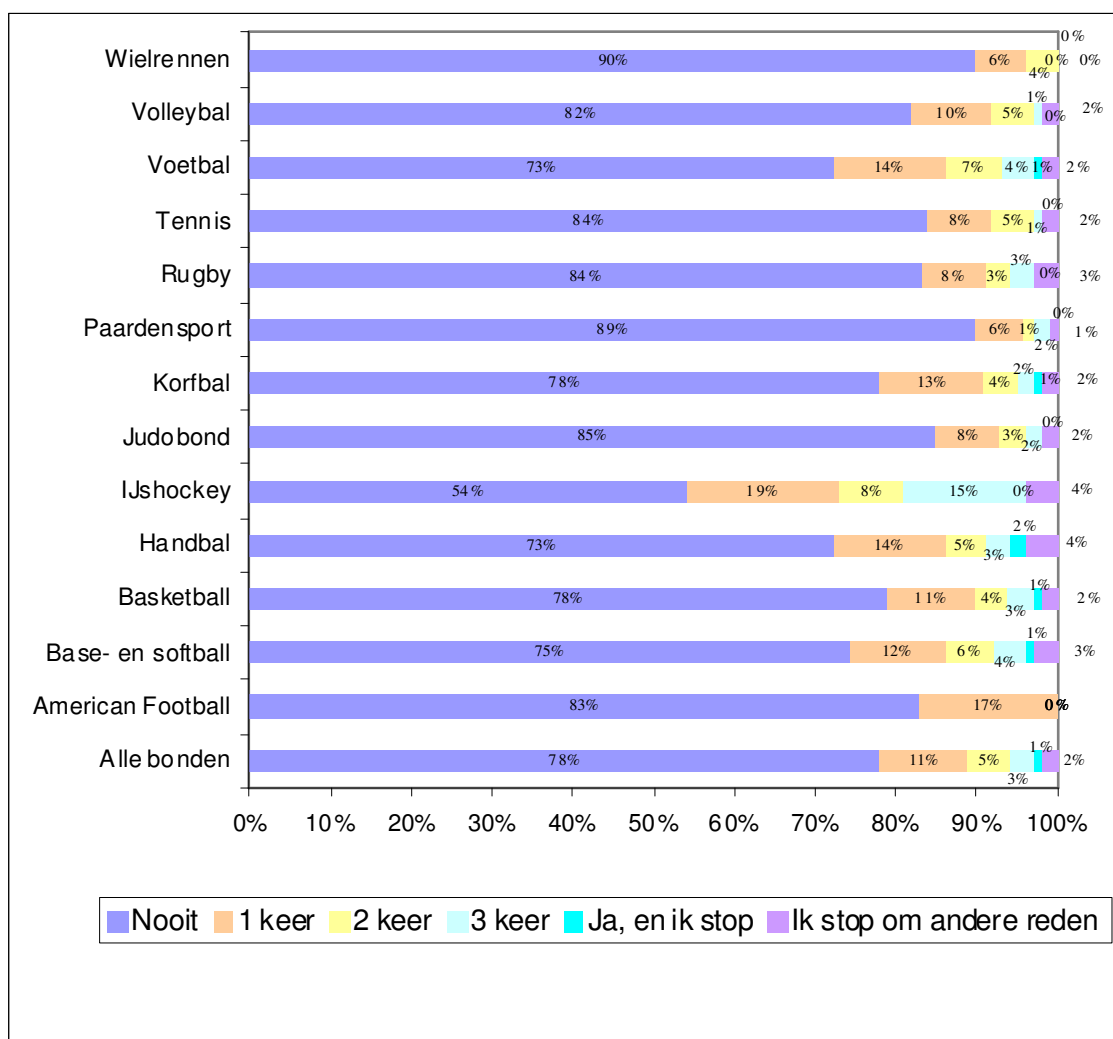

Als we alle sporten op één hoop gooien, zien we weinig verschillen tussen de drie belangrijkste groepen⁶: zowel coaches/trainers (32%), spelers (30%) als publiek (29%) worden aangewezen als veroorzakers van de meeste problemen. Bij judo zijn het opvallend vaak de coaches/trainers (67%), ook bij korfbal het vaakst genoemd (39%). Bij ijshockey (65%), maar ook bij rugby (46%), tennis (45%), handbal (42%) en basketball (38%) doet het publiek een aardige duit in het zakje. Bij base- en softball (41%) zijn primair de spelers de veroorzakers van problemen. Bij volleybal springen spelers (37%) en coaches/trainers (41%) er duidelijk uit en bij voetbal doen de drie groepen nauwelijks voor elkaar onder.

Vooraf bij paardensport (29%) en wielrennen (30%) zijn veel open antwoorden toegevoegd door de respondenten. Het loont wellicht de moeite om deze antwoorden goed te bekijken.

⁶ De scheidsrechter als veroorzaker van agressie is niet meegenomen als antwoordoptie. Bij een publieksonderzoek zou dit zeker legitiem zijn.

8.8. Heeft u wel eens overwogen om te stoppen vanwege de agressie?

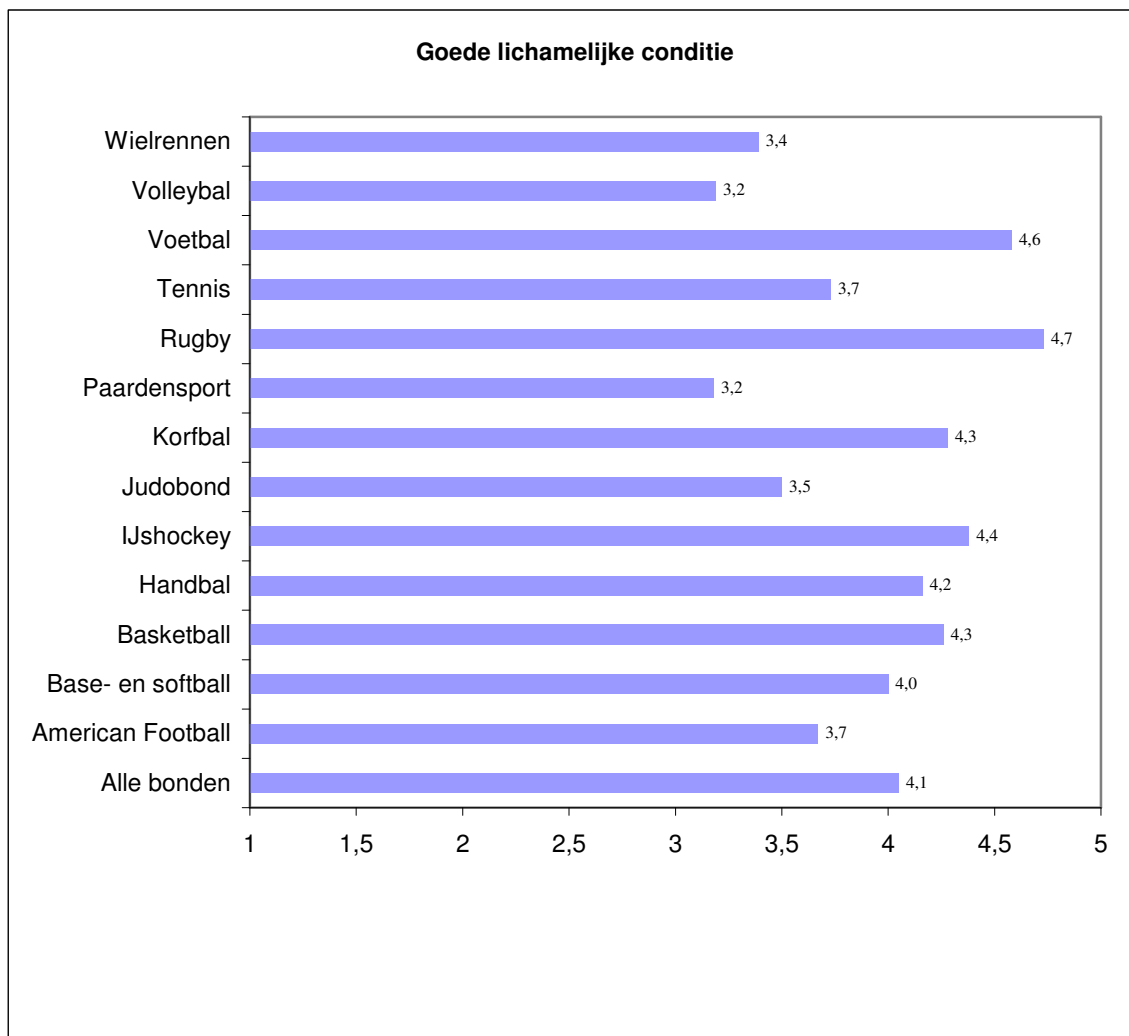

Ruim driekwart van de scheidsrechters (78%) heeft nog nooit overwogen te stoppen met fluiten vanwege de agressie waarmee zij (al dan niet) zijn geconfronteerd. Eén op de vijf scheidsrechters (20%) heeft deze overweging wel minstens één keer gemaakt en 1% van alle ondervraagde scheidsrechters beweert daadwerkelijk te stoppen om redenen van agressie.

Bij een beschouwing van de afzonderlijke sportbonden zien we (kleine) afwijkingen van dit algemene beeld. De meeste bonden hebben te maken met 10%-25% van het korps dat wel eens overwogen heeft te stoppen vanwege agressie, waarbij sporten als wielrennen, tennis, paardensport en judo het minst met dit probleem te kampen lijken te hebben. Opvallend is ook de relatief gunstige positie van rugby, een teamcontactsport die zich in dit opzicht positief onderscheidt van de overige teamcontactsporten. IJshockey neemt een extreme positie in met 42% van de respondenten die minstens één keer hebben overwogen te stoppen vanwege agressie. Het goede nieuws is dat niemand om die reden stopt.

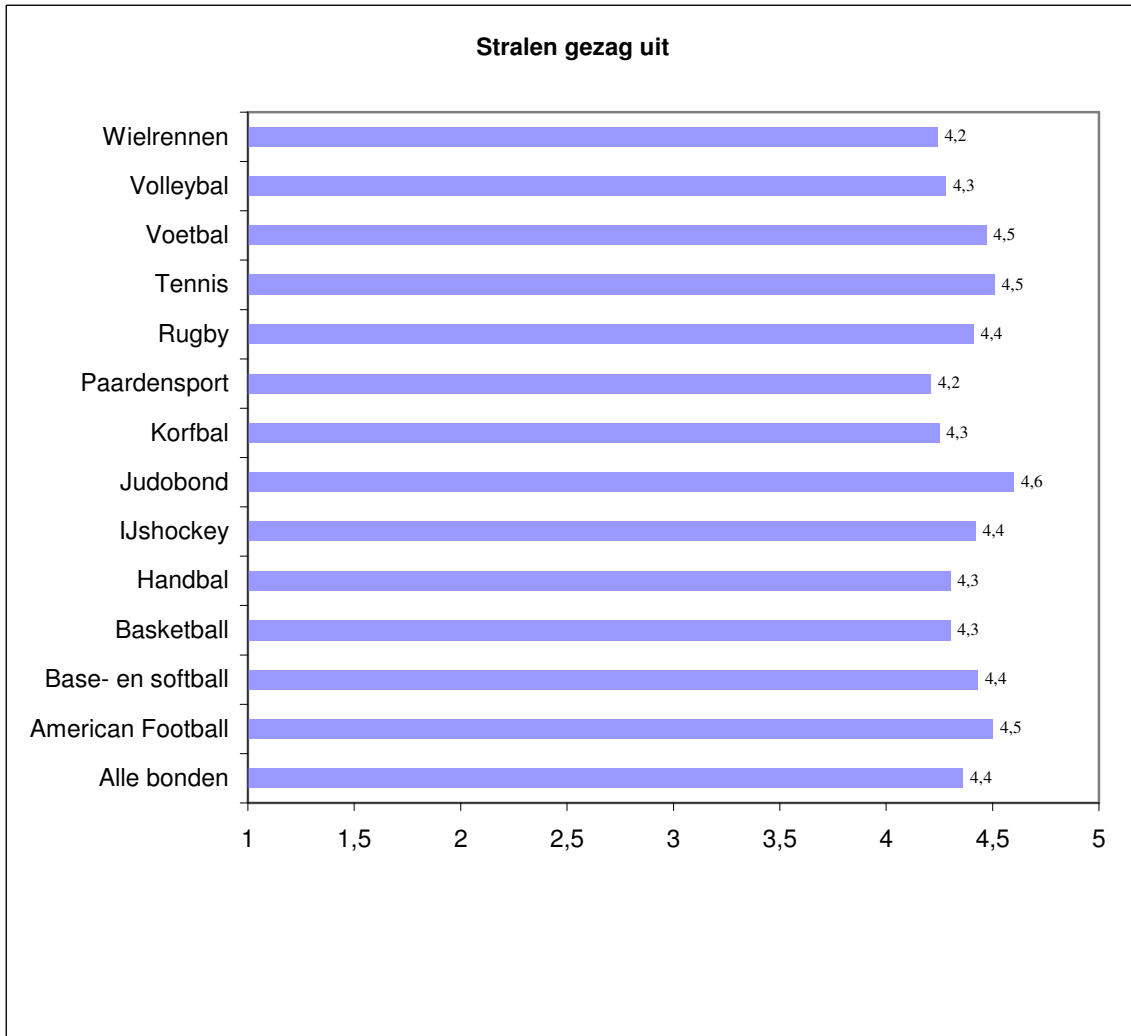
8.9. Belangrijke eigenschappen voor het functioneren als scheidsrechter

In de vragenlijst zijn 18 eigenschappen gepresenteerd. Gevraagd is om aan de hand van een vijfpuntschaal aan te geven in hoeverre deze eigenschappen van belang zijn voor een scheidsrechter om goed te functioneren, waarbij 1 = 'totaal onbelangrijk' en 5 = 'zeer belangrijk'. De '2', '3' en '4' zijn niet gelabeld.

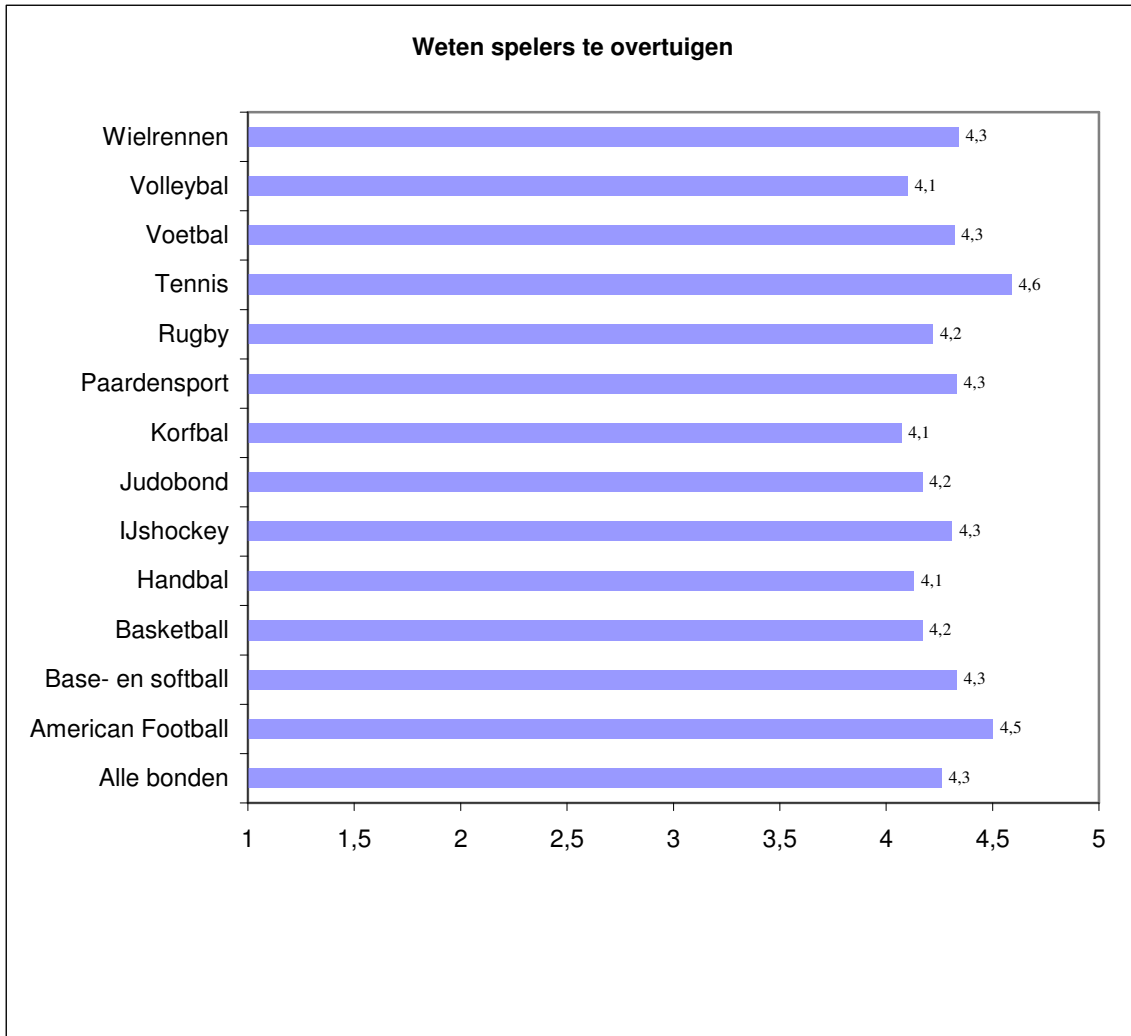
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

De gemiddelde score van 4.1 op de gehanteerde vijfpuntschaal is vrij hoog, maar we zien wel dat er behoorlijk veel variantie bestaat tussen de verschillende bonden. Dit is op zichzelf logisch, de fysieke eisen die aan scheidsrechters worden gesteld variëren nu eenmaal sterk per sport. Volleybal (3.2), paardensport (3.2), wielrennen (3.4), judo (3.5) en tennis (3.7) scoren significant lager dan de gemiddelde score van 4.1, maar dit zijn dan ook sporten waarbij de arbitrage relatief weinig in beweging is. Met name rugby- (4.7), voetbal- (4.6) en ijshockeyscheidsrechters (4.4) vinden een goede lichamelijke conditie van groot belang.

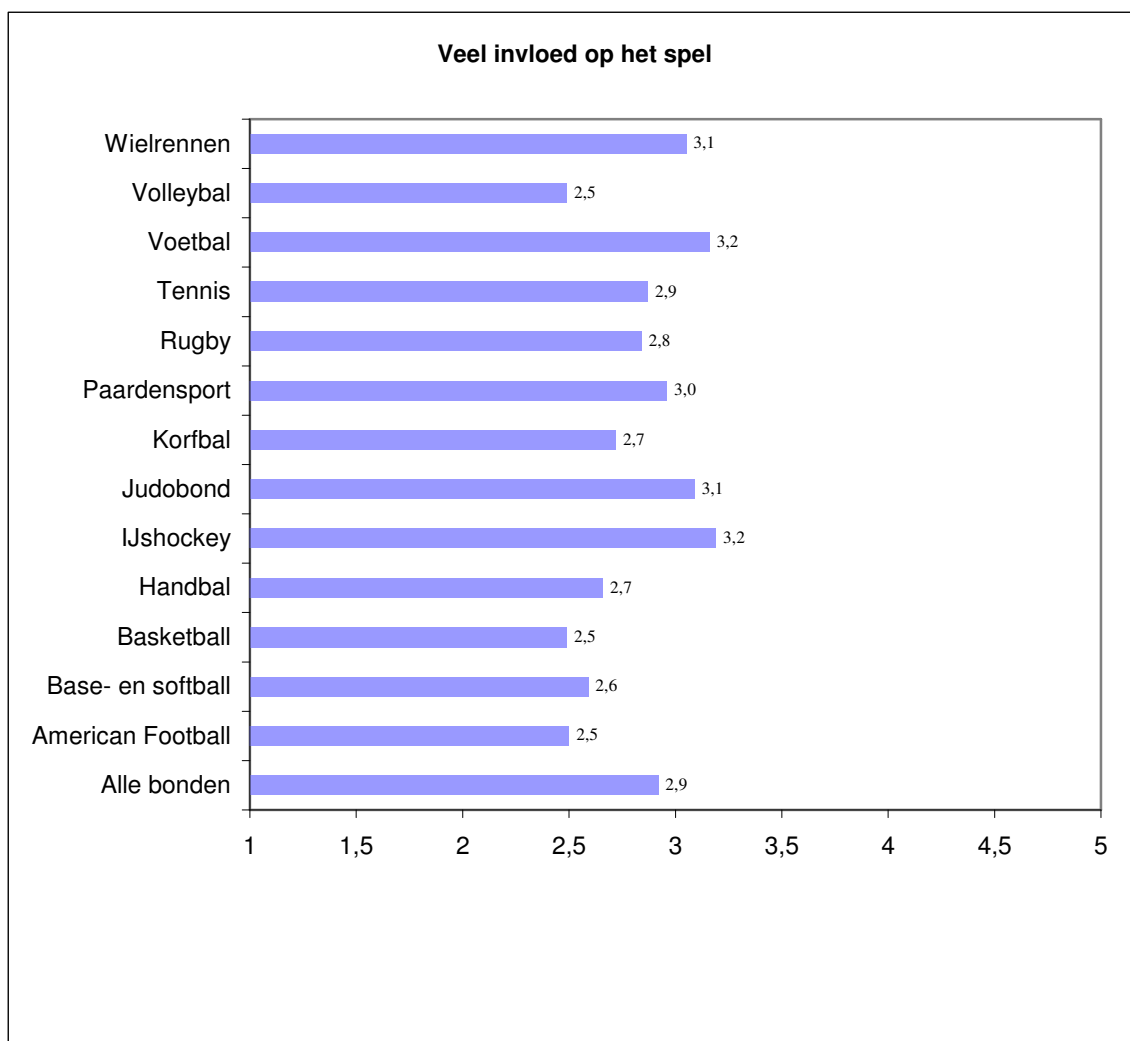
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Zonder één van de sportbonden uit te zonderen, vindt men het uitstralen van gezag van groot belang voor een goed functionerende scheidsrechter. De gemiddelde score is 4.4, met slechts kleine verschillen tussen de bonden; variërend van 4.2 tot 4.6.

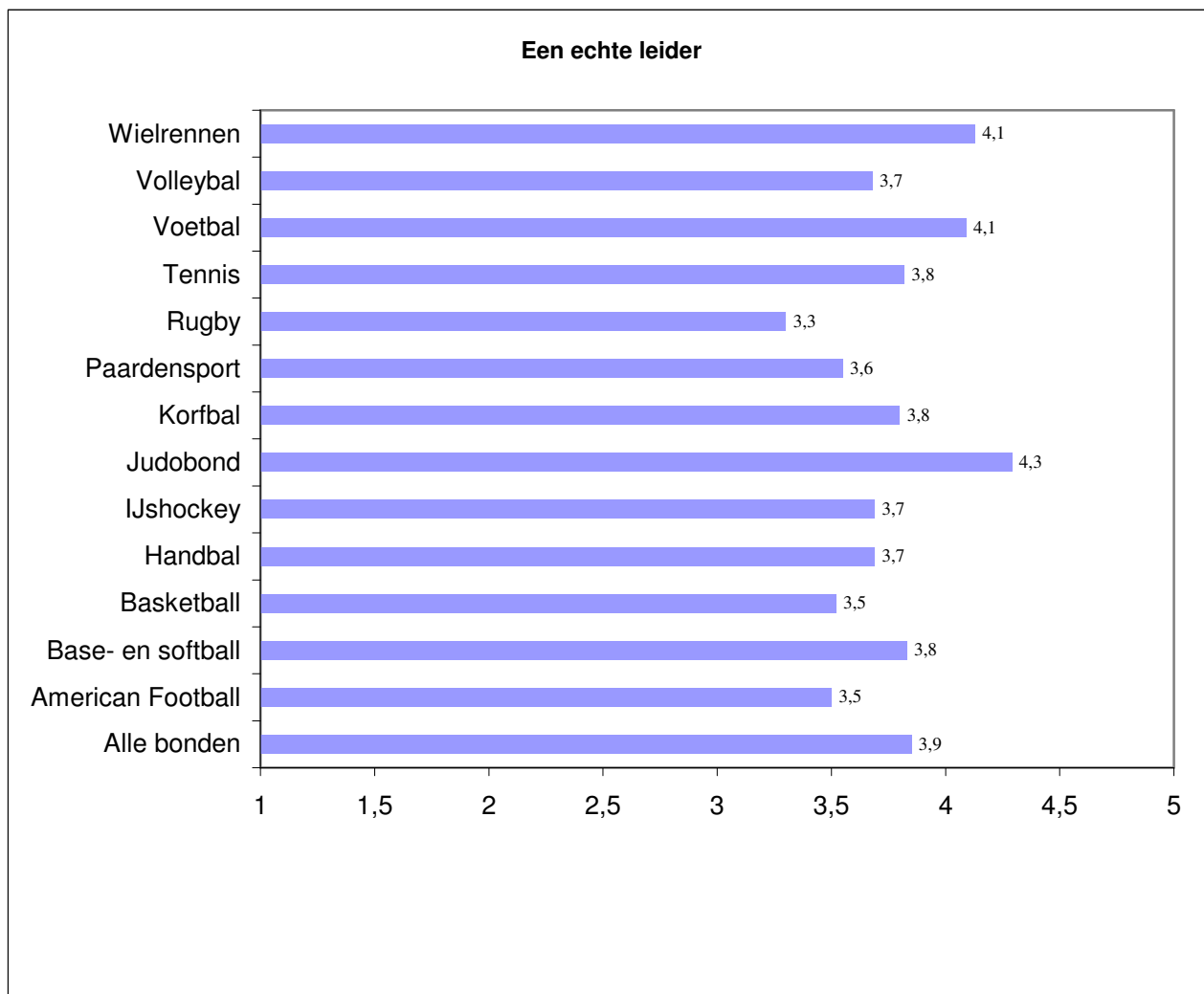
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Ook dit item scoort gemiddeld vrij hoog (4.3) en ook nu is de spreiding tussen de sporten niet erg groot; respondenten van de KNLTB (4.6) hechten significant (nog) meer waarde aan 'overtuigingskracht' dan hun collega-scheidsrechters.

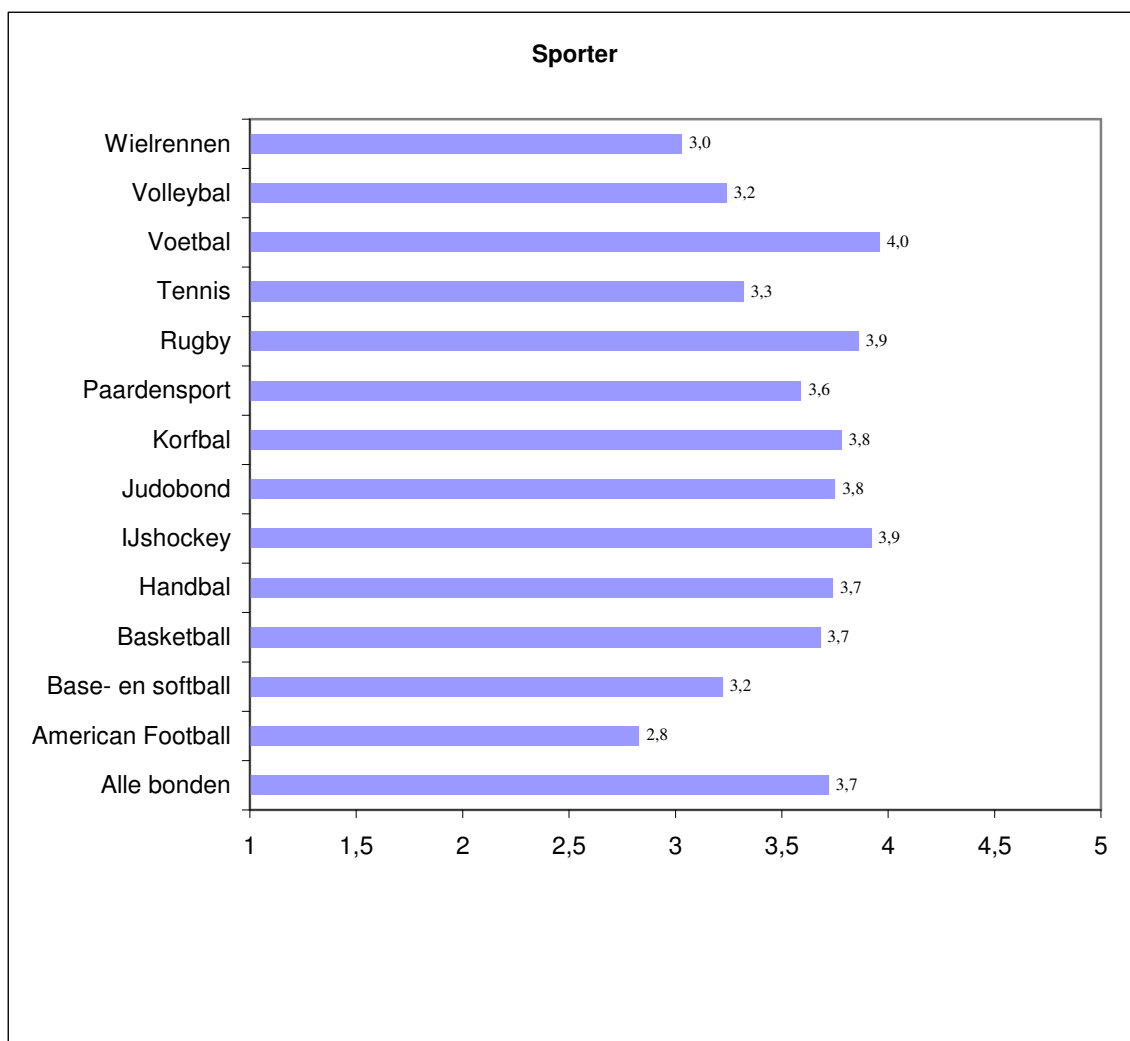
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

De gemiddelde score van 2.9 is de laagste van alle items en bevindt zich in het midden van de gehanteerde vijfpuntsschaal. De spreiding in de gegeven antwoorden was behoorlijk: 15% vulde een '1' in, 21% een '2', 32% een '3', 21% een '4' en 11% een '5'. Het is belangrijk dat de betrokkenen ook goed naar de percentages kijken die de eigen sport betreffen. Een gemiddelde score van 3.0 kan namelijk bestaan uit evenveel respondenten die een '1' en een '5' hebben ingevuld (extreem verdeelde mening) en 100% van de respondenten die een '3' hebben ingevuld. De gemiddelden bewegen zich tussen de 2.5 (basketball en volleybal) en 3.2 (ijs hockey en voetbal).

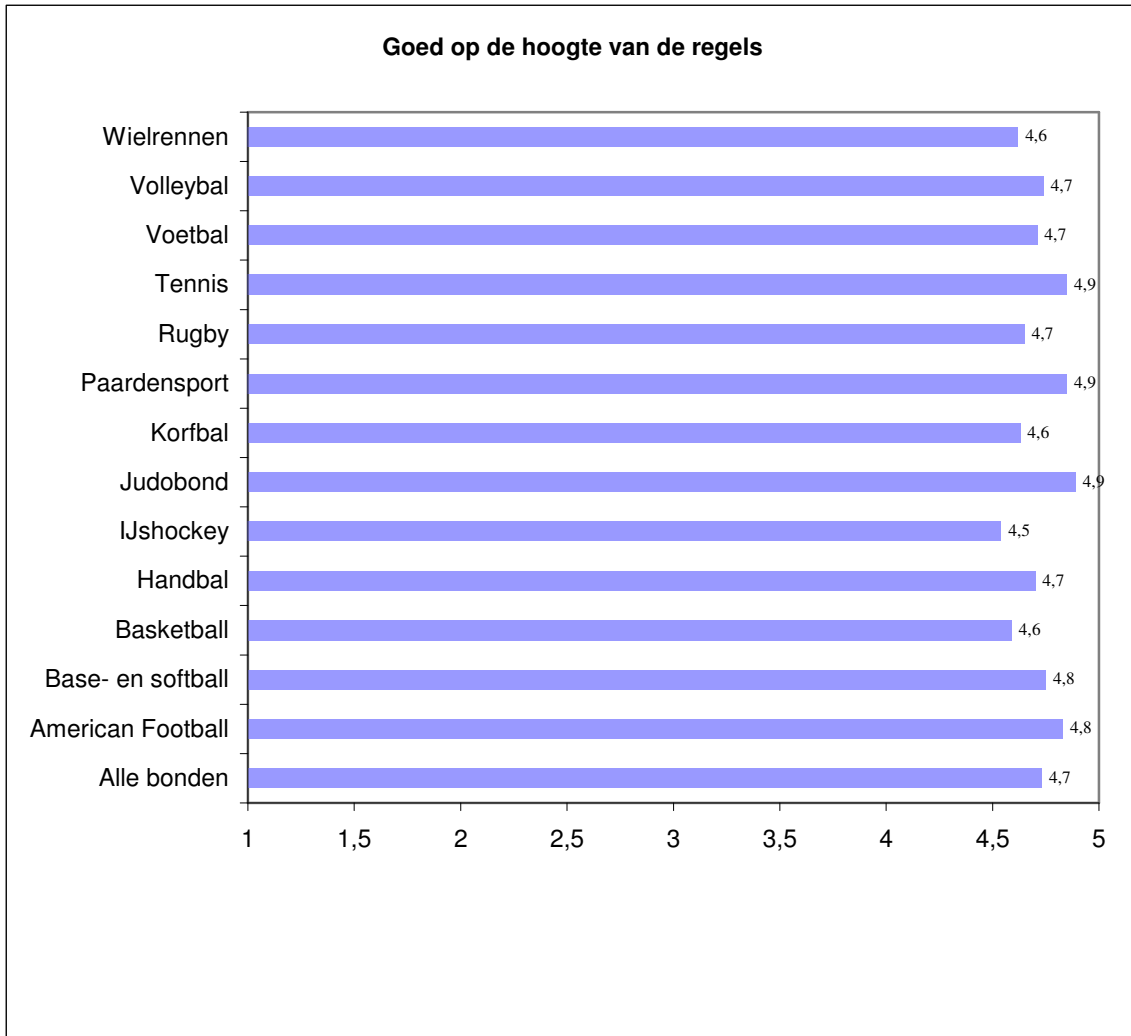
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Ondanks het feit dat 3.9 één van de laagste gemiddelden is, mag dit nog behoorlijk hoog worden genoemd. Bij rugby (3.3), basketball (3.5) en paardensport (3.6) wordt er iets minder dan gemiddeld gehecht aan 'het echte leiderschap', bij wielrennen (4.1), voetbal (4.1) en judo (4.3) net iets meer.

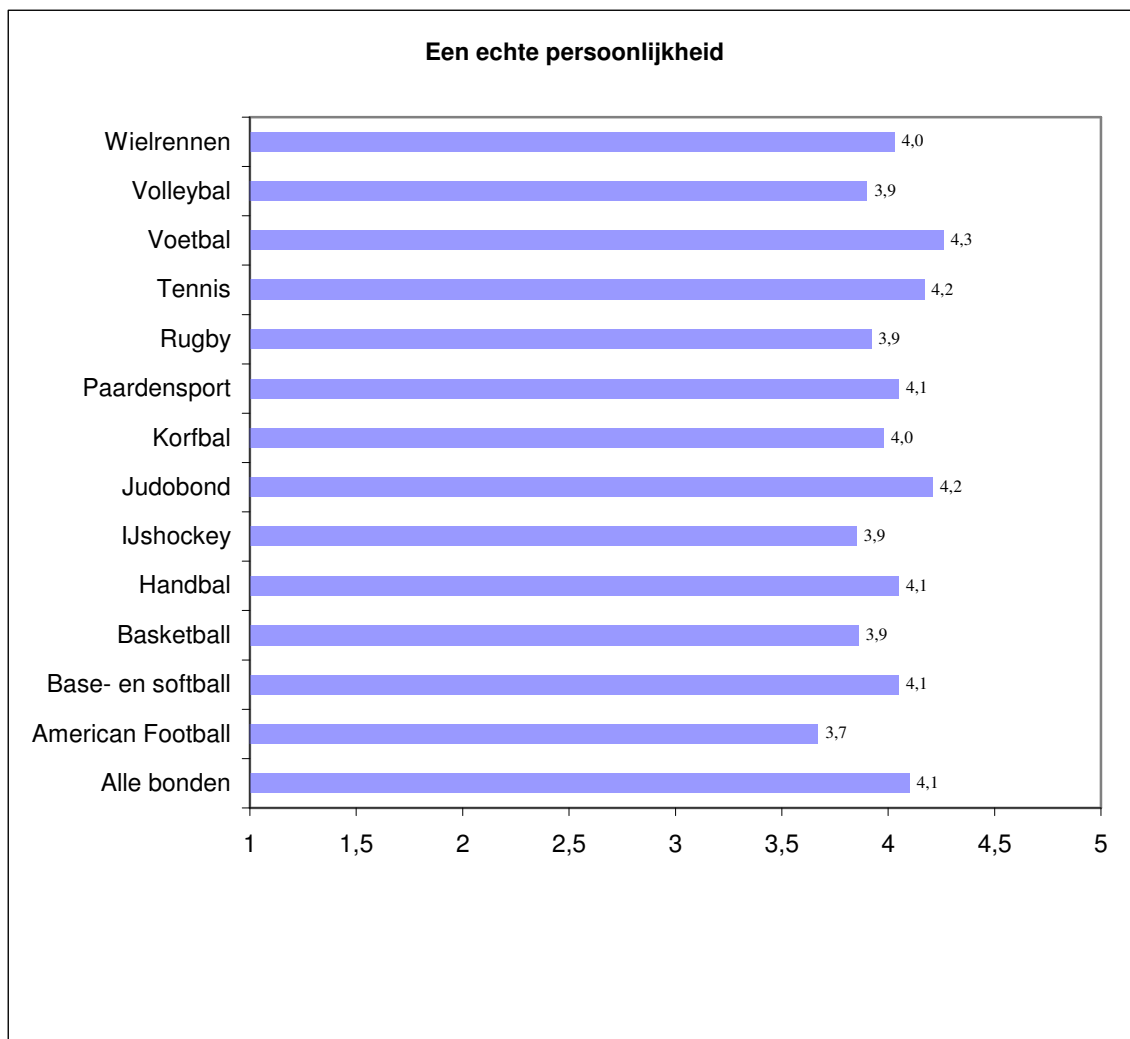
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Eerder is gevraagd naar het belang van een goede lichamelijke conditie, met een gemiddelde score van 4.1. Het item 'sporter' scoort gemiddeld 3.7, waarbij wederom de fysieke eisen die aan de scheidsrechters worden gesteld (grotendeels) verklarend lijken te zijn voor de verschillen in de onderzoeksuitkomsten. Met dat verschil, dat nu ook base- en softball (3.2) relatief laag scoort en dat judo (3.8) nu juist wat hoger zit. Wielrennen (3.0), volleybal (3.2) en tennis (3.3) bevinden zich, net als bij het item 'goede lichamelijke conditie' laag in het spectrum. Het item 'sporter' wordt waarschijnlijk anders geïnterpreteerd dan 'louter fysiek in staat zijn', 'het kunnen inleven in de (eigen) sporters' speelt nu wellicht ook een rol.

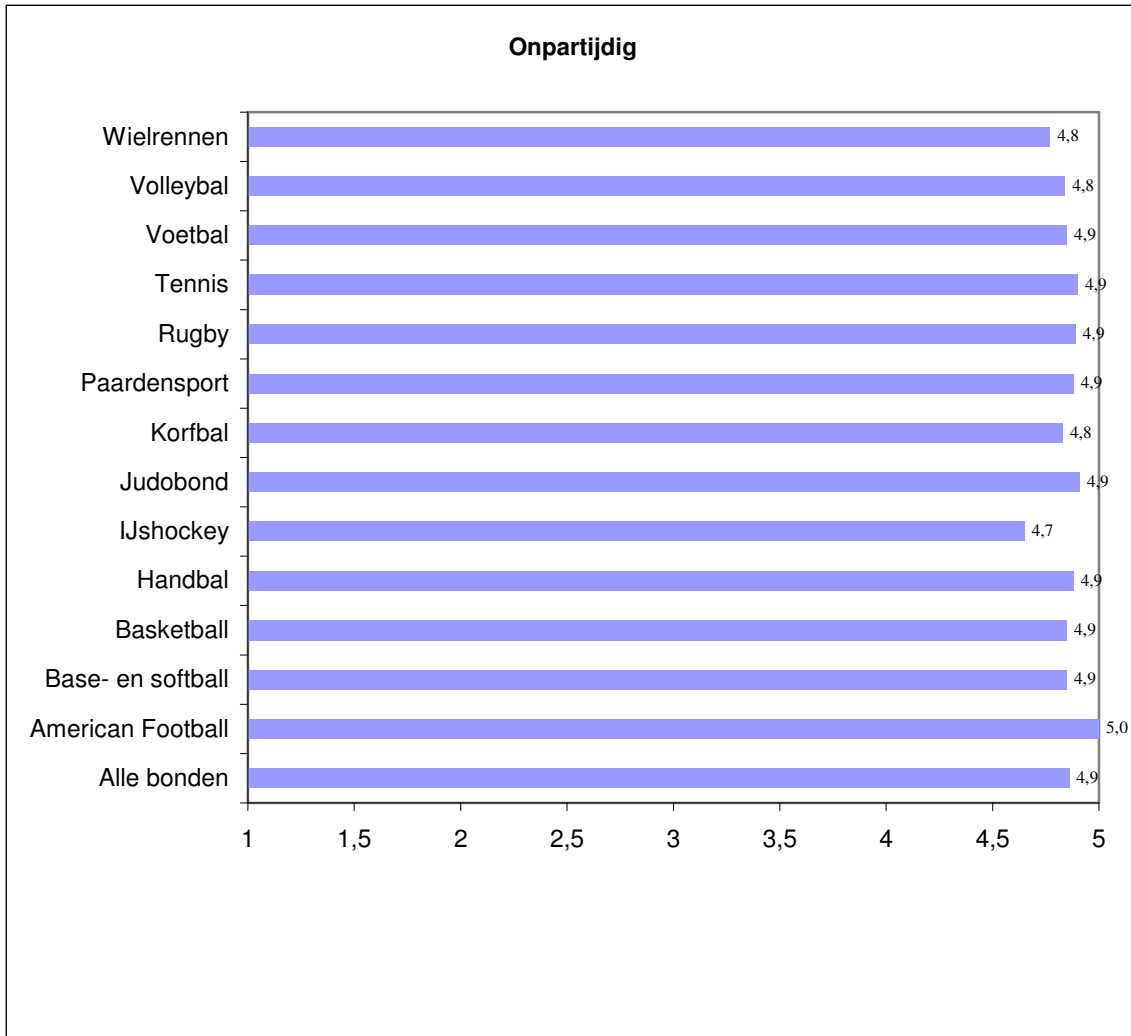
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Vrijwel iedere scheidsrechter hecht belang aan regelkennis, met slechts kleine verschillen tussen de sporten. De gemiddelde score van 4.7 is hoog: 0.5% vulde een '1' of een '2' in, 2% een '3', 21% een '4' en 76% een '5'.

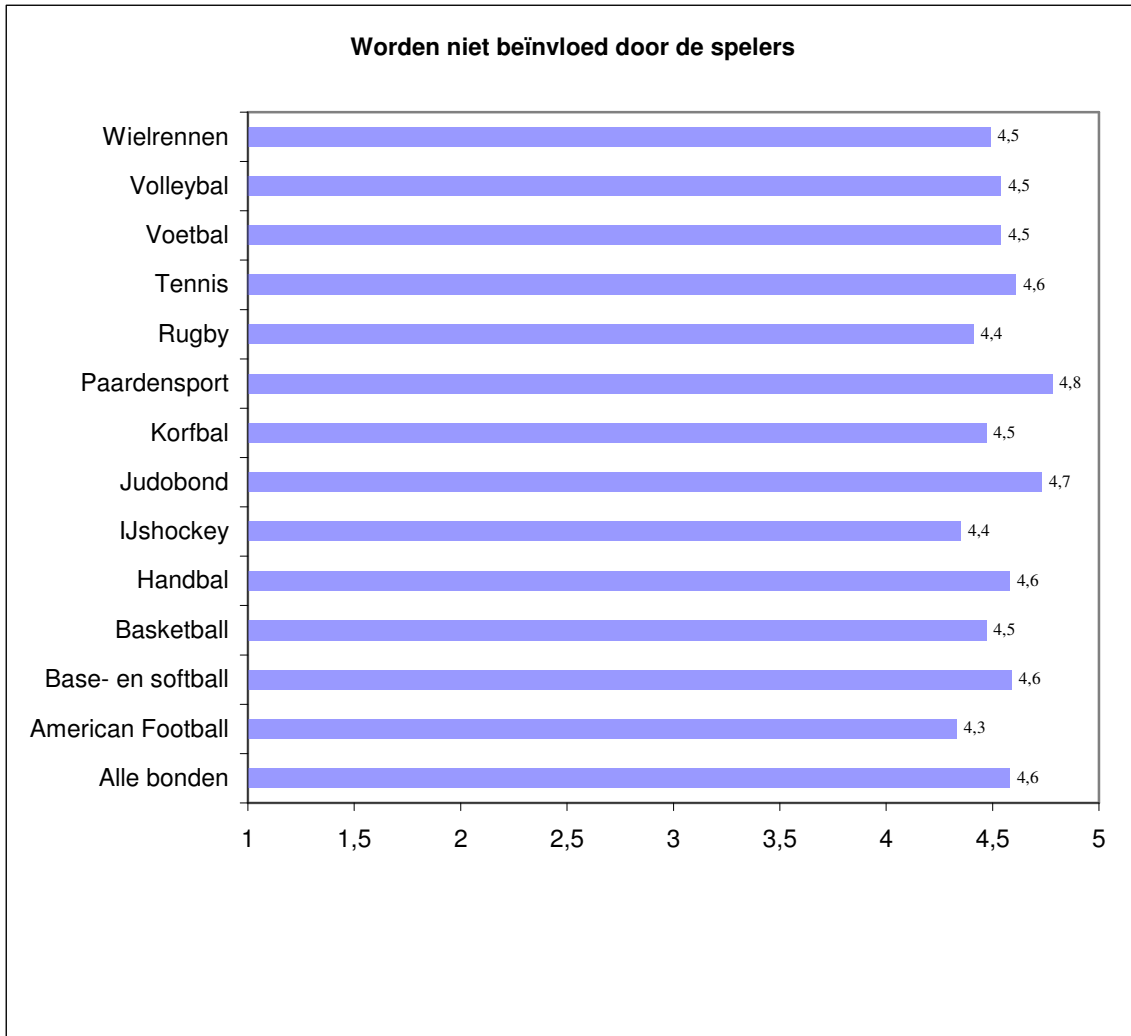
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Ook het belang dat aan 'een echte persoonlijkheid' wordt gehecht is redelijk groot (4.1), met weinig spreiding tussen de sportbonden, variërend van 3.9 tot 4.3.

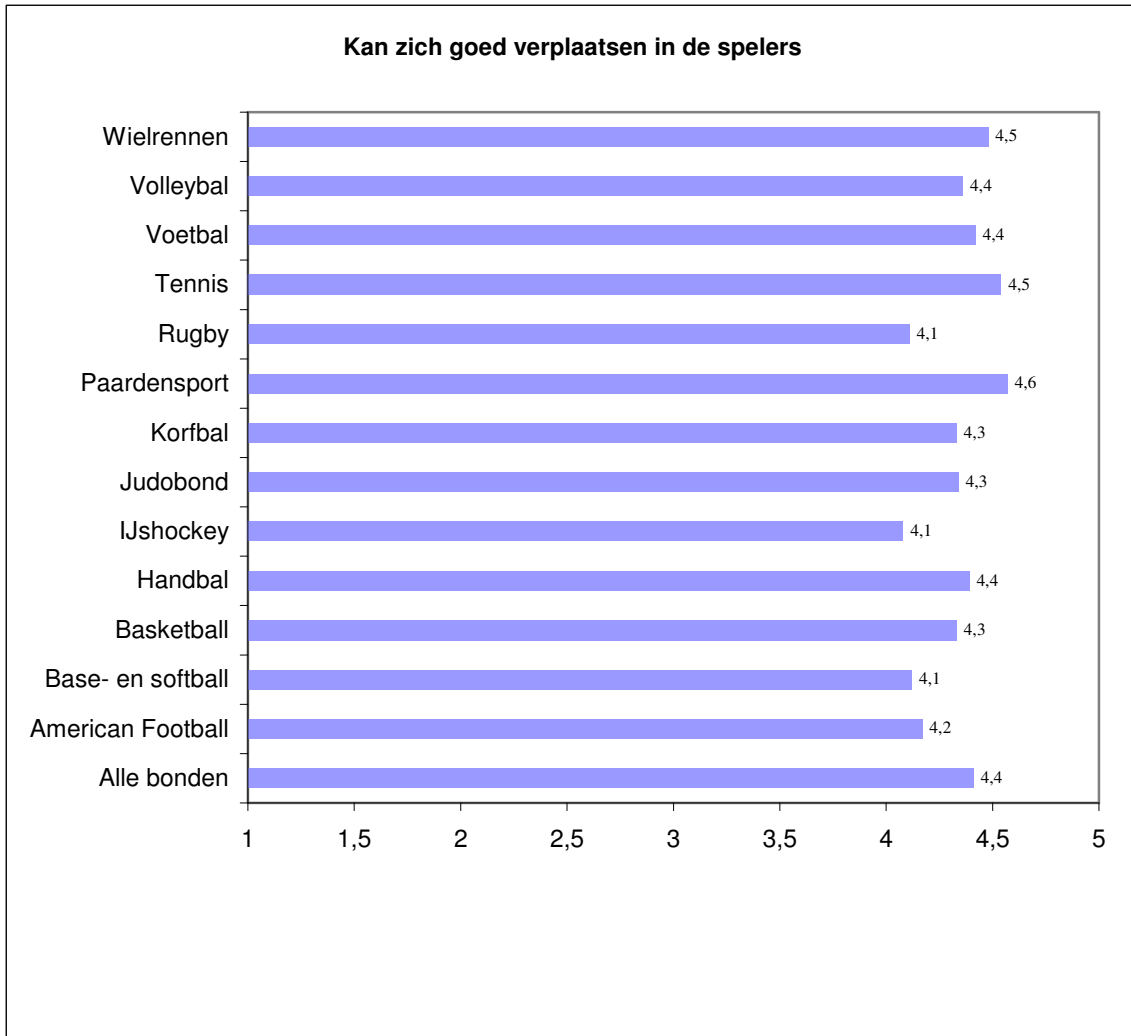
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Er zijn nauwelijks scheidsrechters die vinden dat een scheidsrechter wel partijdig mag zijn. De gemiddelde score van 4.9 spreekt voor zichzelf; er is nauwelijks sprake van variantie. Onpartijdigheid is een belangrijke eigenschap voor goede scheidsrechters, daar is iedereen het over eens. De positie van de ijshockeyscheidsrechters (gemiddelde van 4.7) is naar **statistische** maatstaven, significant afwijkend.

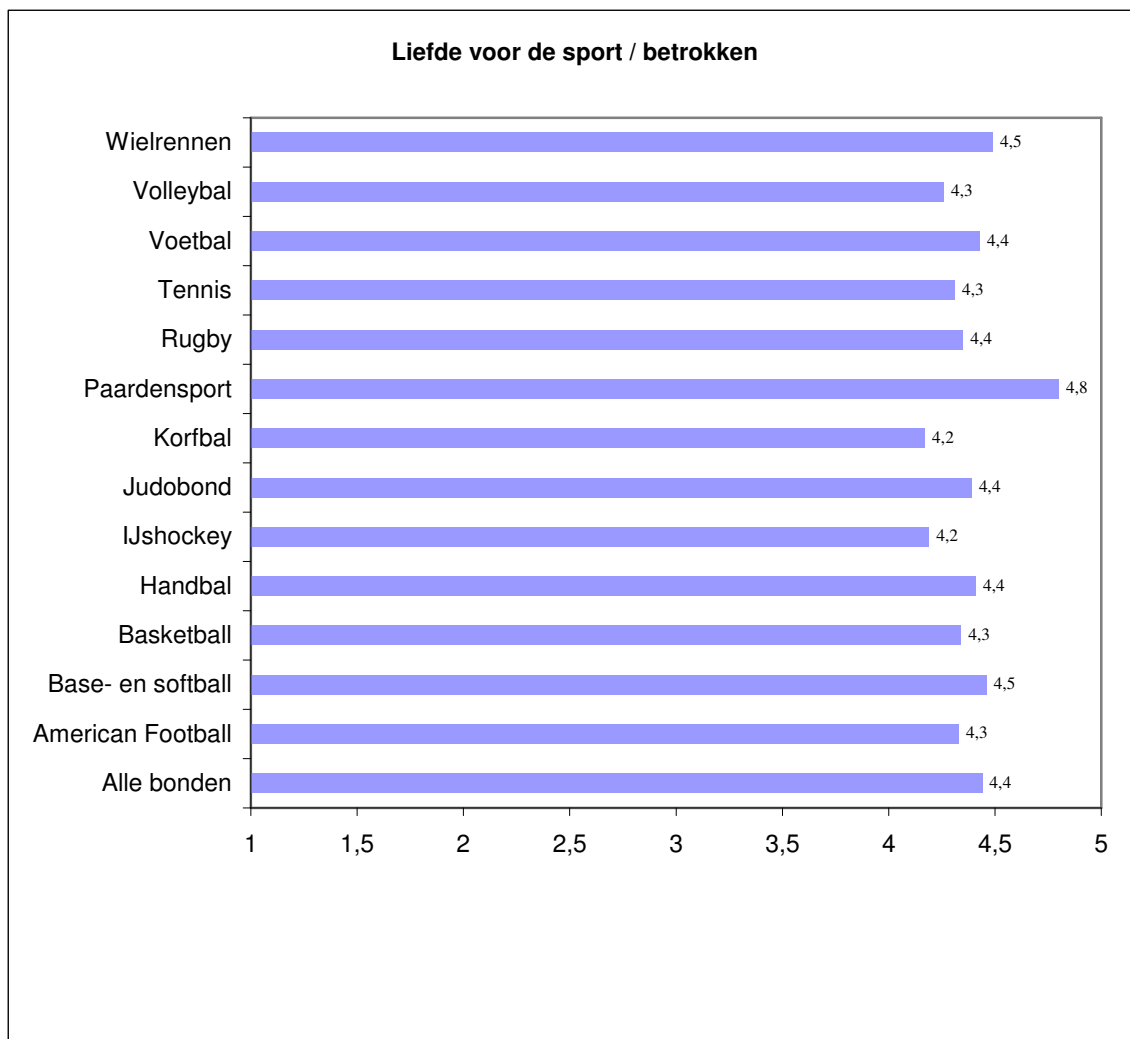
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Ook aan de eigenschap 'niet beïnvloedbaar te zijn' wordt grote waarde toegekend, gezien de hoge gemiddelde score van 4.6. Bij jurysporten als paardensport (4.8) en judo (4.7) ligt het gemiddelde zelfs nog net iets hoger.

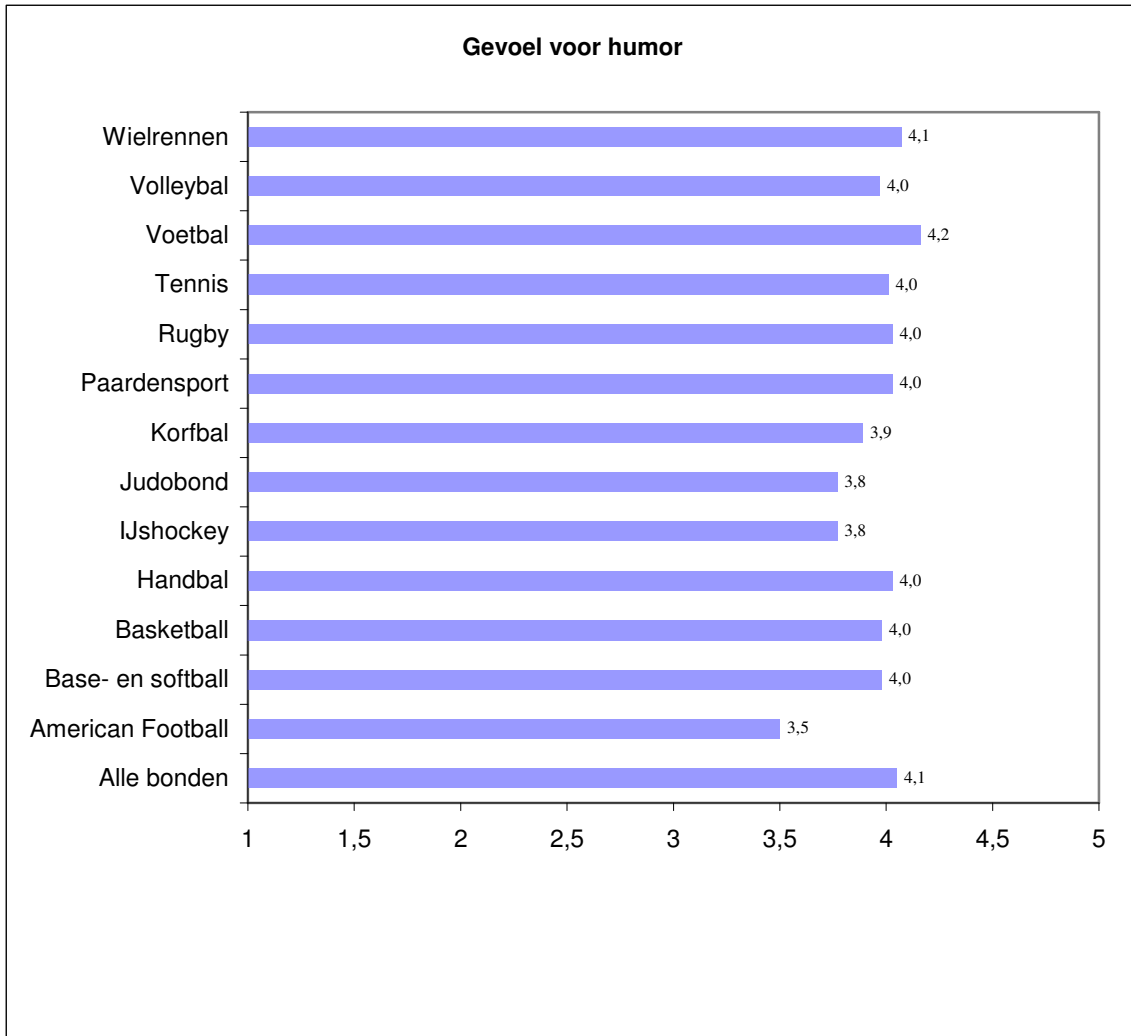
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Er zijn nauwelijks respondenten die een '1' of '2' hebben ingevuld. Men vindt het belangrijk dat scheidsrechters zich goed kunnen verplaatsen in de sporter. De gemiddelde score van 4.4 is hoog en er zijn geen bonden waarvan de achterban het item duidelijk afwijkend beoordeelt.

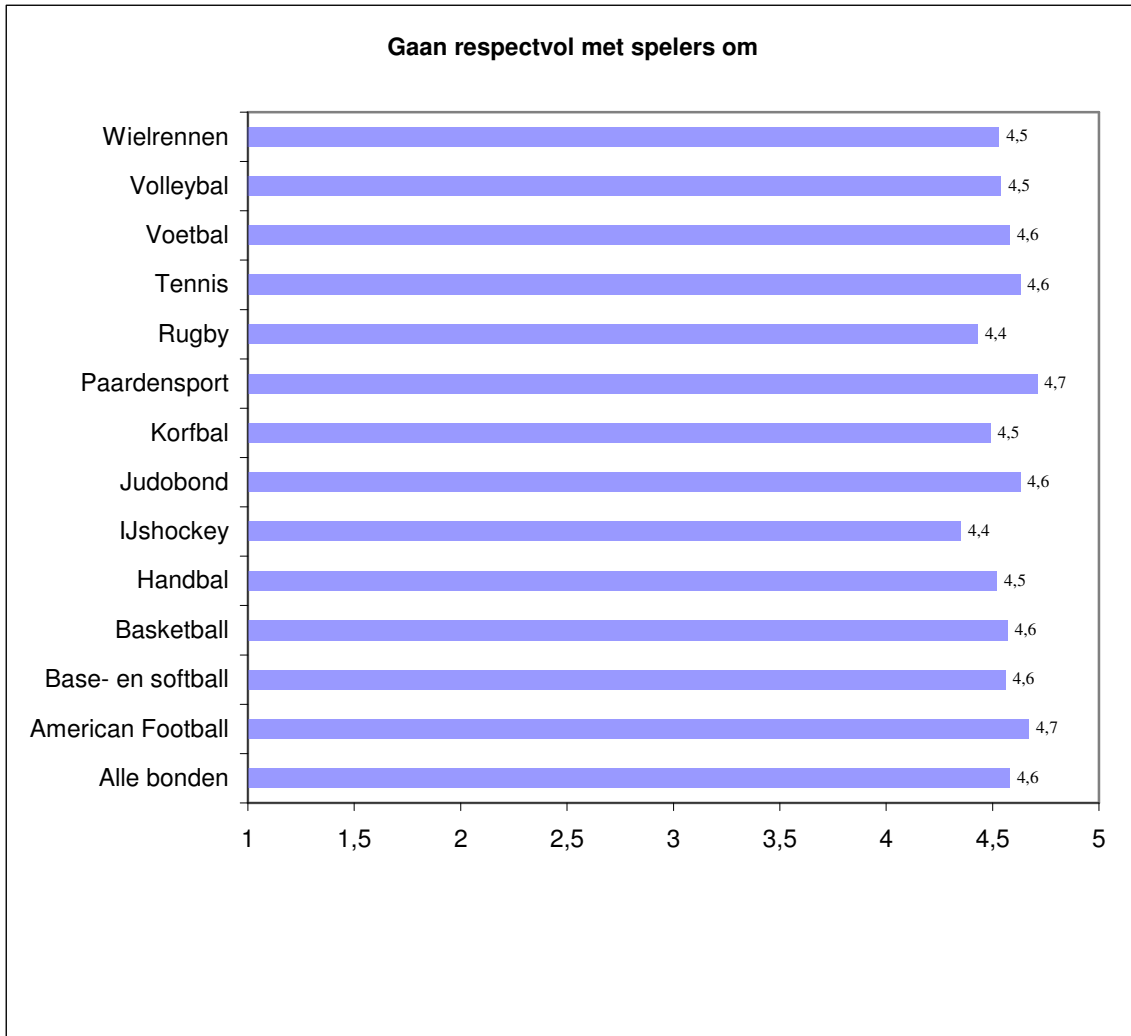
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

De gemiddelde score van 4.4 wijst wederom op het grote belang dat aan de genoemde eigenschap wordt gehecht en ook nu is er nauwelijks sprake van verschillen tussen de bonden. Wel onderscheidt de KNHS zich met een extreem hoog gemiddelde van 4.8.

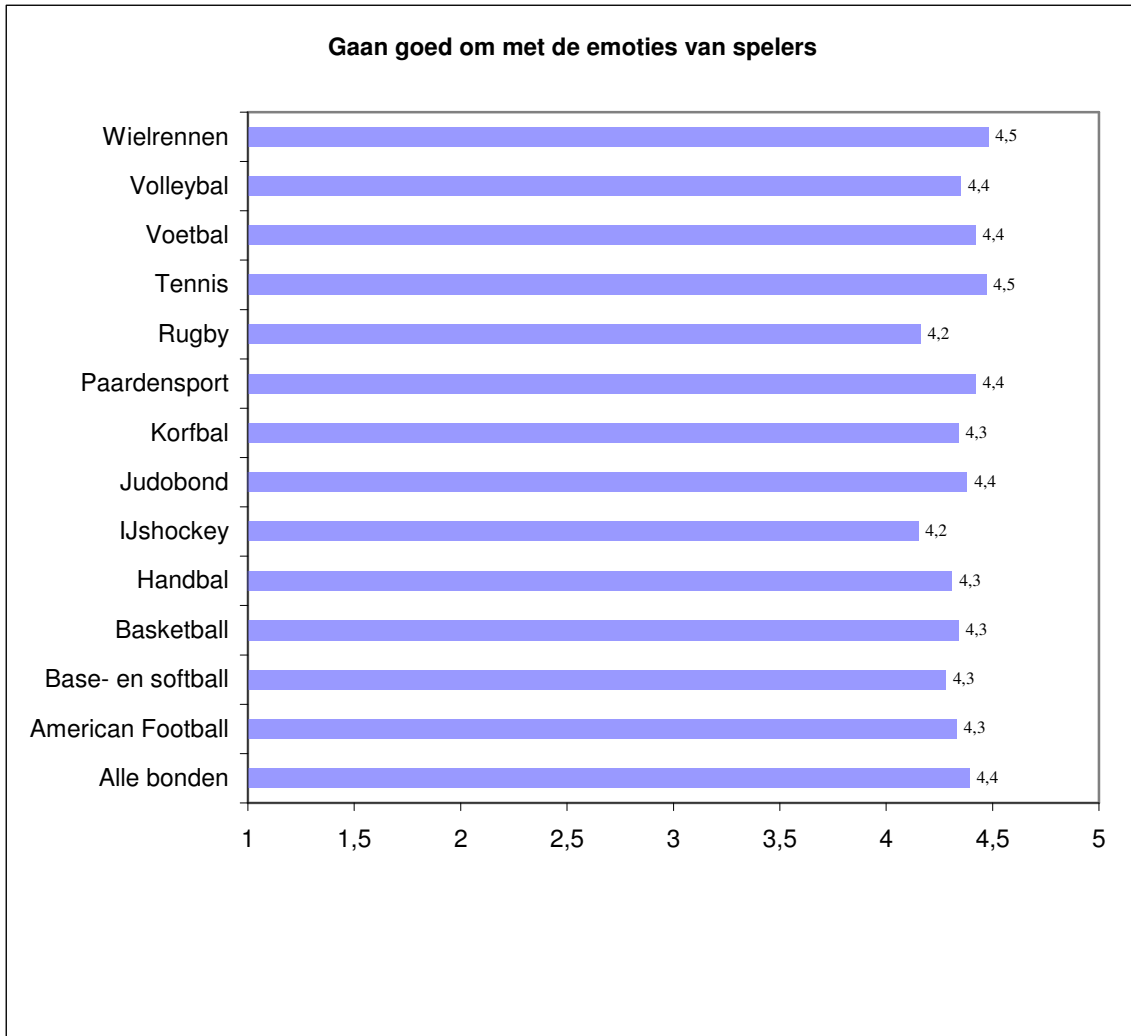
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Het beeld dat bovenstaande figuur laat zien is homogeen. De afzonderlijke bonden wijken nauwelijks af van het 'overall gemiddelde' van 4.1. Ook gevoel voor humor wordt belangrijk gevonden: 2% vinkte een '1' aan, 4% een '2', 18% een '3', 41% een '4' en 35% een '5'.

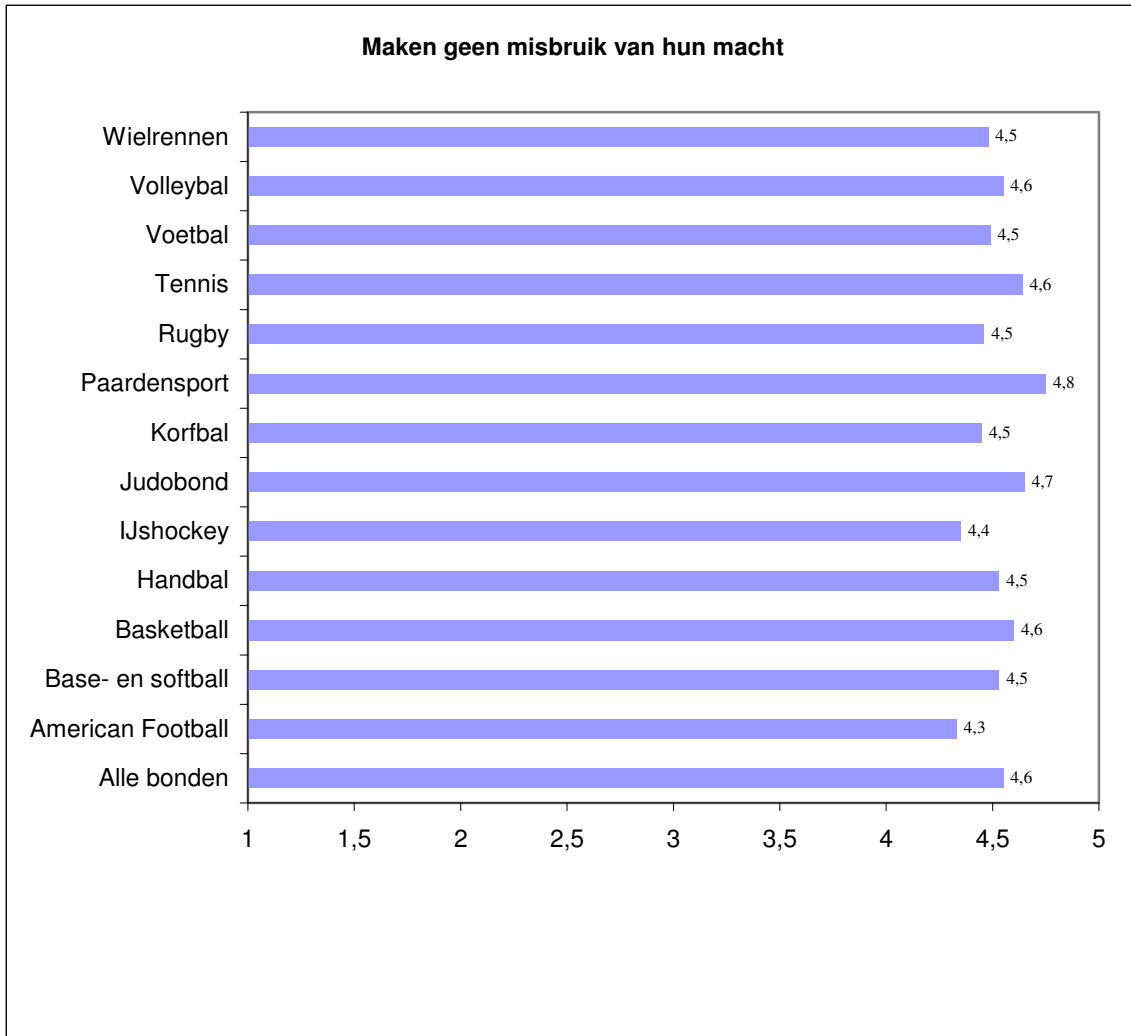
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

De gemiddelde score van 4.6 wijst op het grote belang dat aan deze eigenschap wordt gehecht. Er zijn geen bonden waarvoor geldt dat 'het respect van scheidsrechters voor sporters' significant minder van belang is.

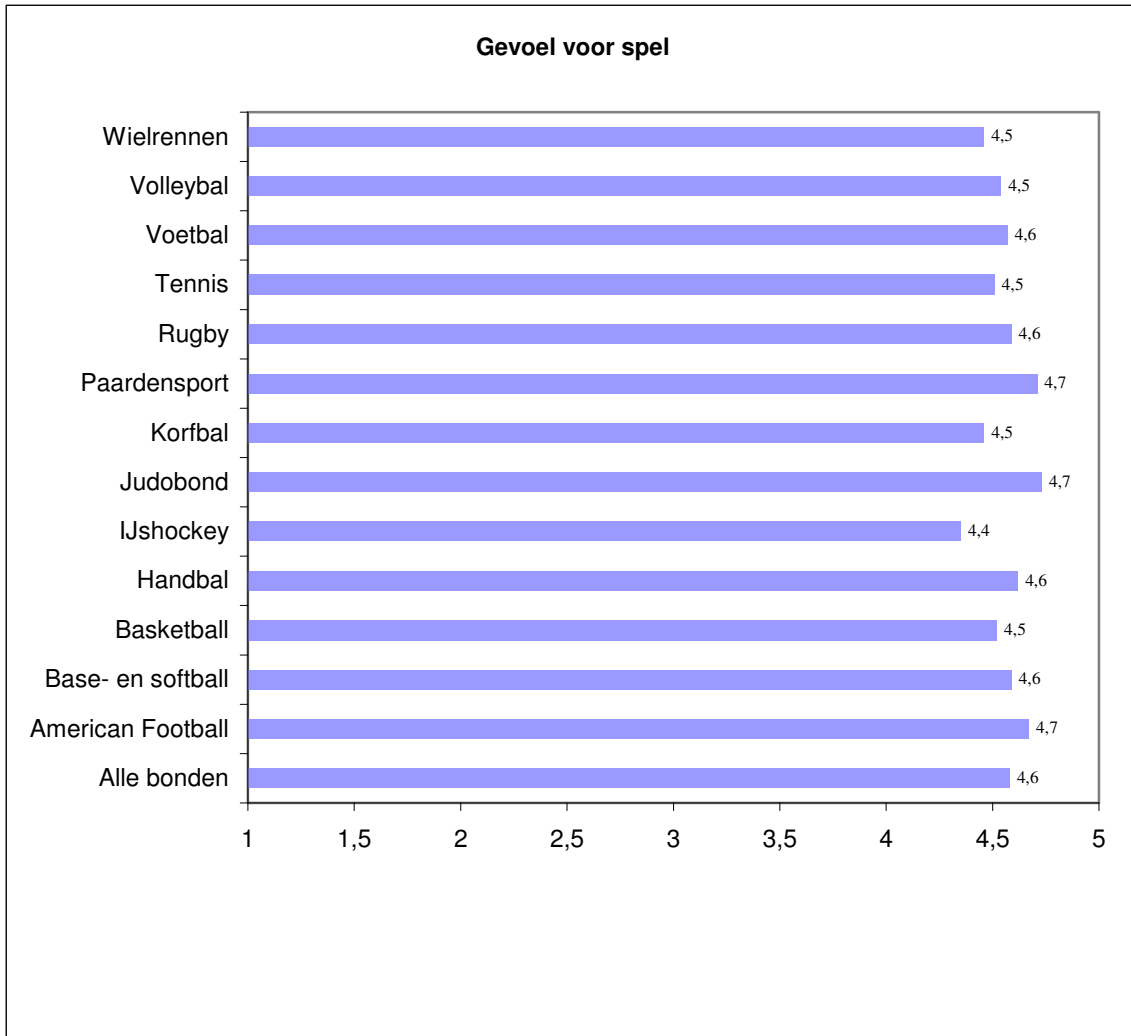
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Wederom laat de figuur een homogeen beeld zien. Het goed omgaan met emoties van sporters wordt door ieder afzonderlijk scheidsrechterskorps als belangrijke eigenschap gezien (4.4). De rugby- en ijshockeyscheidsrechters vallen er met een gemiddelde van 4.2 iets onderuit, hoewel ook deze score hoog is.

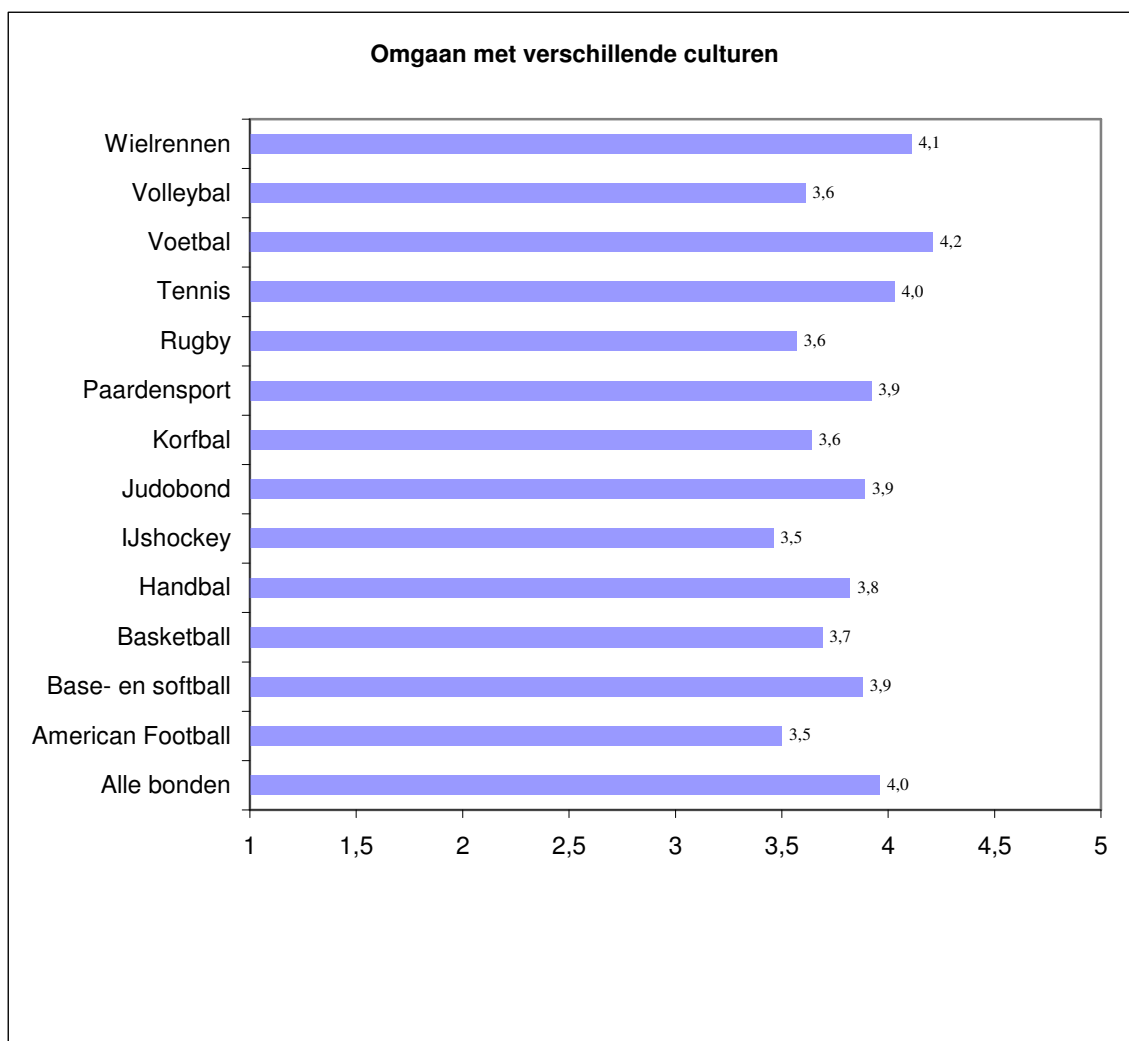
Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Scheidsrechters vinden het (zeer) belangrijk dat zij zich niet schuldig maken aan machtsmisbruik (4.6). Wederom zien we weinig verschillen tussen de afzonderlijke deelresultaten.

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Met een gemiddelde score van 4.6 blijken de respondenten het ook (zeer) belangrijk te vinden dat scheidsrechters 'gevoel voor het spel' hebben, wederom zonder uitzonderingen.

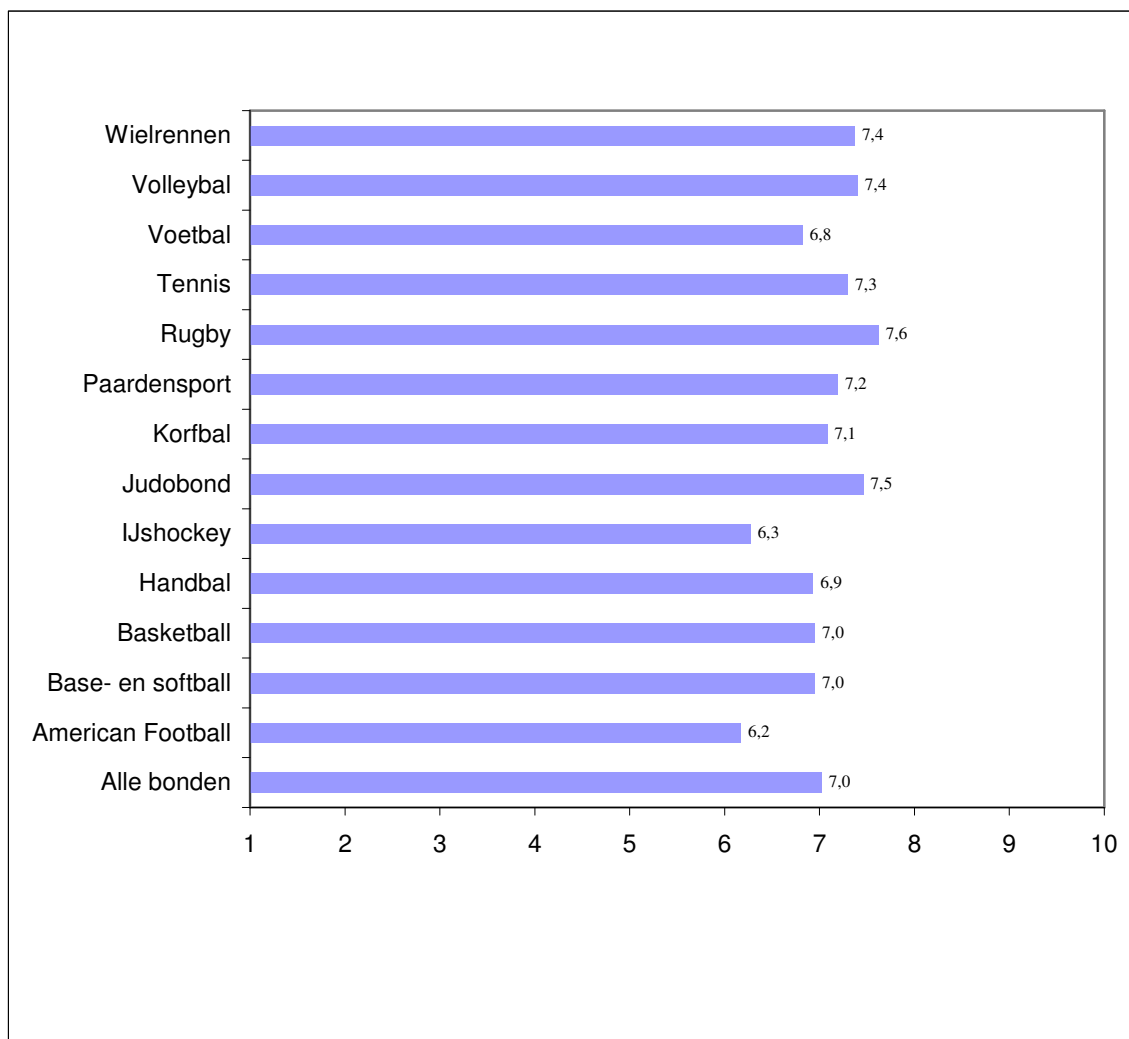

Betekenis gemiddelde ==> Waarde 1: Totaal onbelangrijk. Waarde 5: Zeer belangrijk.

Het gemiddelde van 4.0 ligt weliswaar iets lager dan dat van de meeste andere items, maar ook deze score is nog behoorlijk hoog: 10% heeft een '1' of '2' ingevuld, 19% een '3' en 71% een '4' of '5'. We zien nu wel weer iets meer variantie tussen de afzonderlijke sportbonden. Zo hechten ijshockey-, rugby-, volleybal- en korfbalscheidsrechters significant minder waarde aan het talent om te kunnen gaan met verschillende culturen dan (met name) scheidsrechters uit het voetbal, wielrennen en tennis. Basketball heeft een multicultureel imago, maar scoort desondanks niet hoog op dit aspect.

Hierboven zijn 18 verschillende eigenschappen besproken. Wij hebben het gevoel dat er tussen een aantal van deze variabelen een grote onderlinge samenhang bestaat omdat er een 'overkoepelende factor' werkzaam is die in feite meerdere van de bevroegde items zou kunnen vervangen. Met behulp van **factoranalyse** kunnen we deze factoren wellicht op het spoor komen. Factoranalyse is een multivariate techniek die voor een groot aantal geobserveerde variabelen een kleiner aantal achterliggende variabelen identificeert. Deze niet geobserveerde, achterliggende variabelen (hypothetische grootheden) worden factoren genoemd. Zo kan men zich voorstellen dat bijvoorbeeld de items 'stralen gezag uit', 'weten spelers te overtuigen', 'een echte leider' en 'een echte persoonlijkheid' allemaal afhankelijk zijn van één hypothetische grootheid. Belangrijk is wel dat de factoren bijna evenveel van de variatie verklaren als de geobserveerde, oorspronkelijke variabelen. Factoranalyse wordt in onderzoek gebruikt voor datareductie en om inzicht te krijgen in de structuur van de dataset.

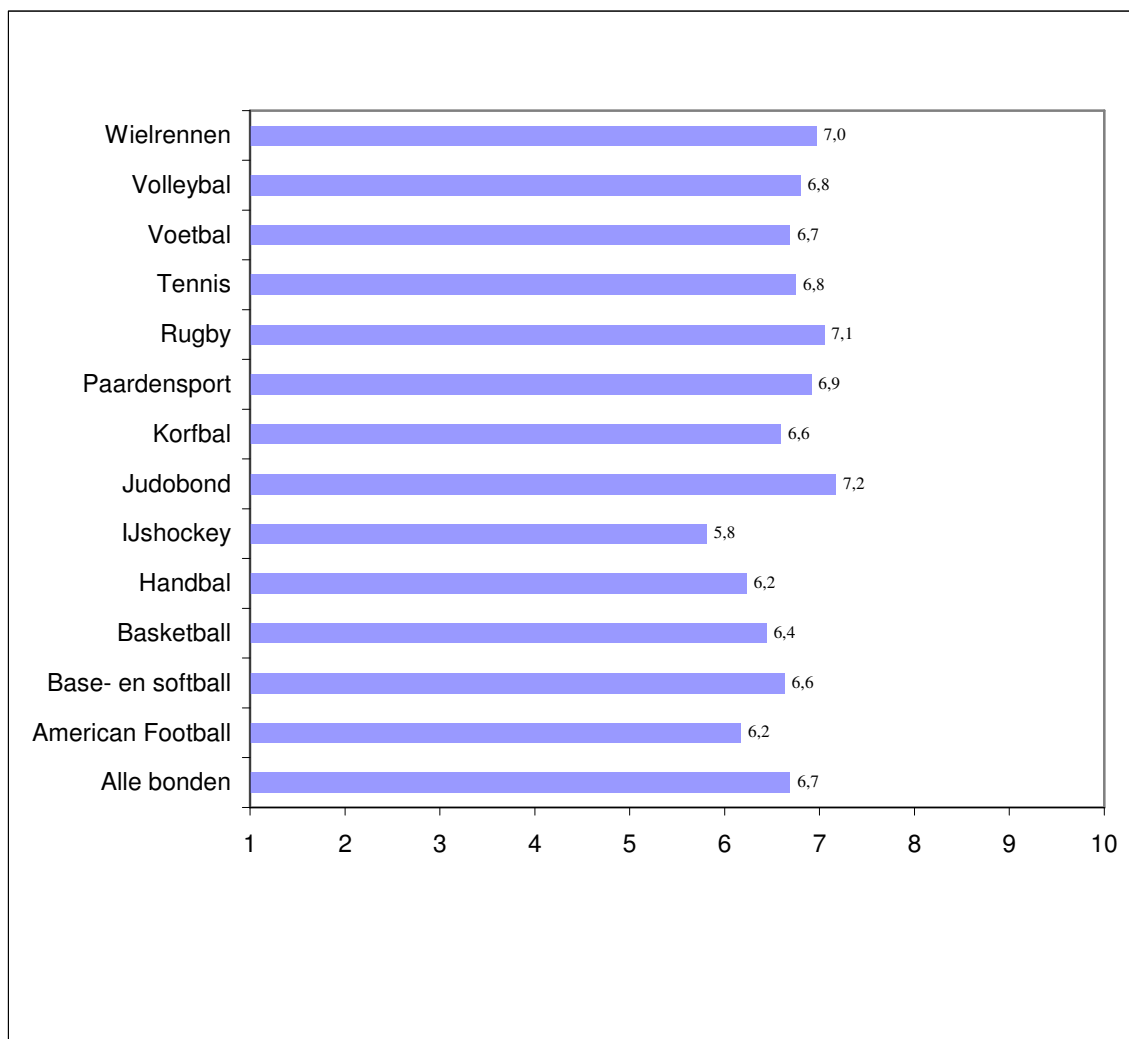
8.10. Rapportcijfer huidige klimaat (sportiviteit & respect) binnen eigen sport

Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 7.0. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Het gemiddelde rapportcijfer is een 7.0. Zoals eerder werd aangegeven is 'een zeven' ongeveer de ondergrens. Als je (duidelijk) lager scoort geeft dat stof tot nadenken. Vooral de rugbysport (7.6) krijgt meer dan gemiddelde waardering voor het huidige klimaat (sportiviteit & respect), met judo op een tweede (7.5) en wielrennen en volleybal (7.4) op een gedeeld derde plaats. Aan de onderkant hebben de ijshockeyers zich met een gemiddeld rapportcijfer van 6.3 losgemaakt van de totale onderzoeksgroep.

8.11. Rapportcijfer imago van de scheidsrechter binnen de eigen sport

Het gemiddelde van de groep "Alle bonden" is 6.7. Hierbij is de optie "Geen mening" niet meegenomen in de berekening.

Het imago van de scheidsrechter binnen de sport is niet zo heel goed; het gemiddelde rapportcijfer van 6.7 laat nog zeker ruimte voor verbetering. Net als bij het rapportcijfer voor het huidige klimaat scoren ook nu de NRB (7.1) en JBN (7.2) het beste van alle bonden (met wederom de KNWU (7.0) op de derde plaats). En ook nu is het rapportcijfer van de NIJB (5.8) significant het laagst.

9. Samenvatting

Het rapport wordt afgesloten met een samenvatting van het voorafgaande.

Opzet en achtergrond van het onderzoek

In dit rapport wordt verslag gedaan van de uitvoering van een eerste meting onder scheidsrechters die wedstrijden arbitrerend voor een dertiental sportbonden. Het betreft een tevredenheidsonderzoek dat is uitgevoerd in mei 2009 in het kader van het Masterplan Arbitrage. In deze rapportage wordt een overzicht gepresenteerd van alle onderzoeksuitkomsten, de benchmark.

De onderzoekspopulatie bestaat uit scheidsrechters van de deelnemende sportbonden⁷. In totaal gaat het om ruim 19.000 scheidsrechters⁸. De dataverzameling is afgesloten met 5.072 volledig ingevulde vragenlijsten. Omdat niet iedere sportbond de verenigingsscheidsrechters heeft betrokken in het onderzoek zijn deze uit de dataset verwijderd. Daarmee kunnen de verschillende deelpopulaties beter met elkaar worden vergeleken. In totaal hebben 469 clubscheidsrechters de lijst ingevuld zodat er 4.603 bruikbare respondenten overblijven, een respons van 24%. De respons van de NeVoBo was opvallend laag (8%); die van de overige sportbonden was gemiddeld 32%. De behaalde respons is relatief hoog, zodat de onderzoeksresultaten (zeer) betrouwbaar zijn⁹.

Buro7 heeft ervoor gekozen de presentatie van de onderzoeksuitkomsten te automatiseren. Er is een applicatie gebouwd waarmee de rapportages geautomatiseerd kunnen worden gegenereerd. Het is daarom mogelijk om met weinig inspanning rapportages te vervaardigen waarin vooraf gewenste indelingen worden vastgesteld, zowel op bondsniveau als voor de totale onderzoekspopulatie.

Een profielschets en de algehele tevredenheid

Omdat het een samenvatting betreft worden hierna in eerste instantie de uitkomsten van de totale onderzoeksgroep besproken en pas in tweede instantie specifieke deeltijfers van de afzonderlijke bonden. Zelfs in de rapporttekst zijn we genoodzaakt geweest slechts in beperkte mate in te gaan op de afzonderlijke deeltijfers. De besprekingen hebben derhalve noodgedwongen een arbitrair karakter; het is onmogelijk om expliciet op iedere onderzoeksuitkomst in te gaan. We raden betrokkenen dan ook aan om zelfstandig de cijfers te bestuderen en zelf conclusies te trekken. De bondspecifieke deelrapportages kunnen hierbij van groot nut zijn.

Aan de hand van een aantal (persoons)kenmerken is allereerst een profiel geschetst van de onderzoekspopulatie. Veruit de meeste scheidsrechters zijn man (85%). Bij een beschouwing van het totale sportersbestand (senioren) zien we dat tweederde man en eenderde vrouw is, dus vrouwen hebben nog iets in te halen. De gemiddelde leeftijd van de scheidsrechters is 45 jaar, met relatief jonge basketbal- en ijshockeyscheidsrechters en relatief oude wielren- en tennisscheidsrechters. Het gemiddelde opleidingsniveau van scheidsrechters is relatief hoog: 43% heeft een HBO- of academische opleiding genoten. Vooral rugby- en basketballscheidsrechters zijn hoog opgeleid. De gemiddelde scheidsrechter verricht bijna 31 uur betaalde arbeid. Van de totale onderzoeksgroep heeft 17% geen werk. Bij de KNWU- en KNLTB-respondenten is het aandeel niet-actieven het hoogst, respectievelijk 34% en 40%. Dit zijn overigens relatief oude scheidsrechterskorpsen (gemiddeld 53.4 en 51.7 jaar) zodat hier sprake is van een leeftijdeffect. Voor 20% van de werkende scheidsrechters geldt dat zij niet in staat zijn hun werktijden aan te passen indien dit noodzakelijk is voor het fluiten. Bij de KNLTB is dit probleem het grootst.

De 4.603 respondenten die hebben deelgenomen aan dit onderzoek zijn gemiddeld ruim 15 jaar actief als scheidsrechter. Eenderde van de onderzoeksgroep is verder niet actief binnen de sport. De meeste 'actieve scheidsrechters' sporten (42%), 28% is actief als kaderlid, 20% is trainer en 14% coacht. Er zijn soms behoorlijke verschillen tussen de diverse bonden waar te nemen. Scheidsrechters van de NeVoBo, JBN en NBB lijken het meest actief binnen de sport. Daarentegen

⁷ Er zijn zestien sporten betrokken bij het Masterplan Arbitrage, te weten: American football, autosport, base- en softball, basketbal, handbal, hockey, ijshockey, judo, korfbal, paardensport, rugby, tennis, voetbal, volleybal, waterpolo en wielrennen. De KNAC (autosport) heeft bewust afgezien om op dit moment te meten, de KNHB (hockey) en de KNZB (waterpolo) hebben zelfstandig een nulmeting uitgevoerd.

⁸ In de rapportage en deze samenvatting worden consequent de termen fluiten en scheidsrechter gebruikt om de leesbaarheid te vergroten.

⁹ De cijfers die betrekking hebben op de AFBN zijn zeer onbetrouwbaar. Hier kunnen absoluut geen conclusies aan worden verbonden. De resultaten zijn wel meegenomen in de figuren van dit rapport, maar ze zijn niet besproken. In de afzonderlijke deelrapporten zijn de betrouwbaarheidsintervallen voor de uitkomsten van de betreffende sportbond weergegeven.

lijken de respondenten van de KNWU, KNVB, NIJB en KNBSB wat monomaner te acteren als scheidsrechter. Over het algemeen zijn scheidsrechters wel als sporter verbonden met hun sport: 89% beoefent of beoefende de sport waarin wordt gefloten. Bij sommige sporten is die binding wat minder groot: 43% van de wielren- en 35% van de ijshockeyscheidsrechters is nooit actief geweest binnen de eigen sport. Voor de overige sporten geldt dat de deelnamecijfers zeer hoog zijn (bij de NRB is die zelfs 100%).

Aan het einde van iedere module hebben de respondenten rapportcijfers uitgedeeld die betrekking hebben op het behandelde thema. Als eerste heeft men een cijfer gegeven voor de algehele tevredenheid als scheidsrechter. Deze is zeer behoorlijk, gezien de gemiddelde beoordeling van een 7.4. Geen enkele sportbond scoort lager dan een 7.0, vaak bepaald als een 'minimumnorm' in dit soort tevredenheidsonderzoeken.

Motivatie

'De binding van huis uit met deze specifieke sport, de beoefening van kindsbeen af' is de belangrijkste motivatie om actief te zijn als scheidsrechter, door 40% genoemd, gevolgd door een goede tweede, 'de aansluiting bij de behoeften van de respondent' (30%). De overige redenen zijn duidelijk minder opgevoerd. Bij korfbal, maar ook bij de paardensport, judo en ijshockey is de binding 'van huis uit/ van kinds af aan' sterker dan gemiddeld. De scheidsrechters van de NRB, KNHS en KNVB geven vaker dan gemiddeld aan dat 'het fluiten' perfect aansluit bij de eigen behoeften.

Tweederde van het totale scheidsrechterskorps heeft zichzelf 'in den beginne' aangemeld, 29% is destijds gevraagd. Bij de NBB (22%), NeVoBo (13%) en het NHV (6%) speelt ook de verplichting om te fluiten een (substantiële) rol.

Het plezier in de sport (86%) wordt veruit het vaakst genoemd als reden waarom men ooit is **begonnen** als scheidsrechter, op een afgetekende tweede plaats gevolgd door het 'zichzelf in staat achten een wedstrijd op sportieve wijze te leiden' (58%). Lichamelijke beweging (42%), de ambitie om hoger te gaan fluiten (42%) en 'iets terugdoen voor de sport' (41%) vormen een soort subtop van motivaties. Daarachter vinden we 'de contacten met anderen' (34%), de voordelen t.a.v. de persoonlijke ontwikkeling (26%), de betrokkenheid bij de sport terwijl actieve deelname niet meer mogelijk/gewenst is (24%) en de waardering (18%). Het laagst scoren redenen als 'de kinderen beoefen(d)en de sport' (10%), het voelen als een verplichting (7%), het verplicht zijn door vereniging/bond (5%) en de financiële prikkel (1%). Deze verhoudingen kunnen per sportbond sterk verschillen. Een aantal opvallende uitkomsten wordt in de rapportage besproken.

De redenen die ooit van belang waren om te gaan fluiten staan over het algemeen nog steeds overeind. Ze worden weer genoemd bij de vraag wat momenteel de belangrijkste redenen zijn om als scheidsrechter actief te **zijn/ te blijven**. Bij enkele bonden zien we wat verschuivingen in motivatie plaatsvinden. Ook deze zijn eerder in het rapport besproken.

Aansluitend is gevraagd wat eventueel redenen zouden zijn om te **stoppen**. De 'top drie' is redelijk afgetekend: geen plezier meer (76%), gezondheid (65%) en incidenten (46%), gevolgd door het volgende viertal: waardering (37%), onduidelijk beleid (30%), gezin (24%), geen tijd (20%) en doorgroeimogelijkheden (18%). De rij wordt gesloten met: vergoeding (13%) en de nauwelijks relevante reden 'kinderen gestopt' (1%). Bij dit onderwerp zien we soms grote verschillen tussen de bonden. Voetbal- en ijshockeyscheidsrechters zijn oververtegenwoordigd in de groep die incidenten een aanleiding vindt om de fluit aan de wilgen te hangen. In de rugbysport lijkt waardering voor de scheids een belangrijk issue (dit blijkt uit meerdere uitkomsten van het onderhavige onderzoek). Bij de ijshockey- en tennisrespondenten is 'onduidelijk beleid' eerder een reden om te stoppen dan bij de overige scheidsrechters. Voor het item 'geen tijd' geldt dat er grote verschillen bestaan tussen de diverse bonden. Aan de uitersten van het spectrum vinden we, enerzijds, basketbal (42%), volleybal (38%) en judo (33%) versus, anderzijds, voetbal (10%), base- en softball en wielrennen (beide 15%). Ook ten aanzien van de doorgroeimogelijkheden vinden we behoorlijke verschillen, met voetbal (25%) aan de ene kant en een aantal bonden aan de andere kant die 10% of net daarboven scoren. En voor een kwart van de 'wielrenners' is de vergoeding toch een issue als het om het eventuele beëindigen van de juryloopbaan gaat.

De motivatie waarmee de 4.603 scheidsrechters fluiten is over het algemeen erg groot, beloond met een gemiddeld rapportcijfer van 8.2. Er zijn geen bonden die erg uit de toon vallen. Aan de onderkant is de NeVoBo met een 7.6 twee tiende punt los van de overige bonden, aan de bovenkant is de KNVB (8.6) twee tiende punt los van de nummer twee, de NIJB. De verplichting te fluiten is van significante (negatieve) invloed op dit rapportcijfer (en trouwens ook op het rapportcijfer dat de algehele tevredenheid betreft).

Begeleiding en opleiding

Begeleiding

Scheidsrechters kunnen op verschillende **niveaus** worden begeleid: door de bond, de vereniging, de scheidsrechterscommissie of -vereniging, maar ook door middel van beoordelingen. Geen enkele van deze vier niveaus wordt positief beoordeeld. Er zijn weliswaar bonden die zich onderscheiden van het gemiddelde oordeel, zowel aan de boven- als onderkant, maar voor veruit de meeste bonden is 'begeleiding' een punt van zorg.

Begeleiding kan plaatsvinden op verschillende **gebieden**. In de vragenlijst is een aantal van deze gebieden op een rijtje gezet met de vraag of de respondent wil aangeven of de begeleiding hierop momenteel voldoende of onvoldoende is. Van de bevroegde onderwerpen wordt de kennis van spelregels veruit het beste beoordeeld. Als scheidsrechter mag je ook wel verwachten dat je hieromtrent goed op de hoogte wordt gehouden. Maar bijvoorbeeld de handbalscheidsrechters vinden dat ze op dit punt toch niet voldoende worden begeleid. De overige onderwerpen 'scoren' zonder uitzondering slechter, waarbij vrijwel steeds de JBN zich positief onderscheidt van de overige bonden. Vaak is de NIJB een 'goede tweede'. Dus ook uit de analyse op welke deelgebieden begeleiding plaatsvindt, blijkt dat vrijwel alle deelnemende sportbonden nog een wereld te winnen hebben.

De zojuist geschetste tendens zien we terug in het gemiddelde rapportcijfer voor de huidige begeleiding; een 5.6 is in dit soort onderzoek echt onvoldoende. De beoordelingen van de NIJB (6.8), JBN (6.6) en KNLTB (6.4) zijn relatief gunstig, maar zijn ook zeker niet 'goed' te noemen. De handbalscheidsrechters zijn over de begeleiding zeer ontevreden, afgaande op het gemiddelde rapportcijfer van 4.5.

Met de blik op de toekomst gericht, kon vervolgens worden aangegeven op welke van de genoemde gebieden begeleiding is **gewenst**. Wanneer alle bonden en alle afzonderlijke items op één hoop worden gegooid, zien we een redelijke spreiding van de antwoorden. Dat wil zeggen dat er geen items zijn die er duidelijk uitsteken, er wordt op alle gebieden door een behoorlijke groep respondenten begeleiding gewenst. Als we de items rangschikken van 'veel vraag' naar 'weinig vraag' ontstaat de volgende rangorde: persoonlijke ontwikkeling en situatie analyses (beide 39%), spelregels en video analyses (beide 34%), omgaan met agressie (33%), technisch aspect (31%), kennis van procedures en technieken (27%), grenzen aangeven (18%) en zelfvertrouwen (11%). 16% van de totale onderzoeksgroep wenst nergens in te worden begeleid. Bij de afzonderlijke sportbonden zien we hier en daar accentverschillen. Het aantal items waarop begeleiding wordt gewenst is bij de NRB en de NIJB het grootst (gemiddeld 3.5 items). Aan de andere kant van het spectrum staat een vijftal bonden waarvan de scheidsrechters 'slechts' op 2.4 items begeleiding wensen: het NHV, KNKV, de KNLTB, NeVoBo en KNWU. Verder geldt voor de genoemde items dat de relevantie per sportbond kan verschillen (zie ook deelrapporten). Eén voorbeeld: de scheidsrechters bij een contactsport als ijshockey hebben meer behoefte aan begeleiding op de aspecten 'omgaan met agressie', 'grenzen aangeven', 'zelfvertrouwen' en 'persoonlijke ontwikkeling' dan bijvoorbeeld de scheidsrechters van de niet-contactsport volleybal. Maar het profiel van handbal, ook een contactsport, lijkt eerder op dat van volleybal, dan op het zojuist geschetste beeld van ijshockey.

Opleidingen

De huidige *reguliere scheidsrechtersopleidingen* worden aan de hand van een vierpuntsschaal beoordeeld met een gemiddelde van 3.1, een waarde die rondom de kwalificatie 'redelijk' ligt. De opleiding van de JBN (3.5) wordt significant beter beoordeeld dan de opleidingen van de overige bonden. In de deelrapporten worden naast de gemiddelden ook de percentages gepresenteerd, zodat iedere sportbond zelf kan bekijken welk deel van de achterban de opleiding slecht, matig, redelijk of goed vindt. Het oordeel over het niveau van de *aanvullende cursussen, applicaties en trainingen* (2.8) ligt over het algemeen iets lager dan het oordeel over de reguliere scheidsrechteropleidingen (3.1). Ook in dit opzicht wordt de JBN significant beter beoordeeld dan de overige sportbonden.

Ook het gemiddelde rapportcijfer voor 'het totale opleidingspakket' van een 6.1 laat nog de nodige ruimte over voor verbetering. Uitgaande van een 7.0 als ondergrens mag alleen de JBN zichzelf 'een voldoende' geven voor het totale opleidingspakket dat deze bond haar scheidsrechters aanbiedt. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen zeer wel richtinggevend zijn voor de organisatie van informatie-uitwisseling en ondersteuning op basis van 'best practices'. Als het om begeleiding en opleidingen gaat, kan de JBN hierin een belangrijke rol spelen.

Faciliteiten en randvoorwaarden

De gemiddelde scheidsrechter is ongeveer zes uur per week kwijt aan fluiten, inclusief de reistijd, waarbij moet worden opgemerkt dat er grote verschillen bestaan tussen de afzonderlijke sportbonden. De gemiddelde voorbereidingstijd bedraagt 2.3 uur, maar ook nu is de variantie groot.

Als de 'fluit'- en voorbereidingstijd worden opgeteld zien we de volgende 'rangorde' (aflopend): NIJB (15.0 uur per week), KNBSB (12.4), KNWU (12.3), JBN (10.3), KNLTB en NRB (beide 10.1), KNVB (9.7), NBB (7.4), KNHS (6.9), KNKV (6.3), NHV (5.8) en NeVoBo (5.4). Het 'overall' gemiddelde is 8.4 uur per week.

Volleybal-, paardensport-, korfbal- en handbalscheidsrechters zijn significant minder bereid lang te reizen en ijshockey-, judo-, base- en softball-, wielren-, rugby- en voetbalscheidsrechters zijn bereid significant langer te reizen dan de gemiddelde reistijd van 85 minuten (enkele reis)¹⁰.

Met uitzondering van de rugbyscheidsrechters is men over het algemeen tevreden over de gemiddelde reistijd per wedstrijd. Met de kilometervergoeding daarentegen, is geen enkele deelpopulatie echt in zijn nopjes. Met uitzondering van de tennis¹¹-, rugby, paardensport- en korfbalscheidsrechters is men uitgesproken ontevreden over de regeling wedstrijdkleding. En ook de kleedruimtes van de ontvangende verenigingen worden niet onverdeeld positief beoordeeld.

Al met al worden de huidige faciliteiten en randvoorwaarden beloond met een gemiddeld rapportcijfer van 6.3 hetgeen een matige beoordeling mag worden genoemd. De variantie is niet zo groot.

Beoordeling

Driekwart van de scheidsrechters wordt wel eens beoordeeld, met een redelijke variantie tussen de bonden. Bij de sportbonden waar relatief weinig beoordelingen plaatsvinden, de KNWU, KNHS en het NHV, ligt het aantal tussen de 43% en 55%. Daartegenover staat een aantal bonden die significant meer scheidsrechters beoordelen dan het gemiddelde: bij de KNBSB, NIJB, JBN, KNVB en het KNKV ligt het aandeel beoordeelde scheidsrechters tussen de 87% en 96%. Van de scheidsrechters die in het verleden nooit zijn beoordeeld, zou tweederde deel dat in de toekomst wel willen¹². Ook nu zien we soms grote verschillen tussen de sportbonden. Bij de bonden waar momenteel relatief weinig scheidsrechters worden beoordeeld zien we dat ook nu het NHV relatief 'laag scoort'; (slechts) 60% wil in de toekomst worden beoordeeld. Aan de andere kant vinden we bij de NIJB extreem hoge percentages en ook bij de JBN wordt op beide variabelen relatief hoog gescoord.

Bijna de helft van de (beoordeelde) scheidsrechters vindt het **aantal** beoordelingen onvoldoende¹³ (88% van de rugbyscheidsrechters!); 27% vindt de **kwaliteit** 'slecht of matig', 69% vindt de kwaliteit 'redelijk of goed' en 4% heeft geen mening. De gemiddelde score op de gehanteerde vierpuntsschaal is 2.9. Verder is gebleken dat 1% het nooit **eens** is met de beoordeling, 13% incidenteel, 28% geregeld, 50% meestal, 4% altijd en 5% heeft geen mening. Ruim een derde (37%) vindt dat hij/zij de **eigen mening** 'slecht of matig' kwijt kan, 55% bedient zich in dit verband van de kwalificaties 'redelijk' of 'goed' en 7% heeft geen mening. Het gemiddelde van 2.7 op de gebruikte vierpuntsschaal is relatief laag, maar wordt wel in belangrijke mate bepaald door het lage gemiddelde van de omvangrijke groep KNVB-scheidsrechters (2.2).

Het gemiddelde rapportcijfer van 6.2 dat wordt gegeven voor de huidige wijze van beoordelen biedt zeker nog ruimte voor verbetering. We zien redelijk grote verschillen tussen de sportbonden met onder meer de KNWU (5.6) en NeVoBo (5.9) 'aan de onderkant' en de NIJB 'aan de bovenkant' (7.1).

Al met al lijken de scheidsrechters over het algemeen niet erg tevreden te zijn over de huidige opleidingen, begeleiding en beoordelingssysteem. Het is daarom raadzaam om de komende tijd vooral extra te investeren in dit 'leerwegaanpak' ('opleiding-begeleiding-beoordeling').

¹⁰ De uitkomsten van de hierboven besproken items correleren sterk (en positief) met het niveau waarop wordt gefloten.

¹¹ In de vragenlijst van de KNLTB is gevraagd naar de **kwaliteit** van de wedstrijdkleding voor scheidsrechters.

¹² het niveau waarop respondenten fluiten is significant (en positief) van invloed op zowel het aantal scheidsrechters dat momenteel wordt beoordeeld als op het aantal dat in de toekomst beoordelingen wenst.

¹³ Het aantal respondenten zonder mening varieert sterk per bond; bij de KNWU is deze groep bijvoorbeeld betrekkelijk groot (40%). Soms duidt een hoog percentage op een lage betrokkenheid bij/ onverschilligheid voor het behandelde thema. Het is moeilijk te zeggen of dat hier ook het geval is.

Informatievoorziening

De informatie die via de **website** wordt doorgegeven wordt gemiddeld (redelijk) beoordeeld met een 3.2 op de gehanteerde vierpuntsschaal. Zeker de bonden die gemiddeld lager scoren dan een 3.0 moeten nog eens kritisch kijken naar de wijze waarop zij de website gebruiken om met hun scheidsrechters te communiceren. Het oordeel over de informatie die per **email** wordt verstrekt is over het algemeen (zeer) positief, getuige de gemiddelde score van 3.4 op de gehanteerde vierpuntsschaal, met weinig grote verschillen tussen de sportbonden, uitgezonderd de KNHS (2.9). In het oordeel over de informatie die per **post** wordt verstrekt, zijn de bonden redelijk verdeeld. Het totaal gemiddelde van 3.3 is zeker niet slecht, maar er bestaan grote verschillen tussen de bonden. De KNVB, KNLTB, KNHS bevinden zich aan de 'goede' kant van de streep, en vooral de NRB, maar ook een redelijk aantal andere bonden, scoren significant onder het gemiddelde. Verder zien we een grote groep respondenten die 'weet niet/geen mening' heeft aangevinkt. Wellicht maakt niet iedere bond (even) intensief gebruik van de 'ouderwetse postbezorging'.

Driekwart van de respondenten vindt dat zij **in voldoende mate** worden geïnformeerd, 22% vindt de informatiestroom te karig en vrijwel niemand vindt dat de informatie 'overdone' is of heeft geen mening over dit onderwerp. Er zijn enkele bonden waarvan een bovengemiddeld aantal scheidsrechters van mening is dat er meer geïnformeerd zou mogen worden: het NHV (36%), de KNWU (35%), NRB (30%), KNBSB (29%), de NeVoBo (28%) en de JBN (26%).

Voor alle sportbonden geldt dat de elektronische post veruit het meest **geprefereerde** medium is, 84% wil per email worden geïnformeerd, 45% wil (ook) de website daarvoor gebruiken en 30% wil (ook) per post worden geïnformeerd. De verschillen tussen de afzonderlijke bonden zijn voornamelijk gelegen in de verhouding tussen de voorkeur voor de website en de 'papieren post'. Meestal wordt het pleit (ruimschoots) beslecht in het voordeel van de website, maar er zijn enkele uitzonderingen. Wat de oorzaken zijn voor de (verschillen in) preferenties kunnen wij als onderzoekers niet zien. De bonden zullen zichzelf vragen moeten stellen, bijvoorbeeld of de website momenteel adequaat en geactualiseerd wordt beheerd en benut. Het is mogelijk dat een lage voorkeur voor één van de genoemde media wordt veroorzaakt door de huidige (slechte) kwaliteit ervan of juist door de hoge kwaliteit van een ander medium.

Negen van de tien scheidsrechters weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen die arbitragegerelateerd zijn. De bereikbaarheid is over het algemeen goed, niet één van de bonden uitgezonderd. Het rapportcijfer voor de huidige informatievoorziening is 'een zeven'. Er zijn vier bonden die significant lager scoren: het NHV (6.4), de KNWU (6.4), NRB (6.5) en KNHS (6.6), rapportcijfers die aanleiding zouden moeten geven tot introspectie. Vier sportbonden krijgen hogere rapportcijfers dan het gemiddelde en scoren derhalve 'een voldoende': de NIJB (7.6), KNVB (7.4), JBN (7.3) en KNBSB (7.2). Ook het KNKV (7.0) zit nog net 'aan de goede kant van de streep'.

Klimaat & imago

De toeschouwers lijken zich nog het minst respectvol op te stellen jegens de scheidsrechter (vooral bij ijshockeywedstrijden). Sporters, trainers/coaches en verenigingen gedragen zich over het algemeen beter, aldus de respondenten. Gemiddeld komt het nog net niet één keer per jaar voor dat een respondent zich onwelkom voelt bij een vereniging. IJshockeyscheidsrechters hebben dit gevoel significant vaker dan hun collega's, namelijk gemiddeld bijna drie keer in het afgelopen seizoen.

Het is vorig seizoen gemiddeld vijf keer voorgekomen dat de scheidsrechters niet wisten wie de contactpersoon was bij de ontvangende vereniging. Iets minder dan de helft van alle scheidsrechters weet *altijd* wie de contactpersoon is, iets meer dan de helft heeft dit het afgelopen seizoen minstens één keer niet geweten. De verschillen tussen de bonden zijn vrij groot.

Ongeveer de helft van de respondenten vindt dat de sfeer tijdens sportwedstrijden steeds slechter wordt; de andere helft vindt van niet. Vooral rugbyscheidsrechters vinden het niet bij de sport horen bekritiseerd te worden. Het zijn ook uitsluitend de rugbyscheidsrechters waarvan een minderheid het eens is met de stelling dat ze steeds minder met respect worden behandeld. Bij geen enkele bond wordt de stelling gesteund dat je als scheidsrechter moet accepteren dat je soms wordt uitgescholden, nog het minste bij de NRB. De NIJB is de enige bond waarvan een meerderheid de stelling wel onderschrijft.

Een meerderheid van de scheidsrechters vindt de tendens dat scheidsrechters steeds vaker worden uitgescholden door het aanwezige publiek een feit, behalve bij volleybal, tennis en paardensport. Bij voetbal is er al zeker sprake van een duidelijke tendens, bij ijshockey mogen we zelfs spreken van een extreme situatie: 89% van de scheidsrechters vindt dat ze steeds vaker worden uitgescholden door toeschouwers. Er zijn duidelijk meer respondenten die beamen dat scheidsrechters onder grote

druk staan dan respondenten die dat ontkennen. Vooral de ijshockeyscheidsrechters (3.4), maar toch ook de judojuryleden (3.2) ondersteunen deze stelling vaker dan de overige respondenten.

De meeste scheidsrechters zijn het (enigszins) eens met de stelling dat spelers geen begrip hebben voor hun beslissingen. Ook nu is de NRB de enige bond waarvan (een kleine) meerderheid de stelling verwerpt.

Scheidsrechters voelen zich over het algemeen ondergewaardeerd en een meerderheid van de respondenten is van mening dat 'zij als scheidsrechter alleen staan'.

Gemiddeld is het tijdens het afgelopen seizoen bijna 'een half keer' voorgekomen dat een respondent zich onveilig en/of bedreigd heeft gevoeld op en rond het veld. IJshockey- (1.5 keer) en voetbalscheidsrechters (0.7) hebben dit gevoel significant vaker dan hun collega's binnen de overige sporten. Bij veruit de meeste scheidsrechters (78%) is dit tijdens het afgelopen seizoen nooit voorgekomen.

Op de vraag of de respondent wel eens te maken heeft gehad met (fysieke/verbale) agressie binnen de eigen sport antwoordt 29% met een onverdeeld 'nee' (bij wielrennen, paardensport en tennis is dit ongeveer de helft, bij volleybal 42%, maar bij ijshockey is dit 0%; iedere ijshockeyscheidsrechter heeft wel eens te maken gehad met fysieke en/of verbale agressie).

Vervolgens is het interessant om in kaart te brengen tegen wie de agressie is gericht: 53% van de antwoorden betreft de scheidsrechter, 45% de spelers, 16% de coaches/trainers en 10% het publiek. Er zijn sporten waarbij vooral de scheidsrechter het moet ontgelden (wielrennen, volleybal, tennis, paardensport, judo en ijshockey), er is één sport waarbij de spelers voornamelijk het mikpunt zijn (rugby!) en er zijn sporten waarbij de agressie ongeveer wordt verdeeld over deze twee groepen (voetbal, korfbal, handbal, basketball en base- en softball).

Om de totale agressie te meten kunnen we tellen tegen **hoeveel verschillende** groepen de agressie zich richt. Met deze exercitie genereren we de volgende gemiddelde scores: ijshockey (2.5), basketball (1.7), base- en softball (1.7), voetbal (1.5), rugby (1.5), handbal (1.4), korfbal (1.3), judo (1.1), volleybal (1.0), tennis (0.9), wielrennen (0.6) en paardensport (0.6). Het algehele gemiddelde is 1.2.

Zowel coaches/trainers (32%), spelers (30%) als publiek (29%) worden aangewezen als veroorzakers van de meeste problemen. De 'hoofdschuldige' kan per sport wel eens wisselen.

Ruim driekwart van de scheidsrechters (78%) heeft nog nooit overwogen te stoppen met fluiten vanwege de agressie waarmee zij (al dan niet) zijn geconfronteerd. Eén op de vijf scheidsrechters (20%) heeft deze overweging wel minstens één keer gemaakt en 1% van alle ondervraagde scheidsrechters beweert daadwerkelijk te stoppen om redenen van agressie. IJshockey neemt een extreme positie in met 42% van de respondenten die minstens één keer hebben overwogen te stoppen vanwege agressie. Het goede nieuws is dat niemand om die reden stopt.

In de vragenlijst zijn 18 eigenschappen gepresenteerd. Gevraagd is om aan de hand van een vijfpuntsschaal aan te geven in hoeverre deze eigenschappen van belang zijn voor een scheidsrechter om goed te functioneren. We zien weinig variantie tussen de meeste van de bevroegde eigenschappen (ze worden vrijwel allemaal (even) belangrijk gevonden) en tussen de afzonderlijke sportbonden (de meeste items worden ongeveer even belangrijk gevonden door alle deelpopulaties).

Het gemiddelde rapportcijfer voor het 'huidige klimaat (sportiviteit & respect) binnen de eigen sport' is een 7.0. Zoals eerder werd aangegeven is 'een zeven' ongeveer de ondergrens. Als je (duidelijk) lager scoort geeft dat stof tot nadenken, met name voor de NIJB (6.3) een 'fait accompli'. Vooral de rugbysport (7.6) krijgt meer dan gemiddelde waardering voor het huidige klimaat (sportiviteit & respect), met judo op een tweede plaats (7.5).

Het imago van de scheidsrechter binnen de sport is niet zo heel goed; het gemiddelde rapportcijfer van 6.7 laat nog ruimte voor verbetering. Net als bij het rapportcijfer voor het huidige klimaat scoren ook nu de NRB (7.1) en JBN (7.2) het beste van alle bonden (met de KNWU op de 3^e plaats), en ook nu is het rapportcijfer van de NIJB (5.8) significant het laagst.

Tot slot: de verenigingsscheidsrechter

Omdat niet iedere sportbond de verenigingsscheidsrechters heeft betrokken in het onderzoek zijn deze uit de dataset verwijderd. Toch willen we kort nog iets zeggen over het profiel van deze groep respondenten, vooral omdat dit op een aantal punten nogal afwijkt van het profiel van de regio-/districtsscheidsrechters en landelijke scheidsrechters. Deze profielschets geven we schetsmatig, aan de hand van korte typering en weer.

De **verenigingsscheidsrechter** is naar verhouding vaker vrouw, gemiddeld iets jonger, werkt minder uren, is minder lang actief als scheidsrechter, maar is wel actiever als sporter. De algehele tevredenheid is minder hoog, vooral door de verplichting te fluiten. Driekwart van de verenigingsscheidsrechter geeft aan te fluiten 'om iets terug te doen voor de sport of vereniging' (versus 41% van de overige scheidsrechters). Ze voelen zich dan ook veel vaker verplicht en het fluiten sluit minder aan bij de eigen

behoeften. Ze zijn eerder geneigd te stoppen wegens tijdgebrek. Het rapportcijfer voor 'eigen motivatie' is een vol punt lager (7.2 versus 8.2).

De verenigingsscheidsrechters zijn (nog) minder tevreden over de begeleiding vanuit bond, scheidsrechterscommissie en beoordelingen dan de overige respondenten. Over de begeleiding vanuit de vereniging zijn ze juist beter te spreken. Bij het oordeel dat wordt gegeven over de begeleiding op een aantal aspecten valt op dat verenigingsscheidsrechters vaker geen mening hebben (niet van toepassing). Ze willen overigens, meer dan hun confrères, begeleid worden op spelregelkennis.

Ook zijn de verenigingsscheidsrechters, (nog) minder dan de overige respondenten, te spreken over de opleidingen. Verder worden ze minder vaak beoordeeld, willen ook minder vaak beoordeeld worden en ze staan minder kritisch ten opzichte van het huidige beoordelingssysteem.

De gemiddelde tijdbesteding (aan fluiten en voorbereiding) en de bereidheid te reizen is significant lager.

Vrijwel op alle aspecten die betrekking hebben op de informatievoorziening zijn de verenigingsscheidsrechters minder tevreden. Ze geven daarom ook een significant lager rapportcijfer voor de huidige informatievoorziening (6.1 versus 7.0).

Ten aanzien van de stellingen over 'respect' en de stellingen over 'klimaat' zien we ongeveer dezelfde scores als bij de overige scheidsrechters. Clubscheidsrechters voelen zich (natuurlijk) wel meer welkom bij de ontvangende vereniging en ze weten op wedstrijddagen vaker wie daar de contactpersoon is.

Verenigingsscheidsrechters worden iets minder vaak met agressie geconfronteerd. Ten aanzien van 'de achttien eigenschappen voor een goede scheidsrechter' stellen de verenigingsscheidsrechters over het algemeen lagere eisen. Het rapportcijfer voor het huidige klimaat is hetzelfde, het rapportcijfer voor het huidige imago iets lager (6.5 versus 6.7).

Omdat met de huidige dataset de verenigingsscheidsrechters van de meeste bonden buiten beeld zijn gebleven en gezien het afwijkende profiel van deze groep, is het te overwegen om alsnog een meting uit te voeren onder deze specifieke populatie.

10. Bijlagen

10.1. De vragenlijst

Tevredenheidsonderzoek Scheidsrechters

U bent door uw sportbond uitgenodigd deze vragenlijst in te vullen omdat u betrokken bent bij het arbitreren van sportwedstrijden. Dit tevredenheidsonderzoek is onderdeel van het Masterplan Arbitrage (NOC*NSF). Er zijn zestien verschillende sportbonden bij dit onderzoek betrokken, waardoor behalve scheidsrechters ook bijvoorbeeld juryleden en linesmen deze lijst kunnen invullen. In de vragenlijst wordt echter consequent de term 'fluiten' en 'scheidsrechter' gebruikt om de formulering van de vragen niet onnodig ingewikkeld te maken.

Deelname is anoniem. U moet de vragenlijst in één sessie invullen en neemt ongeveer 15 minuten van uw tijd in beslag. Helaas is het niet mogelijk om tussentijds uit te loggen.

De sportbonden kunnen met uw informatie gericht verder gaan werken aan het verbeteren en ontwikkelen van (nieuw) beleid. In 2011 wordt dit onderzoek herhaald, om te kunnen vaststellen of de tevredenheid is verbeterd.

-Wij verzoeken u de vragenlijst **vóór 1 juni 2009** in te vullen.

Bij voorbaat dank!

ALGEMENE INFORMATIE:

1a. Voor welke sportbond fluit u (en vult u deze vragenlijst in)? (slechts één antwoord mogelijk)

- American Football (American Football Bond Nederland)
- Autosport (Knac Nationale Autosport Federatie)
- Base- en Softball (Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond)
- Basketball (Nederlandse Basketball Bond)
- Handbal (Nederlands Handbal Verbond)
- Hockey (Koninklijke Nederlandse Hockey Bond)
- IJshockey (Nederlandse IJshockey Bond)
- Judo (Judobond Nederland)
- Korfbal (Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond)
- Paardensport (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie)
- Rugby (Nederlandse Rugby Bond)
- Tennis (Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond)
- Voetbal (Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond)
- Volleybal (Nederlandse Volleybal Bond)
- Waterpolo (Koninklijke Nederlandse Zwembond)
- Wielrennen (Koninklijke Nederlandse Wielren Unie)

1b. Voor welke van onderstaande categorieën fluit u? (meerdere antwoorden mogelijk)

2. U bent:

- Man
- Vrouw

3. Wat is uw leeftijd? jaar

4. Wat is de hoogste schoolopleiding die u hebt genoten of momenteel volgt? (slechts één antwoord mogelijk)

- Basisonderwijs
- Vmbo/ lbo
- Mavo/ mulo
- Mbo
- Havo/ vwo/ hbs/ mms
- Hbo
- Universitair

5. Hoeveel uur in de week (gemiddeld) verricht u betaalde arbeid?

..... uur in de week

N.v.t., ik heb geen betaald werk, ga verder naar vraag 7.

6. Kunt u uw werktijden aanpassen indien dit noodzakelijk is voor het fluiten?

- Ja
- Nee
- N.v.t., is nooit nodig

7. Op welk niveau fluit u (met enige regelmaat)? S.v.p. het hoogste niveau invullen waarop u regelmatig fluit. (slechts één antwoord mogelijk)

- Verenigingsniveau
- Regionaal/District niveau
- Landelijk niveau, skip naar vraag 9

Toelichting bij vraag 7:

Verenigingsniveau = Als u alleen op de vereniging fluit waar u lid bent.

Regionaal/District niveau = Als u fluit bij wedstrijden waaraan uw eigen vereniging niet meedoet.

Landelijk niveau = Als u de hoogste klassen binnen uw sport fluit.

Internationaal wordt uit het onderzoek gehouden

Indien antwoord 1 of 2

8. In welk district/ regio fluit u? (slechts één antwoord mogelijk) Pop up met Bonds specifieke indeling districten/ regio's

9. Hoelang bent u scheidsrechter? (aantal jaar invullen) jaar (afroonden op hele jaren)

10 Bent u, naast scheidsrechter, nog op een andere wijze actief binnen de sport? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Nee
- Als sporter
- Als coach
- Als trainer
- Als kaderlid

11. Beoefent of beoefende u de sport *waarin u fluit*?

- Ja
- Nee

12. Met welk rapportcijfer zou u uw algehele tevredenheid als scheidsrechter waarderen?

..... (afgerond rapportcijfer tussen 1 en 10) Weet niet/geen mening

MOTIVATIE

13. Waarom fluit u juist deze sport? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Van kinds af aan beoefend / via ouders
- Nooit echt over nagedacht, was normaal
- Door vrienden mee in contact gebracht
- Sluit perfect aan bij mijn behoeftes
- Weet ik niet meer
- Anders, namelijk

14. Hoe bent u scheidsrechter geworden? (slechts één antwoord mogelijk)

- Dat was verplicht door de vereniging
- Ik heb mijzelf aangemeld
- Ik ben gevraagd om scheidsrechter te worden

15. Onderstaand is een aantal redenen om te fluiten weergegeven. Wilt u in de eerste kolom de (maximaal 5) belangrijkste redenen aanvinken waarom u scheidsrechter bent geworden? Wilt u in de tweede kolom de (maximaal 5) belangrijkste redenen aanvinken waarom u op dit moment als scheidsrechter actief bent/blijft?

	<i>Max. 5 redenen redenen waarom begonnen met fluiten</i>	<i>Max. 5 redenen redenen op dit moment</i>
Plezier in de sport	0	0
Waardering	0	0
Lichamelijke beweging	0	0
Ambitie om hoger te gaan fluiten (door te stromen)	0	0
Contacten met anderen	0	0
Om iets terug te doen voor de sport/ mijn sportvereniging	0	0
Verplicht door de vereniging/ bond	0	0
Geld	0	0
Mijn kinderen beoefen(d)en de sport	0	0
Omdat het goed is voor mijn persoonlijke ontwikkeling	0	0
Omdat ik mij daartoe verplicht voelde	0	0
Omdat ik niet meer kan/wil sporten maar wel bij de sport betrokken wil blijven	0	0
Omdat ik mijzelf in staat acht een wedstrijd op sportieve wijze te leiden	0	0
Andere reden, namelijk	0	0
Weet niet/ geen mening	0	0

16. Wat zouden voor u (maximaal 5) belangrijke overwegingen zijn om te stoppen met fluiten?

- Geen plezier meer in fluiten
- Vanwege gezondheidsredenen
- Vanwege mijn gezinssituatie
- Gebrek aan waardering
- Te tijdrovend
- Vanwege incidenten / geweld
- Gebrek aan doorgroei mogelijkheden
- Vanwege onduidelijk beleid
- Kinderen zijn gestopt met de sport
- Te weinig financiële vergoeding
- Anders, namelijk
- Weet niet/ geen mening

17. Hoe groot is de motivatie waarmee u fluit? Wilt u een rapportcijfer geven tussen 1 en 10?

..... (afgerond rapportcijfer tussen 1 en 10)

Weet niet/geen mening

BEGELEIDING / OPLEIDINGEN (BIJSCHOLING)

18. Wat vindt u van de huidige begeleiding:

	Slecht	Matig	Redelijk	Goed	Weet niet/ Geen mening
Vanuit de bond?	0	0	0	0	0
Vanuit de vereniging?	0	0	0	0	0
Vanuit de scheidsrechterscommissie/ scheidsrechtersvereniging?	0	0	0	0	0
Vanuit de beoordelingen	0	0	0	0	0

19. Vindt u de huidige begeleiding op onderstaande gebieden voldoende of onvoldoende?

Begeleiding in:	begeleiding is momenteel <u>voldoende</u>	begeleiding is momenteel <u>onvoldoende</u>	weet niet/ geen mening
Kennis van spelregels	0	0	0
Technisch aspect	0	0	0
Video analyse	0	0	0
Zelfvertrouwen	0	0	0
Situatie analyses	0	0	0
Omgaan met agressie	0	0	0
Grenzen aangeven	0	0	0
Persoonlijke ontwikkeling als scheidsrechter	0	0	0
Kennis van procedures en technieken	0	0	0
Anders, namelijk	0	0	0

20. Op welke van onderstaande gebieden wenst u in de toekomst te worden begeleid? (meerdere antwoorden mogelijk)

Geen enkel gebied

- Kennis van spelregels
- Technisch aspect
- Video analyse
- Zelfvertrouwen
- Situatie analyses
- Omgaan met agressie
- Grenzen aangeven
- Persoonlijke ontwikkeling als scheidsrechter
- Kennis van procedures en technieken
- Anders, namelijk

21. Wilt u een rapportcijfer geven tussen 1 en 10 voor de begeleiding die u krijgt als scheidsrechter?

..... (afgerond rapportcijfer tussen 1 en 10) Weet niet/geen mening

22. Wat vindt u van het niveau van de huidige reguliere scheidsrechteropleiding?

0 Slecht 0 Matig 0 Redelijk 0 Goed 0 Weet niet/geen mening

23. Wat vindt u van het niveau van de aanvullende cursussen, applicaties en trainingen?

0 Slecht 0 Matig 0 Redelijk 0 Goed 0 Weet niet/geen mening

24. Wilt u een rapportcijfer geven tussen 1 en 10 voor de huidige opleidingen, aanvullende cursussen, applicaties en trainingen?

..... (*afgerond* rapportcijfer tussen 1 en 10) 0 Weet niet/geen mening

FACILITEITEN EN RANDVOORWAARDEN

25. Hoeveel tijd bent u **gemiddeld per week** kwijt aan fluiten, inclusief reistijd (in het wedstrijdseizoen)?

Gemiddeld uur per week (s.v.p. afronden op hele uren) 0 Weet niet

26. Hoeveel tijd bent u **gemiddeld per week** kwijt aan **voorbereidingen** die betrekking hebben op het fluiten? (cursussen, trainingen, etc...). **Dus de tijd zonder het fluiten en reizen naar wedstrijden!**

Gemiddeld uur per week (s.v.p. afronden op hele uren) 0 Weet niet

27. Hoeveel tijd bent u maximaal bereid te reizen voor het fluiten van een wedstrijd (graag aangeven in minuten voor enkele reis!)?

Maximaal minuten (enkele reis!). 0 Weet niet/ geen mening

28. Wat vindt u van onderstaande faciliteiten/ randvoorwaarden?

	Slecht	Matig	Redelijk	Goed	Geen mening/ N.v.t.
De gemiddelde reistijd per wedstrijd	0	0	0	0	0
De kilometervergoeding voor scheidsrechters	0	0	0	0	0
De regeling m.b.t. wedstrijdkleding voor sch.	0	0	0	0	0
De kleedruimtes ontvangende verenigingen	0	0	0	0	0

29. Wilt u een rapportcijfer geven tussen 1 en 10 voor de huidige faciliteiten en randvoorwaarden?

..... (*afgerond* rapportcijfer tussen 1 en 10) 0 Weet niet/geen mening

BEOORDELING

30a. Wordt u wel eens beoordeeld?

0 Ja 0 Nee

(indien 'nee') 30b. Wilt u in de toekomst wel worden beoordeeld?

0 Ja 0 Nee

Deze groep respondenten skipt naar vraag 36 'Informatievoorziening'

31. (respondenten die 30a = JA) Is naar uw mening het aantal beoordelingen voldoende?

0 Te weinig 0 Precies goed 0 Te veel 0 Weet niet/geen mening

32. Wat vindt u over het algemeen van de kwaliteit van de beoordelingen?

0 Slecht 0 Matig 0 Redelijk 0 Goed 0 Weet niet/geen mening

33. Bent u het over het algemeen eens met de beoordeling?

0 Nooit 0 Incidenteel 0 Geregeld 0 Meestal 0 Altijd 0 Weet niet/geen mening

34. Kunt u over het algemeen voldoende uw mening kwijt m.b.t. de beoordeling?

0 Slecht 0 Matig 0 Redelijk 0 Goed 0 Weet niet/geen mening

35. Wilt u een rapportcijfer geven tussen 1 en 10 voor de huidige wijze van beoordeling?

..... (*afgerond* rapportcijfer tussen 1 en 10) 0 Weet niet/geen mening

INFORMATIEVOORZIENING

36. Wat vindt u van de wijze waarop u momenteel wordt geïnformeerd?

	Slecht	Matig	Redelijk	Goed	Geen mening/ N.v.t.
Via website	0	0	0	0	0
Per Email	0	0	0	0	0
Per Post	0	0	0	0	0

37. Vindt u dat u voldoende wordt geïnformeerd?

0 Te weinig 0 Voldoende 0 Te veel 0 Weet niet/geen mening

38. Op welke wijze wilt u in de toekomst worden geïnformeerd? (meerdere antwoorden mogelijk)

0 Via de website 0 Per Email 0 Per Post 0 Geen voorkeur

39. Weet u bij wie u terecht kunt voor vragen over scheidsrechterszaken?

0 Ja 0 Nee (indien nee, skip naar vraag 41)

40. Hoe is de bereikbaarheid indien u vragen heeft?

0 Slecht 0 Matig 0 Redelijk 0 Goed 0 Weet niet/ N.v.t.

41. Wilt u een rapportcijfer geven tussen 1 en 10 voor de huidige informatievoorziening?

..... (*afgerond* rapportcijfer tussen 1 en 10) 0 Weet niet/geen mening

KLIMAAT & IMAGO

42. Hierna zijn enkele stellingen gegeven. Wilt u steeds per stelling aangeven in hoeverre u het er mee eens bent? Dit doet u door de categorie aan te vinken die voor u het meest van toepassing is.

		Mee oreens	Enigszins mee oreens	Enigszins mee eens	Mee eens	Geen mening
a.	Spelers gaan respectvol met mij om.					
b.	Trainers/coaches gaan respectvol met mij om.					
c.	Toeschouwers gaan respectvol met mij om.					
d.	Verenigingen gaan respectvol met mij om.					
e.	De ontvangst bij de verenigingen is goed.					

43. Hoe vaak heeft u zich **niet welkom** gevoeld bij een vereniging in het afgelopen seizoen?

..... keer per seizoen (eventueel schatting op seizoenbasis)

0 Ik voel me altijd welkom

44. Hoe vaak is het afgelopen seizoen voorgekomen dat u **niet** wist wie uw contactpersoon was bij de ontvangende vereniging?

..... keer per seizoen (eventueel schatting op seizoenbasis)

0 Ik weet altijd wie mijn contactpersoon is bij de ontvangende vereniging

45. Hierna zijn weer enkele stellingen gegeven. Wilt u steeds per stelling aangeven in hoeverre u het er mee eens bent?

		Mee oneens	Enigszins mee	Enigszins mee eens	Mee eens	Geen mening
a.	Ik ervaar dat de sfeer tijdens sportwedstrijden steeds slechter wordt					
b.	Dat de scheidsrechter bekritiseerd wordt, vind ik een onderdeel van de sport					
c.	Ik vind dat scheidsrechters steeds minder met respect behandeld worden					
d.	Als scheidsrechter moet je accepteren dat je soms uitgescholden wordt					
e.	Scheidsrechters staan onder grote druk					
f.	Scheidsrechters zijn noodzakelijk om een wedstrijd in goede banen te leiden					
g.	Spelers hebben vaak geen begrip voor de beslissingen van scheidsrechters					
h.	Scheidsrechters worden steeds vaker uitgescholden door het publiek bij een wedstrijd					
i.	Ik vind dat scheidsrechters meer waardering verdienen dan ze nu krijgen					
j.	Als scheidsrechter sta je alleen					

46. Heeft u zich op en rond het veld wel eens onveilig en/of bedreigd gevoeld in het afgelopen seizoen?

0 Nooit

..... keer in afgelopen seizoen (eventueel schatting op seizoenbasis)

47. Heeft u wel eens te maken gehad met (fysieke/verbale) agressie binnen uw sport? Zo ja, tegen wie was die dan gericht? (meerdere antwoorden mogelijk)

0 Nee

0 Tegen spelers

0 Tegen scheidsrechter(s)

0 Tegen coaches/trainers

0 Tegen publiek

0 Anders, namelijk:

48. Welke groep zorgt volgens u het meest voor problemen? (slechts één antwoord mogelijk)

0 Spelers

0 Coaches / Trainers

0 Publiek

0 Anders, namelijk:

49. Heeft u wel eens overwogen om te stoppen met fluiten vanwege de agressie?

0 Nooit

0 1 keer, maar ik ga door

0 2 keer, maar ik ga door

0 3 keer of vaker, maar ik ga door

0 Ja, en ik ga daarom ook stoppen met fluiten

0 Ik stop, maar om andere redenen

50. Wilt u voor onderstaande eigenschappen aangeven hoe belangrijk zij zijn voor een scheidsrechter om goed te functioneren?: Totaal Onbelangrijk (1), tot en met Zeer Belangrijk (5)

Goede lichamelijke conditie	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Stralen gezag uit	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Weten spelers te overtuigen	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Veel invloed op het spel	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Een echte leider	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Sporter	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Goed op de hoogte van de regels	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Een echte persoonlijkheid	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Onpartijdig	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Worden niet beïnvloed door spelers	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Kan zich goed verplaatsen in de spelers	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Liefde voor de sport/ betrokken	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Gevoel voor humor	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Gaan respectvol met spelers om	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Gaan goed om met de emotie van de spelers	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Maken geen misbruik van hun macht	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Gevoel voor het spel	1 / 2 / 3 / 4 / 5
Omgaan met verschillende culturen	1 / 2 / 3 / 4 / 5

51. Wilt u een rapportcijfer geven tussen 1 en 10 voor het huidige klimaat (Sportiviteit & Respect) binnen uw sport?

..... (afgerond rapportcijfer tussen 1 en 10) 0 Weet niet/geen mening

52. Wat geeft u als rapportcijfer voor het imago van de scheidsrechter binnen uw sport?

..... (afgerond rapportcijfer tussen 1 en 10) 0 Weet niet/geen mening

TOT SLOT

53. Heeft u nog opmerkingen en/of suggesties, dan kunt u die hieronder kwijt (open vraag)

U bent aan het einde van de vragenlijst. Bedankt voor het invullen!!

10.2. Betrouwbaarheid van de resultaten van het onderzoek onder deelnemers

In onderstaande tabel staan de standaardafwijkingen vermeld die behoren bij de uitkomsten die betrekking hebben op de **totale onderzoeksgroep**. De standaardafwijkingen zijn berekend met behulp van de formule:

$$\text{stndafw.} = \sqrt{\left(\frac{p \cdot q}{n} \times \frac{N-n}{N-1} \right)}$$

waarin:

stndafw. : geschatte standaardafwijking
 p : fractie (in % van respondenten met een bepaalde uitkomst)
 q : 100-p
 N : populatie-omvang
 n : aantal respondenten

De onderzoekspopulatie bestaat uit *de scheidsrechters die uitkomen voor de dertien deelnemende sportbonden (internationaal en clubscheidsrechters uitgezonderd) en zijn benaderd om deel te nemen aan het onderzoek*. Dit zijn er 19.183 (=N) en het aantal respondenten (n) is 4.603.

Gegeven een bepaalde uitkomst ligt met een zekerheid van 95 procent het werkelijke percentage tussen: het gevonden percentage + of - 2 x de standaardafwijking.

Als voorbeeld: 20% van de respondenten geeft aan, behalve als scheidsrechter, ook nog als trainer actief te zijn binnen de sport. In werkelijkheid zal dit percentage liggen tussen (20% - 2 x 0.51%) en (20% + 2 x 0.51%) ofwel tussen 18.98% en 21.02%.

Tabel: Standaardafwijkingen bij gevonden percentages in tientallen. (N = 19.183; n = 4.603)

	uitkomstpercentages								
	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%
stndafw.	0.39	0.51	0.59	0.63	0.64	0.63	0.59	0.51	0.39